This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HW 29UN 8

Digitized by Google

KE985

Neth 2046.6

Harvard College Library

FROM THE GIFT OF

WILLIAM ENDICOTT, JR.

(Class of 1887)

OF BOSTON

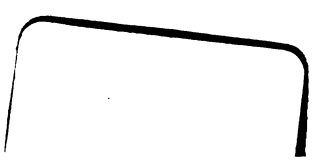

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

VERZAMELING

VAN

PLACAATEN, RESOLUTIEN EN ANDERE AUTHENTYKE STUKKEN ENZ.

BETREKKING HEBBENDE TOT DE GEWIGTIGE GEBEURTENISSEN, IN DE MAAND SEPTEMBER MDCCLXXXVII EN VERVOLGENS, IN HET GEMEENEBEST DER VEREENIGDE NEDERLANDEN VOORGEVALLEN.

ACHTSTE DEEL.

Te CAMPEN,
Ter Drukkerye van J. A. DE CHALMOT;
MDCCLXXXVIII.

Digitized by Google

Nem 2046.6

Harvard College Library
Oct. 11, 1912
Gift of
William Endicott, Jr.

Digitized by Google

NODIG VOORBERICHT.

GOEDGUNSTIGE LEEZER!

Myn voorneemen is geweest dit belangryk Werk, by deeze uitgegeevene agt Deelen te bepaalen: dan daar zyn ſedert dien tyd nog zo veele aanmerkelyke Stukken aan my toegezonden, dat ik heb moeten beſluiten, om 'er nog een negende Deel by te voegen; het welk afgeloopen zynde, het gantſche Werk, *door een tweeledig algemeen Register*, het eene naamelyk geſchikt naar de orde des tyds, en het andere de voornaamſte zaaken bevattende, zal beſlooten worden; zynde de volbrenging van deezen werkzaamen taak door my ondernoomen, reeds aanzienlyk gevorderd.

Heeft egter iemant nog Stukken onder zich, die hy gaarnē in deeze Verzameling geplaatst zag, wordt denzelven verzogt, die hoe ſpoediger hoe liever aan den Drukker en Uitgeever deezes, J. A. DE CHALMOT Boekverkooper te Campen, toe te zenden.

Digitized by Google

Intusſchen kan ik deeze gelegenheid niet laaten voorby gaan, zonder myne hartelyke dankbaarheid aan alle die genen te betuigen, welke my door het ſuppediteeren van aanzienlyke en merkwaardige Stukken, in ſtaat geſteld hebben, eene zo ryke Bundel te verzamelen, en myne Tydgenooten benevens de Nakomelingſchap, de echte Bronnen te bezorgen, waar uit de Geſchiedenis van dit zo merkwaardig tydvak onzer Vaderlandſche Gebeurtenisſen, ten grooten deele zal moeten geput worden.

Digitized by Google

CHRONOLOGISCH REGISTER

VAN ALLE DE STUKKEN

IN HET

AGTSTE DEEL,

VAN DEEZE VERZAMELING VOORKOMENDE.

N°. 711. *Præadvis van Hun Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en West-Friesland, op de Requesten van eenige Officieren, in Hunner Ed. Groot Mogenden protectie genoomen, en naderhand door Hun Hoog Mogenden gedimitteerd.* . . *bladz.* 1.

—— 712. *Extract uit de Reſolutien van Hun Ed. Gr. Mogenden de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, waar by eene Negotiatie van Penningen word gearresteerd, ten laste van het Gemeene Land van Holland en West-Friesland, naar proportie van den vyf- en- twintigſten Penning der bezittingen en vermogens van alle de Ingezetenen dier Provincie, zonder onderſcheid van rang of ſtaat, mids gegoed zynde in Kapitaal* 2500 *Guldens en daar boven enz. In dato den* 13 *Sept.* 1788. . . . . *bladz.* 13.

—— 713. *Extract uit het Register der Reſolutien van de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, waar by de Commisſaris* DE VINCK *te Duinkerken, uit*

Digitized by Google

den éed en dienst van den Lande wordt ontslagen. In date den . . Sept. 1788. . . . . *bladz.* 14.

N°. 714. *Publicatie van de Wel Ed. Hoog Achtb. Regeering der Stad Zwolle, waar by gezegd wordt de bronnen te worden aangeweezen, waar uit de troubles, verdeeltheden en wanordes waar door ons dierbaar Vaderland zedert eenige jaaren zo deerlyk is geschokt, te zyn voortgevloeit. Voorts houden Hun Wel Ed. Hoog Achtbaaren de zogenaamde Societeit en de prætenſe Burger-Commisſie, voor gedisſolveert en vernietigt &c. In dato den* 15 *Sept.* 1788. *bladz* 16.

— 715. *Publicatie van Hun Ed. Mog. de Heeren Gedeputeerde Staaten van Overyssel, tegens het pleegen van rustverstoorende beweegingen, faitelykheden en aanvallen, ter gelegenheid van zekere Kermis ten Platten Lande &c. In dato den* 16 *Sept.* 1788. . . . . *bladz.* 25.

— 716. *Misſive van Hun Ed. Groot Mogenden de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, aan den regeerenden Hertog van Brunswyk Lunenburg, by het toezenden van* 84 *gouden Medailjes, gedestineerd om aan de Staf-Officieren van de Pruisſiſche Regimenten uit te deelen, welke in Holland geweest zyn; benevens de beſchryving van die Medailjes enz. In dato den* 17 *Sept.* 1788. *bladz.* 27.

— 717. *Publicatie van Schout en Schepenen der Stad Leiden, waar by het uitvoeren van Gewannen, ſtrekkende tot nog meerdere benadeeling van de thands in die Stad zo oogſchynlyk en beklaaglyk afneemende Fabryken, op de daar by geſtelde boeten, mulcten en ſtraffen, wordt verboden. In dato den* 18 *Septemb.* 1788. . . . *bladz.* 31.

— 718. *Extract uit het* 365*ſte Schepen en Minut Register der Stad Amſteldam, Folio* 171.; *behelzende Request van de*

Digitized by Google

de Koopers der Huizingen en Gebouwen gelegen in de Kalverſtraat by den Dam, en in eigendom toebehoort hebbende aan zeker Gezelſchap, bekend geweest onder den naam van de Vaderlandſche Societeit, *met verzoek van Transport, benevens het Appointement van Heeren Schepenen. In dato den 24 Septemb.* 1788. . . . . *bladz.* 34.

N°. 719. *Extract uit het Reſolutie-Boek der Edel Mogende Heeren Gedeputeerde Staaten van Friesland, waar by de Boekdrukker* H. L. VAN BUMA *wordt gecondemneert in eene boete van* 100 *gouden Frieſche Ryders. . . bladz.* 37.

——— 720. *Memorie van den Hoog Wel Geb. Heer* V. R. *Baron* VAN BENTINCK, *overgegeeven aan Hun Hoog Mögenden de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, omtrent de Declaratie aan denzelven gedaan, van wegens Hun Ed. Mogenden de Heeren Gecommitteerden van Hun Edel Groot Mogenden ter Defenſie van Holland en de Stad Utrecht, inhoudende Demiſſie van denzelven, als Collonel Commandant van het Regiment van den Generaal Majoor* DUNDAS *&c. Met alle de Bylagen daar toe behoorende, benevens het Request daar by aan Hunne Hoog Mogenden ingedient. . . . . bladz.* 41.

——— 721. *Protest en Aanteekening van de Volmachten der Stad Dockum, op 't* 34*ſte en* 39*ſte poinct van den Extraordinaris Landsdag in Friesland van den* 2 *July* 1787. *Welk Protest vervolgens op den* 26*ſten dito uitgezonderd eenige kleine veranderingen, ook is geſchied door de volgende Heeren Volmachten ten Landsdage, als* L. C. VAN REYMA *wegens Westdongeradeel;* A. J. C. DE BEERE *wegens Hemelumer Oldephaart en Noordwolde;* E. F. VAN AYLVA en J. ROORDA *wegens het Bildt;* A. VAN BOELENS *wegens Oostſtellingwerf;* B. FEENSTRA, H. Z. ATTAMA *en* W. Ho

Digitized by Google

HOGENBRUGH *wegens de Stad Sneek. Strekkende tot opheldering van verſcheidene Stukken in het II. en III. Deel van dit Werk voorkomende.* . . . . . *bladz.* 73.

N°. 722. *Deductie nopens het Recht van Overſtemming ter Staatsvergadering van het Landſchap Drenthe, door de vier Dingſpillen van Beilen, Diever, Noordenveld, en het Oostermoer; tegens het gevoelen van de meerderheid der Ridderſchap, en de Dingſpillen van Zuidenveld en Rolde: benevens de Bylagen daar toe behoorende.* . . *bladz.* 79.

—— 723. *Extract uit het Register der Reſolutien van de Ed. Achtbaare Heeren, Schout, Burgemeesteren en Schepenen van 's Gravenhage, waar by alle de Schutters gelast worden, om proviſioneel en tot nader diſpoſitie in cas van Brand, zich te wagten, voorzien van ſcherp, in het geweer te komen, even min als op de Wagten &c. In dato den 7 September* 1787. . . . . *bladz.* 120.

—— 724. *Miſſive van de prætenſe Staaten van Friesland te Franeker vergaderd, aan zyn Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, waar by aan Hoogstdenzelven injungeeren, om zich voortaan ſtiptelyk te gedragen aan de ordres door hun wordende gegeeven &c. In dato den* 8 *Sept.* 1787. . . . . *bladz.* 123.

—— 725. *Miſſive van de prætenſe Staaten van Friesland te Franeker vergadert, aan zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, waar by kennis geeven, dat het Regiment Infanterye van den Collonel* VAN PLETTENBERG *door hun is gecaſſeerd. In dato den* 8 *September* 1787. . . . . *bladz.* 125.

—— 726. *Miſſive van Mr.* JACOBUS BLAUW, *Raad in de Vroedſchap en Collonel der Schutterye te Gouda, inhoudende*

Digitized by Google

de kennisgeeving van zyn verblyf te Amsteldam, geschreeven aan de Magistraat der Stad Gouda, den 19 Septemb. 1787, en per expresse afgezonden. . . . bladz. 126.

Nº. 727. Misstve van de Magistraat der Stad Gouda, dienende tot antwoord op de Misstve van Mr. JACOBUS BLAUW, geschreeven uit Gouda den 19 Sept. 1787, en per Expresse te rug gezonden. . . . . bladz. 127.

—— 728. Misstve van Mr. JACOBUS BLAUW, geschreeven uit Amsteldam den 24 Sept. 1787, aan de Magistraat der Stad Gouda. . . . . bladz. 128.

—— 729. Misstve van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda, aan Mr. JACOBUS BLAUW, waar by kennis geeven, dat in derzelver plaats tot Colloniel van de Schutterij dier Stad is aangesteld, Mr. ADRIAAN JACOB VAN DER DOES. . . . . bladz. 129.

—— 730. Extract uit het Kamerboek der Stad Gouda, behelzende aanstelling van Mr. ADRIAAN JACOB VAN DER DOES tot Collonel van de Schuttery in plaats van Mr. JACOBUS BLAUW. . . . . bladz. 130.

—— 731. Representatie van Mr. JACOBUS BLAUW gedaan ter Vergadering van de Vroedschap der Stad Gouda, en geinsereerd in de Notulen van den 21 Novemb. 1787. bladz. 131

. . . . . .

—— 732. Notificatie van de Magistraat der Stad Gouda, waar by aan de Burgers en Ingezetenen word kennis gegeeven, dat de Commissarissen van den Heere Prince Erf-Stadhouder, in die Stad staan te komen, om de bezwaaren der Burgerye te hooren. . . . . bladz. 139.

—— 733. Advys en aanteekening van Mr. J. BLAUW, tegen de vraag of propositie van H. H. Burgemeesteren, om de re-

Digitized by Google

ſpective Raadsplaatzen vrywillig te ſtellen tot disposítie van zyne Doorluchtige Hoogheid &c. &c. &c. bladz. 240.

N°. 734. *Misſive van de Heer en Mr.* N. TEYSSEN, *Raad in de Vroedſchap en Regeerend Burgemeeſter der Stad Gouda, geſchreeven aan de Vroedſchap van welgemelde Stad. In dato den 28 Decemb.* 1787. . . . . *bladz.* 149.

—— 735. *Misſive van den Heer en Mr.* N. TEYSSEN, *geſchreeven aan de Vroedſchap der Stad Gouda, inhoudende deszelvs gevoelens wegens de propoſitie om de Raadsplaatſen vrywillig te ſtellen tot disposítie van zyn Hoogheid &c. &c. &c. In dato den 29 December* 1787. . *bladz.* 150.

—— 736. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, waar by de Regeering der Stad Gouda wordt veranderd. . . . . bladz.* 153.

—— 737. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, betrekkelyk de verzogte Doormarsch van eenige Pruisſiſche Troepes door deeze Provincie naar Holland. . . . . bladz.* 161.

—— 738. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, over de Propoſitie door den Heere Drost van Vollenhove op den 24ſten deezer ter Staatsvergadering gedaan, tendeerende om Militie in deeze Provincie te neemen &c. . . . . bladz.* 162.

—— 739. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, over het geeven van haar conſent tot gebruik van Stads Penningen. . . . bladz.* 165.

—— 740. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, over de akelige toeſtand waar in die Stad en Burgery zich bevind door de inkwartiering der Pruis-*

Digitized by Google

Pruisſiſche Troepes &c. . . . . . *bladz.* 167.

N°. 741. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Zwolle, behelzende middelen ter verligting van den eene zo zeer boven den anderen bezwaard wordenden Burger door inkwartiering van het Corps Troepes van zyne Pruisſiſche Majeſteit &c.* . . . . . *bladz.* 171.

—— 472. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Zwolle, behelzende eene Propoſitie ter Staatsvergadering te doen, en aan de Heeren Gecommitteerden ten Landdage* in mandatis *gegeeven &c.* . . . . . *bladz.* 172.

—— 743. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Zwolle, waar by de Heeren Cameraars worden geauthoriſeerd, om aan den Heer Burgemeeſter* BODDE *zyne opgeſchootene Penningen aan de Wed.* VAN OMMEN, *te reſtitueeren. bl.* 175.

—— 744. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Zwolle, waar by de Heer Burgemeeſter* BODDE *op nieuw word geauthoriſeerd, om aan de Wed.* VAN OMMEN *nog eenige Penningen te verſchikten.* . . . . . *bladz.* 176.

—— 745. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Zwolle, behelzende Rapport van den Heere Burgemeeſter* LINDENHOF, *over zyne ontmoeting by de Overſte der Pruisſiſchen, toen hy verzoek aan denzelven deedt, om de opgehouden Beurtſchepen naar Amſteldam te laaten vertrekken &c.* . . . . . *bladz.* 177.

—— 746. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Zwolle, waar by wordt bepaald, om een Verbaal te houden omtrent de Inmarsch der Pruisſiſche Troepes &c. bladz.* 178.

—— 747. *Verbaal van het gepasſeerde op den* 21 *September* 1787 *en volgende dagen, omtrent de Inmarsch der Pruisſiſche*

Digitized by Google

ſche Troepes. . . . . . *bladz.* 179.

N°. 748. *Protest van den Gemeentsman* P. H. QUEYSEN *tegens de reintroductie van het Regeerings-Reglement van* 1675, *en tegens de herſtelling van de wettig ontſlagene Gemeentslieden enz.* . . . . . *bladz.* 195.

— 749. *Declaratoir van Burgery en Gildens der Stad Deventer, aan Schepenen en Raad hier toe expreſſelyk vergaderd op den* 20 *September* 1787, *en voorgeleezen door derzelver Gecommitteerdens, waar by alle de Leden uitmaakende de Vergadering van Schepenen en Raad gezamentlyk en hoofd voor hoofd verklaart worden van haare posten te zyn vervallen en verlaaten, en uit de ééd niet ſlegts als Schepen en Raad, maar mede als Gemeentslieden deezer Stad, en dus van alle Regeeringsbetrekking, hoegenaamd te houden voor ontſlagen.* . . . . . *bladz.* 196.

— 750. *Declaratoir van Gildens en Burgery van Deventer, waar by verklaaren te zullen verwagten, dat twee hunner Secretariſſen, met naame* G. DUMBAR *en* A. H. CRAMER, *aanſtonds zonder tydverwyl vrywillig van haare posten in handen van de thands aanwezende Leden der Vergadering, zullen deſiſteeren en afſtand doen &c. In dato den* 20 *Sept.* 1787. . . . . *bladz.* 198.

— 751. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer, in dato den* 28 *September* 1787, *waar by word bepaald, dat op zondag eerstkomende, de agtermiddags Predikatien niet zullen gehouden worden.* . *bladz.* 200.

— 752. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer, in dato den* 2 *October* 1787, *waar by ingevolge hegeerte van Gecommitteerdens uit de Burgerye en Gildens, de ſungeerende Kerkenraad word geremoveerd, en de Nomi-*

natie

Digitized by Google

natie tot eene nieuwe geapprobeerd. . . bladz. 200.

N°. 753. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer, in dato den 2 October 1787, waar by word bepaald dat het verkiezen van Ouderlingen en Diakenen, het beroepen van Predikanten en het geheele Kerkelyk bestier van de Gereformeerde Nederduitsche en Walsche Gemeentens, op den ouden voet zal worden ingericht en behandelt. bl.* 203.

—— 754. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer in dato den 3 October 1787, waar by van de Predikanten* W. SUERMOND *en* A. VAN EYKEN, *gelyk ook den Predikant van de Walsche Gemeente* F. N. DE VILLEPOIX *word gerequireerd, zich provisioneel van den Predikdienst te onthouden. . . . . bladz.* 204.

—— 755. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer, waar by van bovenstaande suspensie aan den Predikant* SCHRIEVER *wordt kennis gegeeven. In dato den* 3 October 1787. . . . . *bladz.* 204.

—— 756. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer in dato den* 5 *October* 1787, *waar by een Voorschrift aan de Predikanten wordt gegeeven, hoe voortaan op de Predikstoel voor de Hooge Regeering en het Erfstadhouderlyke Huis te bidden. . . . . bladz.* 205.

—— 757. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer in dato den* 8 *October* 1787, *behelzende antwoorden op de Inbrengens der Gezwoorene Gemeente: als onder anderen dat geen Roomschgezinden of Mennoniten voortaan tot het Burgerrecht noch Gilden zullen mogen toegelaaten worden &c. . . . . bladz.* 207.

—— 758. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer, waar by den Predikant* HOGEWAL *wordt gelast,*

om

Digitized by Google

om aanſtaande zondag den Predikſtoel niet te beklimmen. In dato den 15 October 1787. . . . bladz. 209.

N°. 759. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer, waar by de Predikanten van de Nederduitſche Gemeente* J. HOGEWAL, A. VAN EYKEN, W. SUERMOND *en* J. VAN BOSVELD, *en zo ook die van de Walſche Gemeente* F. N. DE VILLEPOIX, *worden gedeporteerd. In dato den* 30 *October* 1787. . . . *bladz.* 210.

—— 760. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer, waar by aan bovenſtaande Predikanten wordt verboden, om de Bediening des Doops in die Stad waar te neemen. In dato den* 22 *November* 1787. . *bladz.* 210.

—— 761. *Adres van* J. HOGEWAL, A. VAN EYKEN, W. SUERMOND, J. VAN BOSVELD *en* F. N. DE VILLEPOIX, *Predikanten in de Gereformeerde Nederduitſche en Walſche Gemeentens binnen Deventer, aan de Ed. Mog. Heeren Commisſarisſen van den Heere Erf-Stadhouder, behelzende een verhaal hoedaanig met hun is gehandeld, en met verzoek om in hun Ambt als Predikanten te Deventer te worden herſteld, en aan hun gepermitteerd, om hunnen dienst in de Gemeente aldaar wederom waar te neemen &c. bladz.* 211.

—— 762. *Memorie van Gecommitteerden uit Burgery en Gildens te Deventer, aan de Hoog Ed. Achtbaare Magiſtraat dier Stad, behelzende Keur en Beſchikkingen omtrent Bedieningen, Beneficien, Eer- en Gedenkteekens en Kostgeevving enz. benevens een Declaratoir van zyn Doorl. Hoogheid hier toe betrekking hebbende. . . . bladz.* 216.

—— 763. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Gezwooren Gemeente der Stad Campen, behelzende Deliberatien en Reſolutien, omtrent het inrukken der Pruisſiſche Trup-*

Digitized by Google

Troepes in de Provincie van Overyssel; over de herstelling van zyne Doorluchtige Hoogheid in deszelvs rechten, en de Confirmatie van het Regeerings-Reglement van 1748; *over de disapprobatie van de Keur door zyne Doorl. Hoogheid gedaan; over de Project Tractaaten van Alliantie met Pruissen en Engeland; over het Plan ter verbetering van de Armée enz., van den* 22 *September* 1787 *tot den* 6 *Maart* 1788, *ingesloten* . . . . . *bladz.* 227.

N°. 764. *Eenige Brieven en Stukken, sedert den* 25 *September* 1787 *tot den* 8 *Maart* 1788 *geschreeven en ontfangen, by Mr.* CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, *Raad in de Vroedschap en Oud Schepen der Stad Gouda, wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Amsteldam.* . . . *bladz.* 239.

—— 765. *Brief van den Eerw. Heer* KANTELAAR *aan den Eerw. Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo, verzoekende ontslag van het Predikambt in die Gemeente.* . . . . . *bladz.* 275.

—— 766. *Brief van den Eerw. Heer* J. KANTELAAR *aan de Hooggeboorene Vrouwe, Vrouwe* S. C. F. *Gravinne Douariere van Rechteren, geb. Gravinne van Rechteren Almelo, Vrouwe van Almelo en Friesenveen.* . . *bladz.* 275.

—— 767. *Brief van* D. J. LAMBERTS, *Rentmr. van de Hoog Welgeb. Vrouwe van Almelo, aan Ds.* J. KANTELAAR. *bl.* 276.

—— 768. *Tweede Brief van Ds.* KANTELAAR *aan den Wel Eerw. Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo. bl.* 277.

—— 769. *Antwoord van de E. Kerkenraad van Almelo, op de beide Brieven van Ds.* J. KANTELAAR. . *bladz.* 277.

—— 770. *Derde Brief van Ds.* J. KANTELAAR *aan den Wel Eerw.*

Digitized by Google

Eerw. Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo. . . . . . *bladz.* 279.

N°. 771. *Vierde Brief van Ds.* J. KANTELAAR *aan den Wel Eerwaardigen Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo.* . . . . . *bladz.* 280.

—— 772. *Brief van Ds.* KANTELAAR, *aan de Wel Eerwaardige Clasfis van Deventer.* . . . . . *bladz.* 281.

—— 773. *Antwoord van de Kerkenraad van Almelo aan Ds.* J. KANTELAAR. . . . . *bladz.* 283.

—— 774. *Vyfde Brief van Ds.* KANTELAAR, *aan den Eerwaarden Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo.* . . . . . *bladz.* 284.

—— 775. *Antwoord van de Eerw. Clasfis van Deventer aan Ds.* J. KANTELAAR. . . . . *bladz.* 285.

—— 776. *Clasficaal Getuigfchrift van de Eerw. Clasfis van Deventer voor Ds.* KANTELAAR. . . . *bladz.* 286.

—— 777. *Het gedrag van Mr.* CASPARUS BYLEVELD, *Oud-Penfionaris der Stad Gorinchem; voor zo verre hy uit hoofde van het zelve door de Regeering van gemelde Stad van zyne bedieninge is ontflagen geworden verdedigd, in eene Memorie door denzelven aan welgemelde Regeering by Requeste gepræfenteerd.* . . . . . *bladz.* 287.

VER-

Digitized by Google

VERZAMELING

VAN

PLACAATEN, RESOLUTIEN EN ANDERE AUTHENTYKE STUKKEN enz. BETREKKING HEBBENDE TOT DE GEWIGTIGE GEBEURTENISSEN, IN DE MAAND SEPTEMBER 1787 EN VERVOLGENS, IN DE REPUBLIEK DER VEREENIGDE NEDERLANDEN VOORGEVALLEN.

No. 711. *Præadvis van Hun Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en West-Friesland, op de Requesten van eenige Officieren, in Hunner Ed. Groot Mogenden protectie genoomen, en naderhand door Hun Hoog Mogenden gedimitteerd.*

De Edel Mogende Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en West-Friesland, hebben op de successive Requesten van verscheiden Officieren, onder Hunner Ed. Groot Mogenden protectie genoomen, en sedert by Hunne Hoog Mogenden gedimitteerd, tot reclame van dezelve protectie in hunne verschillende omstandigheden,

Digitized by Google

den 5den deezer, een Præadvis gearresteerd, inhoudende: dat zy Heeren Gecommitteerde Raaden, opzettelyk voorby gaande alle de zo vreemde als ongelukkige Gebeurtenisſen, welke aanleiding hebben gegeeven tot het emaneeren van verſcheiden Provinciaale ordres aan een groot aantal Officieren, door derzelver gedaane eeden aan de Generaliteit verbonden, tot opheldering van het ongeval, waar in de Supplianten zich bevinden, en het reclamen van de protectie van Hunne Ed. Gr. Mogenden door dezelven gedaan, alleen het volgende moenden te moeten herinneren en voordraagen.

„Dat wanneer op den 8 November 1786, door de Heeren Hunner Edele Groot Mogenden toenmaals Gecommitteerden tot het perſoneel Beſoigne, ter kennis van Hun Edel Groot Mogenden was gebragt het embarras, waar in de Generaal-Majoor VAN RYSSEL, te dier tyd met het Commandement van het Cordon Troupes deezer Provincie tusſchen de Maas en de Zuiderzee gechargeert, zich, benevens eenige andere Officieren, bevond, uit hoofde van zekere Aanſchryving van den Raad van Staaten, waar by van hun opening was gevorderd van de ordres, welke zy van Hunne Ed. Groot Mogenden hadden ontfangen, Hunne Ed. Groot Mogenden ten zelven dage den Generaal VAN RYSSEL en de terdeele gemelde Officieren hebben gelaſt, aan de voorſchreeven Aanſchryving niet te defereeren, en verder hebben goedgevonden: „ denzelven van „ alle de gevolgen, die hem ter deezer zaake, of „ uit hoofde der voldoening aan eenige Beveelen „ van Hun Edel Groot Mogenden, het zy reeds „ gegeeven, of nog te geeven, mogten overkomen, te indemneeren en bevryden, denzelven, „ midsgaders alle de hem onderhoorige Officieren „ en Soldaaten, die, wegens de voldoening aan de „ geſtelde ordres van Hunne Ed. Groot Mogenden, in eenige ongelegenheid mogten geraaken, „ neemende in Hoogstderzelver protectie en be-

„ ſchier-

„ scherming", met last en qualificatie, om hier van „ aan de genen, die daar by belang mogten heb„ ben, de nodige ouverture te geeven".

Dat Hunne Ed. Groot Mogenden deeze verzekeringen niet alleen by verscheiden volgende gelegenheden hebben herhaald, maar dat Hoogstdezelven in het byzonder op den 10 Mey 1787, wanneer, door de evengemelde Heeren Gecommitteerden, tot Hoogstderzelver kennis was gebragt de Aanschryving van wegen Hunne Hoog Mogenden aan de Commandeerende en verdere Officieren van den Staat, *omtrent derzelver* obedientie aan de ordres van Hunne Ed. Groot Mogenden op den 8sten bevoorens gedaan, den Generaal-Majoor van Ryssel gelast hebben, aan alle dezelve Officieren uit naam van Hunne Ed. Groot Mogenden te declareeren: „ dat Hunne Ed. Groot Mogenden het „ met Hunne Hoog Mogenden volkomen eens wa„ ren, dat geene Troepes van den Staat van het „ Territoir van de eene Provincie op dat van eene „ andere mogen trekken, zonder Patenten van de „ laatstgemelde daar toe ontfangen te hebben, zo „ lang dezelven zich aan de Unie van Utrecht hou„ den, *en zelve geene vyandlykheden op de Leden* „ van *het Bondgenoodschap* onderneemen; dat „ Hunne Ed. Groot Mogenden hunne Officieren, „ noch derzelver onderhebbende subalterne Sol„ daaten, nimmer eenige ordres daar tegen stry„ dende zouden geeven; dan, dat Hunne Edele „ Groot Mogenden hunne assistentie aan de Re„ geering der Stad Utrecht, als een Lid van het „ Bondgenoodschap, hebbende toegezegt, in ge„ val dezelve vyandlyk mogt worden aangevallen, „ of door aanmarsch van Troepen uit Gelderland „ in gevaar gebragt mogt worden, en dus als zo„ danig Lid van het Bondgenoodschap gerech„ tigd zouden worden, het voorschreeven secours „ van Hunne Ed. Groot Mogenden te reclameer„ ren, de Aanvallers niet anders konden confide„ reren, dan als zich zelven van de voorschree-

„ ven Unie, in deezen opzichte, te hebben af-
„ geſneeden, en daar door den ééd, door de Mi-
„ litie van den Staat aan de Bondgenooten ten hun-
„ nen aanzien onder anderen gedaan, vervallen en
„ buiten effect geſteld te zyn, en integendeel den-
„ zelven ééd, ten aanzien van het vyandlyk aan-
„ gevallen Lid, in volle kragt te zyn gebleeven;
„ en dat Hunne Ed. Groot Mogenden dan ook ver-
„ wagten, dat zy Officieren, na deeze duidlyke
„ verklaaring van Hunne Ed. Groot Mogenden,
„ geen de minſte zwaarigheid zouden maaken aan
„ de ordres van Hoogstdezelven, onaangezien de
„ Aanſchryving van Hunne Hoog Mogenden, zich
„ in alles te onderwerpen"; alles met last aan den gemelden Generaal-Majoor VAN RYSSEL, om van de meergemelde Officieren verklaaring hier omtrent te vraagen, en die genen, welke daar in zwaarigheid zouden mogen maaken, by proviſie en onverminderd Hunner Ed. Groot Mog. verdere diſpoſitie, in den dienst te ſuſpendeeren.

En dat Hunne Ed. Groot Mogenden op den 27 July 1787, wanneer de Advokaat-Fiskaal der Generaliteit door Hunne Hoog Mogenden was gelast, tegen dezelve Officieren, wegens derzelver obedientie aan de voorſchreeven ordres, te procedeeren, onder anderen verklaard hebben de Reſolutie, tot het entameeren deezer Proceduures, door Hunne Hoog Mogenden genoomen, te houden voor nul en informeel: „ alle de voorſchreeven Officieren „ te neemen in Hoogstderzelver protectie, ten „ aanzien van alles wat tegen henlieden, ingevol- „ ge dezelve Reſolutie, midsgaders de Proceduu- „ res, die uit hoofde van dien tegen hen zouden „ worden geëntameerd, verder ondernoomen zou- „ de mogen worden".

Dat voorts de Heeren Hunner Ed. Groot Mogenden gewezen Gecommitteerden te Woerden, by eene Reſolutie door dezelven aldaar den 20 Juny 1787 genoomen, hebben goedgevonden, ingevolge de ampele magt aan hun verleend, aan alle de

de Officieren, behoorende tot het Cordon ter dier tyd geformeerd; of tot de daar uit gedetacheerde Battailjons, Compagnien en Detachementen, daar onder begreepen die Troepes, welke ter defenſie van de Stad Utrecht waren uitgemarcheert, en dus aan alle de zodaanigen, welke zich obedient verklaard hadden aan de ordres van den Generaal-Majoor VAN RYSSEL, tot een dedommagement voor hunne geleeden ſchaade en eene renumeratie voor hunnen betoonden yver en gehoorzaamheid, te accordeeren voor eenmaal een jaar Tractement extra, boven hunne gewoone Tractementen, welke zy, in hunne reſpective qualiteit genieten, en dat de voorſchreeven Douceuren voor hun binnen den tyd van agt dagen na dato der voorſchreeven Reſolutien, door hunne Commandeerende Officieren, tegen quitantien te Woerden zouden worden afgehaald, en wel, gelyk naderhand gebleeken is, ſchoon daar toe in der tyd door gemelde Gecommitteerden geene authoriſatie van Hunne Ed. Gr. Mogenden is verzogt noch verkreegen, tegen het geeven van eene quitantie van den volgenden inhoud:

„ *Ik Ondergeteekende . . . . . verklaare by deeze,*
„ *op den éed aan den Lande gedaan, te perſiſteeren by*
„ *myn reeds gedeclareerd voorneemen, om ten allen ty-*
„ *den te zullen obedieeren aan alle de ordres, die door*
„ *de Edele Groot-Mogende Heeren Staaten van Hol-*
„ *land en West-Friesland, myne Betaalsheeren, of van*
„ *wegens Hun Ed. Groot Mogenden aan my gegeeven*
„ *zullen worden,* ZO OP HET TERRITOIR VAN DEEZE
„ PROVINCIE ALS OP EENIG ANDER TERRITOIR, *en*
„ *bekenne ontfangen te hebben de ſomma van . . . . .*
„ *wegens den eerſten termyn van het dedommagement*
„ *&c.*"

Dat veele van de Supplianten en een groot getal andere Officieren het gemeld dedommagement, met onderteekening van de voorſchreeven Quitantie, hebben geaccepteerd, de meesten zonder eenige zwaarigheid omtrent den inhoud van dezelve

Digitized by Google

te maaken, en eenigen met zekere reserve ten aanzien van de ordres, welke hun, door Hun Ed. Gr. Mogenden, zo op het Territoir van deeze Provincie als op dat van anderen, zouden kunnen worden gegeeven; en dat de omwenteling van zaaken binnen deeze Provincie hier op gevolgt zynde, Hunne Hoog Mogenden, naar alvoorens alle de evengemelde Officieren te hebben geſuſpendeert, op den 21 November 1787, hebben goedgevonden, zyne Hoogheid te verzoeken: „ te dimitteeren alle die Officieren, welke of daadlyk op Utrechts Territoir zyn gemarcheert, zonder conſent van den Souverein dier Provincie, of zich door het teekenen der bewuste Quitantie, hebben geëngageert, om de ordres der Heeren Staaten van Holland en West-Friesland te obedieeren".

Dat uit dit alles ten duidelykſten conſteerd, dat de Supplianten en alle andere Officieren, welke zich, uit hoofde van de evengemelde Reſolutie van Hunne Hoog Mogenden en de daar op gevolgde dimisſie van zyne Hoogheid, mede in derzelver geval bevinden, de protectie en hulp van Hunne Ed. Groot Mogenden op geene andere gronden kunnen teclameeren, als op fundament van de ſchaadeloosſtelling hen by verſcheiden gelegenheden en in het byzonder by de gemelde Hunner Ed. Groot Mogenden Reſolutien van den 10 Mey en 27 July 1787 toegezegd, ingeval zy door het marcheeren, alleen ingevolge van Hunner Ed. Groot Mogenden order, en dus zonder attache op het Territoir van zodaanige Provincie als Hun Ed. Groot Mogenden, ten tyde van het neemen dier Reſolutien, begreepen zich van het Bondgenoodſchap te hebben afgezonderd, of wel uit hoofde van het onderteekenen der Quitantien hier vooren gemeld, en de belofte daar in opgeſloten, „ van op alle Territoiren „ zonder onderſcheid aan de ordres van Hun Ed. „ Groot Mogenden te zullen voldoen".

Dat wat aangaat de Officieren, welke zich in het eerſte

eerste geval bevinden en gedimitteerd zyn, alleen om dat zy op order van Hunne Ed. Groot Mogenden in de Provincie van Utrecht, zonder de gewoone attaches, zyn gemarcheert, de Gecommitteerde Raaden begrypen, dat de aan hun toegezegde protectie en schaadeloosstelling door Hun Ed. Groot Mogenden niet kan worden geweigerd, voor zo verre zy zich dezelve niet hebben onwaardig gemaakt; nadien het onbestaanbaar is met het denkbeeld, dat een ieder zich van een Souverein moet vormen, en niet als tot het gebooren worden van een allergegrondst en schaadelykst wantrouwen zoude strekken, te onderstellen, dat die Souverein, offschoon de zaaken by verhaasting nu niet uit het regte oogpunt beschouwd hebbende, belofte doende, welke by een bedaarder en beter inzien door hem niet gedaan zoude zyn geworden, daar aan geen gestand zoude doen, mids die genen, aan welken zodaanige belofte gedaan mogten wezen, aan hunne zyde exactelyk naarkomen die voorwaarden, waar op dezelve beloften zyn gegrond; en dat deeze schaadeloosstelling zich dienvolgende zoude behooren te bepaalen tot die genen onder dezelve Officieren, *welken niet alleen* ten aanzien van de executien der voorschreeven ordres, maar ook sedert by aanhoudenheid aan alle de opgevolgde beveelen van Hunne Ed. Groot Mogenden hebben gehoorzaamd; doch geensints geëxtendeerd te worden tot die genen deezer Officieren, welke by de omwenteling van zaaken, naar de gedaane Aanschryvingen van Hunne Ed. Groot Mogenden, om zich niet te verweeren tegen de Troepes van zyne Koninglyke Majesteit van Pruisen, op order van eenige zogenaamde Defensie-wezens, tegen dezelve Troepen hebben geageerd, of zich aan de ordres van zyne Hoogheid, in de uitoeffening zyner Eminente Charges, door Hun Ed. Groot Mogenden op de solemneelste wys hersteld, ontrekkende; zich, zonder Hoogstdeszelvs verlof, op dat tydstip buiten deeze Provincie of het Gebied van

den Staat hebben begeeven, ja zelv zonder hunne demisſien te hebben bekomen, in Dienst of Penſioen van andere Mogendheden zyn overgegaan; als kunnende zodaanige Officieren, welke derzelver plicht in zo verre hebben vergeeten, niet anders aangemerkt worden als het Contract, door den Souverein met hen aangegaan, van hunne zyde op de roekeloosste wyze te hebben verbroken; deszelfs belofte met de voeten te hebben getreeden, en, den wyk naar andere Landen neemende, zich aan de gevolgen eener ſchandelyke Deſertie moetwillig te hebben blootgeſteld.

Dat wat betreft, die genen der Supplianten en veele anderen in hun geval zynde Officieren, welke al of niet door Hun Ed. Groot Mogenden zyn gelast geweest op het Territoir van eene andere Provincie, zonder de gewoone attaches, te marcheeren, maar, volgens de hier voorgemelde Reſolutie van Hunne Hoog Mogenden, zyn gedimitteerd geworden, uit hoofde dat zy het gemelde zogenaamde Dedommagement hebben genooten, onder het teekenen van de daar voorgeevende Quitantie: omtrent deezé Quitantie moet worden geremarqueert, dat het Dedommagement in quæſtie door de Heeren Hunner Ed. Groot Mogenden Gecommitteerden te Woerden, by Reſolutie van den 20 Juny 1787, zo als daar in gezegt word: „ uit „ kragte van de ampele magt aan die Commiſſie „ gegeeven", is geaccordeerd, en dat ook de inhoud der gemelde Quitantie alleen door die Heeren en geenſints door Hun Ed. Groot Mogenden is vastgeſteld, ja zelv, dat gedeelte deezer Quitantie, het welk tot het geeven der voorſchreeven Demiſſie heeft aanleiding gegeeven, waar by de Teekenaars derzelven zich verbonden hebben, om aan de ordres van Hunne Ed. Groot Mogenden te zullen obedieeren, „ zo op het Territoir van deeze Provincie, als op eenig ander Territoir", geheel aanloopt tegen het begrip en de intentie van Hun Ed. Groot Mogenden zelve, volgens het heerſchend

ſchend ſysthéma van het jaar 1787, by Reſolutie van den 10den Mey van dat jaar gemanifesteerd, nadien Hun Ed. Groot Mogenden daar in *totidem verbis* gezegt hebben: „ dat het met Hunne Hoog „ Mogenden volkomen eens waren; dat geene „ Troepes van den Staat van het Territoir van de „ eene Provincie op dat van eene andere mogten „ trekken, zonder Patenten van de laatstgemelde „ daar toe te hebben ontfangen, zo lang dezelven „ zich aan de Unie van Utrecht houden, en zelve „ geene vyandlykheden op eenige Leden van het „ Bondgenoodſchap onderneemen, dat Hun Ed. „ Groot Mogenden nimmer eenige ordres daar te„ gen ſtrydende zouden geeven", maar alleen het geval der gevorderde obedientie tot de Provincie van Gelderland en Utrecht hebben gereſtringeert, als, volgens het gemelde toenmaals heerſchende ſysthéma, zich zelven van het Bondgenoodſchap hebbende afgezonderd, terwyl de inhoud der voorſchreeven Quitantien derzelver Teekenaars tot eene ongelimiteerde obedientie op de Territoiren van alle de overige Provincien, welke met in dat geval waren, en op dat van de Generaliteit verplichten.

Dat deeze laatstgemelde Officieren dus geen recht hoegenaamd hebben, om uit hoofde van het teekenen deezer Quitantie van Hunne Ed. Groot Mogenden eene ſchaadeloosſtelling te verzoeken, welke hun door dezelven nimmer is toegezegt; en zelv weinig reden hebben om zich te vleijen, dat daar zy alleen zonder eenig onderſcheid, by het doen van den ééd van getrouwheid aan deeze Provincie, hadden beloofd „ de Staaten van de Pro„ vincie, waar in zy gebruikt zouden worden, ge„ houw en getrouw te zullen wezen", en van dat gedeelte van den gemelden ééd, door Hun Ed. Gr. Mogenden niet waren gedispenſeerd, (zo als in de plaats gehad hebbende verwarringen wel omtrent andere gedeeltens van den ééd is geſchied) Hun Ed. Groot Mogenden hun eenige veel min eene

ſpeciale protectie kunnen accordeeren, om dat zy, verleid door ſchoonſchynende woorden van de gewezen Gecommitteerden te Woerden, en door het genot van eenige Penningen door dezelven uit 's Lands Kaſſe geſpendeert, zich hebben laaten overhaalen tot het doen eener belofte, welke tegen het gemelde Artykel van hunnen gedaanen éed zy duidlyk aanloopt, en niet alleen nimmer door Hun Ed. Groot Mogenden is goedgekeurd, maar zelv by Hoogstdezelven in der tyd op geene legaale wys is bekend geweest.

Doch dat dewyl 'er onder deeze Officieren veele gevonden worden, welken uit gebrek aan doorzicht, overhaasting of bekrompen toeſtand, waar in zich benevens hunne talryke Huisgezinnen bevonden, gevoegt by de impoſante taal en de dreigementen, waar mede zy tot de gemelde Teekening door Gecommitteerden wierden aangezet, tot het doen van dien onbezonnen ſtap zyn overgegaan, de Gecommitteerde Raaden zouden vermeenen: dat zodaanige Officieren, offchoon geen aanſpraak kunnende maaken op Hunner Ed. Groot Mogenden protectie en ſchaadeloosſtelling, Hoogstderzelver Souvereine indulgentie en liefdaadigheid niet onwaardig zyn, voor zo verre dezelven hun leedwezen deswegens te kennen geeven, en door derzelver gehoorzaamheid aan alle de bevelen, door Hun Ed. Groot Mogenden, by en na de omwenteling van zaaken gegeeven, midsgaders derzelver verblyf binnen deeze Provincie, of ten minſten het Gebied van den Staat, zonder het genot van eenig buitenlandsch Penſioen, of ander onderſtand, getoond hebben zich die indulgentie en liefdaadigheid niet onwaardig te hebben gemaakt.

Dat de Gecommitteerde Raaden, op alle de gemelde gronden, van gedagten zouden wezen, dat Hun Ed. Groot Mog. dezelven zouden behooren te authoriſeeren, om aan de Supplianten en andere Officieren, welke op order door of van wegen Hun Ed. Gr. Mog. gegeeven, op het Territoir van

de

Digitized by Google

de Provincie van Utrecht, zonder attaches van de Staaten dier Provincie, zyn getrokken, en uit dien hoofde door Hun Hoog Mogenden zyn gedimitteerd geworden, zonder het zogenaamd Dedommagement, onder het teekenen van de Quitantie daar voor, door de geëxteerd hebbende Commissie te Woerden, gevorderd, te hebben genooten, Pensioenen toe te leggen, tot gelyke sommen als beloopen de Tractementen, welke dezelven door de Demissien, op goedvinden van Hunne Hoog Mogenden verleend, hebben verlooren; en alle andere Officieren, welke al of niet in het geval zyn geweest, om aan de evengemelde ordres te obedieeren, maar het gemelde Dedommagement hebben genooten, en de daar voor gevorderde Quitantie hebben geteekend, en uit dien hoofde op goedvinden van Hunne Hoog Mogenden als vooren zyn gedimitteerd, de volgende Pensioenen te mogen toeleggen:

Aan een Kolonel . . . . . ƒ 900.
Aan een Luitenant-Kolonel . . . . ƒ 800.
Aan een Major . . . . . ƒ 700.
Aan een Ritmeester . . . . . ƒ 600.
Aan een Kapitein . . . . . ƒ 500.
Aan een Kapitein-Commandant . . . ƒ 400.
Aan een Luitenant . . . . . ƒ 300.
Aan een Sous-Luit., Cornet en Vaandrig ƒ 275.

Met bygevoegde qualificatie op Gecommitteerde Raaden, om zo aan de evengemelde als aan deeze Officieren een æquivalent van vier jaaren der voorschreeven Tractementen en Pensioenen by forme van uitkoop in eens te mogen betaalen.

Des dat alle dezelve Officieren, in beide de gemelde gevallen, aan de Gecommitteerde Raaden, door solide bewyzen zullen moeten doen blyken, dat zy, by de omwenteling van zaaken, door of van wegens Hunne Ed. Groot Mogenden gelast zynde, zich niet te verweeren tegen de Troepen van zyne Koninglyke Majesteit van Pruisen, daar aan daadlyk hebben voldaan, en zich niet op order van

eenige

eenige zogenaamde Defenſie-wezens, na het emaneeren dier ordres, tegen dezelve Troepes hebben laaten emplooijeeren, dat zy voorts op dien tyd en ſedert denzelven binnen deeze Provincie, of ten minſte binnen het Gebied van den Staat, zyn gebleeven, of zich daar buiten niet hebben begeeven, zonder daar toe behoorlyk Verlof of hunne Demisſien te hebben gekreegen; en eindlyk, dat zy onder ééde zullen moeten verklaaren, niet te zyn getreden in den Dienst van eenige buitenlandſche Mogenheid, en ook van dezelven geene Tractementen, Penſioenen, Gratificatien of eenigen onderſtand, directelyk of indirectelyk, te hebben genooten noch te genieten; en dat alle diegenen, welke in het een en ander geval, buiten ſtaat zullen wezen aan die Requiſiten te voldoen, niet alleen zullen worden gehouden zich zelven door hun gedrag en het verlaaten van het Territoir en den Dienst van den Staat, zonder behoorlyk Verlof of Demisſie, vrywillig te hebben verſtooken van de ſchaadeloosſtelling hun door Hunne Ed. Groot Mogenden toegelegt, of de hoop van Hoogstdezelven worden te gemoet gekomen, in de omſtandigheden waar in zy zich door het acceptceren van het meergemelde Dedommagement en het teekenen der daar voor gevorderde Quitantie hebben gebragt: maar dat tegen de zodaanigen zelv, als uit den Dienst van den Staat gedeſerteerd zynde, op de gewoone wys geprocedeert zoude behooren te worden.

No.

Digitized by Google

N°. 712. *Extract uit de Reſolutien van Hun Ed. Gr. Mogenden de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, waar by eene Negotiatie van Penningen word gearresteerd, ten laste van het Gemeene Land van Holland en West-Friesland, naar proportie van den vyf- en- twintigsten Penning der bezittingen en vermogens van alle de Ingezetenen dier Provincie, zonder onderſcheid van rang of ſtaat, mids gegoed zynde in Kapitaal 2500 Guldens en daar boven enz. In dato den 13 Sept. 1788.*

By reſumptie gedelibereerd zynde op het Rapport den 22ſten der voorleeden maand, tot voldoening aan Hun Ed. Groot Mogenden Reſolutie Commisſoriaal den 25ſten July te vooren uitgebragt, om voor de benodigdheid, zo van de Oost-Indiſche Compagnie als anderſints, de gepaste middelen op de meest prompte en efficacieuſte wyze werkende, en tot het minſte bezwaar van de Ingezetenen, by de hand te neemen.

Is goedgevonden en verſtaan, by deezen te arreſteeren een' Negotiatie van Penningen, ten laste van het Gemeene Land van Holland en West-Friesland, *naar proportie van den vyf- en- twintigſten Penning der bezittingen en vermogens van alle de* Ingezetenen der Provincie, zonder onderſcheid van rang of ſtaat, mits gegoed zynde in Kapitaal ƒ 2500 en daar boven, of Ambten en Beneficien bezittende, welke nader zullen worden bepaald; en voorts op zodaanig een voet, met opzicht tot de wyze van tauxatie der voorſchreeven Bezittingen, Ambten en Beneficien, als mede van de natuur der Recepisſen of Obligatien, die voor de gefourneerde Penningen zullen worden afgegeeven, en andere poincten tot de compleete uitvoering deezer operatie betreklyk, als ten ſpoedigſten nader zal worden gereguleerd; met dien verſtande nogthands, dat om deeze Negotiatie voor de Ingezetenen gemaklyk te maaken, vaste termynen zullen geſteld worden, met een genoegzaamen tuſschentyd, waar

op

Digitized by Google

op de Penningen zullen kunnen gefourneerd worden: dat ook de Wisselbrieven, uit kragt van Hun Edele Groot Mogenden Authorisatie van den 30sten July laatstleeden getrokken en geaccepteerd, in de Fournisementen van deezen vyf- en-twintigsten Penning tegen het volle Kapitaal, in betaaling zullen aangenoomen worden, met de Interessen tot den eersten dag der maand in dewelke dezelve zullen worden gefourneerd, als mede dat de Fournisementen zullen mogen gedaan worden in Kassa of Bankgeld; en in het laatste geval, tot de agio van drie per Cent; en dat voorts door de Heeren van de Ridderschap en verdere Hun Edele Groot Mogenden Gecommitteerden tot het groot Besoigne, met en benevens de Gecommitteerde Raaden in de beide Kwartieren zal worden geëxamineerd, op welke meest gevoeglyke wyze deeze Hun Ed. Gr. Mogenden Resolutie zoude kunnen worden geëxecuteerd, om de Vergadering daar by te dienen van hunne Considerationen en Advys, met overlegging van een Concept-Plakaat.

No. 713. *Extract uit het Register der Resolutien van de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, waar by de Commissaris* DE VINCK *te Duinkerken, uit den eed en dienst van den Lande wordt ontslagen. In dato den . . . Sept.* 1788.

Is gehoort het Rapport van de Heeren VAN WELDEREN, en andere Hun Hoog Mogenden Gedeputeerden tot de zaaken van de Plakaaten en Reglementen, hebbende ingevolge en ter voldoeninge van derzelver Resolutie Commissoriaal van den 2den Mey laatstleeden, geëxamineerd een Missive van den Commissaris DE VINCK, geschreeven te Duinkerken den 20sten April daar te vooren, houdende:

„ dat hy, om reden van zwakke gezondheid, voor

„ het

Digitized by Google

„ het tegenwoordige niet konde voldoen aan de
„ ordres van Hun Hoog Mogenden, om herwaards
„ te komen; verzoekende derhalven daar van te
„ worden verschoont, of ten minsten dat Hun Hoog
„ Mogenden hem zo lang uitstel zouden gelieven te
„ verleenen, dat hy tot volkomene gezondheid her-
„ steld zoude zyn".

Waar op gedelibereert en in achting genoomen zynde, dat gemelde Commissaris DE VINCK by drie consecutive Resolutien van den 30sten January, 11den en 27sten February, alle laatstleeden, gelast is, *ten spoedigsten herwaards te komen om van zekere zaaken opening te geeven*, en wel by de laatste, om op zicht van dezelve de reize herwaards aan te neemen, *of dat hy gehouden zal worden*, uit den dienst van den Lande te zyn ontslagen, zonder tot nog toe aan die ordres geoptempereert te hebben, dan eens het een dan eens het ander pretext, en by continuatie het voorwendzel van de slegte staat van zyn gezondheid daar toe neemende; en dat zulks niet langer ongemerkt gepasseert kan worden, en tot groote kleinachtinge en vilipendie van Hun Hoog Mogenden moet strekken.

Is goedgevonden en verstaan, dat aan gemelde Commissaris DE VINCK *zal worden aangeschreeven*, dat Hun Hoog Mogenden over die behandeling en over de aanhoudende disobedientie van hem Commissaris ten hoogsten geindigneerd zynde, en vermeenende reeds genoegzaame blyken van Hoogstderzelven langmoedigheid in het beloop van deeze geheele zaak gegeeven te hebben, als nu realiseeren de laatstgenoomen Resolutie van den 27sten February laatstleeden, en hem uit den éed en dienst van den Lande ontslaan, en gelasten, de Commissie op hem als Commissaris te Duinkerken verleend, aan haar te rug te zenden.

En zal Extract van deeze Hun Hoog Mogenden Resolutie gezonden worden, aan den Heere LESTEVENON VAN BERCKENRODDE Hun Hoog Mogenden Ambassadeur aan het Hof van Frankryk, om te

strek-

ſtrekken tot deszelvs narichtinge, en om daar van kennis te geeven zulks en daar het behoord.

No. 714. *Publicatie van de Wel Ed. Hoog Achtb. Regeering der Stad Zwolle, waar by gezegd words de bronnen te worden aangeweezen, waar uit de troubles, verdeeltheden en wanordres waar door ons dierbaar Vaderland ſedert eenige jaaren zo deerlyk is geſchokt, te zyn voortgevloeit. Voorts houden Hun W. Ed. Hoog Achthaaren de zogenaamde Societeit en de pretenſe Burger-Commiſſie, voor gedisſolveert en vernietigt &c. In dato den 15 Sept. 1788.*

Burgemeesteren, Schepenen en Raaden der Stad Zwolle, doen hier mede te weeten:

Dat wy herhaalde reizen in ernſtige overweeging hebbende genoomen en nagegaan, de bronnen en aanleidende oirzaaken, waar uit zyn voortgeſproten die troubles, verdeeltheden en wanordres, waar door ons dierbaar Vaderland ſedert eenige jaaren zo deerlyk is geſchokt, en tot op den oever van deszelvs geheelen ondergang gebragt geweest; hebben bevonden, dat de oirſprong dier rampen buiten twyffel gelegen zynde geweest in den onbeperkten weerzin van ſommigen, tegen de vastgeſtelde Conſtitutie, en derzelver bedoeling en aangewende poogingen, om in de plaats deezer gevestigde Conſtitutie eene geheel nieuwe Regeeringsvorm, vervreemd van de wettige Regeeringsgronden, op eene onwettige wyze, in te dringen, men ter bereiking van dit doelwit, geen wegen of middelen heeft onbeproefd gelaaten.

Gelyk inzonderheid, met betrekking tot onze Stad, alwaar by den aanvang der troubles, naauwlyks iemand der Burgers of Ingezetenen, zo veel ons bekend is, te onvreeden was over het publiek beſtier en de ſtandgrypende Conſtitutie, dan wel haast door verleidende discourſen en ievérig verſpreide lasterlyke geſchriften veele, onder den ſchoon-

ſchoonſchynenden glimp van vryheid en voorrechten te handhaaven, wierden vervoerd, om een ongelukkig wantrouwen op te vatten tegen de wettige Regeering, en tegen die genen, door welke dezelve bekleed wordt; wordende hier toe kennelyk allereerst verſpreid en greetiglyk aangenoomen het ſinister vermoeden, als of in de eerſte plaats de Heer Erf-Stadhouder, op wiens Rechten en Præëminentien men het boven al en voornamentlyk gemunt had; maar ook vervolgens de meerderheid der Regeeringe, welke het rechtmaatig en daar toe bezwooren maintien deezer Prærogativen ſtaande hield, de waare belangens van Land en Volk verachteden, en daar en tegen byzondere belangens koesterden.

Waar na op deeze wyze een aantal Menſchen zynde vervreemd geworden van die achting, eerbied en liefde, welke alle rechtgeaarte Burgeren en Ingezetenen aan hunne wettige Regeering verſchuldigt zyn, men zich voorts bevlytigd heeft, zekerlyk met inzicht om dit ruimſchoots verſpreide zaad van woelend ongenoegen te krachtiger te doen voortſpruiten, allerlei ſoort van Gezelſchappen, zogenaamde Burger-Commisſien en Burger-Societeiten op te richten en openlyk aan te leggen, om over zaaken van Regeering en het publiek beſtier betreffende te handelen, waar in allerlei ſoort van Lieden, zonder onderſcheid van rang of ſtaat, en zelvs de zodaanigen, welke even weinig kunde als bevoegtheid hadden om over zaaken van dien aart te oirdeelen, zich nogthands veroirloofden over de beſluiten en gedragingen van hunne wettige Overheden, als het waare een hooger vonnis te vellen, die dikwerf op eene verregaande wyze te berispen en niet zelden middelen te beraamen, om de uitvoering daar van te dwarsboomen, ja met 'er daad te beletten, tot zich alzo met 'er daad een gezag overbrengende en aaneigenende, verheven boven dat van de wettige Regeering, die daar door ontzet en verwydert wierd van die auctoriteit, welke aan haar wettig was opgedraagen, waar van de hand-

haaving eene der duurste plichten was, aan welke zy gehegt waren, en zonder welke trouwens ook geene Burger-Maatschappy op den duur kan bestaan.

Wy herinnerden ons inzonderheid, hoe ook in deeze Stad de verdeeltheden en troubles voornamenlyk zyn begonnen, en het gezag van de wettige Regeering van tyd tot tyd is verzwakt, na dat inden jaare 1783 (in navolging van het geen toen elders reeds plaats hadde) op eene zo vreemde als onwettige wyze wierde ingevoerd eene zogenaamde Burger-Commissie, voorgeevende door eenige Gildens en sommige Burgers en Ingezetenen daar toe gequalificeert te zyn, en om tevens hunne belangens te behartigen; schoon zodaane Burger-Commisfie notoir strydig was met de standvastige en aloude Constitutie van deezer Stads Regeering niet alleen, maar ook de daaden en handelingen van die zogenaamde Burger-Gecommitteerdens overvloedige bewyzen opleveren, dat de belangens van de Burgery zeer kwaalyk aan hun waren toevertrouwt: ja wy herdenken nog, hoe die zelvde Burger-Gecommitteerden zich niet ontzagen zo dik- en menigwerf zy, of die genen welke hun bestierden, zulks goedvonden, de Burgers en Ingezetenen zonder voorweeten, veel min consent van de Regeering openlyk, en zelvs soms door gedrukte biljetten op te roepen op zodaane plaatzen als zy goedvonden, alwaar dan doorgaans ter teekening lagen Adressen, Requesten en soortgelyke stukken, betreklyk tot het publiek bestier en zaaken van Regeering, welke, hoe onvoegzaam, sommige van dezelve ook mogten zyn, nogthands als om stryd geteekend wierden door een menigte driftig aangezette Lieden, waar van zeer weinigen den inhoud wisten, en nog veel minder konden oirdeelen over de zaaken by zodaane stukken vervat; doch die zy slegts uit voringenomenheid, vooral na dat zulks door menigvuldige herhaalingen als tot een gewoonte was geworden, teekenden, zo uit hoofde van het blind ver-

vertrouwen, op die genen, welke hun daar toe door allerlei middelen aanmoedigden, als uit hoofde van de verregaande onaangenaamheden, dikwerf benadeeling of berooving in hun middelen van bestaan en, verdere bedreigde beleedigingen in persoon en goederen, welke in die dagen te vreezen hadden alle die genen, die zodaane teekeningen durfden verweigeren; waar door men dan ook telkens zag inleveren zodaane Requesten en Adressen, wier inhoud oogenschynlyk geheel en al de bevatting der zogenaamde Requestranten te boven ging, zodaanig, dat men zelvs door bestelling van die zelve Burger-Gecommitteerden, zag te voorschyn komen een Request, waar by het gedrag van de Raad van Staaten, en inzonderheid van de Ministers van dat Hooge Collegie, uit de hoogte wierd beoirdeelt, en met veel aandrang op het aanstellen van andere Ministers aangedrongen; het welk men wist te doen teekenen door eenige honderden Burgers en Ingezetenen, waar van veele niet eens in staat waren zelvs hunne naamen te schryven, en verre de meesten van zodaanig beroep, dat men veilig van hun mogt vermoeden, dat zy gantsch niet geschikt konden zyn, om over de *directie* van den Raad omtrent gemeene Landszaaken te oirdeelen, of de Hooge Bondgenooten voor te lichten in het emplooy van Ministers van Staat.

Zynde voorschreeven Burger-Gecommitteerden, van stap tot stap verder gaande, vervolgens tot zodaanigen willekeurigen handel vervallen, van zich niet alleen te bepaalen om zulke Requesten en Adressen ter teekening aan te bieden, waar by slegts een of ander verzoek aan de Regeering wierd gedaan, maar ook te effectueeren het teekenen van beleedigende en dreigende Declaratoiren, zo als onder anderen heeft plaats gehad omtrent de Lucia-Keur van 1786, wanneer zy, of wel sommigen van hun, verscheiden Burgers en Ingezetenen zo verre wisten te induceeren, dat dezelve zich lieten ge-

bruiken ter teekening van een Declaratoir, waar by zy niet verzoeken, dat de Meente Keur mogt worden geſurcheert, maar declareeren, dat met geen onverſchilligheid zouden aanzien, dat de toen vaceerende Gemeenmans plaats vervuld wierde; inſteerende dat zulks mogt worden uitgeſteld, met dat gevolg, dat wanneer door Raad en Meente een declinatoire Reſolutie op gemelde Declaratoir genomen wierd, voorſchreeven prætenſe Burger-Gecommitteerden, wel verre van in dat beſluit van hunne wettige Regenten; overeenkomſtig hunnen onvermydelyken plicht, te berusten, zich niet ontzagen een Commisſie uit hun midden te benoemen, om den wettig verkooren Gemeensman aan te maanen, die verkiezing niet te accepteeren en, dit mede niet reusſeerende, met behulp van de Leden der Burger-Societeit en andere door hun aangezette Burgers, wisten uit te werken, dat voorzeide nieuws gekooren Gemeensman genoodzaakt wierd zyne demisſie te verzoeken, wilde hy zich niet aan verregaandſte onaangenaamheden en gevaaren bloot ſtellen, waar door alzo op een onbetaamelyke wyze wierd geëludeert, de allesints billyke Reſolutie van de alleen wettige Regeering deezer Stad.

Gelyk ook genoegzaam kenlyk is, hoe dezelve prætenſe Burger-Gecommitteerden en hunne zogenaamde Conſulenten, hoe langs hoe meer toonende alle wettig gezag ontwaſſen te zyn, met verſmaading van die achting, eerbied en gehoorzaamheid, welk ieder Burger verſchuldigt is aan die genen die in Regeering over hem geſteld zyn, in de maand January 1787, zich al verder veroirloofden, om, eigener auctoriteit, tegens den gewoonen Keurdag van de Magiſtraat, de Burgers en Ingezetenen weder op te roepen in een der Kerken; zich toen wyders, insgelyks eigener auctoriteit, en zonder voorkennis van de Regeering, meester te maaken van de Groote Kerk, aldaar voorſtellen aan de vergaderde menigte te doen, en op naam van dezelve niet te verzoe-

Digitized by Google

zoeken, maar op eene gebiedende wyze te begeeren, dat niemant tot Burgemeester verkooren wierde, welke niet wilde belooven de door hun' voorgenomene verandering van de aloude Conſtitutie te helpen bevorderen, door welke daad van geuſurpeerd gezag zy toen wisten te bewerken, de bekende wederrechtelyke ontzegging van verſcheidene Regenten.

En het is al verder die zelvde zogenaamde Burger Commisſie, welke vervolgens voortging ſucceſſive deliberatien te houden, op hunne wyze te reſolveeren, en met ſoortgelyke Collegien in andere Steden en Provincien te correspondeeren over het beleid zo van Stads als Lands zaaken.

Het was die zelvde Burger-Commisſie, welke al mede wist uit te werken de teekening van een Request, waar by zy een menigte Burgers en Ingezetenen deeden voorkomen, als klaagende over het gedrag van ſommige Heeren naamens deeze Provincie, ter vergadering van Haar Hoog Mogenden gecommitteert, en verzoekende dat dezelve mogten worden opgeroepen, en zulks uit hoofde van twee eensluidende *Misſives, door zogenaamde Geconſtitueerdens van Amſteldam en Rotterdam* aan de prætenſe Burger-Commisſie alhier geſchreeven, waar by dezelve te kennen geeven, dat de oogmerken van die genen, welke toen de directie in de Provincie van Holland in handen hadden, niet genoeg geſecondeert wierde door ſommigen van voorſchreeven Heeren Gecommitteerden deezer Provincie, van welke Heeren de Schryvers van die brieven, egter niet eens de regte naamen wisten op te geeven.

Het was wyders die zelvde Burger-Commisſie, die Gecommitteerdens zond aan de toenmaalige Commisſie van Ridderſchap en Steden tot het Defenſiewezen, om zich te informeeren of Haar Ed. Mogenden gezind waren de Provincie in behoorlyke ſtaat van tegenweer te ſtellen, met bedreiging dat veele Burgers en Ingezetenen anders met hunne wa-

penen na elders zouden vertrekken; en waar uit men eindelyk in de maand September 1787 zag voortkomen, een Adres aan Ridderschap en Steden, waar by zy zeiden te appuiëeren, en volkomen in te stemmen met het befaamde en schandelyke Adres, des tydes op naam van de Gecommitteerdens der gewapende Corpsen van deeze Provincie aan Haar Edele Mogenden gepræsenteert.

Zo als ook wyders in die zelve ongelukkige tyden aan de verdeeldheden en verwarring niet weinig voedzel wierd gegeeven in de zogenaamde Burger-Societeit, waar in veelen zich niet vergenoegden den kostelyken tyd aan hun beroep en kostwinning te onttrekken; maar waar in insgelyks geraadpleegt wierd over zaaken van Regeering, en daar over gecorrespondeert met andere Societeiten; in dewelke men mede niet schroomde de daaden en verrichtingen van de wettige Regeering, dikwerf op het hatelykst te taxeeren, en zelvs de wettige besluiten van dezelve, zo veel in hun was, tegen te werken, uitwyzens twee zeer verregaande en onbetaamelyke zogenaamde Resolutien, met relatie tot den in 1786 nieuw gekooren Gemeensman.

Alle welke en oneindig meer daaden en verrichtingen (die nog in een meer helderen dag zouden kunnen blyken, indien de Boeken en Papieren van die beide Gezelschappen niet op een zeer bedenkelyke wyze verdonkert waren) buiten twyffel van dien aart waren, dat dezelve den gereeden weg tot een geheele Regeeringloosheid baanden, en zekerlyk ten hoogsten strafbaar zyn, immers ten opzichte van de voornaame dryvers en werktuigen dier ondaaden; terwyl een menigte van die genen, die daar in meer of min geparticipeerd hebben, meer door den invloed van anderen misleid, en door de tydsomstandigheden verbystert zyn geweest, dan zich opzetlyk misgreepen hebben, hoedaanige zeker onze clementie te wagten hebben, zo zy van hunne dwaalinge te rug keerende, zich verder als stille,

vreed-

Digitized by Google

vreedzaame en aan de billyke bevelen van hunne wettige Overheid gehoorzaame Burgers en Ingezetenen gedragen.

Schoon wy nu wel geïnformeert zyn, dat boven gemelde zogenaamde Burger-Societeit, kort na de gelukkige omwenteling en herſtel van de wettige Regeering, alhier reeds heeft opgehouden en niet meer exteert, en 'er geene openbaare blyken zyn, dat de zogenaamde Burger-Commisſie zich die prætenſe qualiteit nog zoude willen aanmaatigen, of hunne voorige deliberatien, op den voorigen of een anderen voet continueeren, of ſtille byeenkomſten houden, zo zyn ons egter geene onduistere blyken voorgekomen, dat 'er mooglyk nog in deezen door een of ander geabuſeert wordt, en beweegingen in het werk geſteld, die niet alleen zyn van de geadopteerde, doch ook gecondemneerde grondbeginſelen, en hebben wy om die en andere, ons daar toe beweegende redenen, goedgevonden te verklaaren, zo als wy doen by deezen:

Dat wy, zo wel de zogenaamde Burger-Societeit, als prætenſe Burger-Commisſie, houden voor gediſſolveert en vernietigt; verbiedende en interdiceerende wel expreſſelyk, zo wel aan de Leden van die gewezen Burger-Societeit, als aan alle andere Burgers en Ingezetenen, het oprichten of bywoonen van eenige Societeiten, Gezelſchappen of Byeenkomſten, waar in opzetlyk gehandeld wordt over zaaken, het gemeene Lands, of Stads beſtier betreffende, of waar in eenige Adreſſen of Requeſten daar toe relatief worden ontworpen, geleezen of geteekent; gelyk wy insgelyks wel expreſſelyk verbieden en interdiceeren by deezen, aan alle Perſoonen, het zy als Leden, het zy als Conſulenten, tot de zogenaamde Burger-Commisſie hebbende gehoord, het zy alle te ſamen, het zy gedeeltelyk, het zy openbaar, het zy clandeſtin, te houden eenige vergaderingen of byeenkomſten, en daar in te verhandelen eenige Poincten, het beſtier van Re-

geering of algemeene Stads en Lands zaaken betreffende, of tot hun' voorige pretenſe qualiteit eenige de minſte Relatie hebbende; zullende in tegendeel verwagten, dat zy, van hun' dwaalingen te rugge keerende, zo wel als alle andere Burgers en Ingezetenen zullen mede werken om eene onderlinge rust en eenigheid in den Burgerſtaat te helpen bevorderen, daar toe de vaderlyke poogingen hunner Regenten te ſecondeeren, en daar door tevens aan dezelve weder te doen geworden dat gezag en die achting, zonder welke zy buiten ſtaat zyn het heil der Burgery behoorlyk na hunnen wensch te bevorderen.

Gelastende en beveelende ten dien einde wel expresſelyk: dat, zo wel die prætenſe gewezene Burger-Gecommitteerden, als andere Burgers en Ingezetenen, alle zaaken van Regeering zullen moeten overlaaten aan die genen, welke daar toe wettig geroepen zyn.

Verbiedende wyders wel uitdruklyk aan alle Burgers en Ingezetenen, het teekenen van eenige Qualificatien, welke mogten ſtrekken tot aanſtelling van nieuwe zogenaamde Burger-Gecommitteerden, gelyk ook niemand zodaane aanſtelling zal mogen aanneemen.

Alles op pœne, dat die genen, zo tegens een of ander van onze bovenſtaande verordeningen mogten contravenieeren, zonder eenige conniventie, als Verſtoorders van de algemeene ruste, anderen ten exempel, na rigeur van rechten, zullen worden geſtraft.

Zonder dan nog door deeze onze proviſioneele voorziening en Publicatie, te kunnen of te mogen afzien van zodaane ſtrafoeffening, als wy nader mogten nodig oirdeelen, tegens de voornaamſte Fauteurs en Aanvoerders der bovenvermelde verregaande misdryven te decreteeren, en zonder daar door aan iemand te willen ontneemen of verhinderen zodaane particuliere actie van iujurie, tot ſchaadevergoe-

goeding of andere, als hy mogte vermeenen hem uit voorſchreeven hoofde tegens deezen of genen te competeeren.

Aldus gedaan ter onzer Raads-vergadering, den 15 Sept. 1788.

Coſs. { Camr. VAN SONSBEECK *loco* Camr. ROUSE en VAN DER GRONDEN *loco* TOBIAS.

Ter Ordonnantie

(*was get.*) GEORG ROYER, *Secret.*

1788.

No. 715. *Publicatie van Hun Ed. Mog. de Heeren Gedeputeerde Staaten van Overyſſel, tegens het pleegen van rustverſtoorende beweegingen, faitelykheden en aanvallen, ter gelegenheid van zekere Kermis ten Platten Lande &c. In date den* 16 *Sept.* 1788.

De Gedeputeerde Staaten van Overyſſel, doen te weeten:

Dat met veel leedweezen en verontwaardiging zyn *geinformeert geworden*, dat, niettegenſtaande de ernſtige en nadrukkelyke Publicatie van Ridderſchap en Steden, van den 29 November 1787, tot weering van alle inſolentien en rustverſtoorende geweldaadigheden, op welke wyze ook gepleegd mogen worden; egter, nu nog onlangs, ter gelegenheid van zekere Kermis ten Platten Lande, in deeze Provincie gehouden, door een geheele troep van elders aldaar gekomene losbandige Ingezetenen, verſcheiden baldaadige en rustverſtoorende beweegingen, faitelykheden en aanvallen zyn gepleegt; waar by zelvs een of ander is of zyn gewond geworden, alles ſtrekkende tot ſtooringe van de gemeene rust en veiligheid, en nergens anders toe dienende, dan om de gemoederen der Ingezetenen de een tegen den anderen nog meerder te verbitteren, en tegen elkanderen op te zetten; ten einde zulks voor het ver-

Digitized by Google

volg; by diergelyke gevallen en gelegenheden voor te komen: hebben goedgevonden, onder inhæfie van gemelde Publicatie van Ridderfchap en Steden; by deezen al nog elk en een ieder, wie het ook zyn mogt, zo wel Burger- als Militaire Perfoonen, Ingezetenen als Vreemden, ferieufelyk te vermaanen en te gelasten, om inzonderheid ook op de Kermiffen, welke nog ten Platten Lande zullen worden gehouden, zich zorgvuldig te onthouden, van iemand wie hy zy, van wat ftaat, conditie of denkenswyze, te miszeggen of te injurieeren, als mede van alle diergelyke rustverftoorende faitelykheden en geweldige aanrandingen; maar een ieder met rust en vreede te laaten.

Wordende de Heeren Drosten en Hoofd-Officieren deezer Provincie gerequireert, om tegen alle die genen, welke zich daar aan hebben fchuldig gemaakt, of onverhoopt, nog mogten fchuldig maaken, naar rigeur van rechten, en de Plakaaten en Publicatien daar tegen geëmaneert te doen procedeeren; en de Schouten en Richteren ten platten Lande gelast, om zo ras 'er iets hier tegen mogt worden bedreeven, en het zelve, op welke wyze ook, tot hunne kennis mogt zyn gekomen, het zelve ten fpoedigften ter kennisfe van den Heere Droste of Hoofd-Officier van hun Diftrict te brengen, by pœne van arbitraire correctie.

Aldus gedaan binnen Zwolle, den &c.

(*was get.*) ABR. VESTRINCK, Vt.

Ter Ordonnantie van Welgemelde Gedeputeerden.

(*was get.*) DERK DUMBAR.

Digitized by Google

N°. 716. *Missive van Hun Ed. Groot Mogenden de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, aan den regeerenden Hertog van Brunswyk Lunenburg, by het toezenden van 84 gouden Medailjes, gedestineerd om aan de Staf-Officieren van de Pruisische Regimenten uit te deelen, welke in Holland geweest zyn; benevens de beschryving van die Medailjes enz. In dato den 17 Sept. 1788.*

Door Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staaten deezer Provincie, den 2 November 1787, op het geproponeerde van de Heeren Gedeputeerden der Stad Gouda, goedgevonden zynde, dat door eene kundige hand zoude worden vervaardigd een aanzienlyke gouden Gedenkpenning, zinspeelende op de voorgevallen omwending van zaaken, onder de wapenen van zyne Doorl. Hoogheid den Heer regeerenden Hertog van Brunswyk Lunenburg, als mede dat die Gedenkpenning van wegens Hun Ed. Groot Mogenden op de gedistingueerdste wyze aan Hoogstgemelde Heer Hertog zoude worden overhandigd; en dat wyders op denzelvden Stempel, of een kleiner, nog zouden worden geslagen eenige gouden Medailjes, om daar van zodaanig gebruik en distributie te worden gemaakt en gedaan, als Hun Ed. Groot Mogenden zouden oirdeelen te behooren; met authorisatie op de Heeren Gecommitteerde Raaden, om een accuraate teekening en plan van zodaanige Medailje te doen vervaardigen, en aan Hun Ed. Groot Mogenden ter approbatie te presenteeren; is hier aan door Hun Ed. Mogenden voldaan, en zyn vervolgens met Stempels door den beroemden Graveur Scheep vervaardigd, een groote en 83 kleinere gouden Medailjes in gereedheid gebragt, zodaanig ingericht, als uit de onderstaande beschryving te zien is, welken aan welgemelde Heer Hertog door Hun Ed. Groot Mog. zyn toegezonden by de volgende Missive:

Door-

DOORLUCHTIG VORST EN HEER!

Schoon wy altoos wel overtuigt zyn geweest, dat de glorieuse daaden van Uwe Doorl. Hoogh. welke aanleiding gegeeven hebben tot de omwending, waar door de oude en wettige Constitutie deezer Provincie is hersteld geworden, met den grootste roem tot de posteriteit zouden overgaan, hebben wy nogthands by onze Resolutie van den 2 November des afgeloopen jaars 1787 goedgevonden, tot een dankbaare nagedagtenis een zeker getal van Gedenkpenningen te laaten vervaardigen, welke met de beeldtenis van Uwe Doorluchtige Hoogheid te gelyk uitdrukken den tytel, dien Hoogstdezelve zich by deeze Natie met zo veel recht verworven heeft.

Wy hebben de eer deeze Gedenkpenningen, op den eersten Verjaardag van die heugchelyke gebeurtenis, aan Uwe Doorl. Hoogh. aan te bieden; in dat aangenaam vooruitzicht, dat Uwe Doorl. Hoogh. de grootste derzelve in een gouden Dooze liggende, wel van onze hand zal gelieven aan te neemen, als een oprecht blyk van onze steeds duurende erkentenis voor het wys beleid en dapperheid door Uwe Doorl. Hoogh. aan het hoofd der Troepes van zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen, by die gelegenheid betoond; en met verzoek, dat Uwe Doorl. Hoogh. de goedheid gelieve te hebben, de overige Gedenkpenningen te distribueeren aan de Generaals-Persoonen en Staf-Officieren op de nevens gevoegde Lyst met naamen gemeld, welke onder de ordres van Uwe Doorluchtige Hoogheid, aan Hoogstdeszelvs roem eenigsints geparticipeerd hebben.

Wy zouden Uwe Doorl. Hoogh. de moeite van deeze distributie niet hebben durven vergen, indien wy niet verzekerd waren, dat de gemelde Officieren een dubbele waardy aan dit geschenk zullen hechten, wanneer zy het mogen ontfangen uit han-

Digitized by Google

handen van Uwe Doorl. Hoogh. zelve, als een vernieuwing van Hoogstdeszelvs approbatie.

Hier mede &c.

Den 17 September 1788.

De Staaten van Holland en West-Friesland.

BESCHRYVING DER GEDENK-PENNINGEN.

Op de bovenzyde der Gedenkpenningen ziet men het Hoofd of Borstbeeld van zyn Doorl. Hoogh. den Heere regeerende Hertog van Brunswyk, met dit omſchrift:

CAROL. WILHELM. FERD. DVX. BRVNSVIC. BORVSS. EXERCIT. IMPERATOR.

En op de keerzyde, drie door een gevlogten Kroonen; de eerſte de Gras- of Kruid-Kroon, de tweede de Eiken-Kroon, en de derde de Lauwer-Kroon, met dit omſchrift:

AVITAE. LIBERTATIS. ASSERTORI. ORD: HOLL. AC. WESTFRIS. II. Nov. MDCCLXXXVII.

De Gras- of Kruid-Kroon (want zy wierd van alle ſoorten van Kruiden gevlogten) wierd genaamd, *Graminea* en ook *Obſidionalis*, en volgens 't getuigenis van PLINIUS aan eene Veldheer opgedraagen. De tweede en derde zyn de bekende *Corona Civica* & *Corona Triumphalis*.

Lyst der Pruiſſiſche Generaals en Staf-Officieren, welken in 1787 in Holland zyn geweest.

GENERAALS. 1. Z. D. H. de Heer regeerende Hertog van Brunswyk enz. 2. Lt. Gen. Graav van Lottum. 3. Lt. Gen. von Knobelsdorff. 4. Lt. Gen. von Gaudi.

GEN. MAJORS. 5. Van Eckartsberg. 6. Von Budberg. 7. Von Woldeck. 8. Von Marwitz. 9. Von

Von Romberg. 10. Von Rohr. 11. Graav von Kalkreuth. 12. Von Eben.

Regiment van KNOBELSDORFF. 13. Lt. Coll. von Wilcknitz. 14. Majôr von Kroſchefski. 15. Von Kalkſtein. 16. Von Borghagen. 17. Von Eichſtedt. 18. Von Langheim.

Regiment van BUDBERG. 19. Coll. von Koekenitz. 20. Lt. Coll. von Diebitsch. 21. Majôr von Kleist. 22. Majôr von Goetze.

Regiment van MARWITZ. 23. Coll. von Bandemer. 24. Lt. Coll. von Hiller. 25. Lt. Coll. von Schack. 26. Majôr von Schmude. 27. Maj. von Hampfſtengel. 28. Maj. von Ledeburg.

Regiment van WOLDECK. 29. Lt. Coll. von Klitzing. 30. Maj. von Ripperda. 31. Maj. von Droſte. 32. Maj. von Uttenhoff. 33. Maj. von Hoffmann. 34. Maj. von Hertzberg.

Regiment van GAUDI. 35. Coll. Graav van Dohna. 36. Majôr von Jungeken. 37. Maj. von Niewenheim. 38. Maj. von Oſſen. 39. Maj. von Jungeken.

Regiment van EICHMANN. 40. Coll. von Hartog. 41. Lt. Coll. von Miltilz. 42. Maj. von Schlotheim. 43. Maj. von Putkammer. 44. Maj. von Niebelſchultz. 45. Maj. von Hacken.

Regiment van ECKARTSBERG. 46. Coll. von Pirch. 47. Maj. von Romberg. 48. Maj. von Bonin. 49. Maj. von Moerſter. 50. Maj. von Flaging.

Regiment van LOTTUM. 51. Coll. von Schönholtz. 52. Coll. von Luttichau. 53. Lt. Coll. von Lange. 54. Lt. Coll. von Kameke. 55. Maj. von Zürſon. 56. Maj. von Pastau.

Regiment van KALKREUTH. 57. Coll. von Borſtel. 58. Coll. von Eichſtädt. 59. Maj. von Wins. 60. Maj. von Krahn. 61. Maj. von Schleinitz. 62. Maj. von Göchhauſen.

Regiment van ROHR. 63. Lt. Coll. von Gotsch. 64. Maj. von Borch. 65. Maj. von Schurff. 66. Maj. von Schiebelſtein. 67. Maj. von Beyern. 68. Maj. von Schubart.

Ri-

Digitized by Google

Regiment van EBEN. 69. Coll. von Wolfrath. 70. Maj. von Lentz. 71. Maj. von Hestocq. 72. Maj. von Velten.

Regiment van GOLTZ. 73. Coll. von Goecking.

74. } Twee Staf-Officiers.
75. }

76. Coll. von Pfau.
77. Lt. Coll. von Goetzen. } Staf-Officieren by de Armée.
78. Capt. von Mosſebach.

79. Maj. von Hirſchfeld. } Adjud. van Z.D.H. den
80. Capt. von Kleist. } Hr. Hert. v. Brunswyk.

81. Maj. von Schoeler, van de Ingenieurs.
82. Maj. von Geelhar, van de Artillery.
83. Maj. von Valentin, van de Jagers te Voet.

No. 717. *Publicatie van Schout en Schepenen der Stad Leiden, waar by het uitvoeren van Gewannen, ſtrekkende tot nog meerdere benadeeling van de thands in die Stad zo oogſchynlyk en beklaaglyk afneemende Fabryken, op de daar by geſtelde boeten, mulcten en ſtraffen, wordt verboden. In dato den* 18 *Septemb.* 1788.

Schout en Schepenen der Stad Leiden in ervaaringe gekomen zynde, dat niet tegenſtaande het Verbod van het uitvoeren van Gewannen, buiten deeze Stad, by de 126ſte Burgerlyke Keure deezer Stad, en de Renovatie en Ampliatie van die, van dato 2 July 1663 en 19 July 1736 gedaan, echter ſommige Lieden, waar onder zelve van de Neeringen, zich niet ontzien de Gewannen tot dezelve Neeringen behoorende, van tyd tot tyd te vervoeren ofte ſleiten, ſtrekkende zulks tot nog meerdere benadeeling van de thands in deeze Stad zo oogſchynlyk en beklaaglyk afneemende Fabrieken.

Zo hebben Hun Ed. Achtb. omme daar tegen zo veel mooglyk te voorzien, en de Overtreeders deezer Wet door ſtraffen is het mooglyk daar van te

rug

rug te houden, met advise en goedvinden van Burgemeesteren en Regeerders derzelve Stad, by Ampliatie van de bovengemelde 126ste Burgerlyke Keure, met derzelver Renovatie en Ampliatie; gekeurd en geſtatueerd, gelyk zy Keuren en Statueeren by deezen:

Dat niemant van nu voortaan zal vermogen eenige Wolle, Sajette of Linde Getouwen of Gewannen, daar onder de Laken Getouwen verſtaan worden mede begreepen te zyn, ofte tot wat Neeringe, Ambacht of Handteeringe dezelve dienen of gebruikt worden, 't zy geheel, het zy in ſtukken gebrooken of ontſloopt in 't heimelyk of in 't openbaar te brengen, ofte te vervoeren buiten eenige Poorten of Watergaten deezer Stede; of dezelve te breeken, ſleiten, ofte tot andere zaaken als ten dienſte van de Neeringe daar toe die gemaakt zyn, te gebruiken, ofte zo geſleten zynde, 't zy te ſamen, 't zy by ſtukken, te vervoeren; al ende telken op verbeurte van dezelve Getouwen of Gewannen, te verdeelen aan den Schout, aan deeze Stad, en aan den Aanbrenger ieder een derde part; ende boven dien, dat die genen, welke dezelve zodaanig gebruikt ofte uitgevoerd mogten hebben, of beleiders ofte medehelpers daar van zoude mogen geweest zyn, daar over arbitraalyk naar exigentie en bevind van zaaken, des noods zelve aan den Lyve, zullen worden geſtraft; zullende zo die genen, welke Eigenaars van deeze vervoerde Gewaanen ofte beleiders ofte medehelpers van zodaanige uitvoering mogten zyn geweest, zo wel als de Schippers, Schuitenvoerders, Wagenaars, Voerlieden of Sleepers tot binnen 's Jaars na dat zy bevonden zullen worden deeze Keure in derzelver Renovatie en Ampliatie, zo boven gemeld als by deezen daar op gemaakt, te hebben overtreeden, aan de daar by geſtelde boeten, mulcten en ſtraffen gehouden zyn, of ſchoon zy niet op de daad wierden gevonden; willende en begeerende Hun Ed. Achtb. dat het voordere geſtatueerde by gemelde 126ſte Burgerlyke Keure deezer

Digitized by Google

het Stad, als mede by Renovatie en Ampliatie van den 2 July 1663 en 19 July 1736, allen boven gemeld, zal blyven van volle kragt en waarde, en als zodaanig benevens het ten deezen geſtatueerde zal worden agtervolgd en naargekomen.

Aldus gekeurd en geſtatueerd by de Heeren Mr. ADRIAAN VAN HEUSDEN, Schout; Mr. PIETER POMPE VAN SLINGELAND, Mr. HARTMAN ISAAC LE PLA, Mr. NICOLAAS HARTINGH, Jr. ANTHONY GUSTAAF VAN BOETSELAAR, Mr. WILLEM MUSKETIER, Mr. PIETER FREDRIK VAN KUFFELER, Mr. JOHAN MEERMAN en Mr. MAURITS CORNELIS VAN REVERHORST, Schepenen; met adviſe en goedvinden van de Heeren Mr. JAN HUBRECHT, Mr. SIMON DROLENVAUX, Mr. PIETER JAN MARCUS en Mr. HENDRIK TWENT, Burgemeesteren en Regeerders der Stad Leyden, op den 18 September 1788, en den 20ſten daar aan volgende ten puije van 't Raadhuis voor den Volke afgeleezen.

By my
J. J. HUBRECHT.

Digitized by Google

N°. 718. *Extract uit het 365 Schepen in Minut Register der Stad Amſteldam, Folio 171. 5 behelzende Requeſt van de Koopers der Huizingen en Gebouwen gelegen in de Kalverſtraat by den Dam, en in eigendom toebehoort hebbende aan zeker Gezelſchap, bekend geweest onder den naam van de* Vaderlandſche Societeit, *met verzoek van Transport, benevens het Appointement van Heeren Schepenen. In date den* 24 *Septemb.* 1788 (*).

AAN DE EDELE ACHTBAARE HEERREN SCHEPENEN DER STAD AMSTELDAM.

Geeven met allen reſpect te kennen, V. C. . . ., C. L. . . . Jz., P. B. . . . en J. VAN H. . . ., in qualiteit als by onderhandſe Acte gequalificeerd tot den aankoop van natemelde Gebouwen.

Dat zy Supplianten op den 30ſten Mey laatſtleeden door tuſſchenkomst van den Makelaar P. B. C. . . . uit de hand gekogt hebben de Huizingen en Gebouwen gelegen in de Kalverſtraat by den Dam, en in eigendom toebehoord hebbende aan zeker Gezelſchap, bekend geweest onder de naam van de *Vaderlandſche Societeit.*

Dat zy Supplianten dienvolgende door gemelde Makelaar hunne Naamen als Directeuren van het Fonds van het Kunstlievend Genoodſchap onder de Spreuk *Doctrina & Amicitia*, voor en ten behoeven van de Geinteresſeerdens van het zelve Fonds ter Secretarye tot effectueering van het Transport ten hunnen behoeven wel hebben opgegeeven, en insgelyks de Verkoopers van voorſz. Gebouwen wel bereid gevonden tot het transporteeren derzelver, dan dat zy ter Secretary eenige difficulteit hebben ontmoet, omme dezelve Transporten te doen effectueeren.

Dat hier door tot der Supplianten merkelyke ſchaade de voorſz. Gebouwen tot nog toe ongetransporteerd gebleeven zyn, zulks niet alleen heeft te wege gebragt, dat de Supplianten zyn buiten ſtaat ge-

(*) Zie hier over *VII. Deel*, N°. 657. bl. 184 enz.

Digitized by Google

gesteld, om daar aan hunne voorgenoomen verbeteringen te laaten doen, waar door teffens indien by onverwagte en onverhoopte Evenementen eenige schaade aan de voorsz. Gebouwen veroirzaakt wierd, de Supplianten zich dieswegens aan zwaare Proceduures met de Verkoopers zouden blootgesteld zien.

Redenen waaromme de Supplianten zich keeren tot U Ed. Achtb., zeer eerbiedigl'yk verzoekende, dat het U Ed. Achtb. behaagen moge, op het hier vooren geallegueerde te slaan eene gunstige reflectie, en dienvolgens omtrent het Transport van ongemelde Perceelen aan de Supplianten, te verleenen, zodaanige favorabele dispositie, als U Ed. Achtb. in deezen zullen oirdeelen te behooren.

't Welk doende &c.

(was get.) J. WALRAVEN, Prot.

APPOINCTEMENT.

Heeren Schepenen disponeerende op de aanneme Requeste van V. C. . . ., C. L. . . ., P. B. . . . en J. v. H. . . . qq., permitteeren dat de by de Requeste breeder omschreeven Perceelen werden getransporteerd aan de Koopers derzelver; mids in de Opdragt-brief insereerende: „ dat in deeze Perceelen nimmer een beslooten Collegie-Societeit „ of Gezelschap zal mogen worden gehouden, als „ alleen het Kunstlievend Genoodschap *Doctrina & Amicitia*, het geen altoos ingevolge deszelvs inrichting alleen zal moeten en mogen strekken tot „ bevordering van Kunst en Weetenschappen, zonder dat immer of ooit eenige zaaken van Staat „ verhandeld zullen mogen worden, of dat dit Gezelschap zich met zaaken raakende het publiek „ bestier zal mogen bemoeijen; dat ten dien einde „ van de exacte nakoming van deeze conditie verzekert te zyn, Myne Heeren van den Gerechte „ niet alleen voor ieder hunner ten aller tyde de „ vrye toegang zullen hebben tot gemelde Socie-

„ teit en alle andere Gezelſchappen, welke in dee-
„ zen Huize worden gehouden, geene uitgezon-
„ derd, maar ook het recht zullen hebben, een of
„ meer Perſoonen van hunnentwegen daar te zen-
„ den, die insgelyks overal de vrye toegang zul-
„ len hebben.

„ Dat voorts alle de tegenwoordige Eigenaars
„ van deeze Perceelen, binnen den tyd van zes
„ weeken ter Secretarye deezer Stad zullen moe-
„ ten werden opgegeeven, ten einde by verkoop
„ of verſterf het recht van den 40ſten en 80ſten
„ Penning in het middel van het Collateraal niet il-
„ luſoir worden gemaakt. Tot nakoming van alle
„ welke Conditien, de tegenswoordige Koopers
„ . . . . zich by deeze verbinden, zo voor hun
„ zelvs als voor hunne mede-Geinteresſeerdens en
„ hunnen Succesſeuren, onder overgifte, dat in
„ cas van Contraventien deeze Perceelen zonder
„ eenige form van Proces, direct door den Heer
„ Hoofd-Officier in der tyd by Executie verkogt
„ zullen kunnen worden".

Actum den 24 September 1788, *præſ.* alle de Heeren, *demto* de Heer SCHUYT.

(*was get.*) W. D. DIEU.

Digitized by Google

N°. 719. *Extract uit het Reſolutie-Boek der Edel Mogende Heeren Gedeputeerde Staaten van Friesland, waar by de Boekdrukker* H. L. VAN BUMA *wordt gecondemneert in eene boete van* 100 *gouden Frieſche Ryders* (*).

Woensdag den 24 *September* 1788.

De Boekdrukker H. L. VAN BUMA van Sneek, by open Acte op de groote Vertrekkamer van deezen Collegie geciteerd zynde, om verſtaan te worden, over het drukken van zekere Lyst, den ſeditieuſen Tytel voerende: *Lyst der Gevangenen om de zaak des Vaderlands, op het Gedemolieerde Blok- of Gevangenhuis binnen Leeuwarden;* is aldaar ingevolge gemelde Citatie gecompareerd, en door Heeren onze Commisſarisſen verhoord: welke Heeren Commisſarisſen vervolgens hebben gerapporteerd, dat voorſchreeven Boekdrukker H. L. VAN BUMA volmondig bekend had, de gemelde Lyst te hebben gedrukt en gedebiteerd: waar op gedelibereerd zynde, is naar gedaane omvraage goedgevonden en verſtaan, de Heeren onze Commisſarisſen voor hunne genoomene moeite en gedaane rapport te bedanken, voorts den Boekdrukker H. L. VAN BUMA, wegens het drukken en debiteeren van een Lyst, den ſeditieuſen Tytel voerende van: *Lyst der Gevangenen, om de zaak des Vaderlands, op het Gedemolieerde Blok- of Gevangenhuis binnen Leeuwarden*, te condemneeren in een boete van honderd gouden Frieſche Ryders, ten behoeve van de Heerlykheid deezer Landſchappe, te betaalen binnen veertien dagen aan het Comptoir der Domeinen, by pœne van Executie, boven de kosten van de open Acte; met wydere ernſtige recommandatie aan den voorſchreeven Boekdrukker, van zich van het drukken en debiteeren van ſoortgelyke Stukken toekomſtig te onthouden, by pœne van zwaarder ſtraf; en

(*) Ik weete niet beter of de *gouden Frieſche Ryder*, wordt berekent tegens 3 Guld. 13 ſt.

Digitized by Google

en zal deeze Reſolutie aan den gemelden Boekdrukker achter deezen Tafel gecompareerd zynde, worden voorgeleezen, voorts Extract van dezelve aan hem worden ter hand gefteld, gelyk mede Extract van dezelve aan 's Lands Rekenkamer, en aan den Rentmeester der Domeinen, zal worden toegezonden; met last aan den laatstgemelden, om de gelibelleerde boete van 100 gouden Frieſche Ryders in te vorderen en in rekening te verantwoorden.

AAN-

Digitized by Google

AANHANGSEL

VAN

BELANGRYKE STUKKEN, TOT DE VOORIGE COLLECTIE BEHOORENDE.

Digitized by Google

Digitized by Google

No. 720. *Memorie van den Hoog Wel Geb. Heer* V. R. *Baron* VAN BENTINCK, *overgegeeven aan Hun Hoog Mogenden de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, omtrent de Declaratie aan den zelven gedaan, van wegens Hun Ed. Mogenden de Heeren Gecommitteerden van Hun Edel Groot Mogenden ter Defenſie van Holland en de Stad Utrecht, inhoudende Dimiſſie van denzelven als Collonel Commandant van het Regiment van den Generaal Major* DUNDAS *&c. Met alle de Bylagen daar toe behoorende, benevens het Request daar by aan Hunne Hoog Mogenden ingedient.*

HOOG MOGENDE HEEREN!

De Ondergeteekende de eer hebbende gehad, den Lande in onderſcheidene Militaire qualiteiten, geduurende een reeks van jaaren te dienen, heeft na zyn beste vermogen getragt, zich in den dienst zodaanig te gedragen, als de heiligheid der verbindtenisſen, waar onder hy in zyne Militaire relatien ſtond, en de onderſcheide plichten daar uit voortvloeijende, van hem vorderden.

Het moeste derhalven den Ondergeteekende op het gevoeligſte treffen, by eene Misſive van den Heer Generaal Major VAN RYSSEL, geſchreeven te Woerden den 3den Augustus laatstleeden (en welke Misſive de Ondergeteekende de eer heeft hier nevens over te leggen, *ſub A.*) van wegens Hun Ed. Mogenden de Heeren Gecommitteerden van Hun Edele Groot Mogenden ter Defenſie van Holland en de Stad van Utrecht, aanſchryvinge te erlangen, dat hy Ondergeteekende, *als Collonel Commandant van het Regiment van den Generaal Major* DUNDAS *was gedimitteerd geworden.*

De Ondergeteekende zal zich niet permitteeren, eenige reflexien over den aart en natuur van die Dimisſie, beſchouwd op haar zelven te maaken, doch acht zich verplicht, uit hoofde van den ééd, dien hy, in de tegenwoordigheid van den opperſten

Digitized by Google

Richter van Hemel en van Aarde, aan Uw Hoog Mogenden heeft gedaan, midsgaders uit hoofde van het gene hy aan zyn eer en goede naam, en aan zyne Familie ſchuldig is, by deezen in een kort verſlag te treden van het geen de voorzeide Dimisſie heeft voorafgegaan, op dat U Hoog Mogenden dezelve Dimisſie in haare betrekking tot dat gepasſeerde inziende, alzo ook over de conduite die in deezen door den Ondergeteekenden is gehouden, in ſtaat zouden zyn te beoirdeelen.

En dit detail acht de Ondergeteekende voor zich te onvermydelyker, om dat hy in dienst van Uw Hoog Mogenden de eer hebbende, de post van Kwartiermeester-Generaal van de Troepes van den Staat te bekleeden, ook vooral in die relatie van zich verwyderen moet, al wat aan deszelvs Caracter de minſte atteinte zoude kunnen toebrengen.

Het was dan op den 24ſten van de maand July deezes jaars, dat de Ondergeteekende ontfing de hier nevens onder *litt. B.* geannexeerde Misſive van den Luitenant Collonel WATSON, waar by dezelve Luitenant Collonel onder den datum van den 17den der voorſz. maand aan hem Ondergeteekende had doen toekomen, de Copie van een Brief door den Heer Generaal Major VAN RYSSEL aan welgemelden Luitenant Collonel (zo als by deszelvs Misſive word gezegt) *gezonden op hooge ordre*, en by welke Misſive verder de Luitenant Collonel WATSON hem Ondergeteekende had verzogt, denzelve Luit. Collonel, *ingevolge van den inhoud van voorſz. Brief van den Heer Generaal Major* VAN RYSSEL, *te antwoorden.*

By deezen Brief, zynde van den 14den der gemelde maand, wierd meergemelde Luit. Collonel, door den Heer Generaal Major VAN RYSSEL, *uit naam en van wegen Hun Edele Mogenden de Gedeputeerdens tot Defenſie van Holland en de Stad Utrecht* gelast, (zo als zulks Uw Hoog Mogenden uit de Bylage *ſub C.* zal blyken) om hem Ondergeteekende, *met toezendinge der Copie Reſolutie van de Staaten van Holland van den* 10 *Mey* 1787 *af te vraagen, of de*

Digitized by Google

de Ondergeteekende ingevolge van die Reſolutie bereid was, op ordre van Hooggemelde Staaten, zich by het Regiment te vervoegen, en te marcheeren daar het hem wegens Hun Ed. Groot Mog. geordonneert zoude worden. En om hier op van den Ondergeteekenden te vorderen *een ſpoedig antwoord, en wel binnen de tyd van agt dagen.*

By het inzien van de Copie van het aanſchryven van de Staaten van Holland van voornoemde datum van den 10 Mey 1787, het geen eigentlyk, en niet de Reſolutie van dien datum, nevens voornoemde Misſive van den Luitenant Collonel WATSON, by den Ondergeteekende was ontfangen, hier nevens overgelegt *ſub D.*; bleek het den Ondergeteekende dat het geen de Heer Generaal Major VAN RYSSEL daar by gelast wierd de commandeerende Officieren bekend te maaken, alleen die commandeerende Officieren betrof, welke zich bevonden *in het Cordon*, en daar de Ondergeteekende tot het getal niet behoorde, zoude hy by dat eerſte inzien zeer ligt in het vermoeden hebben kunnen maaken, dat 'er een erreur was begaan, met het objecct van het voornoemde aanſchryven, ook aan den Ondergeteekenden te adreſſeeren, indien niet dezelve teffens had gereflecteerd, dat het ſpeciaal was *uit naam en van wegens Hun Edele Mog. de Gedeputeerden tot Defenſie van Holland en de Stad Utrecht*, dat de voorſchreeven afvraaging aan den Ondergeteekende gedaan wierde, zynde dan ook by hem begreepen den inhoud der voorſchreeven Misſive van den Heer Generaal Majot VAN RYSSEL, aan den Luit. Collonel WATSON, in dien zin te moeten opvatten, als of de intentie van dat ſchryven eigentlyk was den Ondergeteekende af te vraagen, of hy bereid was, zich by het Regiment te vervoegen, en zich zelven *alzo* onder het getal der commandeerende Officieren in het Cordon gebragt hebbende, als dan, ingevolge van het aanſchryven, of de Reſolutie van Hun Ed. Groot Mogenden van den 10 Mey 1787 op ordre van de Staaten van Holland te mar-

Digitized by Google

marcheeren, daar het hem, wegens Hun Ed. Groot Mogenden geordonneert zoude worden.

De Ondergeteekende antwoorde op de voorzeide vraagen, by zyne Misfive van den 25ſten der gemelde maand July, in zodaaniger voegen, als Uw Hoog Mogenden uit de *Bylage E* zal blyken: en hy had de eer dat antwoord direct te adresſeeren aan den Heer Generaal-Major VAN RYSSEL.

By dat antwoord vertoonde de Ondergeteekende, hoe hy reeds in de maand Augustus van het voornoemde jaar tot Quartiermeester-Generaal van de Troupes van den Staat aangeſteld, en ingevolge van dien, by eene formeele Acte ontſlagen was van de verplichtinge, om by het Regiment zyn dienst te præſteeren. Hy verzogt mitsdien den Heer Generaal-Major VAN RYSSEL, hier van te willen kennisſe geeven aan Hun Ed. Mogenden hooggemelde Heeren Gecommitteerdens, en zond tot dat einde aan denzelven Heer VAN RYSSEL een Copie van de voorſz. Acte, die mede hier by wordt overgelegd, *ſub F.*

En nadien de Ondergeteekende reeds te vooren gelegendheid had gehad, in ernſtige overweeginge te neemen den inhoud der Reſolutie van Hun Ed. Groot Mogenden, van den 10 May 1787, en daar over met zyn geweeten te raadpleegen: zo liet de Ondergeteekende met voornoemd zyn antwoord teffens aan den Heer Generaal-Major VAN RYSSEL afgaan, de Copyen van twee Requesten, door den Ondergeteekenden te vooren reeds ontworpen, om reſpectivelyk aan Uw Hoog Mogenden en Hun Ed. Groot Mogenden de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland te worden gepræſenteert, zo de Ondergeteekende te eeniger tyd geroepen mogt worden, om zich te verklaaren op het ſubject van de voorſz. Reſolutie van Hun Ed. Groot Mogenden.

De Ondergeteekende neemt de vryheid hier by onder *G* en *H* over te leggen de Copyen der beide voorſz. Project-Requesten, en Uw Hoog Mogenden zullen uit het daar by ter neder geſtelde kunnen afneemen, hoe de Ondergeteekende aan de eene

Digitized by Google

ne zyde in het oog houdende de Reſolutie van Uw Hoog Mogenden, van dato den 8 May 1787; en aan de andere kant daar mede vergelykende het beſluit van Hun Edele Groot Mogenden van den 10den daar aan volgende, zich niet in ſtaat gevonden heeft om die beide Reſolutien zo met elkanderen te vereffenen, dat hy zich konde gerust ſtellen aan beide dezelve te gelyk te zullen voldoen.

By de Reſolutie toch van Uw Hoog Mogenden was een ſpeciaal verbod gedaan, *tegens het marcheeren op het territoir van een andere Provincie, anders dan op Patent* of *Attache van dezelve*, en zulks generaalyk en zonder uitzondering van eenig geval; doch daar Hun Edele Groot Mogenden by hunne Reſolutie uitdrukkelyk hadden verklaard: *het met Uw Hoog Mogenden volkomen eens te zyn, dat geen Troupes van den Staat, van het territoir van de eene Provincie op dat van een andere mogen trekken, zonder Patent van de laatstgemelde daar toe ontvangen te hebben, zo lang dezelve zich aan de Unie van Utrecht houden, en zelve geene vyandelykheden op eenige Leden van het Bondgenoodſchap onderneemen.*

Zo volgt hier uit (gelyk de Ondergeteekende in allen eerbied vermeent) dat de grond voor de te maakene exceptie in de voorſchreeve generaale en abſolute ordre van U Hoog Mogenden zoude moeten reſidereeren, in de afwykinge door deeze of gene van de Bondgenooten van de Unie van Utrecht, en het onderneemen door dezelve van eenige vyandelykheden tegen een ander Lid van het zelve Bondgenoodſchap; en dat mitsdien een Officier van den Staat, door of van wegen Hun Edele Groot Mogenden de Staaten van Holland en West-Friesland geordonneert wordende, van de eene Provincie in de andere te marcheeren, zonder voorafgaande Patent of Attache van laatstgemelde, en willende weeten of hy aan die ordre zoude kunnen voldoen, zonder te handelen, tegen de uitdrukkelyke wil van U Hoog Mogenden, en dus tegen den ééd, aan Hoogstdezelve in *zyne eerſte en primitive relatie* gedaan, in

de

Digitized by Google

de verplichting zoude zyn, te onderzoeken, of door laatstgemelde Provincie *tegen de Unie* iets was bedreeven, en tegen een ander Lid van dezelve Unie iets *vyandelyks* was ondernoomen.

Dan, Hoog Mogende Heeren! het is den Ondergeteekende, onder reverentie voorgekomen, dat dit onderzoek, en die beoirdeeling, ten eenemaal buiten het resort van een Militair Persoon was, alzo het van dezelve niet gevergt kan worden, die kundigheden te bezitten, welke daar toe noodzaakelyk worden vereischt.

Het gedrag van deeze of geene Provincie zodaanig te caracteriseeren, dat dezelve gezegt kan worden, *zich niet te houden aan de Unie*, en teffens te determineeren, de qualiteiten, welke het *vyandelyke* moeten uitmaaken, van dat gedrag, ten aanzien van het een of ander mede-Lid van het Bondgenootschap; dit verbeeld de Ondergeteekende zich, dat selvs voor hun, die het Publieke- en Natuur-Recht grondig verstaan, somwylen ten uitersten moeijelyk kan worden; en deeze zyne opinie fundeert zich onder andere op de tegenswoordig subsisteerende verschillen, zo als dezelve, door middel van de Nieuwspapieren, ter kennis van het publiek gebragt zyn. Maar dan ook moet zulk een taak, (het zy niet alleen eerbied gezegt) veel te zwaar wezen voor hun, welker professie en metier met discussien van dergelyken aart, niets gemeen hebben, noch hun de allerminste aanleiding geeven, om zich voor dezelve bekwaam te maaken.

De Ondergeteekende gelooft niet, dat het immer aan een Militair Officier van den Staat tot oneer kan verstrekken, zyn eigen oirdeel, als uit zich zelve niet genoeg verlicht, te mistrouwen, by een onderzoek, waar in het 'er op aan komt, na te gaan, of hy, in dienst van U Hoog Mogenden, de gezamentlyke Bondgenooten *pro indiviso* zynde aangenomen, op de enkele ordre van een dier Bondgenooten, buiten het territoir van denzelven vermag te ageeren.

Daar

Daar en boven is het den Ondergeteekenden voorgekomen, dat by het gene door Hun Edele Groot Mogenden, ten opzichte van Hoogstderzelver assistentie van de Stad Utrecht, als aan een Lid van het Bondgenootschap toegezegt, niet genoegzaam bepaalt is, of het geval voor het daadelyk verleenen dier assistentie, en dus voor de voorsz. exceptie op den voorschreeven generaalen regel, ten tyde van die verklaaringe, reeds existeerde, het zy met opzicht tot de Staaten van Utrecht, of die van Gelderland, of van beide te samen, dan wel of het zelve als toen nog enkel moest worden aangemerkt als een *casus dubius*.

En de Ondergeteekende vond zich dus ook buiten staat, uit de vergelykinge van het voorgemelde aanschryven van Hun Edele Groot Mogenden met het gene hem bekend was, nopens het voorgevallene, en verrichtte in die Provincien, een besluit op te maaken, of dat voorgevallene en verrichtte naar het oirdeel van Hun Edele Groot Mogenden, van die aart en natuur was, dat het zelve de commandeerende Officieren, hunne Subalternen en Gemeenen onbezwaard maaken, om binnen het territoir van de Provincie van Utrecht of Gelderland te rukken, zonder de respective Attaches der Staaten van die Provincien.

Deeze en dergelyke overweegingen dan, Hoog Mogende Heeren! hadden den Ondergeteekenden bewoogen, om een Request te ontwerpen, waar by hy van U Hoog Mogenden, onder eene vertooninge van het embarras, uit de voorzeide respective Resolutien, zo van U Hoog Mogenden als van de Staaten van Holland, voor hem resulteerende, van U Hoog Mogenden ootmoedigyk zoude verzoeken, dat het Hoogstdezelve moge behaagen, om by interpretatie van voorschreeve, U Hoog Mogenden Resolutie, in dato den 8 May 1787, te verklaaren, of de Suppliant, wanneer hy aan de dispositie van gemelde Resolutie van Hun Edele Groot Mogenden, in dato den 10 May 1787, kwame te obtem-

po-

poreeren, daar door geconsidereert en verstaan zoude moeten worden, zich te hebben schuldig gemaakt aan eenige overtreedinge van den ééd door hem aan de Generaliteit gedaan.

En gemerkt, de Ondergeteekende zich teffens niet alleen verplicht rekende, om, ten blyke zyner verschuldigde deference voor de ordres van Hun Edele Groot Mogenden, aan Hoogstdezelven van zyne voorsz. demarches directelyk kennisse te geeven; maar ook oirdeelde, de vryheid te moeten neemen, het appuy van Hun Ed. Groot Mogenden, tot wegneeminge der zwaarigheid, uit de vergelyking der voornoemde aanschryvingen, zo van Uw Hoog Mogenden, als van Hun Ed Groot Mogenden ontstaande, eerbiedig te employeeren, zo had hy ter zelver tyd een Request geprojecteert, waar by de Ondergeteekende het Request aan Uw Hoog Mogenden zoude annexeeren, en van Hun Edele Groot Mogenden ootmoediglyk verzoeken, dat Hoogstdezelve, door hunne Gedeputeerden, ter Vergaderinge van Uw Hoog Mogenden, het daar heene gelieften te helpen dirigeeren, dat aan des Suppliants voorsz. billyke verlangen, zo dra mooglyk, wierd voldaan, onder eene declaratie aan de zyde van hem Ondergeteekende, van allesints bereidwillig te zyn, om, zo dra de voorsz. zwaarigheid zoude wezen uit de weg genomen, aan de gegeevene ordres van Hun Ed. Groot Mogenden te obtemporeeren.

De consideratien en bedenkingen, waar uit by den Ondergeteekende het denkbeeld van het vervaardigen der voorsz. Requesten was gebooren, kreegen by hem een nieuwe kragt, toen hy uit den hier voorgemelden brief van den Heer Generaal-Major VAN RYSSEL, aan den Luitenant Collonel WATSON, zag, dat het oogmerk van Hun Edele Mogenden de Gedeputeerden tot defensie van Holland en de Stad Utrecht was, de Ondergeschreeve af te vraagen, of hy bereid was, om, ingevolge van de Resolutie der Staaten van Holland, van den 10 May 1787, te marcheeren daar het hem, wegens

Hun

Digitized by Google

Hun Edel Groot Mogenden geordonneerd zoude worden.

De Ondergeteekende doch begreep, dat het object van die afvraaging by den voorsz. Brief, voorkwam, als volstrekt en algemeen, en geenszins bepaald was; tot het een of ander byzonder, en wel gedetermineert geval.

En offchoon de herinneringe van het expresselyk gedeclareerde door Hun Ed. Groot Mogenden hier voorgemeld, den Ondergeteekende voor zeker deed stellen, dat hy nimmer van wegen Hun Ed. Groot Mogenden, bevel zoude krygen, om van het territoir van de Provincie van Holland op dat van een andere te trekken, zonder voorafgegaane attache van laatstgemelde, ten zy in 't geval, door Hoogst. dezelve van den generaalen regel uitgezondert.

Zo begreep hy nogthands teffens, dat de omstandigheden van zodaanig geval dermaaten kunnen varieeren, dat het onmooglyk is, alle die omstandigheden voor derzelver daadelyke existentie zich zelven te præfigureeren.

Dat men dierhalven vooraf geene zekerheid kan hebben, dat het gene in 't eene geval als een duidelyke blyk mogt voorkomen, *van eene handelwyze tegens de Unie, of van een vyandelyke onderneeminge tegen een der Leden van dezelve*, in een ander geval even klaar en liquide bevonden zoude worden.

En dat midsdien, al was het, dat by het meergemelde aanschryven van Hun Edele Groot Mogenden het geval van uitzonderinge als reeds daadelyk existeerende, præciselyk was opgegeeven, al was het dat men konde onderstellen, dat het oirdeel van Uw Hoog Mogenden daaromtrent met dat van Hun Ed. Groot Mogenden volstrekt zoude coincideeren, dit nogthands voor den Ondergeteekenden niet genoegzaam konde zyn, om zich met gerustheid generaal en absolutelyk te verbinden, om te marcheeren *werwaards het hem van Hun Edele Groot Mog. geordonneert zoude worden*; als van te vooren niet kunnende weeten, of die zelvde liquidi-

teit telkens by 't ontfangen van zodaanige ordres plaatze zoude hebben, en dezelvde overeenſtemminge van het oirdeel van U Hoog Mogenden met dat van Hun Ed. Groot Mogenden, telkens mede zoude kunnen geſupponeert worden.

En, Hoog Mogende Heeren! deeze reflexie woog by den Ondergeteekende te zwaarder, om dat het hem uit het aanſchryven van Hun Ed. Groot Mogenden van den 10den Mey is toegeſcheenen.

Dat hy volgens dat aanſchryven het Verbond van de Unie zoude moeten beſchouwen, als aangegaan niet alleen tusſchen de reſpective Staaten collectif beſchouwt, en *in concreto* met alle de Leden, welke die Staaten helpen uitmaaken, maar ook als geſloten tusſchen die reſpective Leden van dezelve Staaten (ieder van die Leden op zich zelve ſtaande) ten eenre, en de overige Staaten ten andere zyde, het geen zo ver de Ondergeteekende zich daar van een diſtinct denkbeeld kan formeeren, hem voorkomt, den kring der mooglyke variatien in de omſtandigheden der onderſcheidene gevallen van uitzonderinge, nog merkelyk te zullen vergrooten.

Om alle deeze redenen oirdeelde de Ondergeteekende niet beter te kunnen doen, dan door middel der voorzeide communicatie van de gemelde project Requesten, en van het geen daar by verder by zyne Misſive voegde, den Heer Generaal Major VAN RYSSEL deelgenoot te maaken van zyne bezwaaren, en van de middelen die hy bereid was in 't werk te ſtellen, om daar uit te worden gered; midsgaders dien Heer te verzoeken om met deszelvs raad te worden geaſſiſteerd.

De Ondergeteekende hield zich geperſuadeert, dat dezelve Heer Generaal dagelyks gelegendheid hebbende, met Heeren Gecommitteerden van Hun Ed. Groot Mogenden te ſpreeken, de goedheid wel zou willen hebben het een en ander te brengen onder het oog van Hun Ed. Mogenden; en hy dorst zich te gelyker tyd verbeelden, dat de blyken

ken van candeur en probiteit, die hy meende dat daar in te vinden waren, aan Heeren Gecommitteerdens van Hun Ed. Groot Mogenden niet zouden mishaagen.

De Ondergeteekende dagt, dat Hun Edele Mogenden in aanschouw neemende, dat volgens den aart en het wezen van de zaak, de vraag in deezen zynde, niet, wat de Ondergeteekende *wilde*, maar wat hy *konde* doen, het Hoogstdenzelven als dan ook gunstig zoude believen reflexie te slaan op de zirzaaken, die hem tot nog toe onvermogend maakten, *om zich te verbinden, ten einde te marcheeren waar het den Ondergeteekende van wegen Hun Ed. Groot Mog. geordonneert zou worden;* en dat Hun Edele Mogenden die zirzaaken, indien zulks mooglyk ware, als dan ook gaarne zouden helpen uit den weg ruimen.

Den Ondergeteekende kan derhalven niet onteinzen, ten uitersten te zyn gesurpreneert geweest, toen hy uit het antwoord van den Heer Generaal Major VAN RYSSEL van den 28sten der gemelde maand July hier nevens gevoegd, *sub I.*, moeste verneemen, dat, *vermids de Resolutie van de Staaten van Holland van den* 10 *Mey* 1787 *ten klaarsten expliceerde de intentie van Hun Ed. Groot Mog. op het subject, zo van de protectie die Hoogstdezelve verleenen, aan de Stad van Utrecht, als van de gehoorzaamheid die Hooggemelde Heeren Staaten vorderen van de Troepes in Hoogstderzelver Soldye staande, Hun Ed. Mog. Gecommitteerdens tot Defensie van de Provincie van Holland en van de Stad Utrecht dienaangaande niet zouden komen in eenige discussie, en alleen begeerden een succincte declaratie, of men wilde gehoorzaamen aan de ordres van den Souverein of niet.*

Wordende by deeze Missive van den Generaal Major VAN RYSSEL verder gezegt, dat men *op de afvraaging* die den Ondergeteekende *van wegens gemelde Heer Generaal, op ordre van Hooggemelde Heeren Gecommitteerdens was gedaan, een positief antwoord verwagt had, en dat het was van wegens Hun Edele Mog., dat hy Heer Generaal Major, den Ondergeteekende*

kende verzogt zich te willen expliceeren hoe eer zo beter, en wel op zyn langst binnen agt dagen.

Het ſmerte hem te ondervinden, dat van alle ſucces waren ontbloot gebleeven, zyne alleſints redelyke en billyke poogingen, om het palpabel onderſcheid 't geen 'er tuſſchen *iemands vermogen* en *iemands wil* plaatze heeft, van een daadelyke applicatie te doen zyn, op het geval waar in de Ondergeteekende zich bevond.

Hy zag met leedwezen, ('t geen de Ondergeteekende aan zich zelve ſchuldig is, gedoogt niet, dat hy dit ſentiment voor U Hoog Mogenden zoude verbergen) hy zag met leedwezen, dat, daar na zyn beste kennisſe in de orde *der zedelyke dingen, het willen en het gehoorzaamen, het vermogen* MOETEN *volgen*, en geenſints het zelve KUNNEN voorgaan, daar moreel geſproken, *die wil* en *die gehoorzaamheid* niet kunnen exteeren, zo lange *dat vermogen* niet daadelyk aanwezig is, de Ondergeteekende nogthands onaangezien zyne vertoogen, aangaande de obſtaculen, die zich oppoſeerden, aan de exiſtentie van het zelve vermogen, op het ſubject van die obſtaculen, niet alleen geen de minſte onderrichtinge mogt erlangen, maar zelvs gedrongen wierd, om nopens het object ten welken opzichte, dat vermogen noch niet exſteerde, bereids rekenſchap te geeven, van zyn *wil*, en of dezelve zoude ſtrekken, om *gehoorzaam* of *ongehoorzaam* te zyn, aan de ordres van den Souverein.

De Ondergeteekende vond het zelve voor hem nog zo veel te harder, om dat by het antwoord van den Heer Generaal Major VAN RYSSEL ten eenemaal onaangeroerd was gebleeven, het poinct, raakende de aan den Ondergeteekende verleende dispenſatie, om by het Regiment dienst te doen, en echter zo lang de Acte van die dispenſatie in wezen bleef, de Ondergeteekende tot de Officieren van *het Cordon* niet behoorde, (gelyk te vooren door hem is aangetoond) en zo lang hy onder dezelve niet behoorde, de Ondergeteekende in de Reſolutie van Hun

Ed.

Digitized by Google

Ed. Mogenden van den 10 Mey 1787 niet was geconcerneert.

Ondertusſchen door het voorſz. antwoord van den Heer Generaal Major VAN RYSSEL, en ſpeciaal door het kort termyn daar by geſteld, voor het te geevene antwoord zich de gelegentheid ziende afgeſneeden, om buiten de reeds in 't werk geſtelde middelen nog meer andere te beproeven, ter ervaaringe, of beide, en aan de voornoemde Reſolutie van U Hoog Mogenden en aan die van Hun Edele Groot Mogenden, door den Ondergeteekenden zoude kunnen worden voldaan, bleef 'er echter voor hem niets meer over, dan met zyn geweeten nogmaals te raade te gaan, om naar het licht van het zelve in te richten de verklaaring die van den Ondergeteekenden gevergt wierd.

Het gedugt en boven alle Magten der Aarde oneindig verheven Opperwezen tot Getuige hebbende geroepen van zyn Heilig voorneemen, om de bevelen van U Hoog Mogenden ſtiptelyk te gehoorzaamen, overdagt hy nogmaals ernſtig, dat die bevelen lagen, om van het Territoir van de eene Provincie niet te marcheeren op dat van de andere, zonder de attache van het laatstgemelde, op de Patenten daar toe verleend.

Dat dezelve bevelen zodaanig ſtrikt waren, dat de genen, die daar tegen zouden aangaan, verklaard wierden te zullen worden geconſidereert als ongetrouw aan den 66d door hun aan den Lande gedaan.

En dat in meergemelde bevelen geen ſchaduwe gevonden wierd van eenige meeninge of intentie aan de zyde van U Hoog Mogenden, om op die bevelen de allerminſte uitzonderinge toe te laaten.

En daar de Ondergeteekende zich als nog vond gedeſtitueert van de middelen, om met deezen zo duidelyken en abſoluuten wil van U Hoog Mogenden het meergemelde aanſchryven van Hun Ede-

le Groot Mogenden de Staaten van Holland te conciljeeren.

Kon hy aan de inſpraaken van zyn gemoed geen gehoor geeven, zonder op het leevendigſte te gevoelen, dat hy zich tegen den Hoogen Gon vergrypen, in zyne eigen oogen verachtelyk, en by U Hoog Mogenden hoogstverantwoordelyk zoude maaken, indien hy, zonder een klaar bezef te hebben, waar op de bevelen van U Hoog Mogenden op ordre van Hun Edele Groot Mogenden van het Territoir van de eene Provincie op dat van de andere zonder attache van laatstgemelde te marcheeren; en hy verklaarde, dus nogmaals by zyn weder-antwoord van den 1ſten Augustus laatstleeden, dat het in zyn vermogen niet was aan de intentie van Hun Edele Mogenden te voldoen; en de Staaten van Holland op dien voet te dienen, als Hooggemelde Heeren Gecommitteerden van hem requireerden.

U Hoog Mogenden zullen dat weder-antwoord, hier achter, *ſub K.* gevoegd, vinden; terwyl uit het gene hier voor door den Ondergeteekenden is gededuceert, aan U Hoog Mogenden de reden blyken zal, waarom door hun niet geſproken wierd van *het gehoorzaamen van de ordres van den Souverein*, noch van een *wil* om zulks te doen. De Ondergeteekende vond zich meer en meer overtuigt van de waarheid, dat eene verklaaring aangaande *den wil* ten deezen opzichte niets beduide, zo lang het object van dien wil en van die gehoorzaamheid buiten zyn vermogen bleef geſteld; en alle conſideratien moesten by hem wyken voor het onzachlyk denkbeeld van den ééd, waar mede hy de wraak van den Allerhoogſten over zich had ingeroepen, ingeval tegen dien ééd door hem gehandeld wierd.

De Ondergeteekende liet overzulks niet na, al het plechtige en heilige van denzelven ééd ook by dat weder-antwoord te herinneren.

Doch al het zelve produceerde tot zyn leedwezen, niets anders dan den hier voor reeds aan-

ge-

gehaalden Brief van den Heer Generaal Major VAN RYSSEL, van den 3 Augustus 1787, te vinden onder de Bylagen, *sub A.*, en wordende daar by gemeld: *dat hy Heer Generaal de eer had gehad, de Missive van den Ondergeteekende van den 1sten daar te voeren, te communiceeren aan Hun Edele Mog. Gecommitteerdens van Hun Edele Groot Mogenden ter Defensie van Holland en de Stad Utrecht*, en dat na *attente lecture derzelve, van Hooggemelde Hun Edele Mogenden de ordre bekomen had, den Ondergeteekenden aan te schryven, dat geensints daar in voldaan wordende aan de Resolutie van de Staaten van Holland van den 10den Mey, de Ondergeteekende deswegens als Collonel Commandant van het Regiment van den Generaal Major* DUNDAS *was gedimitteerd geworden.*

De Ondergeteekende heeft reeds in den beginne van deeze zyne Memorie te kennen gegeeven, dat hy zich zelve niet zoude veroirloven, eenige reflectien over deeze dimisie, beschouwt op haar zelve, en zich daar van studieuselyk onthoudende, zal hy alleen de vryheid neemen, aan U Hoog Mogenden te vertoonen, dat hoe schrupuleuselyk hy ook zyn gehouden gedrag in deezen onderzogt heeft, hem daar in niet zyn voorgekomen eenige daaden of omissien, waar door hy onwaardig, of in allen gevalle ongeschikt zoude zyn, om de plaatze van Collonel Commandant van het voorschreeven Regiment te bekleeden, en dat derhalven een Declaratie van Hun Edele Mogenden, die in een zodaanig gevoelen omtrent den Ondergeteekende schynt te onderstellen, voor hem niet anders dan ten uiterste grievende kan wezen.

Dan vermids de Ondergeteekende durft vertrouwen, dat U Hoog Mogenden het in deezen gehouden gedrag van den Ondergeteekende met een ander oog zullen aanzien; zo hoopt hy teffens dat U Hoog Mogenden ingevolge van het verzoek, het geen hy by zyn Request thands komt te doen, geen zwarigheid zullen maaken, aan dat gedrag derzelver Hooge goedkeuring te verleenen, en den On-

dergeteekende te doen ondervinden alle zodaanige blyken van protectie, als die U Hoog Mogenden zullen oirdeelen, dat met die voorsz. Hooge goedkeuringe behooren verknogt te zyn.

(*was get.*) V. R. BENTINCK.

BYLAGEN.

A.

HOOG WELGEBOOREN HEER!

Heden morgen hebbe ik de eer gehad, U Hoog Welgeboorens Missive van den eersten deezer, aan Haar Edele Mogenden de Heeren Gecommitteerdens van Haar Edele Groot Mogenden ter Defensie van Holland en de Stad Utrecht, te communiceeren. Na attente lecture derzelve, hebbe ik van Hooggemelde Haar Ed. Mogenden ordre bekomen, U Hoog Welgeb. aan te schryven, dat geensints daar inne voldaan werdende aan de Resolutie van de Staaten van Holland van den 10den Mey; U Hoog Welgeb. dieswegens als Collonel Commandant van het Regiment van den Generaal Major DUNDAS gedimitteerd zyt geworden.

Ik hebbe de eer met hoogachting te zyn,

Hoog Welgeboren Heer!

Onder stond,

Woerden, den 3 Aug. 1787.

U Hoog Welgeboren Onderdaanigen Dienaar.

(*was get.*) A. VAN RYSSEL.

't Opschrift was,

Hoog Welgeboren Heer!

Den Heer Baron VAN BENTINCK,
Collonel en Kwartiermeester
Generaal
te
Arnhem.

B.

Digitized by Google

B.

HOOG WELGEBOOREN HEER!

Hier nevens zende U Hoog Welgebooren de Copie van een Brief van den Generaal Major VAN RYSSEL aan my gezonden, op Hooge ordre, verzoekende U Hoog Welgebooren my, ingevolge deszelvs inhoud zal gelieven te antwoorden, en te adresſeeren tot 's Hage.

Waar mede met alle achtinge blyve.

Hoog Welgebooren Heer!

Onder ſtond,

Woerden, den 17 July 1787.

U Hoog Welgebooren onderdaanigſte Dienaar.

(*was get.*)

W. PH. WATSON.

C.

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

Uit naam en van wegens Haar Ed. Groot Mog. de Gedeputeerden tot Defenſie van Holland en de Stad Utrecht, gelaste ik U Wel Ed. Geſtr. aan den Collonel Commandant Baron VAN BENTINCK, met toezendinge der Copie-Reſolutie van de Staaten van Holland van den 10 Mey 1787, af te vraagen, of zyn Hoog Welgeb., ingevolge gemelde Reſolutie bereid is, op ordre van de Staaten van Holland, zich by het Regiment te vervoegen, en te marcheeren daar het hem wegens Hun Ed. Groot Mog. zal geordonneert worden, waar op U Wel Edele Geſtrenge een ſpoedig antwoord en wel binnen agt dagen moet afvraagen.

Ik hebbe de eer met alle achtinge te zyn.

Wel Edele Geſtrenge Heer!

Onder ſtond,

Woerden, den 14 July 1787.

U Wel Edele Geſtrenge onderdaanige Dienaar.

(*was get.*)

A. VAN RYSSEL.

Digitized by Google

D.

DE STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-FRIESLAND.

Edele Geſtrenge, Vroome, Discreete, Lieve, Getrouwe, wy hebben, in overweeging van het padeelig effect, het welk de aanſchryving van Haar Hoog Mogenden aan de commandeerende en verdere Officieren van den Staat, op den 8ſten laatſtleeden gearresteerd, in den tegenwoordigen ſtaat van zaaken te weeg zoude kunnen brengen; goedgevonden en verſtaan, U Wel Edele ten ſpoedigſten en zonder eenig uitſtel door deezen aan te ſchryven, aan alle Commandeerende Officieren in het Cordon, in den naame van ons bekend te maaken: dat wy het met Haar Hoog Mogenden volkomen eens zyn, dat geene Troepen van den Staat van het Territoir van de eene Provincie op dat van de andere mogen trekken, zonder Patenten van de laatstgemelde daar toe ontfangen te hebben, zo lang dezelve zich aan de Unie van Utrecht houden, en zelve geene vyandlykheden op eenige Leden van het Bondgenoodſchap onderneemen. Dat wy hun Commandeerende Officieren noch derzelver onderhebbende Subalternen en Soldaaten, nimmer eenige ordres daar tegen ſtrydende, zullen geeven: dan, dat wy onze Aſſiſtentie aan de Regeeringe der Stad Utrecht, als een Lid der Bondgenoodſchap hebbende toegezegt, ingevalle dezelve vyandlyk mogt worden aangevallen, of door aanmarsch van Troepes uit Gelderland in gevaar gebragt mogte worden, en dus als zodaanig Lid van het Bondgenoodſchap gerechtigd zoude worden, het voorſchreeven ſecours van ons te reclameeren, de Aanvallers niet anders kunnen conſidereeren, dan als zich zelve van de voorſchreeven Unie in deezen opzichte hebben afgeſcheiden, en daar door den Eed, door de Militie van den Staat, aan de Bondgenooten, ten hunnen aanzien onder anderen gedaan, vervallen, en buiten effect te zyn, en inegendeel den-

zel-

zelven ééd, ten aanzien van het vyandelyk aangevallen Lid in volle kragt te zyn gebleeven; dat wy dan ook verwagten, dat zy Commandeerende Officieren, en hunne Subalterne en Gemeenen, naar deeze duidelyke verklaaringe van ons, geene de minste zwaarigheid zullen maaken, aan de ordres van ons, onaangezien de bovengemelde aanschryvinge van Hun Hoog Mogenden, zich in alles te onderwerpen.

En dat U Wel Edele van alle de gemelde Officieren zult vorderen derzelver verklaaringe deezer aangaande; midsgaders die genen die zwaarigheid zouden maaken zich daar aan te onderwerpen, by provisie, en onvermindert onze verdere dispositie in den dienst te suspendeeren.

Waar mede wy U Edele de bescherminge Godes beveelen.

Geschreeven in den Hage den 10 Mey 1787.

Onder stond,

Ter Ordonnantie van de Staaten,

(*was get.*) C. Clotterbooke.

E.

Monsieur!

Ayant été à la Campagne, c'est seulement hier que j'ai reçu ici la lettre du Lieutenant Collonel Watson, en date du 11 du courant, par laquelle il me demande de votre part, si je suis prêt sur l'ordre des Etats d'Hollande, de joindre & marcher avec le Regiment. C'est donc le plutôt qu'il m'a été posible, que j'ai l'honneur de vous transmettre ci-joint Copie d'un Acte, par lequel je suis dispensé de servir au Regiment, eu egard a mon poste de Quartier Maitre Général des Troupes de l'Etat, lequel j'ai obtenu au mois d'Août de l'année passé, & ce fut pour prévenir tout soupçon quant *à mon individu de la part des Etats d'Hollande*, que j'ai des ce moment écrit au Regiment, de ne me faire aucun rapport,

Digitized by Google

et me considérer comme absent hors du païs, sans me mêler dû depuis d'aucune direction au Regiment, ni même de ma propre Compagnie. Dans ce même point de vue j'ai encore décliné d'être employé dans ma qualité de Gr. Mr. Général auprès des Troupes dans la Province d'Utrecht, d'après quoi si vous daignés Monsieur représenter mon cas à Messieurs les Députés pour la défence de la Province d'Hollande & de la Ville d'Utrecht, j'ose me persuader que L. N. P. n'insisteront point, que je serve avec le Regiment: vous conjurant cependant Monsieur, d'être très persuadé, que l'objet de celle-ci est tout uniment pour témoigner ma façon de penser & d'agir, & nullement dans la vue intéressée de conserver par la mon poste de Collonel Commandant; vous assurant bien sincerement, que si on juge, que pour l'intérêt de la Province d'Hollande il vaut mieux, que je ne l'aie point, mais qui'l soit entre les mains d'un autre, je serois très faché de le garder un instant; mon grand bût étant seulement de soutenir autant que possible dans ce tems malheureux, un caractere de candeur & de probité, de rester honnet homme, & de n'avoir rien à me reprocher. C'est donc aussi pour en agir en conséquence sans aucun réserve, que je crois ne pas vous devoir cacher mes sentimens, relativement à la résolution des Etats d'Hollande du 10 Mai 1787; l'ayant envisagé comme un cas de conscience, j'ai été d'avis: que tout honnet homme devoit suivre les regles, que sa conscience lui prescrit sans vouloir influer les autres, ou prétendre les taxer. D'après ce principe, des que cette résolution vint à ma connoissance, je me suis consulté pour autant que cela pouvoit me concerner, avec toute l'attention en mon pouvoir, d'après quoi dans l'intention, de les présenter, dès que je me trouverois dans le cas d'être demandé, j'ai cru devoir former les deux Requêtes, dont je prens la liberté de vous transmettre Copie ci joint. Si vous daignés Monsieur, prendre la peine de les parcourir, vous y verrez mes sentimens

Digitized by Google

mens y relatif, & comme je n'ai pas été dans le cas de les préſenter plutôt, vous me feriez un bien ſenſible plaiſir en me faiſant ſavoir, ſi vous jugés, qu'elles pourroient encore être de ſaiſon, & produire quelque bon effet, ce qui me décidera à les préſenter, ou à les laiſſer là en attendant tranquillement mon ſort.

Les marques de confiance & d'amitié, dont vous m'avez honoré ci-devant & auquels je ne puis pas me reprocher avoir donne lieu à porter quelque atteinte, m'ont encouragé à m'addreſſer à vous Monſieur à cette occaſion, à cœur ouvert & en toute confiance, ainſi, ſans en faire d'autres apologies j'ajouterais ſeulement ici la conſidération diſtinguée & le profond reſpect avec leſquels j'ai l'honneur d'être.

Monſieur!

Arnhem ce 25 Juillet 1787.

Plus bas,

V. t. H. & t. Ob. Serviteur.

(*Signé*) V. R. BENTINCK.

F.

Zyne Hoogheid heeft goedgevonden, voor zo veel des noods te verklaaren, dat de Collonel Commandant van het Regiment van den Generaal Major DUNDAS, VOLKIER RUDOLPH BENTINCK, aangeſteld zynde tot Kwartiermeester Generaal van 's Lands Legers, niet gehouden is, in de eerstgemelde qualiteit het zelve Regiment in zyne Guarniſoenen te volgen, en aldaar den dienst als Collonel waar te neemen.

Gedaan op het Loo, den 15 Augustus 1786.

(*was get.*) W. Pr. v. ORANGE.

Onder ſtond,

Ter Ordonnantie van zyn Hoogheid.

Was nevens zyn Hoogheids Zegel in een witte Ouwel gedrukt, en met een papiere ruite overdekt, geteekent, by abſentie van den Geheim-Secretaris.

J. DE RIEMER.

G.

Digitized by Google

G.

AAN DE HOOG MOGENDE HEEREN STAATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN!

Geeft met ſchuldigen eerbied te kennen; V. R. BENTINCK.

Dat Uw Hoog Mogenden by Hoogstderzelver Reſolutie van dato den 8 Mey 1787, hebben goedgevonden den Raad van Staaten te authoriſeeren, om, me uit naam en van wegen Uw Hoog Mogenden aan alle de Commandeerende Officieren van de Regimenten, thands in 's Lands dienst zynde, aan te ſchryven: dat zylieden door de byzondere Clauſule in hunnen ééd voorkomende, ten aanzien van hunne verſchuldigde obedientie aan de ordres der Staaten der particuliere Provincien, en der Magiſtraaten van de Steden, in welke zy in Guarniſoen werden gelegd, niet verder onderworpen zyn, of zich kunnen of mogen onderworpen houden aan de particuliere ordres, welke hun, het zy direct van wegens de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, het zy van wegens de Magiſtraaten of Regenten van de Steden en Plaatſen binnen welke zy met hunne onderhebbende Regimenten of Manſchappen, gelegen of gecantonneert waren, of van andere Heeren Staaten of Magiſtraaten, dan alleenlyk, voor zo verre dezelve ordres tegen alle verwagting zouden mogen ſtrekken, om, zonder dat alvoorens door de wettige Souverein dier Provincie of Provincien, werwaards zy en hunne onderhebbende Regimenten of Manſchappen niet zouden vermogen te trekken buiten het Territoir van de Provincie, binnen welke zy thands zyn gelegen; en dat by zo verre tegen alle verwagting een of meer van hun zich zouden mogen verſtouten of onderwinden, zulks des niettegenſtaande te doen, of daar toe eenige ordres of Commando te obedieeren, dezelve allen zullen worden geconſidereerd als ongetrouw aan den ééd, door hun aan

den

den Lande gedaan, en deswegens ter verantwoording zouden worden geroepen, daar en zo het behooren zoude; en dat voorts alle Commandeerende Officieren gelast en gehouden zouden zyn, oogenblikkelyk en zonder tydverzuim van de voorſchreeven Aanſchryvinge aan hunne onderhebbende Officieren en Gemeenen daadelyk de nodige kennisſe te geeven; met last aan een ieder van dezelven, om zich insgelyks na dezelve Aanſchryvinge ſtiptelyk te gedraagen, en aan dezelve te obedieeren.

Dat vervolgens op den 10 Mey 1787 ter Vergaderinge van Haar Edele Groot Mogenden de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland is genoomen eene Reſolutie, waar by is goedgevonden en verſtaan, den Generaal Major VAN RYSSEL ten ſpoedigſten en zonder eenig uitſtel door Haar Edele Groot Mogenden aan te ſchryven, om aan alle de Commandeerende Officieren in het Cordon, in den naame van Hoogstdezelve bekend te maaken: dat Haar Edele Groot Mogenden het met U Hoog Mogenden volkomen eens waren, dat geene Troepes van den Staat van het Territoir van de eene Provincie op dat van eene andere mogen trekken, zonder Patenten van de laatstgemelde daar toe ontfangen te hebben, zo lange dezelve zich aan de Unie van Utrecht hielden, en zelve geene vyandlykheden op eenige Leden van het zelve Bondgenoodſchap ondernaamen.

Dat Haar Edele Groot Mogenden hen Commandeerende Officieren, noch derzelver onderhebbende Subalternen en Soldaaten nimmer eenige ordres daar tegen ſtrydende zouden geeven, dan dat Haar Edele Groot Mogenden hunne aſsiſtentie aan de Regeeringe der Stad Utrecht, als een Lid van het Bondgenoodſchap, hebbende toegezegt, ingeval dezelve vyandelyk mogte worden aangevallen, of door aanmarſch van Troepes uit Gelderland in gevaar mogt gebragt worden, en des als zodaanig Lid van het Bondgenoodſchap gerechtigd zoude worden

Digitized by Google

den het voorſchreeven ſecours van Haar Edele Gr. Mogenden te reclameeren, de Aanvallers niet anders konden conſidereeren, dan als zich zelven van de voorſz. Unie in deezen opzichte te hebben afgeſcheiden, en daar door den ééd door de Militie van den Staat aan het Bondgenoodſchap ten hunnen aanzien onder anderen gedaan, vervallen en buiten effect geſteld te zyn, en integendeel den zelven ééd ten aanzien van het vyandelyk aangevallen Lid in volle kragt te zyn gebleeven: dat Haar Edele Groot Mogenden dan ook verwagten, dat zy Commandeerende Officieren en hunne Subalternen en Gemeenen, na de voorſz. duidelyke verklaaring van Haar Edele Groot Mogenden geen de minſte zwaarigheid zouden maaken aan de ordres van Hoogstdezelven, onaangezien de bovengemelde aanſchryving van U Hoog Mogenden, in alles te onderwerpen.

Dat hy Generaal Major van alle de gemelde Officieren zoude vorderen derzelver verklaaring dienaangaande, midsgaders die genen, die zwaarigheid zouden maaken zich daar aan te onderwerpen, by proviſie en onverminderd Haar Edele Groot Mogenden verdere diſpoſitie in den dienſt te ſuspendeeren.

Dat gelyk de voorſchreeven Reſolutie van U Hoog Mogenden, verbied het marcheeren op het Territoir van eene andere Provincie, anders dan op Patent of Attache van dezelve, en zulks generaalyk zonder uitzondering van eenig geval; en gelyk daar en tegen de gemelde Reſolutie van Haar Edele Groot Mogenden daar van excipieert zeker geval by dezelve Reſolutie en hier vooren breeder omſchreeven, daar uit dan ook alleſints is evident, dat in de diſpoſitie van die beide reſpective Reſolutien die ſchynbaare ſtrydigheid gevonden word, dat het voor de Militairen volſtrekt onmooglyk is, aan die beide Reſolutien te kunnen obtempereeren.

Dat de Suppliant zich hier door in eene merkelyke verleegenheid gebragt ziende, welke des nog

Digitized by Google

te grooter word, in aanmerking van de by voorſz. Haar Edele Groot Mogenden Reſolutie gevoegde comminatie van ſuſpenſie in den dienst, ten opzichte der genen, die zwaarigheid zouden maaken zich daar aan te onderwerpen, den Suppliant, ten einde zich daar uit te ontwikkelen, geen ander middel heeft overig gezien, dan van U Hoog Mogenden te verzoeken Hoogstderzelver elucidatie, nopens de meening en intentie van voorſz. Uw Hoog Mogenden Reſolutie.

Weshalven zo keert de Suppliant zich tot U Hoog Mogenden; ootmoediglyk verzoekende: „dat „ het U Hoog Mogenden behaagen moge, om by „ interpretatie van voorſz. U Hoog Mogenden Reſo„ lutie, *in dato den 8 Mey 1787 te verklaaren*, de „ meening en intentie van U Hoog Mogenden, of „ de Suppliant, wanneer hy aan die dispoſitie van „ gemelde Haar Edele Groot Mogenden in dato den „ 10 Mey 1787 kwame te obtempereeren, daar door „ geconſidereerd en verſtaan zoude moeten worden, „ zich te hebben ſchuldig gemaakt aan eenige over„ treeding van den eed, door hem Suppliant aan de „ Generaliteit gedaan? en dat U Hoog Mogenden „ daar van *gelieven te verleenen Reſolutie in forma*".

Onder ſtond,

't Welk doende, &c.

H.

AAN DE EDELE GROOT MOGENDE HEEREN STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-FRIESLAND.

Geeft met ſchuldigen eerbied te kennen, V. E. BENTINCK.

Dat Haar Hoog Mogenden de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, by Hoogstderzelver Reſolutie van dato den 8 Mey 1787, hebben goedgevonden den Raad van Staaten te authoriſeeren, omme uit naam en van wegens Haar Hoog Mo-

genden aan alle de Commandeerende Officieren van de Regimenten, in 's Lands dienst zynde, aan te ſchryven: dat zylieden door de byzondere Clauſule in hunnen ééd voorkomende, ten aanzien van hunne verſchuldigde obedientie aan de ordres der Staaten der particuliere Provincien en der Magiſtraaten van de Steden, in welke zy in Guarniſoen werden gelegd, niet verder onderworpen waren, of zich konden of mogten onderworpen houden aan de particuliere ordres, welke hun, het zy direct van wegens Uw Ed. Gr. Mog., het zy van wegens de Magiſtraaten of Regenten van Steden en Plaatſen binnen welke zy met hunne onderhebbende Regimenten of Manſchappen, gelegen of gecantonneert waren, of van andere Heeren Staaten of Magiſtraaten, dan alleenlyk, voor zo verre dezelve ordres zich zouden bepaalen binnen het Territoir van dezelve Provincie daar zy Guarniſoen houden; doch dat voor zo verre dezelve ordres tegens alle verwagting zouden mogen ſtrekken, om, zonder dat alvoorens door de wettige Souvereyn dier Provincie of Provincien, werwaards zy en hunne onderhebbende Regimenten of Manſchappen zouden worden gelast te marcheeren, attache zoude zyn verzogt en verleend op het Patent of Patenten, tot dat einde aan hun gedepecheert en vertoond, zylieden en onderhebbende Regimenten of Manſchappen niet zouden vermogen te trekken buiten het Territoir van de Provincie, binnen welke zy thands zyn gelegen; en dat by zo verre tegen alle verwagting een of meer van hun zich zouden mogen verſtouten of onderwinden, zulks des niettegenſtaande te doen, of daar toe eenige ordres of Commando te geeven, of aan zulke ordres of Commando te obedieeren, dezelve allen zullen worden geconſidereerd als ongetrouw aan den ééd, door hun aan den Lande gedaan, en deswegens ter verantwoording zouden worden geroepen, daar en zo het behooren zoude; en dat voorts alle Commandeerende Officieren gelast en gehouden zouden zyn, oo-

gen-

ogenblikkelyk en zonder tydverzuim van de voorſchreeven Aanſchryvinge aan hunne onderhebbende Officieren en Gemeenen, daadelyk de nodige kennisſe te geeven; met last aan een ieder van dezelven, om zich insgelyks na dezelve Aanſchryvinge ſtiptelyk te gedraagen, en aan dezelve te obedieeren.

Dat vervolgens op den 10 Mey 1787 ter Vergaderinge van Uw Edele Groot Mogenden is genoomen eene Reſolutie, waar by is goedgevonden en verſtaan, den Generaal Major VAN RYSSEL ten ſpoedigſten en zonder eenig uitſtel door Uw Edele Groot Mogenden aan te ſchryven, om aan alle de Commandeerende Officieren in het Cordon, in den naame van Hoogstdezelve bekend te maaken: dat U Edele Groot Mogenden het met Haar Hoog Mogenden volkomen eens waren, dat geene Troepes van den Staat van het Territoir van de eene Provincie op dat van eene andere mogen trekken, zonder Patenten van de laatstgemelde daar toe ontfangen te hebben, zo lange dezelve zich aan de Unie van Utrecht hielden, en zelve geene vyandlykheden op eenige Leden van het zelve Bondgenoodſchap ondernaamen.

Dat Uw Edele Groot Mogenden hen Commandeerende Officieren, noch derzelver onderhebbende Subalternen en Soldaaten nimmer eenige ordres daar tegen ſtrydende zouden geeven; dan dat Uw Edele Groot Mogenden hunne aſſiſtentie aan de Regeeringe der Stad Utrecht, als een Lid van het Bondgenoodſchap, hebbende toegezegt, ingeval dezelve vyandelyk mogte worden aangevallen, of door aanmarſch van Troepes uit Gelderland in gevaar gebragt mogt worden, en dus als zodaanig Lid van het Bondgenoodſchap gerechtigd zoude worden het voorſz. ſecours van U Edele Groot Mog. te reclameeren, de Aanvallers niet anders konden conſidereeren, dan als zich zelven van de voorſz. Unie in deezen opzichte te hebben afgeſcheiden, en daar door den eed doof de Militie van den Staat

aan de Bondgenooten ten hunnen aanzien onder anderen gedaan, vervallen en buiten effect gesteld te zyn, en integendeel denzelven ééd ten aanzien van het vyandelyk aangevallen Lid, in volle kragt te zyn gebleeven.

Dat Uw Edele Groot Mogenden dan ook verwagteden, dat zy Commandeerende Officieren en hunne Subalternen en Gemeenen, naar de voorsz. duidelyke verklaaring van Uw Ed. Groot Mogenden, geen de minste zwaarigheid zouden maaken aan de ordres van Hoogstdezelven, onaangezien de bovengemelde Aanschryving van Haar Hoog Mogenden, in alles te onderwerpen.

Dat hy Generaal Major van alle de gemelde Officieren zoude vorderen, derzelver verklaaring dien aangaande; midsgaders die genen, die zwaarigheid zouden maaken zich daar aan te onderwerpen, by provisie en onverminderd Uw Edele Groot Mogenden verdere dispositie, in den dienst te suspendeeren.

Dat hoe zeer de Suppliant wien het niet toekomt over de meening en intentie van de beide voorsz. Resolutien te oirdeelen, in allen opzichte bereidwillig is, om aan het verlangen van Uw Ed. Groot Mogenden te voldoen, den Suppliant zich echter door de voorsz. tegenstrydigheid in eene merkelyke verlegenheid gebragt ziet, daar hy aan de eene zyde niet voldoende aan voorsz. Resolutie van Haar Hoog Mogenden zich zoude blootstellen aan eene verantwoording wegens overtreeding van den ééd, door hem Suppliant aan de Generaliteit gedaan; en aan de andere zyde zwaarigheid maakende, zich aan de voorsz. Resolutie van U Ed. Groot Mogenden te onderwerpen, met eene suspensie in den dienst bedreigt wordt.

Dat de Suppliant, ten einde zich uit deeze verlegenheid te ontwikkelen, geen ander middel heeft overig gezien, dan zich by Requeste te adressee-ren aan Haar Hoog Mogenden, (van welke Requeste Copie ten deezen is geannexeert) en daar by te ver-

Digitized by Google

verzoeken, dat Haar Hoog Mogenden by interpretatie van Hoogstderzelver voorſz. Reſolutie in dato den 8 May 1787, zouden gelieven te verklaaren, de meening en intentie van Haar Hoog Mogenden, of de Suppliant, wanneer hy aan de dispoſitie van gemelde Uw Edele Groot Mogenden Reſolutie kwame te obtempereeren, daar door geconfidereerd en verſtaan zoude moeten worden, zich te hebben ſchuldig gemaakt aan eenige overtreeding van den ééd, door hem Suppliant aan de Generaliteit gedaan.

En gemerkt de Suppliant zich alleen niet verplicht reekent, om ten blyke zyner verſchuldigde deference voor de ordres van U Edele Groot Mog. wegens zyne voorſz. demarche aan Uw Edele Groot Mogenden directelyk kennisſe te geeven, maar ook de vryheid moet neemen, het appui van Uw Edele Groot Mogenden tot wegneeming der hier boven opgegeeven zwaarigheid, te imploreeren.

Zo keert de Suppliant zich tot U Ed. Groot Mogenden; ootmoedigly verzoekende: „dat U Edele „ Groot Mogenden door Hoogstderzelver Gedepu„ teerden ter Vergaderinge van Haar Hoog Mogen„ den het daar heenen gelieven te dirigeeren, dat aan „ des Suppliants voorſchreeven billyk verlangen zo „ dra mooglyk werde voldaan; declareerende den „ Suppliant alleſints bereidwillig te zyn, om zo dra „ de voorſz. zwaarigheid zal wezen uit den weg ge„ noomen, aan de gegeeven ordres van U Edele Gr. „ Mogenden te obtempereeren".

Onder ſtond,

't Welk doende, &c.

Digitized by Google

I.

MONSIEUR!

La Reſolutions des Etats d'Hollande du 10 May 1787, explique ſi clair les intentions de L. N. & Gr. P. au ſujet de la protection, qu'elles accordent à la Ville d'Utrecht, & de l'obeiſſance, qu'elles exigent des Troupes à leur ſolde, que L. N P. Meſſieurs les Deputés pour la defenſe de la Province d'Hollande & de la Ville d'Utrecht, n'entreront en aucune discuſſion à ce ſujet & ne demandent qu'une déclaration ſuccincte, ſi l'on veut obeïr aux ordres du Souverain ou non; de ſorte Monſieur, que la demande, qui vous a été faite de ma part par ordre des dits Meſſieurs Deputés, on s'attendoit à une reponſe poſitive, & c'eſt de leur part, que je vous prie de vouloir vous expliquer le plutot poſſible, & au plus tard dans une huitaine.

J'ai l'honneur d'être avec beaucoup d'eſtime & conſideration.

Monſieur!

Plus bas,

Woerde ce 28 de Juillet 1 87.

Votre tres Humble & tres Obeiſſant Serviteur.

(*Signé*) A. VAN RYSSEL.

K.

MONSIEUR!

J'ai été auſſi ſurpris qu'affligé du contenu de la lettre du 28 du courant, dont vous m'avez honoré à la requiſition de Meſſieurs les Deputés pour la Defenſe de la Province d'Hollande & de la Ville d'Utrecht en reponſe à la mienne du 25; & je dois vous avouer Monſieur, que je ne pouvois pas m'attendre, que dans un cas de cette nature ou la Religion du ſerment est ſi interesſée, on auroit exigé de moi une obeiſſance aveugle, ſans vouloir admettre

Digitized by Google

tre une discussion pour concilier ce que je dois à la Generalité, au Souverain territorial & à moi même. Mais comme L. N. P. sont les maitres, & qu'ils ont le pouvoir en main, il ne m'appartient pas d'y trouver à redire, & je dois supposer, qu'on croit, que c'est l'interêt de la Province d'Hollande, qui exige une pareille demarche: mais alors aussi, après tout ce que j'ai eu l'honneur de vous detailler Monsieur, dans ma lettre du 25 & les principes, & sentiments, que j'y ai clairement manifesté, il ne me reste donc maintenant, qu'a declarer succinctement, ce que ma conscience me dicte, à savoir, qu'à moins de me rendre mepriſable à mes propres yeux, & coupable envers les Etats Généraux, *il m'est impossible de servir la Province d'Hollande sur le pied*, que *Messieurs les Deputés pour la Defense de la Province d'Hollande & de la Ville d'Utrecht exigent de moi.*

J'ai l'honneur d'être avec beaucoup d'estime & de consideration.

Monsieur!

Plus bas,

Votre tres Humble & tres Obeissant Serviteur.

Arnhem ce 1 Aout 1787.

(*Signé*) V. R. BENTINEK.

AAN DE HOOG MOGENDE HEEREN STAATEN GENERAAL DER VERENIGDE NEDERLANDEN!

HOOG MOGENDE HEEREN!

Geeft met schuldigen eerbied te kennen V. R. BENTINCK, dat de Suppliant by eene Misive van den Heer Generaal Major VAN RYSSEL, geschreeven uit Woerden den 3den Augustus laatstleeden, van wegens Hun Edele Mogenden de Heeren Gecommitteerden van Hun Edele Groot Mogenden ter Defensie van Holland en de Stad Utrecht, bericht

erlangt hebbende, dat de Suppliant om redenen, by die Misfive gemeld, als Collonel Commandant van het Regiment van den Generaal Major Dundas, was gedimitteerd geworden; het vervolgens van zyn plicht geoirdeeld heeft, al het gene ten opzichte van den Suppliant tot het gemelde bericht betrekkinge heeft, te vervatten in eene beraisonneerde Memorie, en het zelve alzo te brengen onder het oog van U Hoog Mogenden.

Weshalven de Suppliant zich keert tot U Hoog Mogenden, de voorschreeven Memorie met deszelvs Bylagen Uw Hoog Mogenden reverentelyk aanbiedende, en daar by aan Hoogstdezelven ootmoediglyk verzoekende, dat het U Hoog Mogenden moge behaagen, kennis te neemen van den inhoud van voorzeide Memorie, en de daar toe gehoorende Stukken, midsgaders op fundament van het gene daar by voorkomt, gunstig te verklaaren, dat het gedrag van den Suppliant zo als het zelve by meergemelde Memorie omstandig is genarreert, door U Hoog Mogenden word geapprobeert, en den Suppliant midsdien ook te doen ondervinden alle zodaanige blyken van protectie als die U Hoog Mogenden zullen oirdeelen, dat met de voorschreeven Hooge goedkeuringe behooren verknogt te zyn.

Onder stond,

't Welk doende, &c.

(was get.) V. R. Bentinck.

No.

Digitized by Google

No. 721. *Protest en Aanteekening van de Volmachten der Stad Dockum, op 't 34ſte en 39ſte poinct van den Extraordinaris Landsdag in Friesland van den 2 July* 1787. *Welk Protest vervolgens op den 26ſten dito uitgezondert eenige kleine veranderingen, ook is geſchied door de volgende Heeren Volmachten ten Landsdage, als* L. C. VAN BEYMA *wegens Westdongeradeel;* A. J. C. DE BEERE *wegens Hemelumer Oldephaart en Noordwolde;* E. F. VAN AYLVA *en* J. ROORDA *wegens het Bildt;* A. VAN BOELENS *wegens Oostſtellingwerf;* B. FEENSTRA, H. Z. ATTAMA *en* W. HOGENBRUGH *wegens de Stad Sneek. Strekkende tot opheldering van verſcheidene Stukken in het II. en III. Deel van dit Werk voorkomende* (*).

EDEL MOGENDE HEEREN!

De Ondergeteekende Volmachten der Stad Dockum, by de Deliberatien over de Propoſitie van de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Holland en West-Friesland ter Vergadering van Hun Hoog Mogenden gedaan, tot het verzoeken van de Mediatie van zyne Allerchriſtelykſte Majeſteit, ter bylegging van de hoog gereezene geſchillen in de Republiek, hebben tegen de Concluſie by 't Quartier, conform 't uitgebragt Rapport van 't Mindergetal gevallen, geprotesteerd; reſerveerende hunne Aanteekening ter Quartiers-Boek, en zodaanige verdere demarches en maatregelen, als de Ondergeteekenden als Repræſentanten der Stad of derzelver Committenten, in der tyd en wyle nodig mogten vinden.

En daar te boven op gelyke wyze geprotesteerd hebbende, tegen de Concluſie gevallen op 't 39ſte Poinct van deezen Extraordinaris Landsdag, raakende het arresteeren van de Gemalin van den Stad-

(*) Zie onder anderen *II. Deel* N°. 278. bl. 300., *III. Deel* N°. 302 en 303. bl. 58——75.

Digitized by Google

Stadhouder deezer Provincie, onder dezelve reſerva.

Zo verklaaren de Ondergeteekenden van dit hun gereſerveert recht, in zo verre thands en dus nog maar gedeeltelyk gebruik te maaken, met alhier aan te teekenen.

Dat de Ondergeteekenden zich met de Concluſie gevallen op 't 34ſte Poinct der geproponeerde Mediatie, in 't geheel niet kunnen conformeeren om redenen, van welke de Ondergeteekenden eenige voerende ſommige hoofdtrekken in 't Rapport van 't Mindergetal aangevoerd, alhier zullen noteeren.

De Ondergeteekenden kunnen nimmer als eene waarigheid tegen het vraagen der Mediatie van zyne Allerchriſtelykſte Majeſteit erkennen, *dat andere nabuurige Mogendheden, met welke de Republiek in vreede en vriendſchap leefd, even zeer als zyne Chriſtelyke Majeſteit het oog gevestigd houden op deeze Republiek*, vermids zonder in te treeden in eenige tauxatie der ſentimenten omtrent de Republiek by die nabuurige Mogenthedeh (in het Rapport ſchoon zo 't ſchynt om redenen niet genoemt, echter duidelyk genoeg aangewezen) gevestigd, het evident is, dat men niet zonder de grootſte injuſtitie zoude kunnen denken, dat die Mogentheden even zo weinig kennis van de ſituatie van zaaken zouden hebben, of zich in zaaken zodaanig door woorden verwarren als de Heeren van 't Mindergetal by derzelver Rapport doen, dat dezelve uit 't oog zouden verlieſen 't oneindig onderſcheid dat 'er is tusſchen 't in vrede en vriendſchap zyn, en de nauwe betrekking van eene zo intime Alliantie als allergelukkigst tusſchen de Kroon van Frankryk en deeze Republiek thands ſubſiſteerd.

Integendeel gelooven de Ondergeteekenden, dat deeze paſſage in 't Rapport van 't Mindergetal gebragt, en in de Staats-Reſolutie overgenoomen, aan zyne Allerchriſtelykſte Majeſteit de wettigſte redenen van offenſie en wantrouwen zoude moeten geeven, ware het niet, dat de Ondergeteekenden

uit

uit de zo menigvuldige alleredelmoedigste daden van zyne Majesteit, en uit de kennis die Hoogstdezelve van de situatie der zaaken alhier heeft, hoope hadden, dat zyne Allerchristelykste Majesteit ook deeze alleronvoorzichtigste uitdrukking liever aan onkunde, dan aan eenig kwaad oogmerk zal willen toeschryven; ten minsten verwagten de Ondergeteekenden, van de bekende nooit genoeg geroemde edelmoedigheid van den Koning, dat dezelve nimmer aan de Friesche Natie, als welke het allergrootst vertrouwen op zyne Majesteit heeft, als een schuld zal geattribueerd worden.

De Ondergeteekenden kunnen veel minder appreciseren, dat eenige andere binnenlandsche middelen nog zouden behooren te worden beproefd, vermids de Ondergeteekenden in gemoede overtuigt zyn, dat 't Volk in andere Provincien, maar vooral in deeze Provincie, zodaanig een gevestigd wantrouwen heeft op haare Regeering, dat men geene Personnen binnen 's Lands zoude kunnen vinden, genoegzaam geaccrediteerd, om 'er eenig succes van te wagten.

De Ondergeteekenden billyken vooral het wantrouwen, dat in deeze Provincie by de Natie gevestigd is.

Zy toch die zich onlangs in verscheidene Staatsstukken boven maaten, zelven door U Ed. Mogenden hooren verheffen, toen 't op een verdryven van eenen gehaaten Hertog VAN BRUNSWYK aankwam; zy, die zich tegen den Heerschzugtigen Stadhouder, die haar de stem van een dom en onkundig gemeen durfde noemen, door U Ed. Mog. zag verdedigen; zy, die toen haare stem de stem van U Ed. Mog. Committenten hoorde noemen; zy, die men toen op alle mooglyke wyze tot de wapening hoorde uitlokken; zy ziet zich thands door U Ed. Mog. die het door haare hulp en steun, ja daar door alleen zo verre gebragt hebben, dat de toen der Wet ontvaasene Stadhouder onder U Ed. Mogenden bewind is terug gebragt, op 't verneederendst veracht, ja

zo

zo verre zelvs, dat niet flechts haare byeenkomſten van Genoodſchappen tegen welke zelvs de kundigſte trekken en lagen van den *Accuſator Publicus*, geene beſchuldiging konden inbrengen, op eene Politique, op een ongehoorde wyze verboden zyn, zy ziet thands haar wapening op alle mooglyke wyze onderhands en van ter zyden tegengegaan.

Zy ziet zich zelve door een ander Plakaat van den 25 September 1786, beneeden de Dieren verneedert; zy ziet zich verhindert, om wanneer zy vertrapt en vertreden wordt, haare klagten daar over aan U Ed. Mogenden in te brengen; zy ziet zich dus verſtooken van een recht, dat het eerſte geregeld middel is, om redres van wettige bezwaaren op eene beſcheidene en vriendelyke wyze te erlangen; zy ziet zich een recht van klagen ontzegt, dat indien 't hunne Voorouders onder de Spaanſche Regeering benoomen was geweest, het Request der verbondene Edelen aan de Gouvernante, en daar door 't ontluiken der Nederlandſche Vryheid, zoude verhindert geworden zyn.

Dit groot Contrast in U Ed. Mogenden handelingen, gevoegt by de kennis die de Natie heeft, dat de betragting der Conſtitutie, dat is der Fundamenteele Wetten in complexie beſchouwd, hier zeer mank gaat, waar door alles zelvs haare bezittingen en leevens onveilig worden, by de bewustheid, dat wy eenen Stadhouder en Kapitein-Generaal deezer Provincie hebben, die geweigert heeft, aan de by U Ed. Mogenden hem voorgeſchreeven Inſtructie zich te verbinden; dat die zelve Stadhouder onderneemend genoeg is, om de Fundamenteele Wetten des Lands, naar zyn zin en believen willekeurig te veranderen. Dit alles geeft met den hoogſten grond, reden tot wantrouwen.

En het is alleen aan 't bedaard, vredelievende en niet dan in de uiterſte nood werkend Caracter onzer braave Ingezetenen toe te ſchryven, dat men ons niet al voor lange rekenſchap onzer betragting hebbe afgevraagt.

Geene

Digitized by Google

Geene Plakaaten toch hoe voorzichtig, hoe Landsvaderlyk ook met Bannisſement en Galg dreigende, zullen op den duur de Frieſche Natie dwingen, om haare Rechten lydzaam te zien wankelen of verlooren gaan.

Kon geen PHILIPS van Spanjen met al zyn buitenlandſche magt, geen ALBA met al zyn wreedheid en plunderzieke Militairen dit Volk te onderbrengen, dan zullen ten minſten geen hedendaagſche Volmachten, geen Prins VAN ORANGE, haar doen zwygen, als zy willen ſpreeken. De Ondergeteekenden zyn dus wel verre 'er af, om deeze als geheel buiten alle geſchillen zynde, te beſchouwen; integendeel gelooven zy, dat 'er misſchien niet eene *Provincie onder allen is, waar de tusſchenkomst van eene buitenlandſche Mediatie meer* nodig is dan hier, en ſpeciaal voor de Volmachten ten Landsdage, op dat door dezelve de zaake zo mooglyk zodaanig wierde beſtiert, dat de Natie aan de Overtreeders der Fundamenteele Wetten eene behoorlyke Abolitie, waar toe zy alleen gerechtigd is, verleende; en dat voor 't toekomſtige de Conſtitutie zodaanig wierde geſchikt, dat 'er eene *genoegzaame verzekering was* voor de duurzaame *onderhouding.*

En wat betreft de verſchillen tusſchen *deeze* Provincie en andere, welke in het Rapport van 't Mindergetal gezegt word, *geene verregaande verwyderinge* te zyn; zo zullen de Ondergeteekenden zonder te onderzoeken wat door de onbepaalde en relatyve uitdrukking van *verregaande verwydering* moet verſtaan worden, om welke andere voorbeelden van partydigheid deezer Provincie en de differenten van andere Bondgenooten in deezen tyd, waar van de Registers van Staat helaas vol zyn, niet op te haalen; zo zullen de Ondergeteekenden zich alleen bepaalen, tot de Concluſie op 't 39ſte poinct gevallen, waar tegen deeze hunne Aanteekening ook geticht is.

In die Concluſie worden de gevolgen van 't arres-

resteeren der Vrouwe van den Stadhouder, met relatie tot buitenlandsche Mogendheden, gelaaten voor rekening van Holland.

Dit beteekend iets of niets, zo 't iets beteekend, dan is het ongetwyffeld, dat indien eenige buitenlandsche Mogentheid Holland vyandelyk aanvalt, wegens het verhinderen der Reis van de Vrouwe van haaren eersten Minister, deeze Provincie, Holland niet zal helpen verdeedigen.

En dan kunnen de Ondergeteekenden niet anders zien, of deeze Resolutie stryd tegen den geest van de zo geroemde Unie van Utrecht, en speciaal tegen de Letter van 't derde Artikel, luidende: *dat die voorsz. Provincien ook gehouden zullen weezen in gelyke manieren (dat is met lyf, goed en bloed) malkanderen te assisteeren en helpen defendeeren tegen alle uitheemsche en inheemsche Heeren, Vorsten, ofte Princen, Landen, Provincien, Steeden ofte Leeden van dien, die hun in 't Gemeen ofte Particulier eenige fortsen, gewelden, ofte ongelyk zouden willen aandoen, ofte Oorlogen maaken.*

Dus dan houd deeze Resolutie naar het inzien van de Ondergeteekenden niet minder in, dan eene verzaaking van de Unie van Utrecht, van welke dus deeze Provincie of wel die Leden die zich daar by gevoegt hebben, zouden zyn verstooken.

En om dat de Ondergeteekenden in qualiteit als Volmachten van de Stad Dockum, zich niet gequalificeert houden, ook geensints gezint zyn de Unie van Utrecht te verbreeken, en zulks van het hoogste belang is voor hunne Committenten, zo protesteeren de Ondergeteekenden tegen de genoomene Conclusie, houdende dezelve voor de Stad Dockum als mede-Lid der Unie onschaadelyk, en blyvende reclameeren de rechten der Unie van die Bondgenooten, die geneegen zyn zich aan dezelve Unie te blyven houden.

De Ondergeteekenden persisteeren al mede by hun gegeeven advies op 't 34ste Poinct, en verzoeken als nog wegens de Stad Doekum de Mediatie

tie van zyn Allerchristelykste Majesteit, op dezelve wyze en voet als door de Gedeputeerden van Holland en West-Friesland ter Vergadering van Hun Hoog Mogenden is voorgesteld; protesteerende op gronden voorschreeven, van onschaadelykheid tegen de gevallen Conclusie ter contrarie, reserveerende zich en hunne Committenten zodaanige nadere Demarches, als dezelve of zy tot maintien van hun of haar recht zullen nodig oirdeelen.

Aldus aangeteekend, den 2 July 1787.

was getekent,

P. Breugeman.
P. van Kleffens.

N. 722. *Deductie nopens het Recht van Overstemming ter Staatsvergadering van het Landschap Drenthe, door de vier Dingspillen van Beilen, Diever, Noordenveld, en het Oostermoer; tegens het gevoelen van de meerderheid der Ridderschap, en de Dingspillen van Zuidenveld en Rolde: benevens de Bylagen daar toe behoorende.*

Wanneer op den laatst gehouden ordinairen Landdag, des voorgaanden jaars 1786, door de meerderheid der Ridderschap, met de Dingspillen van Zuidenveld, en Rolde, by het neemen der Besluiten, een manier van Overstemming onder de Staatsleden werd doorgedreeven, waar by de minderheid der Ridderschap, en de overige vier Dingspillen van Beilen, Diever, Noordenveld, en het Oostermoer, zich ten uitersten gepræjudiceerd vonden; zo is, niet tegenstaande de zaak van dien aart was, dat, volgens de toenmaalige omstandigheden, zonder eene voorafgaande bepaaling, ter wegneeming van het poinct in verschil, geene Staatsvergadering gehouden, of ten minsten verscheiden gewigtige Poincten, die noodzaakelyk een object van deliberatie moesten worden, onafgedaan, en bui-

buiten concluſie moeſten gebleeven zyn, echter door toegeevendheid van de minderheid der Ridderſchap, en de vier laatstgemelde Dingſpillen, de Vergadering gecontinueerd geworden: onder uitdruklyk protest niet te min (*vid. ſub A.*) des Heeren C. Baron DE VOS VAN STEENWYK *tot de Havixhorst*, en de vier Dingſpillen, van omtrent hun recht, in het ſtemmen ter Staatsvergadering, ongeprejudiceerd te willen blyven. Ja dezelve hebben, tegen het zelve hun uitdruklyk protest, door de meerderheid der Ridderſchap, en de twee bovengenoemde Dingſpillen van Zuidenveld, en Rolde, beſluiten zien neemen, die de Nakomelingſchap, indien ze dezelve, t'eeniger tyde, onder de oogen mogte krygen, verbaazen zullen; en die de disſentieerende Leden, by het geheele Bondgenoodſchap der Vereenigde Provincien, waar van dit Landſchap, ſchoon thands niet, *æquo cum cæteris jure*, mede een Lid uitmaakt: ja, by de geheele onpartydige wereld, wegens hunne moderatie in een ſtuk van dit gewigt, tot een verwondering moeten doen ſtrekken, en, op hunne handelwyze, dit rechtvaardig oirdeel doen wedervaaren, dat zy niet, dan door nood gedrongen, tot den ſtap, om eens eindelyk hunne gevaarloopende rechten te handhaaven, gekomen zyn.

De vier Dingſpillen, nevens den Heer VAN DE HAVIXHORST, door de meerderheid der Ridderſchap, en de Volmachten van Rolder Dingſpil, geſommeerd zynde, om hunne ſustenue, aangaande het recht van Overſtemming, op den Landdag, nader te ſtaaven; hebben, ten einde hunne toegeevendheid, hun niet ten prejudicie geduid worde, en om de waare intentie van hun gedrag aan den dag te leggen, nodig geoirdeeld, uit kragt van het hier vooren geallegeerde, alhier voorafte declareeren: „ dat zy „ met de minderheid der Ridderſchap, wel verre „ van door toegelaaten te hebben, dat de, tegen „ hunne protesten, by eene gepretendeerde Over„ ſtemming, genoomene beſluiten zyn geregiſtreerd

„ ge-

„ geworden; of thands, door het voorloopig de-
„ duceeren van hun recht, eenig *quaſipoſſeſſie*, of
„ zogenaamd bezit van het contrarie, by de meer-
„ derheid der Ridderſchap geagnoſceerd te heb-
„ ben, of als nu te agnoſceeren; in tegendeel,
„ vrywillig, en ongehouden, zulks alleen gedaan
„ hebben, en doen; ter conſervatie van de rust,
„ en om, zo veel mooglyk, 's Lands zaaken buf-
„ ten verwarring te houden: zonder zich, daar
„ door, in het probeeren van hun recht, of an-
„ derſints, eeniger wyze, gepræjudiceerd te wil-
„ len gereekend hebben".

Dit gepræmitteerd hebbende, zullen de vier Ding-ſpillen, tot het fixeeren van het point in questie, overgaan, en vervolgens, uit de vastgeſtelde Regeerings-orde van dit Landſchap, aantoonen, wat daaromtrent, in rechte, alleen plaats kan hebben.

§. 1.

Het is dan, uit de Notulen van den laatst gehouden Landdag, zeker, dat de meerderheid der Ridderſchap derzelver minderheid, ſchoon uitmaakende een *derde deel van haar Corps*, gelyk by het *ontſtaan der* questie het geval was, bewist heeft, haare ſtem te mogen voegen by de meerderheid der Eigenërfden; en daar en tegen geſustineerd heeft, dat zy met *twee* Dingſpillen, zynde twee zesde deelen van het Lid der Eigenërfden, de Overſtemming zoude kunnen formeeren tegens *vier* Dingſpillen, of vier zesde deelen van de Eigenërfden, en een derde deel van haar Corps: ja dat, de ſtemmen in *één* Dingſpil ſtreekende, en *één* zich voegende by de meerderheid der Ridderſchap, een evenwigt tuſſchen de ſtemmen zoude plaats hebben, welk door de minderheid, ſchoon een derde deel der Ridderſchap, gevoegt by de vier overige Dingſpillen, niet zoude kunnen verbroken worden; en dat in 't gemeen, dat de ſtem van die minderheid van de

Ridderſchap, buiten haar Corps, van geene de minſte kragt zoude zyn, om met de Eigenërfden eene overſtemming te weeg te brengen.

Waar tegen door de vier Dingſpillen geſustineerd wordt, dat gelyk de Ridderſchap niet meer dan een derde deel in 's Landſchaps Regeering heeft, dus ook dezelve, in het ſtuk van Overſtemming, ten aanzien van haare *éene* ſtem, geen voorrecht kan hebben boven de Eigenërfden, met opzicht tot derzelver *twee* ſtemmen: maar dat de ſtemmen der Eigenërfden, zelvs tot in haare onderdeelingen, zullende dienstbaar zyn aan de ſtemme der Ridderſchap; dan ook, op gelyke wyze de ſtem der Ridderſchap moet dienstbaar zyn aan de ſtemmen der Eigenërfden: en dat gevolglyk de ſtem van een derde deel der Ridderſchap gevoegd by de Eigenerfden, het zelvde effect moet hebben, in het neemen der beſluiten, welk de ſtem van een Dingſpil heeft, gevoegt by de Ridderſchap. Het verſchilpunt, in zyne byzonderheden, zal zich in het vervolg van zelve nader ontwikkelen. Men zier er voorloopig uit, dat de meerderheid der Ridderſchap eene ongelykheid van rechten, onder de Staatsleden, zoekt ſtaande te houden, welke, alzo ze uit de natuur der Staatsleden, en het concept van eene geregelde Staatsvergadering, geenſins voortvloeit, zal ze anders haar beſtaan hebben, noodzaakelyk gegrond moet zyn in eene willekeurige bepaaling, waar by eene diergelyke ongelykheid is tastgeſteld geworden. En dit zou alleen genoeg zyn, om de vier protesteerende Dingſpillen, die niets anders, dan eene gelykheid van rechten onder de Staatsleden prætendeeren, welke door de natuur der zaake zelve geleerd wordt, van den last om hunne ſustenue te probeeren te ontheffen, en hen bevoegt maaken, om zich in hun recht van gelykheid te maintineeren, heen ter tyd, het tegendeel door de meerderheid der Ridderſchap, en derzelver medeſtanderen, ontegenzeggelyk mogte be-

Digitized by Google

wezen zyn (*): 't welk men zich, deezerzyds verzekert houd, dat nimmer zal kunnen geſchieden. Doch de vier *Dingſpillen*, eenmaal vrywillig op zich genoomen hebbende, hun recht nader te doceeren, zullen ook nu niet aarzelen, met daar aan te voldoen; en daarom, zonder verdere omwegen te gebruiken, direct ter zaake komen.

§. 2.

Dient dan vooraf, en in de eerſte plaats, aangemerkt te worden, dat de Regeering van dit Landſchap, invoegen dezelve thands plaats grypt, zich eeniglyk grond op eene Reſolutie van Hun Hoog Mogenden de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde *Nederlanden*, *ingevolge dagtekening* van den 13 September des jaars 1603, (hier agter *ſub B*,) waar by alleen, by proviſie, en onvermindert een iegelyk zyn recht ten principaal, een orde op de Regeering is vastgeſteld geworden, die geduurende den tyd van 10 jaaren naastkomende, in de bediening van de Landszaaken, zoude onderhouden worden; doch welke ſedert, tot op den dag van heden, zonder nader bepaaling van Hun Hoog *Mogenden*, *altyd op den zelvden voet* gebleeven is, *en dus* ook in het tegenwoordige geval, zo lang geen der Regeerings-Leden verklaart, zich daar

(*) Volgens het Natuur-recht is iemand, wiens recht in de natuurlyke gelykheid gegrond is, ongehouden het zelve te bewyzen. —— Het zelvde heeft ook plaats tuſchen de Staatsleden, volgens het algemeene Staatsrecht, als welk in gronden van het Natuur-recht niet onderſcheiden is, maar eeniglyk uit gevolgtrekkingen, daar uit ontleend, en op den Burgerſtaat toegepast, beſtaat. —— De gelykheid tuſſchen de Staatsleden, in eene Vergadering op zich zelve beſchouwd, blykt ook hier uit: om dat, gelyk allen even zeer verplicht zyn tot bevordering van het gemeene Staatsbelang, dus ook allen daar toe het zelvde recht hebben. Daar nu de rechten en verplichtingen dezelvden zyn, heeft eene volkomene gelykheid plaats.

Digitized by Google

daar aan te willen onttrekken, als het eenigſte richtſnoer moet aangemerkt worden, volgens welk thands het verſchil, over de wyze van Overſtemming, gedecideerd moet worden. En het is, uit dien hoofde, dat de vier Dingſpillen, in het deduceeren van hun recht, opzichtelyk dit poinct, zich hoofdzaakelyk by die Reſolutie bepaalen zullen, en, met voorbygaan van alles, wat buiten dezelve, voor de rechten der Eigenërfden, en derzelver oirſprongelyke bevoegtheid tot de Regeering, uit onbetwistbaare gedenkſtukken, van de vroegſte tyden af, zoude kunnen, en wanneer het op een finaale deciſie, omtrent die rechten, aankwam, zoude moeten bygebragt worden, alleen dat gene, ter ſtaaving van hun gevoelen, aanvoeren zullen, 't welk in de uitdruklyke bewoording, en duidlyke meening dier Reſolutie, ligt opgeſlooten.

Hun Hoog Mogenden dan, na van hunne poogingen, om de partyen onderling te vereenigen, vooraf gewag gemaakt te hebben, vervolgen daar op onmiddelyk: *dat zy tot vordering van de eenigheid, en goede ordre in de bediening van de zaaken de Landſchap aangaande, goedgevonden hadden, voor den tyd van* 10 *jaaren naastkomende, voor te ſchryven, daar in te onderhouden de navolgende poincten;* waar uit wy alleen, 't geen hier voornaamelyk in aanmerking komt, zullen uitſchryven, met agterlaating van 't geen, omtrent de qualificatie der byzondere Staatsleden, waar in by laatere Reſolutien, door de Staaten deezer Landſchap zelve, meermaalen verandering is gemaakt, en meer andere ſtukken, hier niets ter zaake doende, 'er verder wordt by gevoegt. —

Art. 1. *Dat de Landſchap Drenthe gerepræſenteerd zal worden by Ridderſchap en Eigenërfden.*

Art. 4. *Dat op den Landdag de Ridderſchap zal hebben de prioriteit in titulen, gaan zitten, tekenen, en onderſints, insgelyks eerst zal adviſeeren, en* DE EERSTE STEMMEN *hebben,* WELKE STEMMEN *gerekend zullen worden voor een derde ſtemme van de geheele Landſchap.*

Digitized by Google

ſchap, en zullen de Eigenerfden TWEE STEMMEN *hebben, behoudelyk dat de Heeren van de Ridderſchap, elk in die Dingſpillen, daar zy haare Reſidentie* (*) *houden, met den Eigenerfden aldaar de eerſte ſtem onder dezelve zullen hebben, en zal, 't geen by de voorſchreeven drie ſtemmen, of het meerendeel van die, zal goedgevonden en beſloten worden, wezen een beſluit des Landdages.* — Deeze zyn de eenigſte woorden, waar by de Rechten der Staatsleden op den Landdag bepaald zyn, en waar uit, inzonderheid, het recht van ſtemmen ter dier Vergadering, beoirdeeld moet worden; gelyk wy daarom, den inhoud 'er van, wat nader, op het tegenwoordige verſchil toepaſſen zullen. Men vindt 'er voor eerst den rang, onder de ſtemmende Leden, by bepaald, en, in dit opzicht; wordt de Ridderſchap de prioriteit in titulen, gaan zitten, tekenen enz. toegekend. Vervolgens wordt 'er van de ſtemmen zelve, en het deel, dat ieder Lid daar door in de Regeeringe zoude hebben, gehandeld, en vastgeſteld, dat 'er *drie* ſtemmen op den Landdag zouden gerekend worden, waar van de Ridderſchap *één*, en de Eigenërfden *twee* zouden hebben. — Waar na eindelyk opzichtelyk het effect, en het uiterlyke gewigt, welke deeze ſtemmen in het gemeen, en met betrekking tot elkanderen, in het ſtuk der Overſtemming, zouden hebben, 'er wordt bygevoegd; *dat het geen by voorſz. drie ſtemmen, of het meerendeel van die; zoude goedgevonden, en beſloten worden, zoude wezen een beſluit des Landdages.* — In welk alles, betreklyk tot ons onderwerp, de navolgende drie ſtellingen liggen opgeſloten.

1mo. Dat, behalven den Rang, de Ridderſchap in haar Corps, geen voorrecht, op den Landdag heeft, boven de Eigenërfden. — Wy zeggen voorbe-

(*) *Haare Reſidentie*, gelyk waarſchynlyk moet geleezen worden, ſchoon 'er in het hier bygevoegde Extract *ſub B*, geſchreeven ſtaat, *geen Reſidentie* &c.

bedagtelyk, *in haar Corps*; om dat de ſtem, welke aan ieder Riddermaatige, nog daar en boven, in de Dingſpillen onder de Eigenërfden, wordt toegekend, haar afzonderlyke ſtem, die zy heeft als eerſte Lid van Staat, geene de minſte waarde of voorrecht, boven ieder der twee ſtemmen van het Lid der Eigenërfden, kan byzetten.

2do. Dat derhalven de Eigenërfden, opzichtelyk elk hunner twee ſtemmen, het zelvde recht moeten hebben op den Landdag, het welk de Ridderſchap heeft, ten aanzien van haar eene ſtem; en gevolglyk, dat de halfſcheid van het Lid der Eigenërfden, in dit opzicht, met het geheele Corps der Ridderſchap moet gelyk ſtaan.

3^tio^. Dat inzonderheid deeze gelykheid moet plaats hebben in het ſtuk der Overſtemming: zo dat het meerendeel der drie ſtemmen, aan zyde van de Eigenërfden, even zo wel, en op dezelvde gemakkelyke wyze, moet kunnen gevonden worden, door het conjungeeren van hunne twee ſtemmen met malkanderen, en van ieder derzelver met de eene der Ridderſchap, als het zelve gevonden wordt aan zyde van de Ridderſchap, door het conjungeeren van haar eene ſtem, met ieder der twee ſtemmen van de Eigenërfden: waar door dus de halfſcheid van het Lid der Eigenërfden dezelvde kans hebbe, en in dezelvde mooglyk zy, om met de Ridderſchap, of een gedeelte derzelver de Overſtemming te formeeren, als welke de Ridderſchap heeft, of waar in dezelve zich bevind, met opzicht tot ieder halfſcheid der Eigenërfden, of een gedeelte daar van.

Deeze drie ſtellingen zyn zo duidlyk, in Hun Hoog Mogendens Reſolutie te vinden, en vloeijen daar uit zo ongedwongen voort, dat men deezerzyds niet begrypt, hoe de meerderheid der Ridderſchap, zo lang zy die Reſolutie, als de eenigſte grondwet onzer Regeering, blyft erkennen, een eenige derzelver zal kunnen in twyffel trekken. Zeker is het toch, dat indien 'er, in een der twee laatſte

laatste opzichten, een ongelykheid van rechten zoude plaats hebben, de grond daar van in die Resolutie moest te vinden zyn; dewyl, die noch uit het concept der Vergadering, noch uit de natuur der Staatsleden, kan afgeleid worden, en alle willekeurige aanmaatiging van voorrechten, daar tegen strydig, als onwettig, en onbestaanbaar moet gerekend worden. — Ja zelvs, offschoon Hun Hoog Mogenden niets, met opzicht tot de wyze van stemmen, bepaalende, het schynen mogt, dat daaromtrent de keuze aan de Staatsleden vry gelaaten waar, zo kon dit echter maar alleen, in zo verre plaats hebben, als zulks met de vastgestelde Regeerings-orde overeenkwame. Eene stemming hier tegen *inloopende*, hoe zeer ook op zich zelve mooglyk, kon echter, zo lang de Regeerings-orde dezelvde bleef, hier onmooglyk ingevoerd worden, zelvs niet met bewilliging van beide Staatsleden. Voor zodaanig nu, zoude inzonderheid moeten gehouden worden eene stemming, waar door het eene Lid een voorrecht, boven het ander, bekwam; hoedaanig die van de Ridderschap, buiten allen twyffel zoude zyn, indien de stelling van de meerderheid van *dat Corps doorging*.

§. 3.

Men wil, van deeze zyde, der meerderheid van de Ridderschap toegeeven, dat de stemmen der Eigenërfden, ingevalle van discrepantie onder de Leden, Dingspils wyze moeten uitgebragt worden, en dat dus ieder gecombineerde stem derzelven, in drie afzonderlyke stemmen, kan worden ondergedeeld, waar van elk, ook buiten de gemeene stem, haar byzonder gewicht hebbe: ook wil men toegeeven, dat in ieder Dingspil eene Overstemming valle; zo dat geene dissentieerende Kerspelen, of Volmachten uit het eene Dingspil, hunne stemmen kunnen voegen by Kerspelen, of Volmachten uit een ander Dingspil. — Doch dan eischt men te gelyk, dat ook door de meerderheid van de Rid-

derſchap, als onbetwistbaar toe-gegeeven worde; dat niet minder, in de gemeene ſtem van haar Corps, eene gelyke onderdeeling in drie mindere ſtemmen plaats moet hebben, en dat ook, buiten het zelve, ieder derde deel der Ridderſchap eene gelyke ſtem hebbe, als ieder Dingſpil onder de Eigenërfden, ja dat ook daar in alleen Overſtemming plaats hebbe, in zo verre, één, of meer byzondere Leden, minder dan een derde deel uitmaakende, betreft. Dit eischt men, met te meer reden, om dat, zonder dit te willen toegeeven, de gelykheid van rechten onder de ſtemmende Leden, door Hun Hoog Mogenden by derzelver Reſolutie bedoeld, verbroken, en eene willekeurige Regeerings-orde, ten eenemaal van de vastgeſtelde afwykende, wordt ingevoerd; waar door, niet alleen de Eigenërfden, in het ſtuk der Overſtemming, maar ook de byzondere Leden van de Ridderſchap, ingevalle zy van de meerderheid diſsentieeren, in hunne rechten grootelyks verkort worden.

§. 4.

En op dat niemand denke, dat de voorſz. gelykheid onder de Staatsleden, alleen met betrekking tot de drie ſtemmen, in 't gemeen, zoude plaats hebben, en niet, tot de mindere ſtemmen der onderdeelen, moet geëxtendeert worden, ſtaat aan te merken, dat dezelve van ouds, zelvs tot in de ondeelbaare onderdeelingen, ten allen tyde in acht genoomen, en als een onbetwistbaar recht, ter wederzyden, is erkend geworden. —— Wat Hun Hoog Mogenden, by het inſtellen van het proviſioneel Regeerings-reglement, bewoogen hebbe, om de Ridderſchap, een derde deel in 's Landſchaps Regeering, toe te kennen, durft men deezerzyds, met geen volkomen zekerheid bepaalen. Hoogst waarſchynlyk is het echter, dat men daar by het getal der Riddermaatige Goederen in dit Landſchap, in evenredigheid tot het getal der Kerſpelen, of Kluften Kerſpels recht hebbende, eeniger maate

in

in aanmerking genoomen hebbe, en elk Riddermaatig Landgoed, of Havezaate, met elk byzonder Kerſpel, of ſtemhebbende Kluft, heeft willen gelyk ſtellen; invoegen, dat elk Edelman, of Riddermaatige Perſoon, van eene diergelyke Havezaate compareerende, even veel zou te zeggen hebben in 's Lands zaaken, als elk byzonder Kerſpel, of ſtemhebbende Kluft. —— Zo dat, daar dit Landſchap, oudtyds uit 36 diergelyke Kerſpelen, of Kluften, en 18 Havezaaten, beſtaan hebbe, de gelykheid tuſſchen de gecompoſeerde Staatsleden, met opzicht tot de drie ſtemmen, by haaren oirſprong, zelvs in de gelykheid der enkelde ſtemmende Leden, met betrekking tot elkanderen, zoude moeten gezogt worden. Iets 't welk, of ſchoon het, wegens gebrek aan genoegzaame kennis omtrent den ſtaat der zaaken, die hier, kort voor het jaar 1603, heeft plaats gehad, niet volleedig *van vooren* mogte kunnen beweezen worden, echter door de opgevolgde Staatspractyk, *van agteren* zodanig bevestigd is, de waare grond van onze Regeeringsform te wezen, dat men willens moeste blind zyn, of de geregelſte orde, aan eene bloote, en redelooze toevalligheid, toeſchryven, zo men dit, in eenig opzicht, wilde in twyffel trekken. Men heeft, om daar van overtuigd te zyn, alleen den grond na te gaan van zo veele Staatsbeſluiten, waar by, tot de eenpaarigheid van ſtemmen onder de Staatsleden, vereischt wordt eene Overſtemming, zo wel van alle Riddermaatigen, hoofd voor hoofd, als van alle byzondere Kerſpelen; met uitdruklyke byvoeging, dat *één* Riddermaatig Perſoon, of *één* Kerſpel, het neemen van een beſluit, in deeze of geene zaak, waar in men wilde, dat geene Overſtemming zoude plaats hebben, door een enkele ſtem zoude kunnen tegenhouden en beletten. Gelyk daar van in de Landdags-Prothocollen, onder anderen op de jaaren 1666, 1668, 1680, 1681, en 1708, voorbeelden voor handen zyn. Terwyl ook, om deeze gelykheid tuſſchen de enkele ſtemmende Leden te

bewaaren, na dat de Havezaaten, ten getalle van 17, van tyd tot tyd, erkend waren geworden, en het Huis ter Heil, ter erkentenis van de groote dienſten des Drosten van Euwſum, in den jaare 1634, als de 18de 'er bygevoegd was, door de Staaten deezer Landſchap, in den jaare 1637, een beſluit is genoomen, dat inkomſtig geen meer nieuwe Jurisdictien, of Havezaaten, zouden mogen verleend worden; 't welk vernieuwd, en nader bevestigd is, in den jaare 1644, en waar by men zelvs, in den jaare 1698, gevoegd heeft: „ dat voortaan „ geen meer Havezaaten zouden erkend worden, dan „ toen reeds het recht van Beſchryving hadden"; ten overtuigenden bewyze, dat men toen de gelykheid onder de Staatsleden, door het erkende agtiental van Havezaaten, zodaanig overeenkomſtig den aart der Regeering, gevestigd oirdeelde, dat men nodig vond, door eene Staatswet te voorzien, dat 'er geen meer Havezaaten opgericht wierden, waar door het evenwigt der ſtemmen, 't eeniger tyde, zoude kunnen verbroken worden.

Uit welk alles, behalven de gelykheid tuſſchen de twee gecompoſeerde Staatsleden, ten aanzien van het getal der enkele ſtemmende Leden, waar uit dezelven, naar evenredigheid van het aandeel, dat elk derzelver aan de Regeering heeft, beſtaan kunnen, daarenboven ook nog ten klaarſten blykt, dat alle byzondere ſtemmen van enkele Leden, ook buiten de gemeene ſtem van derzelver reſpective meerderheid, tot elkanderen, in dezelvde betrekking ſtaan, en het zelvde effect hebben omtrent zaaken, waar in niet, dan met eenpaarigheid van ſtemmen, mag beſlooten worden.

§. 5.

En dit brengt ons van zelvs tot het onderzoek, welk een effect de ſtem van een derde deel der Ridderſchap, in zaaken, die by Overſtemming afgedaan worden, met en nevens ieder der zes Dingſpillen, moet hebben, wanneer ze van de ſtem der meer-

Digitized by Google

meerderheid van haar Corps afgs. Want het zou, in der daad, al vreemd en contradictoir mogen ſchynen, dat eene zodaanige ſtem van alle effect ontbloot zoude zyn, daar ze, en uit de ſtemmen der enkele Leden, die wel degelyk hun effect hebben, beſtaat, en tot *eene* gemeene ſtem, die alleen met betrekking tot *twee* andere ſtemmen, waar in ook diergelyke onderdeelen plaats hebben, in haar geheel aangemerkt wordt, behoort.

Ten ware men, aan zyde van de Ridderſchap, eene voorgaande bevoegtheid, die haar, in dit opzicht van de Eigenërfden onderſcheidde, konde adſtrueeren, (hoewel ook die zelvs, in zo verre ze met de gelykheid der drie ſtemmen ſtreed, by de Reſolutie van Hun Hoog Mogenden zoude moeten vernietigd gerekend worden); of een volleedige afſtand, waar door de Eigenërfden, naderhand van hun recht, en het effect van Hun Hoog Mogendens Reſolutie, gerenuncieerd hadden, konde bewyzen.

Dan, om in tegendeel te bewyzen, dat niets van dit alles heeft plaats gehad, en tevens eenen vasten grond te leggen, waar op onwederſprekelyk kunne aangetoond worden, dat zodaanig eene ſtem, van een derde deel der Ridderſchap, van dezelvde kragt moet zyn, als de ſtem van elk byzonder Dingſpil, buiten de meerderheid der Eigenërfden; en dat dus de gelykheid der drie ſtemmen, welke wy §. 2. in 't gemeen, en §. 3. zelvs tot in de enkele ſtemmende Leden, van 18 tegen 36, aangewezen hebben, ook, in 't byzonder, tot de grootere onderdeelen der drie ſtemmen, van *drie* tegen *zes*, moet geëxtendeert worden, zal het nodig zyn, vooraf aan te merken: dat de wyze van ſtemmen by Kluften, of Dingſpillen, gelyk dezelve thands nog onder de Eigenërfden plaats heeft, de oudſte en eenigſte zy, die hier, in voortyden, in gebruik is geweest.

Reeds van de vroegſte geheugenis af, was dit Landſchap in zes zodaanige Dingſpillen, of Richter-

ter-ambten, afgedeeld, die, door hunne byzondere rechten en voorrechten, van elkanderen onderſcheiden waren, gelyk ook de Utrechtſche Biſchoppen, hier Landheeren zynde, in ieder derzelver hunne Rechtdagen houden moesten. Doch allen hadden ze deel aan de algemeene Landsvergadering, dat denkmaal van 's Volks aloude vryheid, in alle opzichten, naar den aart der gewoone Volksvergaderingen, van den ouden Frieſchen ſtaat, waar toe dit Landſchap oudtyds behoord heeft, ingericht, en by de Ingezetenen, onder den naam van Hageſprake, bekend. Waar op de Landzaaten, uit alle de zes Dingſpillen, verſcheenen, en hoogst waarſchynlyk reeds volgens den rang, die nog onder dezelve op den Landdag, in acht genoomen wordt, geſtemd hebben. De Edelen, ſchoon mede reeds vroeg hier bekend, hadden echter geen deel aan deeze algemeene Vergadering, noch eenig byzonder gezag in de Regeering. Dezelven waren, naar het ſchynt, gedeeltelyk Bezitters van vrye eigen Goederen, die tot geene dienſten hoegenaamd verplicht waren; gedeeltelyk Leenmannen des Biſchops der Kerke van Utrecht, van welken zy hunne Goederen ter leen hielden, en die zy in den kryg, en by andere byzondere gelegenheden, ten dienſte ſtaan moesten. Men ontmoet ze daarom doorgaans als Hoofden van zekere partyſchappen, of ook, by het ingaan van verdragen, en andere onderhandelingen, als Getuigen, of in eenige andere byzondere betrekking tot de onderhandelende partyen: doch nimmer onder het Volk, wanneer het tegen den Landheer wordt overgeſteld; gelyk by deszelvs huldiging, en anders; noch ook, wanneer het om gemeene Landszaaken byeen kwam; en veel minder als een' byzonderen ſtand der Regeering nevens het zelve; zo als dit de gewoone uitdrukkingen van gemeene Land, Gezworen, en Gemeene Meente des Landes van Drenthe, en wat diergelyke benaamingen, waar mede de vergaderde menigte, by zodaanige gelegenheid, altyd benoemd

Digitized by Google

noemd wordt, meer zyn, genoegzaam uitwyzen; zie MATTHÆUS *in Notis ad Anonym. de Reb. Ultr. pag.* 73., DUMBAR *Anal. tom. II. p.* 347. BENINGA *Chronickel &c. in* M. B. VAN NIDEK *Analect. med. ævi. tom. I. pag.* 83, 359 *en* 361; en andere onuitgegeeven ſtukken meer. — Ja men zal, geduurende de Bisſchoplyke Regeering over dit Landſchap, en naderhand onder de Gelderſche en Bourgondiſche overheerſching, tot op de binnenlandſche onlusten, onder FILIPS DEN II. Koning van Spanjen, geene voorbeelden aantreffen, waar uit blyken kan, dat de Ridderſchap ooit, in eene byzondere betrekking, op de gemeene Landsvergaderingen verſcheenen zy, en, als een afzonderlyk Lid van Staat, geſtemt hebbe. By het ontſtaan der gemelde onlusten, wanneer de Vorst en het Volk, meer en meer, elk eene byzondere lyn begon te trekken, blykt wel, dat de Ridderſchap, zich by het Volk gevoegt hebbende, op de menigvuldige Vergaderingen, die destydes gehouden zyn, mede tegenwoordig is geweest, doch het blykt teffens uit de aanteekeningen, daar van gehouden, ten klaarſten, dat zy by alle die gelegenheden, niet afzonderlyk en Corps-wyze, maar door haare byzondere Leden, met en onder de Eigenërfden, in derzelver Kluften of Dingſpillen, geſtemd hebbe. —— En, op deezen voet, ſchynen de zaaken gebleeven te zyn tot op de grondvesting deezer Republiek; ja geduurende de geheele zestiende Eeuw; tot dat eindelyk Hun Hoog Mogenden in het begin der zeventiende Eeuw, by de hier boven gealegeerde Reſolutie, aan de Ridderſchap proviſioneelyk, voor den tyd van 10 jaaren, een derde deel in 's Lands Regeering hebben toegekend. Zo dat, langs deezen weg, den Eigenërfden een nieuw Lid in de Regeering zynde toegevoegd, zonder eenige bepaaling hoe, en op welke wyze, het zelve zyn recht ter Staatsvergadering zoude uitoeffenen, noodzaakelyk moet verſtaan worden, de wil van Hun Hoog Mogenden geweest te zyn, dat zulks zoude

koude geſchieden, zo, en op dezelvde wyze, als zulks voorheen by de Eigenërfden in gebruik was geweest, dat is, volgens zekere onderdeelingen, of wyze van ſtemmen by Kluften. Of men zou moeten ſtellen, dat Hun Hoog Mogenden, by derzelver Reſolutie, uitdruklyk bepaalende, dat op den Landdag ſlegts *drie ſtemmen* zouden gerekend worden, waar van de Ridderſchap een derde zoude hebben, daar door de wyze van ſtemmen by Kluften, geheelyk hebben willen afſchaffen, en, in plaats van die, eene ſtemming, hoofd voor hoofd invoeren; in voegen, dat, zonder agt te ſlaan op de Dingſpillen, agtien Kerſpelen, of Volmachten van die, zynde de halffcheid der Eigenërfden, zouden gelyk ſtaan met het geheele Corps der Ridderſchap, en dat overzulks, aan zyde der Ridderſchap, alleen dan de Overſtemming zoude plaats hebben, wanneer de Volmachten van tien Kerſpelen daar aan toevielen. Doch dewyl dit, tegen de oude en erkende rechten der Dingſpillen, inloopt, en het ook niet te denken is, dat Hun Hoog Mogenden, den geheelen grond der Regeering, hebben willen 't onderſte boven keeren; zo blyft 'er niets anders overig, dan het eerſte aan te neemen: dat naamelyk Hun Hoog Mogenden, de rechten der Dingſpillen in hun geheel laatende, door een derde ſtem aan de Ridderſchap toe te kennen, buiten allen twyffel bedoeld hebben, dat die ſtem, (welke, alleen in opzicht tot de *twee* ſamengeſtelde ſtemmen der Eigenërfden, *één* genoemd word,) in opzicht tot de ſtemmen der zes Dingſpillen, als verdeeld in drie mindere ſtemmen, zoude aangemerkt worden, waar van ieder derde deel der Ridderſchap, in gelykheid met ieder Dingſpil, *één* zoude kunnen uitbrengen. Ten minſten is, uit het tot hier toe gededuceerde, ten volſen zeker, dat Hun Hoog Mogenden, by derzelver Reſolutie, niets anders bepaalende, dan dat op den Landdag drie ſtemmen zouden gerekend worden, waar van de Ridderſchap *één*, en de Eigenërfden *twee* zouden

Digitized by Google

den hebben: zo dat 't geen by voorschreeven *drie* stemmen, of het meerendeel van die, zoude goedgevonden en besloten worden, een besluit zoude wezen des Landdages, onmooglyk kunnen bedoeld hebben, dat tusschen deeze stemmen eene ongelykheid van rechten zoude plaats hebben; en dat, by het formeeren der Overstemming, alleen de twee stemmen der Eigenërfden zouden dienstbaar zyn, aan de ééne stem der Ridderschap, en niet wederkeeriglyk de ééne stem der Ridderschap, aan de twee der Eigenërfden: waar door dus, alleen de Ridderschap een onafhanglyk Lid van Staat zoude wezen. Iets, waar toe alleen eene verregaande heerschzucht, die zich boven haars gelyken verheft, en Constitutie bedervende Cabaalmaaking, ondersteund door de willekeurigste directie van den Præsident der Vergadering, eenen schyngrond heeft kunnen leggen.

§. 6.

De vier Dingspillen, hoe zeer ook genegen de moderatie, die zy op den laatstgehouden Landdag, jegens hunne mede-Leden, in alle hunne handelingen, hebben laaten blyken, ook in deezen te bewaaren, kunnen echter, nu het hunne duurbezworen rechten geld, die zy boven alles verplicht zyn, ongeschonden aan hunne Nakomelingen over te leveren, niet voorby, met dien ernst, dien het gewigt der zaake vordert, voor de waarheid uit te komen; en rondborstig te verklaaren: „ dat hun, by „ het onderzoek hunner oirspronglyke rechten, van „ alle kanten, gebleeken zyn de willekeurigste in„ breuken, die hunne gelykstemmende mede-Le„ den, en, inzonderheid, op den laatstgehouden „ Landdag, de meerderheid der Ridderschap, daar „ op gedaan hebben".

Hoe was het mooglyk, dat de Ridderschap, die, volgens haare oirspronglyke bevoegtheid, niets in de Regeering te zeggen had, en, door Hun Hoog Mogenden tot een Lid van Staat verklaart, alleen

een

een derde daar in, nevens de Eigenërfden, bekwam, zich nu, in deeze bevoegtheid, een prærogatief boven de Eigenërfden zoude aanmaatigen; indien niet, al vooraf een afzonderlyke manier van raadpleegen, waar door zy zich willekeuriglyk van dezelven onderscheide, daar toe de eerste aanleiding gegeeven had.

Het kan niemand, die onze Landdags-Vergadering ooit heeft bygewoond, onbekend zyn, dat de Ridderschap aldaar de gewoonte heeft, om afzonderlyk, in haar Corps, te raadpleegen. Dit, hoe zeer ook tegen de natuur van eene goede verstandhouding, en geregelde byeenkomst, ter bevordering van een gemeen Staatsbelang inloopende, zou echter de gelykheid, tusschen de stemmende Leden, noch niet wegneemen; zo ook het zelvde den Eigenërfden in den hunnen toegelaaten wierde. Doch is het niet reeds zo verre gekomen, dat men hun dit zoekt te betwisten, terwyl de tegenwoordige Præsident der Vergadering hen telkens vermaand, om in hunne Dingspillen te blyven; even als of gezamelyk te delibereeren, alleen een prærogatief der Ridderschap was: daar het ondertusschen zeker is, dat de Eigenërfden, uit alle de zes Dingspillen, reeds voor de grondlegging der Republiek, over alle voorkomende zaaken, eerst gezamelyk gedelibereerd, en daar na, niet anders, dan in gevalle van discrepantie onder de Leden, gekluft, dat is, volgens hunne Dingspillen gestemd hebben: gelyk uit de Bylagen, agter onder de letter C. hier bygevoegd, ten overvloede kan blyken. En welke wyze van raadpleegen, tot diep in de voorgaande 17de Eeuw, zo lang men in het Groller-holt onder den blooten hemel, Vergaderingen hield, en nog lang daar na, voortgeduurd heeft; gelyk dezelve ook, buiten allen twyffel, tot eenen grond gestrekt heeft, waar op Hun Hoog Mogenden het getal der stemmen, op den Landdag, niet in negen, gelyk anders het getal der Dingspillen zoude vereischt hebben; maar in drie, volgens het

Digitized by Google

aandeel, dat ieder Lid aan de Regeering zoude hebben, verdeeld hebben: en waar van thands ook nog overig is, dat de twee stemmen der Eigenërfden, niet ieder afzonderlyk, door drie en drie Dingspillen, volgens den rang, waar in dezelven elkanderen volgen, maar *conjunctim*, door de zes Dingspillen te gelyk uitgebragt worden. — En is dit ook de eenigste reden, waarom men deezerzyds, onder de argumenten tegen de wederrechtelyke manier van stemmen, door de meerderheid der Ridderschap gestustineerd, niet reeds heeft bygebragt: dat ondersteld zynde, dat de minderheid der Ridderschap, in haar Corps, door de meerderheid overstemd wierde, dan ook, kragt recht van gelykheid, den Eigenërfden, opzichtelyk elk hunner stemmen, onbetwistbaar competeerende, zoude moeten verstaan worden, het zelvde plaats te hebben in ieder der drie Dingspillen, volgens den rang, die dezelven op den Landdag bekleeden: in voegen, dat het Dingspil Zuidenveld, door Beilen en Diever; en het Dingspil Rolde, door Noordenveld en het Oostermoer, overstemd wierden; & *sic vice versa*. De vier Dingspillen naamelyk zyn ten vollen overtuigt, dat gelyk tot het uitmaaken van een gecombineerde stem, in 't gemeen, vereischt wordt, dat alle Leden, daar toe concurreerende, voor dat dezelve uitgebragt wordt, elkanderen hunne denkbeelden omtrent de zaak, die in deliberatie komt, moeten kunnen mededeelen, en dus *conjunctim* delibereeren; dus ook, uit kragt van het te vooren geallegeerde, het zelvde in 't byzonder heeft plaats gehad, en nog moet hebben ten opzichte van de twee stemmen der Eigenërfden, en dat niet, dan met het grootste onrecht, hun dit recht betwist kan worden. — Ja men meent deezerzyds, in het verwaarloozen van dit recht, den waaren grond te ontdekken, waar op de valsche onderstelling, thands by de meerderheid der Ridderschap gefoveerd, aangaande het onafhanglyk stemmen, als een byzonder voorrecht van haar Corps,

allereerst gebouwd is. Want eenmaal aangenoomen zynde, dat alleen de Ridderschap, een dusdaanig recht van delibereeren, privative, competeerde, wat was 'er gereeder, dan daar uit vervolgens te besluiten, dat ook, alleen in dat Corps, een byzonder recht van stemmen moeste plaats hebben, waar door, even als in de Dingspillen, de byzondere Leden, dus ook daar in de minderheid door de meerderheid overstemd wierde: en het welk dus, eindelyk, het gedrogtelyk systhéma heeft voortgebragt, dat men nu tegen de uitdruklyke letter van Hun Hoog Mogendens Resolutie, wel als wettig zoude willen invoeren; even als of de stemmen der Eigenërfden, onderling vereenigd, slegts als twee, doch volgens de Dingspillen verdeeld, *alleen ten behoeve der Ridderschap*, als zes zouden moeten aangemerkt worden; een middel, juist geschikt, om haar in alle opzichten, haare wezenlyke kragten te beneemen. Hoe zou het der Ridderschap smaaken, indien men deezerzyds, tegen haar staande hield, dat zy eene stemming, hoofd voor hoofd, onder haar verkoozen hebbende in te voeren, even daar uit zoude moeten volgen, dat ook nu haare stemmen, met opzicht tot die der Eigenërfden, eeniglyk volgens dien stemaart moesten beoirdeeld worden; en dan vervolgens wilde besluiten, dat de stem van ieder enkel stemmend Lid onder haar, op gelyke wyze, als thands in de Provincie van Overysel plaats heeft, ook buiten de gemeene stem van het Corps, haar byzonder gewigt moest hebben, en, gevoegt by de stemmen der Eigenërfden, daar een zeker overwigt byzetten, waar tegen de stem der Ridderschap, als niet meer in haar geheel zynde, niet kunne opweegen. — Zou men niet schreeuwen van het grootste ongelyk, en dat het recht van een derde deel in de Regeering, aan de Ridderschap, door Hun Hoog Mogenden toegekend, door het effect haarer gemeene stem van een enkel stemmend Lid afhanglyk te maaken, haar effective onthouden wier-

wierde; en staande houden, dat Hun Hoog Mogenden, niets omtrent de manier van stemmen bepaalende, noodzaakelyk moesten gerekend worden gewild te hebben, dat die zodaanig zoude zyn; dat in het stuk der Overstemming, het eene Lid der Regeering, daar door geen voorrecht boven het ander bekwam. Het zelvde sustineert men deezerzyds met te meer recht, om dat de afwykingen in dit stuk, niet aan de Eigenërfden, maar aan de Ridderschap, moeten geweeten worden: daar, het Lid der Eigenërfden jaarlyks veranderende, de Gecommitteerden ten Landdage veeltyds volstrekt buiten staat zyn, om over hunne wezenlyke rechten te oirdeelen, en veel minder om de inbreuken, die daar op geschieden, in tyds te weeren. Terwyl daarentegen de Leden der Ridderschap, dezelvden blyvende, en altyd een Præsident uit hun Corps, (*quo jure ipsi videant*,) aan het hoofd der Vergadering ziende geplaatst, door diens willekeurige directie, overvloedige gelegenheid hebben, om de stemming der Eigenërfden, naar hun oogmerk te draaijen. Gelyk ook van de verongelykingen, hier door den Eigenërfden aangedaan, (indien het anders vereischt wierde,) een geheel register op te maaken was.

§. 7.

En, langs zulk een weg, zal men nu den grond poogen te leggen, tot eene zogenaamde præscriptie, waar op men de wettigheid van een onwettiglyk ingevoerde gewoonte, wel zoude willen bouwen. —— Dit voorneemen toch der meerderheid van de Ridderschap, kan den Eigenerfden uit de vier Dingspillen niet duister zyn; daar die zelvde meerderheid, voor het scheiden van den Landdag, om, waar het mooglyk, de Eigenerfden van het te rug eischen van hun recht af te schrikken, dezelven gesommeerd hebbende, om hun sustenue nader te staaven, zulks gedaan hebben met de uitdruklyke byvoeging: *dat die staaving zoude moeten*

geſchieden met zodaanige dugtige bewyzen, als zouden kunnen opweegen tegen eene Conſtante practyk, en algemeen begrip van meer dan anderhalve eeuw; onder deeze allerhaatelykſte reſerve: *dat zy meerderheid der Ridderſchap, by diens defect, het gemoveerde ſustenue zouden houden vóór eene volſtrekt ongegronde nieuwigheid.* Aan deezen eisch meenen de vier Dingſpillen, ſchoon ongehouden, ten overvloede voldaan te hebben, en wel met bewyzen, ontleend niet uit ingevoerde misbruiken, en valſche begrippen, maar uit de duidlyke letter van Hun Hoog Mogendens Reſolutie van 1603, de eenigſte Grondwet, waar op proviſioneelyk, 's Landſchaps Regeering rust, en die zy, als zodaanig willen erkennen, zonder dat daar tegen, eene zogenaamde practyk en begrip, al waren die ſchoon van meer dan anderhalve eeuw, ('t welk de meerderheid der Ridderſchap, die zulks ſustineert, zal hebben te bewyzen,) eenigſints zouden kunnen opweegen. En zy meenen daarom als nu, op hun beurt berechtigd te zyn, om van hunne wederparty te vorderen, dat dezelve, haar gevoelen willende vasthouden, daar toe eenen beteren grond legge, dan een zogenaamde præſcriptie, uit hoofde van een misbruik, tegen die Grondwet inloopende. Het algemeene Staatsrecht toch weet van geen zodaanig middel, ter wettige verkryging van Regeerings-rechten, als geene wet erkennende, die den tyd, en de omſtandigheden, daar toe zullende vereiſcht worden, bepaald, aan welke de Regeerings-Leden zouden onderworpen zyn. De eenigſte wyze, om die met recht magtig te worden, is een volleedige en vrywillige afſtand, en opdragt, door die geen, die 'er recht toe heeft, gedaan. Hoedaanigen, de meerderheid der Ridderſchap nimmer zal bewyzen, hier ooit geſchied te zyn, of zelvs te hebben kunnen geſchieden. —

En kan dus, om de voorzeide reden, de præſcriptie geene plaats hebben volgens het algemeene Staatsrecht, het onze laat dezelve nog veel min-

der

der toe; daar de Regeerings-orde in dit Landschap, alleen op eene provisioneele instelling rustende, zelvs op dien voet, waar op ze door Hun Hoog Mogenden is vastgesteld geworden, alleen maar zo lang bestaanbaar kan gerekend worden, als aan beide Regeerings-Leden behaagt; aangezien, by meergemelde Hun Hoog Mogendens Resolutie, aan hun de vryheid gelaaten wordende, om, na verloop van de tien jaaren, die dezelve duuren moest, op den voorschreeven voet, al of niet te continueeren; het continueeren daar op, geensins als eene daad, tegen die vryheid inloopende, kan worden aangemerkt, die eenigen grond zoude opleveren, om hen, by verloop van tyd, van het recht, om daar van af te gaan, te priveeren. Dewyl in zodaanige zaaken, doorgaans by de Rechtsgeleerden, onder den naam van *res meræ facultatis*, bekend, zelvs naar het oirdeel van die genen, die anders aan de præscriptie nog al eenig effect, in het Staatsrecht, toekennen; dezelve echter nimmer plaats kan hebben; zie den Heer DE GROOT in zyn *Jus Belli & Pacis, lib. II. cap.* 4. §. 15.

Zo echter de meerderheid der Ridderschap, onaangezien dit alles, mogte goedvinden, hun gepretendeerd recht, eeniglyk op voorbeelden te vestigen, (hoedaanigen, of 'er al niet voorhanden zyn, de vier Dingspillen gaarn bekennen, by gebrek van de nodige stukken, waar uit zulks zoude kunnen blyken, niet te kunnen bepaalen,) zouden dezelven, in zulk een geval, moeten vorderen, dat hun de Registers der Landdags Resolutien, en andere Landschaps papieren, wierden ter hand gesteld, of daar uit Copie wierde verleend, waar door zy eenigsints in staat zouden gesteld worden, om zich van gelyke wapenen te bedienen: daar het hun, zonder dat onmooglyk is, om met een opslag van het oog, uit de Registers ter Secretarie berustende, te ontdekken, welke stukken hun daar toe dienstig kunnen zyn. Terwyl de Ridderschap, daar en tegen, door eenige Leden uit haar Corps, te

Assen hun vast verblyf houdende, en vooral, door hunne goede verstandhouding met den Secretaris en Clercq der Secretarie, de bekwaamste gelegenheid hebben, om alle Lands-stukken, die tot hun oogmerk dienstig zyn, magtig te worden. 't Welk de vier Dingspillen nodig oirdeelen, hier te erinneren, ten einde voor te komen, dat, door defect van meerdere bewyzen, die hoogst waarschynlyk, uit de publieke stukken ter nadere staaving en opheldering van hun gevoelen, nog zouden aan te voeren zyn, hunne goede zaak, by niemand eenige præjudicie lyde; verklaarende uit dien hoofde, wel uitdruklyk, hier door, zo in hun recht van stemmen, volgens het provisioneel Regeerings-Reglement, als ten opzicht van hun oirspronglyk recht tot de Regeering, ongepræjudiceerd te willen blyven.

§. 8.

Doch hoe veel ook de meerderheid der Ridderschap in deezen, ter verdeediging van hunne zaak moge voor uit hebben, dit echter vertrouwen de vier Dingspillen ten vollen, te hebben doen zien, dat dezelve nimmer haar sustenue, met den inhoud, en onbetwistbaare meening van Hun Hoog Mogendens Resolutie, zal kunnen overeen brengen, en dat dus geen wederleggen, dat daar uit, hier boven, voor de zaak der Eigenerfden, is bygebragt. Maar dat in allen gevalle, de bewyzen der meerderheid van de Ridderschap, voor haar sustenue, niet anders kunnen zyn, dan bewyzen van inbreuken, ook in deezen op de rechten der Eigenerfden gedaan, welken deezen niet verhinderen kunnen, om, zo ras zy die ontdekken, hunne rechten daar tegen te reclameeren; gelyk hunne Voorouderen ook, in andere gevallen, meermaalen zulks gedaan hebben. Te aanmerklyk is in dit opzicht, het geen hier omtrent in de Landdags Notulen, op den jaare 1659, is bewaard gebleeven, om by deeze gelegenheid, niet herinnerd te

wor-

worden; vooral daar het leert, hoe de Eigenerfden ook destydes, hun recht van twee derde deelen in de Regeering, uit hoofde van hunne twee stemmen, tegen een ingevoerd misbruik, hebben doen gelden. — *De Eigenerfden*, (dus vind men het geval, in een Register van Resolutien, op het voornoemde jaar 1659, aangeteekend,) *inziende, dat de Militaire ambten van Ritmeesters en Kapiteinen, doorgaans aan de Edellieden waren vergeeven, zo dat soenmaals niet één van de Eigenerfden dezelve bekleedde; hebben gerefolveerd: dat, inkomstig by beurten, de nominatie zal geschieden: en dewyl de Eigenerfden twee stemmen hebben, dat tydelyks* twee *Eigenerfden zullen worden genomineerd, tegen één Edelman:* —— 't welk ook, onaangezien de protesten der Ridderschap, naderhand, altyd zo is verstaan, en by de Leden der Ridderschap zelve, gelyk blyken kan uit voorbeelden, op de jaaren 1666 en 1668, in de Landdags Notulen te vinden.

En zou het der meerderheid van de Ridderschap vreemd geeven, dat hunne Voorzaaten, in voortyden, inbreuk op de rechten der Eigenerfden, gedaan zouden hebben, daar zy zelve, op den laatstgehouden Landdag, zich niet ontzien heeft, op de allerontvoorbeeldigste wyze, den grond der Regeering, in het recht van deeze hunne mede-Leden, aan te tasten, en onder schyn van rechts, by die zogenaamde Overstemming, daaromtrent een besluit heeft durven neemen, dat directlyk tegen de uitdruklyke letter van Hun Hoog Mogendens Resolutie inloopt; zie *dezelve Art.* 1.

Ieder, die het gebeurde, op den laatstgehouden Landdag, nog in verschе gedeugenis ligt, ziet ligtlyk, dat hier gedoeld wordt op die befaamde Resolutie, *als een Point van order*, door de meerderheid der Ridderschap, met de Dingspillen van Zuidenveld en Rolde, op de propositie van den Drost, genoomen: *Dat de Landdags-Comparanten, geduurende de Stemming der Volmachten, zich buiten de Balie moeten houden.* En wie, die weet, wat Volmacht,

macht, wat Landdags-Comparant, wat Orde, wat Regeering te zeggen is, moet, op zulk eene onderneeming niet verbaasd ſtaan, en de Eigenerfden der vier Dingſpillen, van eene al te groote toegeevendheid jegens hunne mede-Leden, beſchuldigen, dat zy zich, zelvs een oogenblik, daar na gedraagen hebben. Want voorwaar! indien het eene Lid der Regeering, omtrent het recht der andere Leden; indien een Volmacht, omtrent het recht zyner Principaalen, een beſluit mag neemen, dan is niets in een Staat meer heilig of veilig; ja dan weet men deezerzyds, geene reden uit te denken, waarom die zelvde meerderheid, met de twee Dingſpillen, zelvs het verſchil, omtrent het recht van Overſtemming ten Landdage, niet al ten hunnen eigenen voordeele beſlist heeft; of men mogt misſchien denken, dat men zulks, even zo gemaklyk, door tusſchenkomst van den Heere Erf-Stadhouder, zou kunnen obtineeren, daar men zich reeds, met zo veel voorbaarigheid, op deszelvs recht van deciſie beroepen heeft, even als of Hoogstdezelve uit kragt van eene zogenaamde opdragt, bevoegt zou zyn, aan de Souvereine Vergadering van dit Landſchap, tegen wil en dank van de belang hebbende Staatsleden, op gelyke wyze, als een Souverein aan een Collegie, van hem afhangelyk, zyne uitſpraak, omtrent hunne Regeerings-rechten, en Grondwetten, op te dringen. Hoe het zy, zeker is het ten minſten, dat het recht der Eigenerfden, om in vollen getal ten Landdage te verſchynen, en aldaar in de Kerſpels en Dingſpillen, waar in ze gequalificeerd zyn, hoofd voor hoofd, te ſtemmen, niet minder een wezenlyk deel hunner bevoegtheid tot de Regeering uitmaakt, en, door Hun Hoog Mogenden is bevestigd geworden, dan het recht, om gezamelyk twee derde ſtemmen, waar van ieder in alles, gelyk ſtaat met de eene ſtem der Ridderſchap, in alle Landszaaken te hebben, en die ter Staatsvergadering uit te brengen. 's Landſchaps Regeering toch beſtaat niet uit Ridder-

derschap en Volmachten, maar uit Ridderschap en Eigenerfden. Welken laatsten even zo wel het recht, om op de Landdagen, in Landszaaken te adviseeren en stemmen, op hunne qualificatie, by Hun Hoog Mogendens Resolutie *art.* 1. wordt toegekend, als zulks aan de byzondere Leden der Ridderschap gedaan word, op de hunne. En dat zy, om reden, dat de Regeering voor hun, in veele opzichten, meer als een last, dan als een lust, moet beschouwd worden, verkiezen zich tydelyks door Volmachten te laaten repræsenteeren, belet niet, dat zy, volgens hun oirspronglyke bevoegtheid, zelven mogen verschynen, en kan zelvs de stem, die ieder afzonderlyk Lid voor zyn hoofd heeft, niet wegneemen. Deeze stem toch wordt den Eigenerfden, by Hun Hoog Mogendens Resolutie, (schoon ook van elders hun recht in deezen, ten vollen zeker is,) met en nevens de Leden van de Ridderschap, met ronde woorden toegekend. *Art.* 1. *Behoudelyk, dat de Heeren van de Ridderschap, elk in de Dingspillen, daar zy haare Residentie houden, met den* Eigenerfden, *aldaar, mede de eerste stem onder dezelven zullen hebben.* Waar uit blykt, dat, op den Landdag stemmen gevonden worden der *Eigenerfden*, en der *byzondere* Leden van de Ridderschap onder dezelve, die, tot het uitmaaken van de twee gemeene stemmen, concurreeren kunnen, te gelyk met de stemmen der Volmachten, door de Stemgerechtigden verkooren, waar van te vooren *Art.* 2. reeds melding gemaakt was.

't Is waar, deeze stemmen van byzondere Leden, kunnen in de Kerspelen, waar uit Volmachten gezonden worden, in het opmaaken van de besluiten des Landdags, door dien ieder Kerspel daar toe slegts *één* stem heeft, in geene aanmerking komen, doch dit neemt niet weg, dat dezelven, in alle gevallen, eene adviseerende, ja zelvs in het doen van propositien, protesten, aantekeningen enz. somtyds eene meerdere kragt hebben. En het is dus, in zyne gevolgen, tot alle de Leden der

Eigenerfden, eene Staatsmisdaad, ja eene ſchending van de rechten des wezenlyken Souvereins, de Landdags-Comparanten buiten de Vergadering te ſluiten, om hun, daar door de uitoeffening van hun recht te beneemen. Terwyl het oogmerk, dat de meerderheid van de Ridderſchap 'er mede heeft, om namelyk door die genen, die gewoonlyk alle jaaren op de Landdagen compareeren, en daar door in ſtaat zyn, hunne minkundige mede-Leden, omtrent hunne rechten te onderrichten, uit de Vergadering te weeren, haare perſonnadje aldaar te beter te kunnen ſpeelen, te klaar in het oog loopt, om, zelvs by de kortzichtigſten, bedekt te kunnen blyven. — En tot zulk eene onderneeming, tegen de rechten der Eigenerfden, durven de Volmachten van twee Dingſpillen mede inſtemmen; om dus doende den geheelen grond der Regeering om te keeren, en de Landdags-Comparanten, waare Leden der Vergadering, die op hunnen plechtigen éed, tot de behandeling van alle Landszaaken, toegelaaten zyn, tot die laagte gebragt te zien, om met de minderjaarige Kinderen der Edellieden, die zulks wel eens vergund is geweest, het voor een gunst te moeten rekenen, binnen de muuren der Raadzaal, op eene afgezonderde plaats, te mogen verſchynen, om aan te zien en hooren, de beſluiten, die hun genadige Souverein, de meerderheid der Ridderſchap, met de Heeren Volmachten van twee Dingſpillen, zullen gelieven te neemen.

Men moge de Eigenerfden, om derzelver bevoegtheid van zelvs, met recht van ſtemmen, ten Landdage, te verſchynen, belachlyk te doen voorkomen, naar het Groller-Hout wyzen, daar onze Vooroudereen, tot diep in de 17de eeuw, vergaderden, en alle Landdags-Comparanten, op hunne qualificatie, met een zodaanig recht in de Vergadering toelieten, waar tegen men nu door *Poincten van ordre*, tragt te voorzien. — Zy die weeten, dat daar onze Conſtitutie is gevestigd geworden, en dat de rechten van Staatsleden, niet door muuren

en

en affchaffels, maar door de Conſtitutie, Regeeringsform en Grondwetten, bepaald worden, belagchen deeze lompe aardigheid; terwyl zy zich, over de blindheid hunner mede-Leden, die zich, door diergelyke ſchynredenen, paaijen laaten, en blindeling, de hoofden van eene zekere party volgen, tot in hun hart bedroeven.

Men moge eindelyk, (want ook dit middel heeft men op den laatſten Landdag, niet onbeproefd gelaaten), zich op het gebruik beroepen; even als of het nooit gebruiklyk ware geweest, dat de Landdags-Comparanten binnen de Vergadering verſcheenen, en aldaar met de Volmachten geraadpleegd hadden. Dit voorgeeven toont alleen, door welke beknibbelingen, men de rechten der Eigenerfden zoekt te verkorten: terwyl, om de waarheid 'er van aan den dag te leggen, niet anders nodig is, dan een Reſolutie van den 14 Maart 1730 aan te voeren, waar door het tegendeel, boven het bereik van alle tegenſpraak, geſteld wordt, en die teffens aantoont, hoedaanige poincten van orde men destydes, voorbehoudens de rechten der Staatsleden, tegen de confuſien, op den Landdag, heeft weeten te beraamen. — *De Heeren Ridderſchap en Eigenerfden*, (dus luid die Reſolutie woordelyk,) *hebben om goede redenen, en om alle confuſien, op de Landdags Vergaderingen, voor te komen, en op dat altyd gezien kan worden, wie ſtemdraagende Leden zyn, goedgevonden en gereſolveerd; dat, in het toekomende, na admiſſie der nieuwe Comparanten, door de Heeren Droſt en Gedeputeerden, de Leden van de Vergadering opgeteekend zullen worden, voor en aleer tot eenige Landszaaken worde overgegaan.* Dat nu de meerderheid der Ridderſchap, ook in deezen hun gedrag, jegens hunne mede-Leden de Eigenerfden, verdeedige, en dat inzonderheid de Volmachten van Zuidenveld en Rolde, zich voor hunne Principaalen, en de Nakomelingſchap verantwoorden, hoe zy hier in, door het handhaaven van derzelver rechten, hunnen plicht en eed, betragt hebben. De

vier

vier Dingspillen, zich ten vollen bewust, niets daar tegen, in dit opzicht gedagt, of gedaan te hebben, durven God en hunne conscientie, tot Getuigen van de zuiverheid hunner bedoelingen aanroepen; terwyl zy zich getroostende, dat hunne dissentieerende mede-Leden, door de gunst van den Erf-Stadhouder, aan welken in de jaaren 1748 en 1749, de begeeving van genoegzaam alle de Landschaps-Ambten en Commissien, is opgedraagen, alleen in het zoet der Regeering mogen deelen, waar van zy, door derzelver invloed by Hoogstdezelven, ten eenemaal uitgeslooten zyn, alleen dat geen wenschen te behouden, waar door zy, als Leden van de Souvereine Vergadering deezer Landschap, voor het nut en welvaaren hunner mede-Ingezetenen, ter bewaaring van derzelver duurgekogte Vryheid, en ter weering van alle onderdrukking en geweld, met vrugt kunnen werkzaam zyn.

En daar zy meenen, ten overvloede aangetoond te hebben, dat de meerderheid der Ridderschap, met de Dingspillen van Zuidenveld en Rolde, hunne, en aller Eigenerfden wezenlyke rechten, zo ten aanzien van derzelver saamgestelde stemmen in het gemeen, als met opzicht tot de stemmen der mindere Leden in 't byzonder, waar van hun gezag in de Regeering eeniglyk afhangt, hun hebben geweigerd te laaten genieten; zo vertrouwen zy, dat de meerderheid van de Ridderschap, en de Dingspillen van Zuidenveld en Rolde, door deeze Deductie dusdaanig overreed zullen zyn, dat dezelve geen oogenblik zullen hæsiteeren, om de in deezen gelegde, en bewezene gronden, voor hun gevoelen aan te neemen, en de waarheid daar van rondborstig te erkennen; dan, indien het onverhoopt mogte gebeuren, dat voorschreeven meerderheid der Ridderschap, en bovengenoemde twee Dingspillen, zouden willen voortvaaren, om, (waar van nu de overtuigenste bewyzen aan den dag gelegt zyn,) de rechten en voorrechten hunner mede-

de-Leden, die zy, met plechtigen eede tot Gon Almachtig, gezwooren hebben, te zullen bewaaren en handhaaven, en waar van zy, voorzeker, ten jongste dage rekenschap zullen moeten doen; te verkorten, en dezelve daar van te helpen ontzetten; zo zullen zy zich niet alleen, in hunne conscientie bezwaaren, en het vertrouwen der genen die zy in deeze Vergadering vertegenwoordigen, onwaardig maaken, maar zich voor eeuwig en altoos, (wanneer de Registers deezer Vergadering tegen hen getuigen zullen,) aan de schandelykste verwytingen, hun en hunne Nakomelingen bloot stellen; en daar en boven, de vier Dingspillen, tot conservatie van hunne nog overige rechten, in de onaangenaame doch onvermydelyke noodzaaklykheid brengen, om gebruik te moeten maaken van die middelen, die genoegzaam zullen zyn, om hun in hunne wettige rechten te maintineeren; terwyl de gevolgen daar van te wagten, in zulk een geval, alleen aan de meerderheid der Ridderschap en de Dingspillen van Zuidenveld en Rolde, zullen te wyten zyn; hier mede, zullen zy hunne goede zaak Gode beveelen, en (met verzoek, van deeze Deductie in 's Landschaps Notulen te insereeren,) afwagten, welke maatregelen het gedrag der meerderheid van de Ridderschap en gemelde twee Dingspillen, hen verder zal noodzaaken te neemen.

(*was getekent.*)

A. H. Nysingh, wegens het *Dingspil* van *Beilen.*

Willem Coops van de Hucht, wegens 't *Dingspil* van *Diever.*

J. H. Baving, wegens 't *Dingspil Noorderveld.*

A. Meursing, wegens het *Oostermoer.*

Digitized by Google

EDELE MOGENDE HEEREN!

De Ondergeteekende, ingevolge protest, en gedaane reserve zyner aanteekening, heeft de eer hier nevens te declareeren, dat hem de Deductie, nopens het recht van Overstemming ter Staatsvergadering deezer Landschap, door de Dingspillen van Beylen, Diever, Noordenveld, en het Oosteinoer, op heden overgegeeven, op zulke goede gronden gefundeerd is voorgekomen, en daar in zyne sustenue, aangaande het recht van ieder volkomen derde deel der Ridderschap, om, met en nevens de Dingspillen uit de Eigenerfden, ook buiten het Corps der Ridderschap, eene vrye concludeerende stem, in alles van het zelvde effect, als de stem van ieder afzonderlyk Dingspil te hebben, en die ter Staatsvergadering uit te brengen, overeenkomstig het Reglement op de Regeering van den jaare 1603, dermaaten heeft geadstrueerd gevonden, dat hy geene zwaarigheid maakt, zich daar mede, ten opzicht van het recht van Overstemming, te conformeeren; zonder echter, voor als nog zich te kunnen uitlaaten, en voor het zyne aan te neemen, het geen in gemelde Deductie, omtrent de aloude Rechten der Ridderschap, en derzelver oirspronglyke bevoegtheid tot de Regeering deezer Landschap, is geposeerd geworden. Verzoekende wyders, dat dit Declaratoir, ter zynet decharge, in 's Landschaps Notulen worde geinsereerd.

(was geteekend)

C. DE VOS VAN STEENWYK tot de Havixhorst.

BY-

BYLAGEN.

A.

Extract uit het Register der Resolutien van de Edele Mogende Heeren, Ridderschap en Eigenerfden, Staaten der Landschap Drenthe, genomen op den Landdag den 14 Maart 1786.

Post alia.

Waar op zynde gedelibereerd, is, (wegens de egaliteit van stemmen van de Ridderschap, en Rolder Dingspil, tegen Beilet en Dieverder Dingspillen, en de Dingspillen van Noordenveld en 't Oostermoer; die van Zuidenveld, wegens egaliteit in den haaren, niet hebbende kunnen concludeeren a) de quæstie, over de Volmacht van Dwingelo, ongedecideerd gebleeven. Waar tegen Jr. C. DE VOS VAN STEENWYK *tot de Havixhorst*, het recht van Overstemming, met een derde van de Ridderschap, en vier Dingspillen, sustineerende, voor nu en inkomstig heeft geprotesteerd, en deszelvs nadere aanteekening gereserveerd, waar by de Dingspillen van Beilen en Diever, Noordenveld en 't Oosteinoer, hunne Protesten mede hebben gevoegd. Waar tegen de meerderheid van de Ridderschap, benevens Rolder Dingspil, hunne contra Protesten hebben doen inbrengen, en hunne nadere contra aanteekening mede gereserveerd.

Accordeert met voorsz. Register, by absentie van den Secretaris.

(was get.) J. HOFSTEDE.

De meerderheid der Ridderschap, benevens de Leden van Rolder Dingspil, hebben voor de resumtie, en het scheiden der Vergadering, Jr. C. DE VOS VAN STEENWYK *tot de Havixhorst*, benevens diegenen, welke hunne Protesten, in den beginne van deezen Landdag, aangaande het recht van Overstem-

ſtemming hebben doen aanteekenen, geſommeerd, of dezelven, tot conſervatie van goede verſtandhouding tusſchen de Leden van Regeering, zouden kunnen reſolveeren, om van hunne gevoerde ſuſtenue, en aangeteekende Protesten, te deſiſteeren; wanneer dezelven, nevens de contra Protesten, uit de Notulen van deezen Landdag zouden moeten worden geligt; 't geen aan zyde van Jr. C. DE VOS VAN STEENWYK *tot de Havixhorst*, en verdere Proteſtanten, gedeclineerd zynde, zyn dezelven vervolgens nader geſommeerd, om hunne ſuſtenue als nu, nader te ſtaaven met zodaanige dugtige bewyzen, die ten minſten eenigſints konden opweegen, tegens eene conſtante practyk en algemeen begrip, ſedert meer dan anderhalve eeuw; en dat by dien defect, zy het gemoveerde ſuſtenue, voor eene volſtrekt ongegronde nieuwigheid, moesten houden, — en dit point, als discrepant tusſchen de Leden, ingevolge uitdruklyke Opdragt, door Ridderſchap en Eigenerfden, aan zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Erf-Stadhouder, op den 25 Maart 1749, en in den jaare 1766 gedaan, ter deciſie van Hooggemelde Heere Erf-Stadhouder te brengen.

En hebben de Leden van Zuidenveld zich, ten deezen opzichte, mede by de meerderheid der Ridderſchap en Rolder Dingſpil gevoegt.

Waar tegen Jr. C. DE VOS VAN STEENWYK *tot de Havixhorst* verzogt heeft, alhier in de Notulen te inſereeren, dat de Vergadering thands niet meer voor compleet konde worden gehouden, en dat, in een zaak van zo veel aanbelang, met geen overhaasting behoorde te worden gehandeld, 't welk, ten aanzien der geprætendeerde incompleetheid der Vergadering, door de Contra-Proteſtanten is tegen geſproken.

Accordeert met voorſz. Register, by abſentie van den Secretaris.

(*was get.*) J. HOFSTEDE.

B.

Digitized by Google

B.

Extract uit het Register der Reſolutien van de Ed. Mogende Heeren Ridderſchap en Eigenerfden Staaten der Landſchap Drenthe, op den Landsdag 23 Sept. 1603 genomen.

Actum op geholden Landsdag den 23 Sept. 1603 binnen Aſſen.

Is voor eerst op deeſen Landsdag geleeſen zeeker Brief van de Heeren Staaten Generaal ende Ridderſchap en Eigenerfdens gedirigeert, van dato den 13 Septemb. 1603, mitsgaders ſekere Reſolutie by Haare Mo: E: op te bedieninge van de zaaken der Landſchap Drenthe proviſioneelyk, ende voor den tyd van tyn Jaren genomen, luiden van woord tot woord als volgt.

De Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden gehoort, en geviſiteert hebbende, die deductien, ſtukken en munimenten by monde gedaan, en overgelevert by CASPER VAN EUWSSUM Drost van de Landſchap Drenthe, ende BERNARDUS MUYTER in qualiteit in heuren last verhaelt ter eenre, ende JOACHIM VAN BOETZELAAR en NICOLAAS VAN ECHTEN in qualiteit mede in haeren last verhaalt ter andere zyden. Hebben eerst, eenige uit haar Vergaderinge gecommitteert, om Parthyen te hooren en vereenigen, door welke Gecommitteerden verſchey-dene Communicatien met voorn. Partye gehouden, en heur rapport geheurt zynde, hebben tot voorderinge van eenigheid en goede ordre, in de bedieninge der zaaken der Landſchap Drenthe geordonneert; en ordonneeren by deeſen: dat by proviſie ende onvermindert een yegelyk zyn regt ten principale voor den tyd van tyn Jaaren uitvoerende in de beleydinge van de zaaken, die voorſchr. Landſchap angaande, agtervolgt en onderhouden ſullen worden de navolgende poincten.

In den eerſten dat de Landſchap van Drenthe by:

Digitized by Google

de Ridderſchap en Eygen-Erfdens zal worden gepræſenteert, ende dat onder de Ridderſchap verſtaan; en beſchreeven zullen worden de gene, die van Ouder daar toe gequalificeert gehouden zyn, ende dat voor Eygen-Erfdens gequalificeert omme op s'Lands zaaken t'adviſeeren ende te ſtemmen en op Landsdag te compareeren, gehouden ſullen worden, die een geheel ofte vol Erff in de voorſchr. Landſchap in eygendom hebben, ende in deſelve Landſchap wonen, zonder dat Eygenaars van Coeters, Meyers, ofte Ambagtslieden nogte anderen geen vol ofte geheel Erf hebbende, in s'Lands zaaken ſullen ſtemmen, of op Landsdagen comen ofte geſonden meugen worden.

2. Dat insgelyks geduirende de voorſchr. tyn Jaaren geen Schulten op te Landsdag zullen Compareren, ofte geſonden meugen worden omme aldaar ſtemme of beleyd van s'Lands zaaken te hebben, maar of Schulten op te Hage-ſpraken ſullen mogen ſtemmen opt maaken van de Volmagten, die op te Landsdagen geſonden zullen worden, ſal ter naester Vergaderinge van de Landſchap geëxamineert, en aldaar gereſolveert worden.

3. De Landsdagen zullen geleyt en uitgeſchreeven worden by den Drosſart en Gedeputeerden van de Landſchap Drenthe te ſamen, maar indien by abſentie der Drosſards der Landszaaken vereyſcht eenen Landsdag uitgeſchr. te worden, ſullende de præſente Gedeputeerden het zelve mogen ordonneeren, ende zal niet te min d'Uitſchryvinge geſchieden op ten naam van Drosſard en Gecomm., als vooren.

4. In de Landsdagen zal de Ridderſchap die prioriteyt in titule, gaan zitten, teykenen en anderzints hebben, zal insgelyks eerst adviſeeren ende de eerſte ſtemmen hebben, welke ſtemmen gereekent zullen worden voor een derde ſtemme van de ge-

Digitized by Google

geheele Landſchap; ende zullen de Eygen-Erfden twee ſtemmen hebben, behoudelyk dat die van de Ridderſchap, elk in de Dingſpillen daar zy geen Reſidentie houden metten Eygenerfden aldaar, mede de eerſte ſtemme onder denſelven zullen hebben. Ende 't gene by de voorſchr. drie ſtemmen ofte het meerendeel van dien, zal goedgevonden en beſloten worden, zal weſen een beſluit des Landsdages.

5. In het Collegie van de Gedeputeerden der Landſchap ſullen op te gemaakte Inſtructie zulk de by reſumtie, als nu van nieuws is gearresteert, dienen tot in de maand van Meert eerstkomende den Drosſard STEVEN HOERENKENS, EGBERT D'MEPSCHE, HENDRIK VAN SELBACH ende HERMAN PAEPINK, ende ſullen alsdan een uit de Ridderſchap, en een uite Eygen-Erfden by den Landſchap van Haaren dienst ontſlagen, ende in plaatſe van de ontſlagene, een ander uithe Ridderſchap, en een ander uithen Eygen-Erfdens vercoren en gecommitteert worden. — Ende ſull alſo alle Jaars in de Maand van Meert de twee langſte gedient hebben; ontſlagen, ende t'elken een uithe Ridderſchap, en een uite Eygen-Erfden, by de Landſchap eendragtelyk ofte by de meeste ſtemmen van Nieuws gecommitteert worden; zulk, dat die Gedeputeerden die voorſchr. tyn Jaeren geduirende, beneffens den Drost by twee van de Ridderſchap, en twee uit den Eygen-Erfden zullen beſtaan, ten waare by de Landſchap goetgevonden worde, alle de vier Gecommitteerden te continueeren in haar dienst.

6. 'T gene by de Drost en Gedeputeerden ofte het merendeel van hen luyden, in 't ſtuk van de Gemeene middelen, den opheve, en voortgank der Contributien, en van de Geestelyke goederen, geygent tot onderhoud van de Geestelyke Perſonen, ende Paſtoren (:ſonder daar onder te begrypen de Kerken goederen, beneficien *juris patronatus localis* niet hebbende *curam animarum* ofte diergelyke:)

onder de dominien ſal geordonneert, en tuſſchen partyen geſententieert worden, 't zelve zal effect ſorteeren, ende (:ist noet:) geëxecuteert worden, behoudelyk dat gene die hem wil beklagen, 't zelve an de Landſchap ten principale zal mogen doen.

7. Ende andere zaken en geſchillen, tuſſchen parthyen niet rakende den opheve der gemene middelen het opbrengen der Contributien, ende het incomen der voorſchr. geeſtelyke goederen ende Dominien, zullen blyven tot beregtinge van de ordinaris Officiers en Richters.

8. Reſerverende de Heeren Staaten Generaal tot haare diſpoſitie, en interprætatie van de quæstien die uith deſe en uith te Inſtructie voor den Gedeputeerden namaals ſouden mogen ontſtaan. Verklarende als nog haare meyninge te weeſen, dat dit by proviſie, en geduitende de voorſ. tyn Jaren zal onderhouden worden, blyvende parthyen reſpectivelyk onvercort ten principale.

Aldus gereſumeert en gereſolveert ter Vergadering van voorn. Heeren Staaten Generaal, in s'Gravenhage den 13 Septemb. 1603.

(*was get.*) JNAGNUS, VL.

Ter Ordonn.

(*get.*) C. AERSSENS.

Accordeert met voorſchr. Register, by abſentie van den Secretaris.

(*was get.*) J. HOFSTEDE.

C.

Digitized by Google

C.

Extract uit het Memoriaal van den Landſchryver J. Mus, *beginnende op het Jaar* 1578.

1.

Op den 6 Octob. 1578 de Drost thoe Beylen weſende, alwaar meeſtendeel de Ridderſchap und Vulmagtige huisluiden waeren erſchenen, om den Drosten und myn reekeninge tho ſluiten, heft de Drost verſchryvinge ontfangen van den Walgeborenen Graaf tot RENNENBORGH Staedholder, daar by zyn E. bevelen werdde de Ridderſchap und husluden op den 15 desſelfs maants op Bisſchops barg tho verſchriven und te doen vergaderen, als zyn Ed. gedaan heeft, und ſyn daer alle de van de Ridderſchap, weinig uitgenomen, met Vulmagtige uth elker Carſpel (erſchenen) die daar verteuft en gewagt, tot dat daar angekomen ſyn de Erentfeste und walgeleerde ROELAND VAN CORTEVILLE, JOHAN VAN VOIRST en GEORGE DE GRUTERE, vertoenende aldaer ſeekere Credensbrief des voorſch. Stadholderen in dato den 2 Octob. 78, inholdende, dat deſelve afgeveerdigt weren om van welgem. ſyn F. G. en Generale Staten als den Lands walvaren betreffende und mede van wegen gem. en de Staten van Overyſsel tegenswoerdige noetdruft voer te dragen, zy volgende dewelke, hebbende Gefanten naer gedane corte relaas van welkere noet de Staeten waren geraekt, en om daar uth te komen, groetelyke van noeden den algemenen hulpe; hebben zy voergedragen verſcheyden lasten ingeprentd van Generale middelen, van imposten, exciſen und Contributien van uthgaende en incomende waren, van etbare ſpyſe en op ſyde en golde lakenen pasſementen und andere, verſoekende, dat men de reelyk en met der daet in 't warck ſolde ſtellen, gelyk by andere veele en verſcheidene Steden en Landen of Provintien gedaan weren; daer neffens voerdragende ſchriftelyke punten

ten en artikelen, up welke de van Holland, Zeeland, Utrecht, Gelderland, Zuytphen, Overysſel, Weſtfriesland, Groeningen en Ommelanden, Drenthe en Lingen op ten 15 Octob. to Utrecht haere Gedeputeerde Volmagtigen ſolden ſchikken, om met de anderen een nadere en vordere Unie in te gaan en an te nemen, die ſtadt grypen ſolde in den de Generale Unie van deſe Nederlanden by enige middelen ingebroken, en te niete komen mogte, en ſoender præjudicie van deſelve, daer neffens dat de van Drenthe de van Overysſel om haren krich uth te veuren te bate willen komen mit 6 duſent Guld. en 4 laſt pulveren.

Neffens deſen an de Staten van Drenthe noch ſeekeren Credensbrieff by den Eertzhertorg MATTHIAS VAN OOSTENRYCK Gouverneur Generaal ondertekent te handen geſtelt, inholdende, dat brenger deſer brieven met Commiſſie afgezonden waren om te vorderen de middelen gedestineert tot artelerye en munitien the vorderen, den men daerinne geloven hulp en addres doen ſolde ſoe veel moegelyken, de daar by verthoent ſeeckere ordonnantie van 2 Febr. gemaekt is, unde elcx daer op verklarende al 't geen ſy dienlyk gevonden, om de voorſz. Staeten daer tho te inducieren en willig te maicken, *hebben ſich de Staten ter vorſch. plaetſen verſamelt beſproeken, daer op beraatpleecht und kluften gemaickt, und daer na den voer antwoerdt aen doen ſeggen*, dat voer ſoe veele de lasten van de Generale middelen anginck hadden ſy tot meermalen onſen Gen. Heer Stadholder geremonſtreert, in dit magere dorre land niet practiquabel the weſen und neet in twerck te kunnen ſtellen, behalven dat ſy directelyken tegen haere Privilegien militeerden, als oock tegen deſelve Privilegien were buten hoere limiten en bepalinge enege Deputeerden the ſchikken om met emand enige private Unien ofte verbintenisſen te maicken, inſonderen ſoe ſie met de Generale Staten van deſe Nederlanden geunieert waren op de pacificatie te Gent gemaicht, daer in en by haer

GOD

Digitized by Google

God Almachtig holden muchte, und dat ſie met de van Overyſsel niets gemeens hadden of begeren te hebben, dan guede nabuerſchap the holden, und mitsdien ongeholden idwes tot haeren krich te Contribueren enz...

2.

De Drost van den Welgeborenen Graeffen tho Rennenborch verſchrievinge ontfangen in dato 5 November, inholdende, dat ſyn E. volgens de Copie van ſeekere acte te Utrecht gemaicht by eenige Gedeputeerden van de Provintien daer inne benoempt, in dato den 18 Octob. 78, de Ridderſchap van der Drenthe daer van ſolde adverteren, ten einde ſy tegens den 23 Novemb. t Utrecht eenige Gedeputeerden meede ſolden ſchikken, om te reſolveren op te naerdere Unie breder in de acte angetogen, welkeren volgende heft de Drost de Ridderſchap und Vulmachtige huisluden verſchreven om op ten 18 Novemb. tho Rolde tho erſchynen, alwaer koemende, heft de Drost de daer erſchenen waren idt voorſch. ſchryven mit Copie van de acte voirgedragen, *op welke, na dat ſy met den anderen in t lange gecommuniciert, en ſich beſproeken, uc dder op gekluft hadden, hebben ſie voer raedſaem ingebracht und geſtemmet*, dat ſie, gelyck ſie bevorens op den 16 Octob. lestelick oick geraden hadden, tho blyven by de Generale Unie de ſie met de Generaele Staeten van deſe Nederlanden ingegaan hadden, en daerum geen Gedeputeerden ſolden ſchikken, und dat men tſelve an onſen Gen. Heer Stadholder ſolde ſchrieven en bidden, dat ſyn Gen. de van Utrecht daer van wilde verſtendigen, und onſe antwoirt voor excuſe genedichlyken annemen, daer op de E. van den Cloester, Herman van Welvelde, Hendrik de Vos, Johan van den Camp, Wigbolt Lewe nevens den Droste beroepen om met my den breeff tho helpen Concipieren, waer mit ick tho Coevorden op ten 19 November aan-

koemende nog t'savonds JAN THO HEEST afgeveerdicht hebbe om sanderen daechs smorgens daer mit na ons Gen. Heer Stadholder te loepen, den ick daer voer betaelt hebbe 2 f.

№. 723. *Extract uit het Register der Resolutien van de Ed. Achtbaare Heeren, Schout, Burgemeesteren en Schepenen van 's Gravenhage, waar by alle de Schutters gelast worden, om provisioneel en tot nader dispositie in cas van Brand zich te wagten, voorzien van scherp, in het geweer te komen, even min als op de Wagten &c. In dato den 7 Septemb. 1787.*

Is geleezen het navolgend Extract uit het Register der Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland in Hun Ed. Groot Mogenden Vergadering genoomen op woensdag den 5 September 1787.

By resumptie en tot finaale afdoening op heden volgens Hun Ed. Groot Mogenden Resolutie van den 31sten der voorleeden maand gedelibereerd zynde, op de Missive van de Heeren Gecommitteerde Raaden van den 30sten der voorleeden maand, waar nevens gezonden hebben hunne Resolutie, houdende het Resultaat hunner nadere conferentie met de Magistraat van 's Hage, en suppediteerende derzelver consideratien omtrent het slaan van Allarm alhier, als mede nopens de scherpe Patroonen der Schutters in cas van Brand, midsgaders hun gedrag breeder onder de Notulen van voorsz. 30sten Augustus,

En in achting genoomen zynde, dat de publieke utiliteit in een zaak van zo veel aanbelang en van zulke veruitzienде gevolgen in Hun Ed. Gr. Mogendens Residentieplaats, als het ontydig slaan van Allarm is, in alle gevallen behoord te prævaleeren bo-

boven het belang van byzondere Perſoonen; is goedgevonden en verſtaan, in de tegenswoordige tydsomſtandigheden by deezen te perſiſteeren, by het geen dienaangaande op den 24ſten der voorleeden maand is gereſolveert; laatende niet te min aan de Magiſtraat van 's Hage vry en onverlet, om in cas van onverhoopte Brand, zo door het doen luiden van de Klokken als anderſints, alle zodaanige andere maatregelen en precautien te beraamen, als dezelve zouden mogen oirdeelen te dier zaake meest gepast te zyn; en voorts aan de Magiſtraat van 's Hage zo veel des noods, te gelaaten, om proviſioneel en tot nadere diſpoſitie van Hun Ed. Gr. Mogenden niet alleen op de efficacieuſte wyze zorge te draagen, dat in cas van Brand niemand van de Schutters, voorzien van ſcherp in 't geweer kome, even min als op de Wagten; maar ook, dat ten ſpoedigſte door alle de Schutters ten Raadhuize gefurneert worden alle de ſcherpe Patroonen, waar van dezelve zich op fundament van de hier omtrent eigener authoriteit weder in trein gebragte Schutterlyke Ordonnantien van den jaare 1706 zoude mogen voorzien hebben; ten einde daar van als de omſtandigheden het mogten vereiſchen, telkens de nodige reſtitutie en reproductie te kunnen gedaan worden, onder verzekering nogthands, dat Hun Ed. Groot Mogenden daar mede geenſints hebben willen manifesteeren een univerſeel mistrouwen, op het ganſche lighaam van de Schuttery, min nog op zodaanige individueele Leden van dien, welker gehoorzaamheid en trouwe aan Hun Ed. Gr. Mogenden by Hoogstdezelve in geenen deele verdagt is; maar alleenlyk hebbende willen prævenieeren, dat die genen onder dezelve, welke zich het vertrouwen van Hun Ed. Groot Mogenden onwaardig hebben gemaakt, geene gelegenheid zouden hebben om de gevolgen hunner conduites op reekening van het gantſche Lighaam geſteld te krygen: met verdere wel expreſſe recommandatie aan

de Magiſtraat van 's Hage, om alle die genen, welke zich daaromtrent aan eenig refractair gedrag ſchuldig zouden mogen maaken, of in 't vervolg zouden mogen bevonden worden, de dienaangaande gegeeven ordres niet volleedig geobſerveerd of overtreeden te hebben, terſtond als ongehoorzaame Schutters te demitteeren, en wyders van hun verrichte dienaangaande aan Hun Ed. Groot Mogenden kennis te geeven: alles onverminderd het geen Hun Ed. Groot Mogenden zouden mogen goedvinden, nader ten opzichte van zulke refractaire Schutters te ſtatueeren.

En zal Extract deezer gezonden worden aan Heeren Gecommitteerde Raaden, als mede aan de Magiſtraat van 's Hage, zo tot naricht, als om zich daar na te reguleeren reſpectivelyk.

Onder ſtond,

Accordeerd met 't voorſz. Register;

(*was get.*) C. CLOTTERBOOKE.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verſtaan, ingevolge de voorſchreeven Hun Ed. Groot Mogendens Reſolutie, alle de Schutters te gelasten, om proviſioneel en tot nadere diſpoſitie van Hun Ed. Groot Mogenden, in cas van Brand, zich te wagten, voorzien van ſcherp, in het geweer te komen, even min als op de Wagten; als mede om op aanſtaande maandag den 10den deezer tusſchen 9 en 12 uuren ten Huize hunner reſpective waakende Officieren alle hunne ſcherpe Patroonen te brengen, en aan denzelve over te geeven: met verdere last aan voornoemde waakende Officieren, de naamen der Schutters en het getal der overgeleeverde Patroonen op te ſchryven, om aan de Schutters de voor dezelve uitgeſchootene Penningen te reſtitueeren, en vervolgens gemelde Patroonen direct onder den Magiſtraat ter bewaaringe ten

Stad-

Digitized by Google

Stadhuize over te brengen, om in cas van nood te kunnen worden uitgedeeld, en niet gebruikt zynde wederom ter bewaaring onder den Magiſtraat geſteld; wordende gemelde Officieren verders gelast de Lysten van hunne onderhebbende Manſchappen teffens over te leeveren.

En zal hier van een groot getal Exemplaaren gedrukt worden, om aan ieder Schutter daar van één te bezorgen, als mede den Krygsraad behoorlyke kennisſe gegeeven worden.

Onder ſtond,

Accordeerd met 't voorſz. Register.

(*was get.*) J. P. VAN DER HAER.

No. 724. *Miſive van de prætenſe Staaten van Friesland te Franeker vergaderd, aan zyn Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, waar by aan Hoogstdenzelven inpungeeren, om zich voortaan ſtiptelyk te gedragen aan de ordres door hun wordende gegeeven &c. In dato den 8 Sept.* 1787.

DOORLUCHTIGSTE VORST EN HEER!

De redenen die ons tot het verleggen der Staatsvergadering van Leeuwarden naar Franeker, hebben bewoogen, zal U Hoogheid uit een Copia uitſchryving hier nevens gaande (*) kunnen zien, wy verwagten dan dat U Hoogheid zich voortaan ſtiptelyk zal gedragen naar de ordres door ons gegeeven wordende, en geene andere als door de Staaten van Friesland gegeeven, te reſpecteeren, by pœne van onze nadere dispoſitie; terwyl wy U Hoogheid by deezen belasten, om aan de Troepes ter Repartitie van onze Provincie ſtaande, geene ordres te geeven, om zich te bemoeijen met geſchil-

(*) Zie dit ſtuk in het *III. Deel*, bl. 59. aant. *

ſchillen tusſchen Burgers en Burgers, of Regenten en Burgers, en zo die reeds gegeeven mogten zyn, dan daadelyk in te trekken, gelyk wy ook aan de Commandanten der Regimenten ter onzer betaalinge ſtaande, hebben aangeſchreeven, om zulke reeds gegeevene ordres niet te gehoorzaamen, by pœne van onze hoogſte verontwaardiging en directe afneeming hunner Soldyen (*); wy willen, ſchoon ongehouden, U Hoogheid wel betuigen, dat wy vooral tot deeze ordres zyn overgehaald, door eene volkomene bewustheid, dat de Rechten en Vryheden des Volks alhier in veele opzichten zyn geſchonden en overtreeden, en dat het zelve als de waare Oppermacht hebbende, alleen gerechtigd is, om zulke begaane misdaaden te ſtraffen of te vergeeven, en tegens het toekomende voorziening te doen.

Wy hoopen dat U Hoogheid met onze denkbeelden zal inſtemmen, en in die verwagting beveelen wy U Hoogheid in de beſcherming Godes, en blyven

Doorluchtigſte Vorst en Heer!

U Hoogheids goede Vrienden,

Franeker, den &c. *De Staaten van Friesland.*

(*geparaph.*) C. L. v. Beyma, Vt.

Ter Ordonn. van dezelve,

(*get.*) (*abſ. Secret.*) H. L. van Altena.

(*) Zie deeze ordre in het *III. Deel*, bladz. 29 aanteek. *

N°.

Digitized by Google

No. 725. *Missive van de pretense Staaten van Friesland te Franeker vergaderd, aan zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, waar by kennis geeven, dat het Regiment Infanterye van den Collonel* VAN PLETTENBERG *door hun is gecasseerd. In dato den* 8 *Sept.* 1787.

DOORLUCHTIGSTE VORST EN HEER!

Wy geeven Uwe Hoogheid by deezen kennisse van ons besluit, omtrent het Regiment VAN PLETTENBERG gevallen, zo als Uw Hoogheid het uit nevensgaande Extract Resolutie en Publicatie zal kunnen zien (*), ten einde Uw Hoogheid zich daar na kan gedragen, en in het vervolg het bovengemelde Regiment niet meer als Militairen gebruiken of laaten gebruiken.

Waar mede

Doorluchtigste Vorst en Heer!

wy Uwe Hoogheid beveelen in GODS Heilige protectie, en blyven

Uwe Hoogheids goede Vrienden,

De Staaten van Friesland.

(*geparaph.*) C. L. v. BEYMA, Vt.

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*get.*) (*abs. Secret.*) H. L. v. ALTENA.

(*) Zie deeze Publicatie in het *III. Deel* deezer Verzameling, bl. 30. aant. *

Digitized by Google

Stukken betrekkelyk de Stad Gouda, loopende van N°. 726 tot N°. 736 ingeslooten.

N°. 726. *Missive van Mr.* JACOBUS BLAUW, *Raad in de Vroedschap en Colonel der Schutterye te Gouda, inhoudende kennisgeeving van zyn verblyf te Amsteldam, geschreeven aan de Magistraat der Stad Gouda, den 19 Septemb.* 1787, *en per expresse afgezonden.*

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Ik verneem heden morgen met de grootste aandoening, en niet minder verontwaardiging, dat onze Stad, waar in de Burgery omtrent de publieke geschillen steeds de gemodereerdste Principes heeft aan den dag gelegd, mede het droevig lot moet ondergaan, om door moord en plundering haare vreedzaame bezittingen te zien ontrusten; de gerugten alhier zyn zeer verward, dan zo als men openlyk verspreid, schynen de zaaken tot die hoogte te zyn gekomen, dat het woest en openbaar geweld geheel de meester speeld.

Ik vind my dierhalve verplicht U Ed. Gr. Achtb. ter kennis te brengen, dat ik om gewigtige redenen my voorleeden zóndag morgen naar Amsteldam heb begeeven, en op dat tydstip niet heb kunnen voorzien, het geen thands tot myn leedwezen geschied is; het smert my ten hoogsten, Ed. Groot Achtb. Heeren! dat ik my by de uitbarsting van het oproer niet in de Stad heb bevonden, om kragtdaadig onder GODS zegen met U Ed. Groot Achtb. de handen in een te slaan, om het geweld paal en perk te zetten.

Ik ben als nog bereid myn leeven voor myne goede en braave Burgery op te zetten, zo ik slegts eenige verzekering heb, dat ik ten minste op eene vei-

veilige wyze in de Stad zal kunnen komen, en de ſituatie eenige aanleiding daar toe kan geeven.

Ik verzoek dus door U Ed. Groot Achtb. onderricht te worden, hoedaanig de ſtaat van zaaken is, en of U Ed. Groot Achtb. raadzaam oirdeelen, dat ik my naar Gouda begeeve; ik verlaat my op de goede trouw van U Ed. Groot Achtb., en *herhaal*, dat ik bereid ben daadelyk te retourneeren, zo ik iets kan contribueeren, al was het met opoffering van myne eigene veiligheid, om U Ed. Gr. Achtb. in derzelver heilzaame poogingen te ondersteunen.

Ik beveel U Ed. Groot Achtb. in Gods Heilige beſcherming, en heb de eer met alle hoogachting te zyn.

Edelc Groot Achtbaare Heeren!

U Ed. Groot Achtb. zeer gehoorzaame Dienaar.

(*was get.*) J. Blauw.

No. 727. *Misſive van de Magiſtraat der Stad Gouda, dienende tot antwoord op de Miſive van Mr.* Jacobus Blauw, *geſchreeven uit Gouda den* 19 *Sept.* 1787, *en per Expreſſe te rug gezonden.*

Wel Edele Geſtrenge Heer!

Wy kunnen niet ontveinzen de ſurpriſe, welke by ons gereſideert heeft, toen wy vernamen de abſentie van den Colonel deezer Stad, en dat in deeze criticque omſtandigheid, en zonder dat wy daar van alvoorens eenige kennisſe hebben gehad; *het oproer* binnen deeze Stad heeft reeds zo veel akelige gevolgen gehad, en zyn nog zodaanig, dat wy het einde daar van niet kunnen voorzien; dus U Ed. Geſtr. zelvs kunt begrypen, dat wy ons in

geene

Digitized by Google

geene ſituatie bevinden, om eenige verzekering omtrent perſoneele veiligheid te geeven.

Waar mede wy U Ed. Geſtr. in Gods Heilige beſcherminge aanbeveelen, en blyven.

Wel Edele Geſtrenge Heer!

U Wel Ed. Geſtrenge mede-Broederen in Raade.

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*was get.*) J. D. VAN DER BURCH, *Secret.*

N. 728. *Miſive van Mr.* JACOBUS BLAUW, *geſchreeven uit Amſtēldam den 24 Sept.* 1787, *aan de Magiſtraat der Stad Gouda.*

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Ik heb de eer gehad te ontfangen U Ed. Groot Achtb. Miſive in dato den 19den September, inhoudende eene *legaale* kennisgeeving, dat U Ed. Groot Achtb. zich niet in de ſituatie bevinden, om eenige verzekering omtrent perſoneele veiligheid te kunnen geeven.

Ik kan niet ontveinzen, Ed. Groot Achtb. Heeren, dat het my ten ſterkſte getroffen heeft, dat eene Regeering van een Hollandſche Stad, zich genooddrongen vind een diergelyk antwoord aan een hunner mede-Regenten te moeten geeven.

Ik zal my niet expliceeren over de ſuprife, die by U Ed. Groot Achtb. gereſideerd heeft wegens myne abſentie; ik houde my verzekerd, dat U Ed. Groot Achtb. genoegzaam overtuigd zyt, dat ik ſedert lang alle poogingen aangewend heb, om de rust van onze Stad op ſoliede gronden te veſtigen, en dat U Ed. Groot Achtb. my by mooglykheid niet kunnen verdenken, dat ik gepræmediteerd de Stad verlaaten heb; meer zal ik thands over deeze materie niet zeggen.

Ik

Ik bedank inmiddels U Ed. Groot Achtb., dat U Ed. Groot Achtb. edelmoedig en menschlievend genoeg geweest zyt, om my *cordaat* te reſcribeeren, dat 'er *geene* verzekering voor eenige perſoneele veiligheid kan gegeeven worden.

De redenen van myne verdere afwezigheid beſchouw ik dus alleſints wettig, en vermeen ook aan my en myne Famielle verſchuldigd te wezen niet te retourneeren, voor en al eer ik van wegen U Ed. Gr. Achtb. geinformeerd word, dat ik veilig in de Stad kan komen, en zonder eenige belemmering in de functie van myne Bedieningen kan treeden.

Ik kan niet anders dan verwagten en vertrouwen, dat U Ed. Groot Achtb. myne dierbaare Vrouw en Kind, onder derzelver ſpeciaale protectie zult neemen; en daar de aanwezendheid van myn Perſoon gevaarlyk zou zyn, ben ik niet zonder vrees, dat men zich ſomtyds aan deeze Onſchuldige zou willen wreeken, en dierhalve vermeen ik recht te hebben, om van U Ed. Groot Achtb. te vorderen, dat U Ed. Groot Achtb. daar op alle nodige attentie gelieven te ſlaan.

Ik heb de eer met alle hoogachting te zyn.

Edele Groot Achtbaare Heeren!

U Ed. Groot Achtb. zeer gehoorzaame Dienaar.

(*was get.*) J. Blauw.

N°. 729. *Miſive van Burgemeeſteren en Regeerders der Stad Gouda, aan Mr.* Jacobus Blauw, *waar by kennis geeven, dat in derzelver plaats tot Collonel van de Schuttery dier Stad is aangeſteld Mr.* Adriaan Jacob van der Does.

Wel Edele Geſtrenge Heer!

Vermits de Heer Mr. Adriaan Jacob van der Does, op den 23ſten October laatstleeden, met

voorkennisse van de Vroedschap, by het Collegie van de Magistraat, in plaatze van Uw Ed. Gestr. aangesteld is tot Collonel der Schuttery deezer Stad, en, wy door welgemelde Magistraat, by derzelver hier nevensgaande Resolutie, verzogt zyn, Uw Ed. Gestr. zulks te communiceeren; ten einde Uw Ed. Gestr. zich daar na zoude reguleeren; kunnen wy niet afzyn ons hier van by deezen te acquitteeren.

Waar mede wy blyven.

Wel Edele Gestrenge Heer!

U wel Ed. Gestr. mede-Broederen in Raade,

Gouda den 31 Oct. 1787.

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonn. van dezelve,

(was get.) J. D. VAN DER BURCH.

No. 730. *Extract uit het Kamerboek der Stad Gouda, behelzende aanstelling van Mr.* ADRIAAN JACOB *v.* DOES *tot Collonel van de Schuttery in plaats van Mr.* JACOBUS BLAUW.

Is, naar deliberatie, goedgevonden en verstaan, Heeren Burgemeesteren te verzoeken, gelyk vermogt worden by deezen, om per Missive, met byvoeging van Extract deezes, aan den Heer Mr. JACOBUS BLAUW, te communiceeren; dat met voorkennisse van de Vroedschap, by 't Collegie van de Magistraat den Heer Mr. ADRIAAN JACOB VAN DER DOES in deszelvs plaatse als Collonel der Schuttery deezer Stad, is aangesteld, ten einde zich daar na te reguleeren.

Actum by 't Collegie van de Magistraat den 30 October 1787.

Accordeerd met voornoemde Resolutie.

(was get.) V. VAN EYCK,

N°.

Digitized by Google

No. 731. *Repreſentatie van Mr.* JACOBUS BLAUW *gedaan ter Vergadering van de Vroedſchap der Stad Gouda, en geinſereerd in de Notulen van den* 21 *November* 1787.

Mr. JACOBUS BLAUW Raad, ter Vergadering van de Vroedſchap verſcheenen zynde, heeft aan Hun Ed. Groot Achtb. voorgedraagen, en in de Notulen doen aanteekenen en inſereeren, dat hy tot conſervatie van zyn eer en goede naam, zich verplicht vindt in de Notulen van deeze Vroedſchap te inſereeren, de redenen en motiven, welke oirzaak zyn geweest, dat hy de Vergaderingen van de Vroedſchap ſedert ſaturdag avond den 16den September deezes jaars, niet heeft bygewoond.

Dat, hoe zeer hy daar toe volkomen ongehouden is, echter het in deeze tyds omſtandigheden van zyne notoire verplichting oirdeeld, om tot zyne decharge te doen blyken, dat geene eigene of willekeurige beſchikkingen hem hebben doen vergeeten de betrekking, waar in hy omtrent deeze Stad en goede Burgery zich geplaatst vindt, maar dat het ten eenemaal buiten zyn toedoen is geweest, dat hy in de angstvallige oogenblikken, waar in deeze Stad zich bevonden heeft, niet ter Vergadering van de Vroedſchap, gelyk zyn plicht was, is verſcheenen.

Dat hy op zondag den 16den September deezes jaars, in gezelſchap van den Notaris CORNELIS VAN ALPHEN naar Amſteldam is vertrokken, met oogmerk, om uiterlyk dingsdag avond te rug te komen.

Dat de Stad op dat tydſtip in eene volkomene rust en tranquiliteit zich bevond, en daar van voor zyn vertrek nog de beste verzekeringen heeft gekreegen.

Dat vervolgens op zyne reize de gerugten zich hoe langer hoe meer realiſeerende, van de evacuatie der Troepes uit de Stad Utrecht; des maandags den 17den September daar aan, by hem de tyding

is vernoomen, dat de Stad Gorinchem door de Pruisſiſche Troepes was bezet geworden, het gene dan ook aanleiding had gegeeven, dat by hem daadelyk op de ernſtigſte wyze wierd overwogen, om zyn retour naar Gouda te vervroegen. Edoch, dat verſchillende Perſoonen die des morgens de Stad hadden verlaaten, hem deeze Reis ten ſterkſten ontrieden.

Dat de Notaris CORNELIS VAN ALPHEN echter met zyn overleg, met de Nagtſchuit naar Gouda is geretourneerd, en aangenoomen had, om onder weg verneemende, dat de Stad in volle rust was, hem daar van per Expreſe kennis te geeven, wanneer de Ondergeteekende daadelyk, met eene extraordinaire gelegendheid naar Gouda zoude geretourneerd zyn.

Dat gemelde VAN ALPHEN, dingsdag morgen reeds vroegtydig binnen de Stad Amſteldam is te rug gekomen, en aan hem Ondergeteekende heeft kennis gegeeven, dat volgens de gerugten, de Stad Gouda zich in eene allerjammerlykſte ſituatie bevond; zodaanig, dat verſcheide Regenten, Burgers en Ingezetenen, de Stad bereids hadden verlaaten; en dat de van daar komende Paſagiers hem hadden ontraaden, om derwaards te vertrekken; met verzekering, dat hy binnen de voorgemelde Stad niet zou kunnen komen, alzo op hooge order de Stads Poorten geſlooten waren, en niemand binnen dezelve mogt worden gelaaten.

Dat hy Ondergeteekende, ten uiterſten getroffen over dit verhaal van zaaken, aan zyne zyde echter heeft gemeend niet te moeten ſtilzitten, maar uit kragte van zyne Bediening als Collonel der Schutterye aan de Magiſtraat te moeten kennis geeven, waar hy zich bevond, en gevolgelyk zyne bereidwilligheid toonen, om daadelyk te retourneeren, en met opofferinge van zyne eigene veiligheid, alles verrigten wat hem door Hun Ed. Groot Achtb. tot herſtelling der rust zou bevoolen worden.

Dat ten dien einde van zynent wegen aan het

Col-

Digitized by Google

Collegie van de Magistraat per Expresse is overgebragt eene Missive, contineerende dezelve kennisgeeving en aanbieding, om op ontvange antwoord van Hun Ed. Groot Achtb. zonder tydverzuim te rug te komen; doch, dat hy in plaats van eene uitnodiging om te retourneeren, van Hun Ed. Groot Achtb. heeft ontfangen eene rescriptie, behelzende dat Hun Ed. Groot Achtb. zeer gesurpreneerd waren geweest, dat hy Ondergeteekende zonder kennis van H. H. Burgemeesteren, zich uit de Stad had begeeven; en het ontstaane oproer reeds zulke gevolgen had gehad, dat Hun Ed. Gr. Achtb. zich niet in de situatie bevonden, om hem eenige personeele veiligheid te kunnen toezeggen.

Dat hy Ondergeteekende dierhalven, op eene *legaale* wyze verwittigd wordende, dat 'er geene veiligheid voor zyn Persoon, om *slegts* binnen de Stad te komen, van wegen de Magistraat kon gegeeven worden; vervolgens heeft gemeend, zich aan eene zeer groote roekeloosheid te zullen schuldig maaken, indien hy ondanksch deeze legaale communicatie zich naar Gouda wilde begeeven, en in de daadelyke functie zyner Bedieningen treeden.

Dat hy Ondergeteekende alleenlyk zich heeft vergenoegt, om Hun Ed. Groot Achtb. by eene nadere Missive voor hunne welmeenendheid te bedanken, met byvoeging, dat de redenen van zyne verdere absentie dus allesints voor wettig moeste gehouden worden; en hy niet eer kon retourneeren, voor en aleer aan hem wierd kennis gegeeven of ten minste zichtbaar was, dat hy op eene veilige wyze binnen de Stad zou kunnen komen; en dat, wat de surprise van welgemelde Hun Ed. Gr. Achtb. over zyne absentie zonder kennis van H. H. Burgemeesteren betreft, alleenlyk daar op moet remarqueeren, dat hy volgens de geheime instructie van de Krygsraad, wel gehouden en verbonden is, om in het geval, dat by hem een gegrond vermoeden voor oproer is, van zyn vertrek uit de Stad bevoorens kennis te geeven, maar gelyk hy onder

ééden kan verklaaren; dat by hem geen ſchyn of ſchaduw, om zulks te vermoeden, voor handen was, en hy boven dien met voorkennis van het ganſche Collegie van den Burger Krygsraad, die geen zwaarigheid althands in zyn vertrek heeft geſteld, is vertrokken; zo vertrouwd de Ondergeteekende, dat hy by eene bedaarde en onpartydige beſchouwing, in deezen van geen plichtverzuim geimputeerd zal kunnen worden, terwyl, ſchoon zulks niets ter zaake doet, hy niet kan gelooven, dat zyne preſentie iets zou hebben kunnen contribueeren, om de onheilen die de Stad getroffen hebben, in die geſteldheid van zaaken af te weeren.

Dat hy Ondergeteekende dierhalven *tegen zyn wil en dank* zich verhinderd ziende, de betrekking en de plichten die als Raad in de Vroedſchap der Stad Gouda op hem liggen, met er daad te exerceeren, dan ook het beſluit heeft genoomen, om zich buiten landsch te abſenteeren, en af te wagten dat tydſtip, waar na hy reikhalzend verlangd heeft, dat hy als te vooren onder het vreedzaam genot zyner eigene bezittingen, in zyn geboorte Stad konde te rug keeren.

Dat hy zich ten dien einde werkelyk van Amſteldam naar Brusſel heeft begeeven, en op zyne reize derwaards, de Hollandſche Steden door trekkende, geen zwaarigheid heeft gemaakt, om overal daar zulks gerequireerd wierd, zyn naam, woonplaats en karacter op te geeven; met verder voorneemen, om in het begin der maand November, naar Duitſchland te vertrekken, en den winter te Frankfort aan den Mayn of elders, te paſſeeren; ten ware, hy door U Ed. Groot Achtb. of H. H. Burgemeesteren te rug wierd ontboden.

Dat hy zich te Brusſel bevindende, verſcheide berigten uit Holland ontfangen, hem verwittigden, dat hy in welgemelde Provincie als voortvlugtig wierd geconſidereerd, en als zodaanig mooglyk op de lyst, die door den Heer Hop als Minister van den Staat reſideerende te Brusſel, op requiſitie

van

van Hun Hoog Mogenden aan Hoogstdezelven eerlang ſtond gezonden te worden, waarſchynlyk zou worden geplaatst.

Dat hy ten uiterſten geſurpreneerd over diergelyke gerugten, en zich niet kunnende begrypen, wat daar van de gevolgen zouden kunnen wezen, vermeend heeft aan zyn eer en goede naam verſchuldigd te wezen, om daadelyk te moeten retourneeren; en vertrouwende op de bewustheid van een zuiver en gerust geweeten, alzo zynen dagelykſchen Rechter in de gelegendheid te ſtellen, om des goedvindende, hem te provoceeren en op te roepen, tot verantwoording van zyn gedrag als Regent en Burger, zo als in goede Juſtitie geoirdeeld zou worden te behooren.

Dat hy in het begin deezer maand ten dien einde te Rotterdam aangekomen zynde, voorneemens was naar deeze Stad te retourneeren, indien verſcheide berigten daar in niet waren overeen gekomen, dat het 'er verre af was, dat de rust op dat tydſtip nog volkomen was herſteld; in welke berigten hy ten allerſterkſten moest bevestigd worden, ſedert by hem geleezen is eene Misſive van H. H. Burgemeeſteren aan den Heer Raad Mr. C. N. PLEMPER VAN BREE, waarneemende van wegens deeze Stad het Ambt als Bewindhebber der Oost-Indiſche Compagnie ter Kamer Amſteldam, waar in Hun Ed. Groot Achtb. welgemelde Heer *cordaatelyk* afraaden, uit hoofde van de onveiligheid, zich naar Gouda te begeeven, niettegenſtaande die zelve H. H. Burgemeeſteren, volgens gewoonte de Heer PLEMPER by eene andere Misſive beſchreeven hadden, tot het bywoonen eener expresſelyk volgens Reſolutie beſchreevene Vergadering van de Vroedſchap.

Dat inmiddels by zyn retour te Rotterdam, de Ondergeteekende is ter hand geſteld eene Misſive van H. H. Burgemeeſteren, met een Extract uit het Kamerboek der Stad Gouda, beide in datis den 30ſten, en 31 October 1787, houdende kennisgeeving, dat

de Heer en Mr. ADRIAAN JACOB VAN DER DOES, met voorkennis van U Ed. Groot Achtb. was aangesteld tot Collonel van de Schutterye deezer Stad; zonder dat de Ondergeteekende uit de voorsz. Resolutie konde opmaaken, of hy by eene voorige Resolutie van de Magistraat, van meergemelde post ontslagen, en op welke gronden deeze dimisie gefundeerd was; welk een en ander, hem in deezen zeer misterieus voorkomende, hy liefst verkooren heeft, hoe zeer de welleevendheid anders wel zoude schynen te vorderen, om de voorsz. aanschryving van H. H. Burgemeesteren te beantwoorden, zulks uit te stellen, tot dat hy van het gepasseerde daaromtrent volkomen onderrigt was.

Dat hem uit alle berigten, en vooral sedert het Collegie van de Krygsraad uit andere Persoonen is gecomposeerd geworden, echter toeschynende, dat de Heer VAN DER DOES werkelyk in zyn plaats is aangesteld tot Collonel der Schutterye, de Ondergeteekende by deeze gelegendheid voor U Ed. Gr. Achtb., niet kan ontveinzen; dat hy by de eerste lecture van meergedagte Resolutie, ten uiterste *gesurpreneerd* is geweest, daar het U Ed. Gr. Achtb. niet onbekend kan wezen, hoe huiverig de Ondergeteekende in den beginne van het jaar is geweest, om deeze moeijelyke en onaangenaame post te aanvaarden; hoe vyfmaal by de Leden is rond gevraagd, en niemand zich daar mede heeft gelieven te chargeeren; hoe hy eindelyk, bewoogen door de instantien van diverse Leden deezer Vergadering, met de Heer en Mr. JAN COUPERUS, Raad deezer Stad, zich verbonden heeft, om door het Lot te laaten beslisen, wie van beiden zich deeze charge zou laaten defereeren; en, hoe door het Lot zelve beslist, de Ondergeteekende zich de aanstelling tot Collonel der Schutterye by de Magistraat, heeft laaten welgevallen.

Dat alle deeze zaaken onder het oog van U Ed. Groot Achtb. gebeurd zynde, de Ondergeteekende billyk zich zoude kunnen beklaagen, dat hy zou-

zonder zyn voorkennis, en in zyne abſentie uit de Stad; welke zonder zyn toedoen, en tegen zyn wil werd veroirzaakt, zich ziet ontſlaan van eene bediening, *welke hem wel en wettig ja zelvs op de* ſterkſte inſtantien van byna alle de Leden deezer Vergadering is opgedragen, en geduurende welkers waarneeming, hy gerustelyk het ganſche Collegie van de Magiſtraat, de Krygsraad, ja ieder Schutter en Burger durft provoceeren, om ietwes tot zyn lasten in te brengen, of eenig bewys te geeven, dat hy ooit of ooit, hoe zeer onderrigt, dat de gewapende magt deezer Stad in twee oppoſite partyen verdeeld was, de minſte onrechtvaardigheid, die dikwils uit haatelyke partyzugt voorkomt, heeft doen blyken aan eenig Burger of Schutter, die met hem in ſentimenten omtrent de wezendlyke belangens van Land of Stad mogt verſchild hebben; integendeel, durft de Ondergeteekende zich beroemen, dat hy geduurende de tyd van vier jaaren, die hy als Kapitein, en de korte tyd, die hy als Collonel gefungeerd heeft, zo veele blyken van achting en genegendheid van alle de Schutters zonder onderſcheid heeft ontfangen, dat hy niet kan geloovén, dat 'er één Burger of Schutter, zal of kan gevonden worden, die genoegen zoude neemen, dat de Ondergeteekende onverdiend, in zyn eer of goede naam, wierd gefletriſeerd of benadeeld.

Dat de Ondergeteekende, uit overweeging van de tegenswoordige omſtandigheden, en uit liefde voor de eenigezindheid, rust en harmonie onder het lighaam der Schutterye, of zulks iets daar toe zou kunnen contribueeren, zonder reguard te ſlaán op de form en de inconſtitutioneele wyze, waar mede zyn ontſlag als Collonel der Schutterye verzeld is geweest, echter thands wel wil verklaaren: dat hy gaaf en zonder eenige reſerve, zich niet alleen ontſlagen houd van het eerambt als Collonel der Schutterye, maar zelvs bewoogen door dezelvde vreedelievende principes wel wil verklaaren, dat hy de aanſtelling van de Heer VAN DER DOES niet meer

confidereerd als een fletrisfuure hem aangedaan; maar alleenlyk beschouwd, als een gevolg van de gebeurdtenisfen van deezen tyd; waar tegen de Ondergeteekende, tot bevordering van de rust in den Lande, en byzonder binnen deeze Stad, al waren de middelen voor handen, niet verkiezen zoude zich te verzetten.

Eindelyk verklaard de Ondergeteekende, dat het hem eer en satisfactie genoeg is, dat hy voor U Ed. Groot Achtb. de redenen zyner absentie uit deezen Raad, heeft mogen voordragen; en te verklaaren, dat de schikkingen van U Ed. Gr. Achtb., die hy hoopt en vertrouwd, dat met een goed oogmerk genoomen zyn, ten zynen opzichte, en wat hem betreft, hem welgevallig zyn; terwyl hy van harte wenscht, dat alle de besluiten, die by U Ed. Groot Achtb. sedert dien tyd genoomen zyn, mogen verstrekken tot heil en welzyn van den Lande, tot herstelling van de rust en tranquiliteit, byzonder binnen deeze Stad, en tot bevordering van eene onafgebrookene eensgezindheid tusschen Regenten en Regenten, Burgers en Burgers, en wederkeerig tusschen beide deeze lighaamen, waar toe God zynen zegen wil verleenen.

(*was geteekent*)

J. Blauw.

Digitized by Google

No. 732. *Notificatie van de Magistraat der Stad Gouda, waar by aan de Burgers en Ingezetenen word kennis gegeeven, dat de Commissarissen van den Heere Prince Erf-Stadhouder, in die Stad staan te komen, om de bezwaaren der Burgerye te hooren.*

De Magistraat der Stad Gouda, Notificeert hier mede aan de Burgers en Ingezetenen deezer Stad; dat zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassauw, Erf-Stadhouder van deeze Provincie &c. &c. &c., ingevolge de Authorisatie van Hun Ed. Groot Mogenden de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland van den 31sten October jongstleeden; heeft goedgevonden, van zynentwegen naar deeze Stad te doen komen Hoogstdeszelvs Heeren Commissarissen, WILLEM GUSTAAF FREDERIK, Graave VAN BENTINCK, Heere van Rhoon &c. &c. beschreeven in de Orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, en Mr. DIRK MEERENS, Raad in den Hove Provinciaal van Holland, Zeeland en Friesland; die, volgens derzelver Missive, morgen ogtend vroeg alhier staan te arriveeren, en in het Harthuis Haar Logement zullen neemen; omme aldaar op vrydag en saturdag, zynde den 28sten en 29sten deezer maand, hunne Cesie te beginnen, en als dan te hooren alle zodaanige uit de Burgerye en Gemeente, als zich aan dezelve over eenig bezwaar zullen willen adresseeren.

Recommandeerende Haar Ed. Gr. Achtb. echter aan allen ende een iegelyk, die daar toe genegen zouden mogen zyn, het zelve te doen met alle vereischte discretie en bezaadigdheid, tot vermydinge van alle confusien.

Actum by de Heeren van de Magistraat, den 27 December 1787.

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*was get.*) J. G. DE MEY, *Fr. Z.*

No.

Digitized by Google

N°. 733. *Advys en aanteekening van Mr. J. Blauw, tegen de vraag of propositie van H. H. Burgemeesteren, om de respective Raadsplaatzen vrywillig te stellen tot dispositie van zyne Doorluchtige Hoogheid &c. &c. &c.*

Mr. Jacobus Blauw, Raad, heeft uit kragte zyner reserve van aanteekening, geinsereerd in de Notulen van den 27sten December, op de vraag van H. H. Burgemeesteren, welke naderhand door Hun Ed. Groot Achtb. in eene propositie is geconverteerd geworden: of de Heeren Leden van de Vroedschap niet zouden goedvinden, op de voorbeelden van den jaare 1672 en 1748, hunne Vroedschaps plaatsen nu voor als dan te stellen tot dispositie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassauw, Erf-Stadhouder deezer Provincie &c. &c. &c.? ter Vergadering voorgedraagen en doen aanteekenen.

Dat hy als nog onder inhæsie van het mondeling door hem geadviseerde, niet kan verbergen zyne surprise, dat H. H. Burgemeesteren, na dat de Vroedschappen den geheelen dag over veele gewigtige poincten vergaderd waren geweest, bynae op het scheiden van dezelve Vergadering, hebben kunnen goedvinden, te doen de voorgemelde propositie; die in haar aart en gevolgen, van dat gewigt moet geoirdeeld worden, dat het niet wel te vergen was, dat alle de Leden van de Vroedschap, en byzonder die genen, welke hoegenaamd geene kennis draagen van de intentie van H. H. Burgemeesteren, gelyk de Ondergeteekende, zich daar op staande dezelve Vergadering ten definitive zouden verklaaren.

Dat boven dien, sedert een geruime tyd by de Vroedschap tot een maxime zynde aangenoomen, dat allen stukken van eenig gewigt alvoorens op de Secretary ter visie van alle de Leden worden gesponeerd, het hem Ondergeteekende onder verbetering toeschynt, dat deeze propositie juist in

de

Digitized by Google

de termen viel, om geplaatst te worden by de Misſive van zyn Hoogheid den Heer Erf-Stadhouder &c. &c. &c., en de Misſive van Hoogstdeszelvs Heeren Commisſarisſen BENTINCK en MEERENS; waar by genotificeerd wierd, de komst van meergemelde Heeren naar deeze Stad, om de bekende Commisſie af te leggen, en te executeeren; dat; wanneer dit geſchied was, de Ondergeteekende geene zwaarigheid zou gemaakt hebben, om in de eerstkomende Vergadering, en dus voor de komst van Heeren Commisſarisſen, dezelve propoſitie in deliberatie zynde gebragt; daar op, het zy mondeling, het zy in geſchriften, zich zodaanig te verklaaren, als hy in gemoede zou geoirdeeld hebben te behooren; terwyl het hem al verder toeſchynt, dat eene *rememoratie van het gene in de retroacta* ten dien effecte gevonden word, en byzonder de voorbeelden van 1672 en 1748, alhier van zeer weinig applicatie kunnen wezen, alzó hy niet voor het doorzichtig oirdeel van H. H. Burgemeesteren behoeft op te helderen, dat de tegenswoordige epoque in 's Lands geſchiedenisſen, geheel verſchillende, en met ganſch andere omſtandigheden die de Ondergeteekende, liefst niet zal toucheeren, verzeld is geweest, dan die gene, welke men in de geciteerde jaaren heeft zien gebeuren, en welke H. H. Burgemeesteren tot een rigtſnoer van hun gedrag heboen genoomen.

Dat hy dit bovenſtaande genoegzaam tot zyne decharge oirdeelende, om voldingend te bewyzen, dat het niet aan eenige eigenzinnigheid te attribueeren is, dat hy niet even gelyk byna alle de Leden van Regeering op dat tydſtip, zich gereed heeft verklaard, om te adviſeeren op de propoſitie van H. H. Burgemeesteren; thands zal overgaan, om voor U Ed. Groot Achtb. met die cordatesſe, waar van hy ten allen tyde profesſie verlangt te doen, zyne gedagten omtrent de propoſitie zelve open te leggen.

Dat alvoorens zulks bepaaldelyk te doen, hy aan

U

U Ed. Groot Achtb. moet declareeren, dat hy de meergemelde propositie van H. H. Burgemeesteren beschouwd, als een gevolg van de propositie, die door de Gedeputeerden der Stad Schoonhoven ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mogenden gedaan is, en de daar op gevolgde Resolutie van Hun Ed. Groot Mogenden, om tot herstelling van de rust, zyn Hoogheid de Heer Erf-Stadhouder te qualificeeren, om Regent of Regenten der stemhebbende Steden, behoudens echter hunne eer en reputatie &c., breedor in gemelde Resolutie vervat, van hunne Posten of Bedieningen te ontzetten.

Dat hy de propositie van H. H. Burgemeesteren dierhalve, als een gevolg daar van beschouwende, dan ook gevoegelyk als hangende zulks in de overweegingen daar over als een schakel aan malkander, opgeleid zou kunnen worden, om zyne gedagten over de voorsz. authorisatie aan zyn Hoogheid verleend, by deeze gelegendheid te uiten, en dat het hem in dat geval niet onvoegzaam of eigenaardig zou toeschynen, om in een bepaald onderzoek te treeden, of Hun Ed. Groot Mogenden onder alle gepaste reverentie, waarlyk de magt en faculteit hebben of ooit gehad hebben, om een diergelyke plenaire authorisatie aan zyn Hoogheid te verleenen? of wyders, dezelve authorisatie overeenkomt met de Constitutie der Regeeringsform, de bezwoore Octrooijen en Privilegien van de Steden, met de vryheid en het recht, dat ieder Regent wettig tot de Regeering geroepen, competeert? om namentlyk niet uit zyne posten ontslagen te worden, dan met zyne volkomene toestemming, of, na dat hem in Rechten voldingend bewezen is, dat hy uit hoofde van verregaande Delicten zich de voorsz. eerambten heeft onwaardig gemaakt, of dat hy zodaanig het algemeen vertrouwen van alle de Ingezetenen, en byzonder die by 's Lands welvaard de meeste belang hebben, heeft verlooren, dat het aanblyven van dezelve volstrektelyk de gantsche Maatschappy in wanorde zoude brengen,

en

en 's Lands totaalen ondergang naar zich sleepen.

Dat hy dan ook verder zou moeten onderzoeken, en vraagen: of Hun Ed. Groot Achtb. alle in gemoede overtuigt zyn, dat de voorsz. propositie van Gedeputeerden der *Stad Schoonhoven*, in deeze Vergadering ter deliberatie gebragt zynde, alle de Leden zonder onderscheid die vryheid, die onafscheidelyk aan 's Lands waare welzyn verknogt moet zyn, op dat tydstip gehad hebben, dat zy zonder eenig gevaar of vrees voor hunne personeele veiligheid konden adviseeren, zo als dienstig en oirbaar, volgens ééd en plicht voor het welzyn van deeze Provincie en Stad oirdeelde te behooren?

Dan dat hy Ondergeteekende verre af is, om een diergelyk delicaat onderzoek te entameeren, voor al *in een tyd, dat de gemoederen van sommige Ingezetenen ten sterksten verbitterd zyn*, en een gedeelte met eene buitegewoone drift schynt aan te dringen, op de remotie van verscheide Regenten; welker misdaad, zo ver hem bekend is, daar in alleen bestaat, dat zy wettig geroepen, om over 's Lands belangen te helpen raadpleegen, geadviseerd hebben volgens zodaanige grondbeginzelen, die na hun inzien het duurzaam geluk des volks ten grondslage *konden hebben*, en volgens het licht dat *hun van den Hemel is geschonken*; dat hy dierhalve alleenlyk *de gevolgen van dit alles*, voor rekening laatende van die Leden der Regeering, welke de voorsz. authorisatie met zo veel yver hebben geëffectueerd; en, thands zich moetende verklaaren op de Propositie van H. H. Burgemeesteren, om zyne Vroedschaps plaats ter dispositie te stellen van zyne Hoogheid den Heer Erf-Stadhouder deezer Provincie &c. &c. &c., niet kan nalaaten te remarqueeren, dat hy, zyne Vroedschaps plaats ter dispositie stellende, met de daad niet alleen zou schynen te approbeeren en goed te keuren de authorisatie, die van wegen Hun Ed. Groot Mogenden aan zyn Hoogheid is verleend, en waar tegen hy in gemoede moet verklaaren, dat verscheide bedenkingen,

gen,

gen, die hy van zeer veel gewicht oirdeeld, hem voor den geest zweeven, maar dat hy ook door zodaanig gedrag, het effect dat Hun Ed. Groot Mogenden zich met de voorsz. authorisatie hebben voorgesteld, zo niet op losse schroeven stellen, ten minsten zeer illusoir zoude maaken.

Dat de eerste bedenking allesints volleedig zynde, het verder na het inzien van den Ondergeteekenden ten duidelykste consteerd, dat Hun Ed. Groot Mogenden, na dat door Hoogstdezelve het Stadhouderschap in zyne volle kragt en luister hersteld was, door het verleenen van de voorsz. authorisatie, onder andere motieven gewis bedoeld hebben, om zyn Hoogheid in staat te stellen, om in alle de stemhebbende Steden deezer Provincie, te onderzoeken de oirzaaken en beweegredenen der misnoegdheid van sommige Ingezetenen tegen hunne Regenten; en te beraamen die middelen, welke genoegzaam zouden kunnen wezen, om dezelve misnoegdheid en verbittering te doen ophouden, en langs dien weg de rust binnen de Provincie op duurzaame gronden te vestigen.

Dat, gelyk thands hooggedagte Commissarissen van zyn Hoogheid binnen deeze Stad zyn aangekomen, om de bezwaaren en klagten der Burgers en Ingezetenen te verneemen, het egter niet dan waarschynelyk is, dat slegts een gedeelte der Ingezetenen, welke de Ondergeteekende nimmer zal erkennen of consideereren voor het wettig lighaam deezer Stads Burgery, gebruik zal maaken van die uitnodiging, welke by Notificatie door de Magistraat deezer Stad gedaan is, alzo het niet te denken is, dat zodaanige Burgers, welke zo deerlyk geteisterd zyn in hunne wettige bezittingen, andermaal voor hunne gevoelens zullen uitkomen, maar liefst (mooglyk uit de verkeerde grondbeginselen) zullen verkiezen stil te zitten, dan moedwillig gevaar te loopen, van een nog deerlyker lot te moeten ondergaan.

Dat het gevolgelyk ook niet anders kan wezen dan

dan dat die gevoelens, welke de Ondergeteekende heeft aangekleefd, en die thands in de oogen van een gedeelte der Inwoonders, als hoogst ſtrafbaar en misdaadig werden beſchouwd, aanleiding zullen geeven, om ook tegen hem eenige klagten en bezwaaren in te brengen; en van welken aart dezelve ook zyn mogten, of hoe men ook daar over verkieze te denken; het echter altoos vast ſtaat, dat ingevolge de authoriſatie van Hun Ed. Groot Mogenden, zyn Hoogheid verplicht is, dezelve te onderzoeken, om langs dien weg naar gedaane onderzoek, orde te ſtellen op de Regeering van deeze Stad.

Uit alle welke natuurlyke conſequentien, volgens de opinien van den Ondergeteekenden, het hem in geenen deele vreemd zoude voorkomen, indien zyn Hoogheid, of wel de Ingezetenen deezer Stad in het denkbeeld geraakten, dat hy, volgende het voorbeeld van zyne mede-Broederen in Raade, door het ſtellen van zyn Vroedſchaps plaats ter disposſtie van zyn Hoogheid, getragt had te ontduiken een geſtreng onderzoek van die klagten en bezwaaren, welke tegen hem wegens zyn gehouden gedrag, gedurende hy de eer heeft gehad, Raad in de Vroedſchap deezer Stad te wezen, mogten worden ingebragt.

Dat hy vervolgens in dat denkbeeld ſtaande, door het ſtellen van zyn Vroedſchaps plaats ter disposſtie van zyn Hoogheid, naar zyn inzien zich zeer verachtelyk zou maaken in de oogen van den Heer Erf-Stadhouder, van welkers rechtvaardigheid hy niet anders kan of mag verwagten, als dat hy hem, als Regent van deeze Stad, die wettig tot de Regeering geroepen is, dat recht zal doen wedervaaren, waar op de geringſte Ingezeten van deeze Republiek eene billyke aanſpraak heeft, en welke zyn Hoogheid plechtig by Hoogstdeszelfs onderſcheidene Declaratoiren, aan alle en een iegelyk zonder eenig onderſcheid, heeft toegezegt.

Dat hy wyders niet alleen vermeenen zoude, zich

by zyn Hoogheid zelvs in minachting te brengen, maar dat hy ook ten hoogsten zyn eer en goede naam, die hem dierbaarder is als zyn leeven, zoude krenken, indien hy niet met die gelaatenheid, die den belangeloozen Regent behoord te kenmerken, afwagte, welke dispositie zyn Hoogheid zal gelieven te maaken, ingevolge de verleende authorisatie over zyne Bediening als Raad in de Vroedschap deezer Stad.

Dat hy bovendien zich zelvs niets kwaads bewust, en niet alleen met de volkomenste gerustheid de dispositie van zyn Hoogheid, maar ook byzonder het oirdeel van Hem, die alles regeert, en harten en nieren beproefd, in zyne betrekking als Regent durvende afwagten, dan ook niet zien kan, welke oneer 'er voor hem in gelegen is, indien zyn Hoogheid gebruik maakende van de verleende authorisatie, hem geliefde te ontslaan van de Regeering deezer Stad, daar dit ontslag toch nimmer anders volgens de dispositie van Hun Ed. Groot Mogenden zelve kan geschieden, als behoudens zyne eer en reputatie, welke clausule hem voor het oog van eene onpartydige posteriteit, die de zaaken misschien eenmaal in een ander licht zullen beschouwen, als veelen van het tegenwoordige geslagt, zo genoegzaam rechtvaardigd, dat het zyner erachtens tot conservatie van zyn eer en goede naam niet nodig is, dat hy door eene overtollige cessie van zyn ambt als Vroedschap deezer Stad, aan zyne Doorluchtige Hoogheid eene vrywillige overgifte zoude doen, van iets, in welkers possesie zyne Hoogheid door de Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog. zelvs bereids gesteld is.

Dat de Ondergeteekende in geene deelen kan veronderstellen, dat H. H. Burgemeesteren deeze propositie gedaan hebben, om door het effectueeren van dezelve eenige meerdere sanctie te geeven aan de verleende authorisatie door Hun Ed. Groot Mogenden, terwyl in zodaanig geval de Ondergeteekende in het denkbeeld zou moeten vallen, dat de ver-

verleende magt van Hun Ed. Groot Mogenden, ingevolge het oirdeel van H. H. Burgemeeſteren, niet genoegzaam was, om Regent of Regenten uit hunne posten te ontſlaan, maar dat dezelve nog behoorde agtervolgt te worden door eene vrywillige ceſſie van ieder individueel Lid van de Vroedſchap, het welk dan ook oirzaak zou moeten zyn, dat de Ondergeteekende zich genooddrongen vond, meer bepaaldelyk te adviſeeren op de verleende authoriſatie aan zyn Hoogheid van wegen Hun Ed. Groot Mogenden, het welk hy aan de eene zyde in de præmiſſen deezer, zorgvuldig van wegen de delicaatheid der materie, heeft gemeend te moeten vermyden, zo wel als door zyn gedrag aan de andere zyde geene approbatie hoegenaamd te hegten, aan eene Reſolutie van de Vroedſchap, genoomen, in zyne abſentie, en in die van verſchejden zyner mede-Raaden, die uit hoofde van de onveiligheid, waar in de Stad zich bevond, geen vry ac- of reces tot deeze Vergadering hadden, en welke Reſolutie evenwel zyne betrekking had op ieder individueel Lid van de Vroedſchap, en dus voorzeker een object had behooren te wezen, om in eene beſchreevene Vergadering van de Vroedſchap op den ééd, getermineerd te worden. Veel minder kan de Ondergeteekende gewaar worden, dat door het ſtellen van zyn Vroedſchaps plaats tot diſpoſitie van zyn Hoogheid, eenige faciliteit hoegenaamd, aan zyn Hoogheid word toegebragt, alzo, gelyk hy zulks geremarqueerd heeft, de diſpoſitie over zyne Bediening door Hun Ed. Groot Mog: reeds aan zyn Hoogheid gedefereerd is, terwyl U Ed. Gr. Achtb. zich verzekerd kunnen houden, dat de Ondergeteekende in geenen deele zyn Hoogheid door ontydige of overtollige repreſentatien, zal interrumpeeren in Hoogstdeszelvs gewigtige occupatien ten dienſte van den Lande.

Het is dan eindelyk om alle deeze redenen, dat de Ondergeteekende zullende adviſeeren op de propoſitie van H. H. Burgemeeſteren, zich verplicht

vindt dezelve propoſitie gaaf te declineeren, en, daar by tevens te declareeren, dat, hoe zeer doortrokken met de gepaste eerbied voor de eminente waardigheden van zyn Hoogheid, en het vertrouwen, dat Hun Ed. Gr. Mog. in Hoogstdezelve gelieven te ſtellen, echter niet van zich kan verkrygen in het byzonder geval, waar in hy verſeerd, om zyne Vroedſchaps plaats vrywillig ter dispoſitie van zyn Hoogheid te ſtellen, maar dat hy met volkomene gerustheid zich verlaatende op de zuiverheid van zyne oogmerken, en de rechtvaardigheid, die hy vertrouwd dat het gedrag van zyn Hoogheid in deezen beſtierd, zal afwagten, welke dispoſitie zyn Hoogheid ten zynen opzichte zal gelieven te maaken.

Met verdere byvoeging, dat hy door dit zyn Declaratoir niet wil begreepen worden tegen het genoegen van het ganſche lighaam der Burgery in de poſſeſſie als Raad in de Vroedſchap te willen blyven, terwyl hy integendeel blyvende aankleeven zyne eens aangenoomene principes, voor het oog van de geheele Burgery deezer Stad alle oogenblikken bereid is te verklaaren, dat, zo de Burgery en byzonder zodaanige Burgers, die by de reede ondervinding vroegen, eenig ongenoegen of wantrouwen tegen zyn beſtier hebben, in plaats van zyne post tot dispoſitie, van wie het ook zyn mag, te ſtellen, hy daadelyk zyn Vroedſchaps plaats uit eigen beweeging zal nederleggen, als geen oirzaak willende zyn, dat om zynent wil eenige de minſte diffidentie of ongenoegen onder de Burgery van deeze Stad zal plaats hebben.

(*was get.*) J. Blauw.

Exhibitum
in de Vergadering den
31 Decemb. 1787.

Met dit bovenſtaande advys en aanteekening heeft zich geconformeerd de Heer Adriaan de Kruts Hout-

HOUTMAN, Raad en Regeerend Schepen der Stad Gouda.

No. 734. *Misſive van de Heer en Mr.* N. TEYSSEN, *Raad in de Vroedſchap en Regeerend Burgemeeſter der Stad Gouda, geſchreeven aan de Vroedſchap van welgemelde Stad. In dato den* 28 *Dec.* 1787.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Sedert den 15den September van dit loopende jaar 1787, heb ik de Vergaderingen van de Vroedſchap niet bygewoond.

De reden hier van is de ongelukkige ſituatie waar in deeze Stad zich ſints dien tyd bevonden heeft, als ontbeerende de publieke veiligheid voor Perſoonen en Goederen; en myne daar op gevolgde indispoſitie.

In deeze myne abſentie uit de voorſchreeven Vergaderingen, hebben U Ed. Groot Achtb. kunnen goedvinden, met de ſtem van deeze Stad te concurreeren op de propoſitie van zyn Hoogheid, gedaan by *Misſive aan Hun Ed. Groot Mogenden*, tot de *continuatie* van de Magiſtratuur in eenige Steden deezer Provincie, en ook in deeze Stad Gouda.

Deeze Reſolutie is naar myn inzien, geheel ſtrydig tegen de duidelyke letter van de Octrooijen en Privilegien deezer Stad, die ik by de aanvaarding myner Bediening, 25 jaaren geleeden, plechtig bezwooren heb te handhaaven en te maintineeren.

Hoe zeer ik nu geen deel heb aan het neemen van deeze inſchikkelyke Reſolutie, zo komt het my echter voor, dat ik, my laatende continueeren in de waardigheid van Regeerend Burgemeeſter deezer Stad, juist onmiddelyk door zulk een gedrag zoude ſchynen goed te keuren dat gene, het welk ik volgens myne begrippen oirdeele ſtrydig te zyn met de Privilegien van dezelve Stad.

Ik neem dierhalven de vryheid, ten einde alle ver-

verwarringen voor te komen, U Ed. Groot Achtb. in tyds kennis te geeven, dat ik vastelyk voorneemens ben, om niet langer als Regeerend Burgemeester deezer Stad te continueeren, dan de Octrooijen en Privilegien van dezelve Stad my met de daad toelaaten; met verder Declaratoir, dat ik naar expiratie van voorschreeven tyd, my zal onthouden van al dat gene, het welk uit de bediening of waarneeming van het ambt als Regeerend Burgemeester deezer Stad, eenigsints zou kunnen proflueeren.

Ik verzoek, dat deeze myne Misfive tot myn decharge mag worden geinsereerd in de Notulen van de Vroedschap, en beveele U Ed. Groot Achtb. in de bescherming des Allerhoogsten, terwyl ik de eer heb met alle gepaste hoogachting te zyn.

Edele Groot Achtbaare Heeren!

U Ed. Groot Achtb. Dienstwilligen Dienaar en mede-Broeder in Raade.

(*was get.*) N. TEYSSEN.

No. 735. *Misfive van den Heer en Mr.* N. TEYSSEN, *geschreeven aan de Vroedschap der Stad Gouda, inhoudende deszelvs gevoelens wegens de propositie om de Raadsplaatsen vrywillig te stellen tot dispositie van zyn Hoogheid &c. &c. &c. In dato den* 29 *December* 1787.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Ik was gereed, om inleggende Misfive, continueerende myne gevoelens over de Resolutie van Hun Ed. Groot Mogenden, met concurrentie deezer Stads stem genoomen, betreffende de continuatie der Magistratuur, af te zenden aan den Heer Præsident Burgemeester, toen de Stads Bode my in naam van H. H. Burgemeesteren kwam aanzeggen,

Digitized by Google

gen, dat 'er geene beſchreevene Vergadering van de Vroedſchap op den 28ſten deezer loopende maand zou gehouden worden.

Het is dierhalven buiten myn ſchuld, dat U Ed. Groot Achtb. omtrent het Declaratoir daar in vervat, niet eerder hebben kunnen reſolveeren, als U Ed. Groot Achtb. volgens derzelver gewoone wysheid zoude geoirdeeld hebben te behooren.

Sedert ben ik vereerd geworden met eene Commisſie, beſtaande in de Heer Secretaris Mr. J. D. VAN DER BURCH, welke my in naam van U Ed. Gr. Achtb. heeft afgevraagt, of ik niet op de voorbeelden van de jaaren 1672 en 1748, zou goedvinden nu voor alsdan myne Vroedſchaps plaats te ſtellen tot diſpoſitie van zyne Doorluchtigſte Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nasſauw, Erf-Stadhouder deezer Provincie &c. &c. &c.; my tevens communiceerende, dat alle de preſente Leden van de Vroedſchap, except de Heeren Vroedſchappen DE KEDTS en BLAUW, welke aangenoomen hebben zich daar op in de eerstkomende Vergadering te expliceeren, bereids hunne Vroedſchaps plaatſen hadden geſteld ter diſpoſitie van Hooggedagte zyne Hoogheid.

Gelyk ik de Heer Secretaris VAN DER BURCH te kennen heb gegeeven, dat ik, offchoon gevoelig aan de eer, die U Ed. Groot Achtb. my hebben gelieven aan te doen, niet gereed was, om zyn Ed. Geſtr. daadelyk daar op myne gedagten te communiceeren, en aangenoomen heb zulks in de eerstkomende Vergadering van de Vroedſchap, zo myne indiſpoſitie zulks niet verhinderde, het zy in Perſoon, het zy by Misſive te doen.

Zo neem ik de vryheid uit hoofde van meergedagte onpasſelykheid, U Ed. Groot Achtb. op de voorſz. vraag in geſchrifte te antwoorden.

Dat ik, na een bedaard en onpartydig onderzoek, my volſtrekt niet heb kunnen imagineeren, welke redenen U Ed. Groot Achtb. hebben kunnen beweegen, om my thands, daar de zaak ten princi-

Digitized by Google

paalen door U Ed. Groot Achtb. in myne abſentie, en in die van verſcheide myner mede-Raaden reeds gedetermineerd is, een diergelyke vreemde vraag te laaten doen.

Het is immers boven alle contradictie, dat U Ed. Groot Achtb. met de ſtem van deeze Stad geconcurreerd hebben, om zyn Hoogheid de Heer Erf-Stadhouder deezer Provincie &c. &c. &c. te authoriſeeren, om Regent of Regenten uit hunne Bedieningen te ontzetten, en is dit waarachtig, gelyk ik vertrouw, dat U Ed. Groot Achtb. zulks niet zullen contradiceeren; zo dunkt my, dat het zeer duidelyk en klaar is, dat U Ed. Groot Achtb., zo veel hun betreft, zyn Hoogheid de magt hebben verleend, om des goedvindende over myne Vroedſchaps plaats te disponeeren.

Hebben U Ed. Groot Achtb. op dat tydſtip goedgevonden, zonder my alvoorens een Secretaris te zenden, of my tot de Vergadering van U Ed. Gr. Achtb. *cum indictione cauſæ* te beſchryven, zodaanig een beſluit te neemen, en hebben U Ed. Groot Achtb. geoirdeeld daar toe de magt te hebben, zo komt het my alleronbegrypelykst voor, dat U Ed. Groot Achtb. thands voor den dag komen met eene vraag, die al vry ſingulier is, en waar op ik des goedvindende, zeer veele remarques zou kunnen maaken.

De zaak is afgedaan, Ed. Groot Achtb. Heeren; myne Vroedſchaps plaats ſtaat zonder myne bewilliging reeds ter dispoſitie van zyn Hoogheid, en ik ben niet roekeloos genoeg, om thands my ſtellig te expliceeren op Reſolutien, die U Ed. Groot Achtb. in myne abſentie genoomen hebben, en die met vry wat overhaasting zyn doorgedrongen.

Neen Ed. Groot Achtb. Heeren! ik ben gereſolveerd de dispoſitie van zyn Hoogheid over myne Vroedſchaps plaats af te wagten, en ik ben te meer daar toe gereſolveerd, om dat ik gezien heb, dat de Ingezetenen van deeze Stad opgeroepen zyn,

om

om hunne bezwaaren in te brengen, en is het, dat tegen my van wegen de Burgery klagten worden ingebragt, welke by zyn Hoogheid van dat gewigt worden geoirdeeld, dat ik ter wegneeming van alle diffidentie behoorde ontzet te worden uit myne Bediening als Raad in de Vroedschap, zo zal ik my deeze ontzetting niet alleen zeer wel getroosten, maar tot byzondere *eer* rekenen; vooral, indien my de gelegenheid benoomen word, om met alle bedaardheid te onderzoeken de bezwaaren, en de *qualiteit* der klaagende Ingezetenen.

Ik verzoek, dat deeze tot myne decharge in de Notulen van de Vroedschap mag worden geinsereerd.

Ik beveel U Ed. Groot Achtb. in de bescherming des Allerhoogsten, en noem my met alle gepaste hoogachting,

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Gouda, den 29 Dec. 1787.

U Ed. Groot Achtb. Dienstwillige Dienaar en mede-Broeder in Raade.

(*was get.*) N. Teyssen.

No. 736. *Publicatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, waar by de Regeering der Stad Gouda word veranderd.*

Wy Willem, by de gratie Gods, Prince van Orange en Nassauw, &c. &c. &c.

Allen den genen die deezen zullen zien of hooren leezen, salut; doen te weeten:

Dat wy in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harten neemende, dan dat de respective Steden deezer Provincie, onder ons Stadhouderschap forteerende, mogen worden gebragt in zodaanige orde en regeeringe, waar door derzelver ruat en voorspoed worden gestabileerd; en ons, zo door

de publieke notoriteit als door den voordragt van Gedeputeerden der Stad Gouda, kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad tusschen de Regenten en Ingezetenen *onderling zodaanige* diffidentie was ontstaan, waar door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maaken van de Authorisatie, by Resolutie van de Edele Groot Mogende Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, van dato den 31 October 1787, op ons verleend, en voorts uit het Rapport van onze Commisfarisfen, *Jonkheer* WILLEM GUSTAAF FREDERIK, *Graave* VAN BENTINCK, *Heere van Rhoon en Pendrecht, beschreeven in de Orden van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailjuw en Schout van 's Gravenhage, Hoog-Heemraad van Rhynland*, en *Mr.* DIRK MEERENS, *Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland*, welke wy (om pressante affaires ons persoonlyk in de voorsz. Stad niet kunnende laaten vinden) derwaards hadden gezonden, van al het voorenstaande nader geinformeerd zynde; mitsgaders dat de Raad-Pensionaris *Mr.* HENDRIK VAN WYN, en de Secretaris *Mr.* JEAN GYSBERTO DE MEY, Frs., hunne demisfien in die respective qualiteiten van onze voornoemde Commisfarisfen hadden verzogt en bekomen; als mede dat *twintig* van de *vyf- en- twintig* in functie zynde *Vroedschappen* der voorsz. Stad, en de Secretaris *Mr.* JOHAN DIEDERIK VAN DER BURCH, hadden verklaard, ter bevordering van ons voorschreeven goed oogmerk, geneigd te zyn, hunne respective posten ter onzer dispositie neêr te leggen; hebben goedgevonden de voorsz. meeninge en intentie der voornoemde twintig Vroedschappen en Secretaris met onze approbatie te secondeeren; dienvolgende houden wy mits deezen dezelven voor ontlast van hunne voorschreeven posten, hunlieden bedankende voor den dienst aan de Stad Gouda tot nu toe gepraesteert; zo als wy mede hebben goedgevonden, alle de verdere Vroedschappen der voorsz. Stad te ontslaan, gelyk wy dezelven ontslaan by deezen, van hunne voorsz.

func-

Digitized by Google

ſtructien; zodaanig nogthands, dat alle de voornoemde, zo ontlaste als ontſlagene Regenten, daar door niet zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden naam en faam, veel min dat dezelve daar uit zullen mogen worden geſuſpicieert, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedraagen te hebben; interdiceerende wel ſtrictelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde gewezene Regenten daar over te betichten, veel min hunne Perſoonen of Goederen eenigſints te moleſteeren, beſchaadigen of incommodeeren; dezelven, mitsgaders hunne Familien en Goederen ten dien einde neemende in onze ſpeciaale protectie en ſauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde Reſolutie van Hun Edele Groot Mogenden.

Wyders hebben wy goedgevonden aan te ſtellen, gelyk wy aanſtellen by deezen:

Tot RAADEN.

Mr. Gualtherus de Moor (*abſent*).
Mr. François de Mey, *Heer van Limmen.*
Mr. Daniël Willem Leſtevenon, *Heer van Schoonauwen* (*abſent*).
Mr. Jan Noortbergh, *Heer van Bleskensgrave.*
Willem van der Hoeve.
Dr. Willem Griffioen.
Mr. Adriaan Pieter Twent, *Heer van Raaphorst.*
Gerard Willem van Blydenbergh.
Mr. Huybert van Eyck.
Mr. Alexander Hendrik Metelerkamp.
Dr. Albert Verryst.
François van Harencarſpel Decker.
Mr. Didefik Gregorius van Teylingen, *Heer van Cameryk.*
Mr. Reynier Swanenburg.
Mr. Melchior Willem van den Kerckhoven van Groenendyck. (*heeft bedankt en verzogt te mogen worden geëxcuſeert van de Regeering.*)

Mar-

Digitized by Google

Marcellus Bisdom, *Heer van den Huize en hoge Heerlykheid Vliet.*
Mr. Adriaan Jacob van der Does.
Samuel Gideon Wobma (*absent*).
Mr. Jan Arend van der Burch.
Johannes van der Hoeve (*absent*).
Jan Boers, Jz.
Jan Boon.
Mr. Willem Mauritz Swellengrebel.
Gerrit Boon van Oſtade.
Mr. Jan Bouwens.
Pieter Smaaſen.
Mr. Fredrik van Breda.
Mr. Jeronimus van Baſen Jongbloet.

Tot BAILJUW en SCHOUT.

François van Harencarſpel Decker.

Tot BURGEMEESTEREN.

Mr. François de Mey, *Heer van Limmen.*
Willem van der Hoeve.
Mr. Alexander Hendrik Metelerkamp.
Dr. Albert Verryst.

Tot SCHEPENEN.

Mr. Reynier Swanenburg.
Johannes van der Hoeve.
Joan Boers, Jz.
Jan Boon.
Pieter Smaaſen.
Mr. Fredrik van Breda.
Willem Jan van As.

Tot SCHEPENEN COMMISSARISSEN.

Jan Boers, Jz.
Jan Boon.
Mr. Fredrik van Breda.

Tot

Digitized by Google

Tot GECOMMITTEERDE RAAD tot Mey 1790.

Dr. Willem Griffioen.

Tot GECOMMITTEERDE IN DE STAATEN GENERAAL tot Mey 1790.

Mr. Adriaan Pieter Twent, *Heer van Raaphorst.*

Tot GECOMMITTEERDE IN DE GENERALITEITS REKENKAMER met Mey 1788.

Mr. Jan Noortbergh, *Heer van Bleskensgrave.*

Tot GECOMMITTEERDE RAAD TER ADMIRALITEIT TE AMSTELDAM tot Mey 1791.

Gerard Willem van Elydenbergh.

Tot BEWINDHEBBER VAN DE OOST-INDISCHE COMPAGNIE tot Mey 1793.

Mr. Adriaan Jacob van der Does.

Tot BEWINDHEBBER VAN DE WEST-INDISCHE COMPAGNIE.

Mr. François de Mey, *Heer van Limmen.*

Tot GECOMMITTEERDE ADJUNCTEN TER DAGVAART.

Mr. Diderik Gregorius van Teylingen, *Heer van Cameryk.*

Mr. Willem Mauritz Swellengrebel.

Tot RAADPENSIONARIS.

Mr. Abraham Groeneveld.

Tot SECRETARISSEN.

(*Behalven* Mr. Hubert van Eyck, *en den geadjungeerden*

Mr. Vincent van Eyck, *welke van nu voortaan als Secretaris van Burgemeesteren zal fungeeren, en by overlyden van zyn Vader den voorn. Mr. Hubert van Eyck, effectief Secretaris van Burgemeesteren zal zyn).*

Mr.

Digitized by Google

Mr. Johan Diederik van der Burch, (*in yang volgende nä voorn. Mr. Hubert van Eyck*).
Jan Verryst, *Heer van Oucoop.*

Voorbehoudende *aan ons*, om de in cas van non-acceptatie van een of meer der voornoemd aangeſtelde Regenten overblyvende plaatzen te vervullen.

Voorts gelasten wy onze voorn. Commisſarisſen, om, in onze Naam, de voorn. aangeſtelde Regenten en Ministers in derzelver reſpective qualiteiten, de gewoone ééden af te neemen, als mede alle de voorn. Raaden en derzelver Ministers, af te neemen den ééd by Reſolutie van Hun Edele Groot Mogenden van dato den 15 February 1788 gearreſteert, luidende als volgt:

„ Wy belooven en zweeren gehouw en getrouw
„ te zullen zyn aan de Conſtitutie en Regeerings-
„ vorm van den Lande van Holland en West-Vries-
„ land, beſtaande in de Hoogſte en Souvereine O-
„ verheid van Hun Edele Groot Mogenden de Staa-
„ ten van den zelve Lande, met het Erf-Stadhou-
„ der-, Gouverneur-, Kapitein- en Admiraalſchap-
„ Generaal, erffelyk in het Doorluchtig Huis van
„ Orange, zodaanig als het zelve in Hunner Ed.
„ Groot Mog. Reſolutien van den jaare 1747 is op-
„ gedragen, en by den tegenwoordigen Heer Erf-
„ Stadhouder in 1766 is aanvaard."

En eindelyk nog alle Vroedſchappen en Ministers, welke die Ambten op den 23 November 1787 bekleed hebben, en by deeze wederom zyn aangeſteld, te doen afleggen den ééd by Hunner Edele Groot Mogenden Reſolutien van den 23 November 1787 geordonneerd, houdende:

„ Dat zy verklaaren, dat zy aan de Acte van
„ Verbintenis welke op den 8 Augustus 1786 tus-
„ ſchen verſcheiden zich noemende Vaderlandlie-
„ vende Regenten te Amſteldam aangegaan, en door
„ dezelve, en naderhand mede door veele anderen
„ geteekend is, of geenerlei deel hebben gehad,

„ di-

„ direct of indirect, of by zo verre zy daar aan ee-
„ nig deel direct of indirect gehad mogten hebben,
„ daar van te reſilieeren en zich ontſlagen te hou-
„ den, van alle uit dien hoofde gecontracteerde ver-
„ plichting".

Wyders verklaaren wy, onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten (ook van de zodaanige onder hen aan welker Poorterſchaps-jaaren ietwes ontbreekt) in manieren als vooren gedaan, in dit extraordinair geval alleen is geſchied tot meerder rust en dienst der voorſchreeven Stad Gouda, en tot wegneeming van diffidentie en onlusten aldaar ontſtaan, en zulks zonder eenige prejuditie of conſequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden en Gerechtigheden, de voorſchreeven Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelver competeerende, die wy verſtaan, dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen, en dewyl wy een byzonder belang ſtellen in alles wat in ons is, te helpen toebrengen, om de rust, eendragt, het vertrouwen, en de daar uit ſpruitende bloei van dit gezegend Gewest, en van de voorſz. Stad Gouda, te doen herleeven.

„ Reſerveeren wy wyders aan ons, om zo ſpoe-
„ dig mooglyk, op de reſpective adreſſen en ver-
„ zoeken aan onze voornoemde Commisſariſen ge-
„ daan, te disponeeren, en verder zodaanige or-
„ dres te ſtellen, als wy tot meeste rust en dienst
„ van den Lande in 't gemeen en van de voor-
„ ſchreeven Stad in 't byzonder zullen oirdeelen te
„ behooren".

Eindelyk vermaanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorſchreeven Stad Gouda, dat zy alle tot hier toe geſubſiſteerd hebbende partyſchappen en animoſiteiten laaten vaaren, het gepaſſeerde wederzydſch vergeeven en vergeeten, en gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vrede en goede harmonie ſamen leeven, terwyl wy het betrachten of nalaa-

ten

ten van deezen plicht van de zyde der genen, die profesſie maaken van Aankleevers te zyn van de belangen van ons Huis, zullen aanmerken als den toetsſteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende wy voorts, en des noods beveelende, dat al de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betragten al het gunt de plicht van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vorderd, op pœne dat die genen, welke bevonden zullen worden tegen deeze onze ſerieuſe wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve ſchuldig te maaken, als Verſtoorders van de gemeene rust en Verachters van onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel zullen worden geſtraft.

Gedaan in 's Gravenhage, den 3 Maart 1788.

(*was get.*) W. Pr. VAN ORANGE.

Lager ſtond,

Ter Ordonnantie van zyn Hoogheid,

(*was get.*) W. VAN CITTERS.

Digitized by Google

Stukken betrekkelyk de Stad Zwolle, loopende van N°. 737 tot N°. 748 ingeſlooten.

N°. 737. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, betrekkelyk de verzogte Doormarſch van eenige Pruisſiſche Troepes door deeze Provincie naar Holland.*

Vrydag den 13 *September* 1787.

Coſs. { Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

Raad en Meente heden extraordinair vergaderd zynde, is aan Haar Eerb. te kennen gegeeven, dat Schepenen en Raaden niet hadden willen afzien aan de Vrienden van de Meente, met prælecture der ſtukken daar toe relatief (*), communicatie te geeven van het ter Staatsvergadering gepasſeerde, omtrent de verzogte doormarſch van eenige Pruisſiſche Troepes door deeze Provincie naar Holland; hier in beſtaande: dat na dat de Misſive van zyn Koninglyke Majeſteit van Pruisſen aan de Staaten deezer Provincie op den 1ſten *September* laatstleeden geſchreeven, houdende verzoek tot doormarſch van eenige Troepes door deeze Provincie naar Holland gedestineerd, ter Vergadering van Ridderſchap en Steden was voorgekomen, dit poinct ten fine van Rapport aan de Commisſie van Finantie was gedemandeerd, welke daar op zo een Brief tot antwoord aan gemelde zyn Koninglyke Majeſteit, als een Misſive van Haar Hoog Mogenden en de Heeren Staaten van Holland, hadden geconcipieerd, en aan Rid-

(*) Zie deeze Stukken in het *I. Deel* deezer Verzameling, N°. 24, 25, 26 en 27. bladz. 77——81.

Digitized by Google

Ridderſchap en Steden geptæadviſeerd, dezelve ten ſpoedigſten te doen afgaan.

Dat Schepenen en Raaden daar op gereſolveerd hebbende, de Heeren Gecommitteerden ten Landdage *in mandatis* te geeven, gemelde Rapport te aggreëeren, en dien ten gevolge in de afzending dier Misſives namens deeze Stad te conſenteeren.

Moetende Schepenen en Raaden hier nog byvoegen, dat by Ridderſchap en Steden deeze morgen alzo geconcludeert is, en gemelde Misſives in dier-voegen zullen worden gedepecheert.

Waar mede de Vrienden van de Meente zyn bedankt, en is deeze Vergadering alzo geſcheiden.

N°. 798. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, over de Propoſitie door den Heere Drost van Vollenhove op den 24ſten deezer ter Staatsvergadering gedaan, tendeerende om Militie in deeze Provincie te neemen &c.*

Saturdag den 29 September 1787.

Coſa. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

Raad en Meente heden extraordinair vergaderd zynde, is aan de Vrienden van de Meente te kennen gegeeven, dat de Heeren ten Landdage gecommitteerd, hadden gerapporteerd, dat de Propoſitie door de Heer Drost van Vollenhove op den 24ſten deezer ter Staatsvergadering gedaan, tendeerende om Militie in deeze Provincie te neemen, op gisteren door de meerderheid der Heeren Edelen en de Stad van Deventer was geconcludeert, en door hun Wel Ed. overgenoomen.

Dat Schepenen en Raaden daar over gedelibereerd hebbende, zekerlyk van advys zouden geweest zyn, om ter Staatsvergadering gemelde Propoſitie te declineeren, dan conſidereerende de te-

gen-

Digitized by Google

genwoordige toeſtand van zaaken, en de last waar door deeze Stad en goede Burgery door de inkwartiering der Pruisſiſche Troepes zo kragtig gedrukt word, in diervoegen dat het door dezelve by continuatie niet kan worden uitgehouden, en daar by nog door hun Heeren Gecommitteerden ten Landdage geinformeerd zynde, dat in het beſoigne, over de hier na gemelde Propoſitie van Schepenen en Raaden gehouden, door Leden van Staat was geavanceert, dat gemelde Pruisſiſche Troepes deeze Stad wel niet zouden quitteeren, voor en al eer een ander Guarniſoen uit Troepes van onzen Staat beſtaande, zich daar binnen bevond; uit contemplatie van dit alles; vermeend hadden het hunne indiſpenſable plicht te zyn; wilden zy de Stad en Burgery niet aan een totaale ruine bloot ſtellen, tot ontheffing der Pruisſiſche Troepes, te conſenteeren in het neemen van een niet te zwaar Guarniſoen uit Troepes van onzen Staat beſtaande, in deeze Provincie en Stad, zodaanig dan nog, om geene andere binnen dezelve te admitteeren, dan van welk het conſteerd, dat zich in hunne Guarniſoenen ſtil en vreedzaam gedragen hebben, en zich aan geene excesſen tegen de Burgeryen hebben ſchuldig gemaakt, ten einde de goede Burgery ten dien opzichte gerust kan zyn, en geen overlast te wagten hebbe; verzoekende Schepenen en Raaden met relatie tot het Guarniſoen voor deeze Stad uit hoofde van hun gemaakt engagement, op gronden als boven gemeld, het mede-conſent van Haar Eerb. by deezen.

Voorts hebben Schepenen en Raaden ter deezer occaſie niet willen afzyn, aan de Vrienden van de Meente het verhandelde op den Landdag van gisteren te communiceeren, daar in beſtaande, dat na dat door de Heer Vos *tot Nyenval* een memorie, waar mede zich eenige andere Heeren Edelen conformeerden, ter Vergadering was overgeleverd, tendeerende om geene Landdag te houden, zo lang de Pruisſiſche Troepes deeze Provincie bezet hielden,

den, de meerderheid der Ridderſchap met de Stad van Deventer echter verklaarde, te zullen delibereeren.

Dat vervolgens door gemelde meerderheid den Ridderſchap was geproponeerd, zyn Hoogheid te herſtellen ingevolge het Reglement van 1675, en het zelve weder te reintroduceeren, waar mede zich de Stad Deventer conformeerd, zulks door Campen en Zwolle wierd overgenoomen.

Dat des niet te min met de concluſie zynde voortgegaan, door beide Steden daar tegen is worden geprotesteerd, en hunne aanteekening gereſerveerd.

Dat voorts de ſuſpenſie van de betaaling der vier Compagnien van de Generaal VAN DER HOOP, en Comp. Artillery van de Major WILDRIK waren opgeheven, als mede de Genoodſchappen en Vrycorpſen vernietigd, en de Veldteekens afgeſchaft.

Moetende Schepenen en Raaden hier nog byvoegen, dat daar zy in hunne qualiteit vermeenen, alles te moeten aanwenden, wat immers tot nut en welzyn der goede Burgery zoude kunnen ſtrekken, en daar zy in die ſentimenten ſtaan, om daar aan alles op te offeren; zy ook conſidereerende de last waar mede deeze Stad gedrukt is, en niets vuuriger wenſchende, dan de Burgery ontflagen te zien van een juk dat haar hard valt en haare ruine noodwendig zoude moeten veroirzaaken, de Heeren Gecommitteerden ten Landdage hadden *in mandatis* gegeeven, om de volgende Declaratie ter Vergadering van Ridderſchap en Steden te doen (*).

Waar op de Vrienden van de Meente ter deliberatie afgetreden, en dien na weder boven gekomen zynde, *in ſcriptis* hebben overgegeeven.

Reſolutie van de Meente.

De Meente conformeerd zich met de Propoſitie van Schepenen en Raaden omtrent het leggen van Troepes binnen deeze Stad, en inſteerd dat zulks zo ras doenlyk mag geſchieden.

Wien

(*) Zie deeze Declaratie hier beneden, N°. 742. bl. 174.

Digitized by Google

Wien na aan de Vrienden van de Meente is geproponeerd, dat Schepenen en Raaden uit contemplatie van het ongemeen groot bezwaar, welke de min vermogende onder onze Burgeren en Ingezetenen ondervinden door het inkwartieren en in kost hebben der Pruisſiſche Husſaaren, hadden gereſolveerd aan dezelve tot voorkoming hunner totaale ruine uit Stads Caſſa daar in te gemoet te komen, verzoekende tot het emplooi van eenige Penningen daar uit ten voorſchreeven einde, het mede-conſent van Haar Eerb.

Waar op de Vrienden van de Meente afgetreden en weder boven gekomen zynde, *in ſcriptis* hebben overgegeeven.

Reſolutie van de Meente.

De Meente houd de Propoſitie van Schepenen en Raaden over het gebruik van Stads Penningen, tot verligtinge van ſommige Burgers van de last van inkwartiering tot maandag in advys, en bedankt Schepenen en Raaden voor de gegeevene communicatie van het verhandelde op de Landdag.

Waar mede de Vrienden van de Meente zyn bedankt, en is deeze Vergadering alzo geſcheiden.

N°. 739. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, over het geeven van haar conſent tot gebruik van Stads Penningen.*

Maandag den 1 *October* 1787.

Coſs. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THURKSING en LINDENHOF.

Raad en Meente &c.

Reſolutie van de Meente.

De Meente difficulteerd in het geeven van haar conſent tot het gebruik van Stads Penningen, zo

Digitized by Google

als het zelve laatstleeden saturdag door Schepenen en Raaden aan de Meente is gevraagt, en door dezelve tot heden is in advys gehouden (*).

Waar op de Vrienden van de Meente verzogt zynde af te treden en dien na weder boven te komen, is aan Haar Eerb. tot antwoord toegevoegt, dat Schepenen en Raaden uit de Resolutie van de Vrienden van de Meente verneemende, dat tot het geeven van consent tot gebruik van Stads Penningen, zo als het zelve door Schepenen en Raaden is gevraagt, gedifficulteerd is geworden, derhalven tot illucidatie moeten byvoegen, dat terwyl tot inkwartiering van Pruisische Troepes geen ægaliteit heeft kunnen worden in agt genoomen, vermids die Troepes eenige schikkingen zelv hadden gemaakt, en gevolgelyk veel min vermogende boven andere zyn bezwaard geworden, het emplooi van die Penningen zoude strekken tot kostgeld voor die meest gedrukte en onvermogende, en dus verder proponeeren en al nog insteeren, een somma van uiterlyk 500 Guldens daar toe te assigneeren, en zo onvermoedelyk Haar Eerb. daar in verder mogten blyven difficulteeren, alsdan aan Schepenen en Raaden een middel aan de hand zullen gelieven te geeven, om die extraordinair bezwaarde en onvermogende te gemoet te kunnen komen.

Waar op de Vrienden van de Meente, ter deliberatie afgetreden, en weder boven gekomen zynde, *in scriptis* hebben overgegeeven.

Resolutie van de Meente.

De Meente consenteerd in de nadere Propositie van Schepenen en Raaden.

Waar mede de Vrienden van de Meente zyn bedankt, en is deeze Vergadering alzo gescheiden.

(*) Zie hier voor bladz. 165.

Digitized by Google

N°. 740. *Extract uit het Boek van Resolutien van Raad en Meente der Stad Zwolle, over de akelige toestand waar in die Stad en Burgery zich bevind door de inkwartiering der Pruisische Troepes &c.*

Vrydag den 5 October 1787.

Cos. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

Raad en Meente heden extraordinair vergadert zynde, is aan de Vrienden van de Meente voorgedragen.

Dat Schepenen en Raaden niet langer kunnen afzyn ter kennis van haar Eerb. te brengen de naare en akelige toestand, waar in zich thands deeze Stad en Burgery bevindt door de ordres door de Commandant van het Corps Troepes van zyn Prüisische Majesteit, waar voor alleen den doormarsch was gevraagt, gesteld, en welke tot die hoogte geklommen is, dat Schepenen en Raaden tot hun leedwezen moeten verklaaren, geene wezenlyke directie van zaaken meer te hebben, en alzo aan hun plicht niet te kunnen beantwoorden; en waar by komt, dat de Burgery zodaanig word bezwaard, dat zulks verder voortduurende, voor dezelve een ondraagelyke last word, waar by komen de excesive kosten en verteeringen, door de Stad zullende moeten worden betaald, waar van reeds een Rekening van de Wed. VAN OMMEN ter somma van *f* 848 - - - wegens verteeringen van de Commandant der Hussaaren is ingekomen, die hier nevens word overgelegt: dat echter alles in het werk willende stellen, om voor zo veel in hun is, de Burgery van deezen zwaaren en drukkenden last hoe eerder zo beter te ontheffen, derhalven onder inhaesie van hun gedeclareerde ter laatster Vergadering van Ridderschap en Steden gedaan, en aan haar Eerb. den 29sten September jongstleeden gecommunieert, proponeeren of haar Eerb. met Schepenen en Raa-

Digitized by Google

den niet zouden kunnen goedvinden, een Commissie van vier Leden uit den haaren te benoemen, waar toe Schepenen en Raaden de Heeren op den 20sten September laatstleeden gecommitteerd hadden verzogt, om daadelyk in conferentie te treden en zodaane middelen voor te slaan, als ter bereiking van voorschreeven einde best geschikt en dienstig zullen oirdeelen, ten einde alsdan daar op ten spoedigsten by Raad en Meente finaal te worden gerefolveerd, zo als ten meesten dienste van de Stad en Burgery zal worden bevonden te behooren.

Waar op de Vrienden van de Meente ter deliberatie afgetreden, en weder boven gekomen zynde, *in scriptis* hebben overgegeeven.

Resolutie van de Meente.

De Meente conformeert zich met de Propositie van Schepenen en Raaden, en committeerd tot de voorgeslagene Commissie.

Uit Voorstraat	Dr. ENGELENBERG.
Waterstraat	Dr. VAN RIEL.
Dieserstraat	M. NIEUWENSLYK.
Sassenstraat	C. VAN DEN HEEM.

Insteerende echter de Meente dat de voorgemelde Heeren haare conferentien daadelyk beginnen, en terstond aan Raad en Meente rapport doen.

Waar mede de Vrienden van de Meente zyn bedankt, en is deeze Vergadering gecontinueerd tot heden middag om twee uuren.

Post meridiem Cos. *iisdem.*

Door de Heeren heden morgen gecommitteerd ter Vergadering van Schepenen en Raaden, rapport van het gerefolveerde dier befoigne zynde gedaan, zo als hier na geinfereerd en by prælecture aan haar Eerb. zal worden gecommuniceerd, hebbende haar Wel Ed. Hoog Achtb. naar deliberatie goedgevonden, zich met opgemelde Rapport te conformeeren; verzoekende dat de Vrienden van

de

Digitized by Google

de Meente zich insgelyks met het zelve zullen gelieven te conformeeren.

De Heeren by Reſolutie van Raad en Meente van heden gecommitteerd, hebben gerapporteerd: dat het uit alle de omſtandigheden in deeze Stad en Provincie plaats hebbende, en uit het gene men, ook elders in de Republiek ziet gebeuren, ten vollen blykbaar is, dat 'er geen hoope is dat deeze Stad en goede Burgery van de voor haar ondraagelyke last van Pruisſisch Guarniſoen, zal worden bevryd, voor dat de veranderingen in Stads Regeeringsbeſtier by Reſolutien van Raad en Meente van den 23ſten en 29ſten January laatst gemaakt of geconfirmeerd, worden opgeheven.

Dat zy Heeren daarom van adviſe zyn, dat ter voorkoming van de totaale ruine van de Stad en goede Burgery, die gewis en ſpoedig zal volgen moeten, zo dezelve met dien last langer zouden moeten bezwaard blyven, gemelde Reſolutien dienen te worden ingetrokken, en dien ten gevolge de op Pauli laatstleeden gedaane Keur van Schepenen en Raaden ter approbatie aan den Heer Stadhouder, even als te vooren diende te worden gezonden; in die billyke verwagting echter, dat des niet te min, de bezwaaren die door de Burgers en Ingezetenen deezer Stad, na dat daar toe by Publicatie van Raad en Meente waren opgeroepen, zyn ingegeeven, voor zo ver die wezenlyk gegrond zyn, behoorlyk zullen worden geredreſſeerd.

Dat zy Heeren Gecommitteerden, dan ook om reden en uit conſideratie als boven, Raad en Meente te præadviſeeren, daar toe direct te reſolveeren, als oirdeelende dat de tegenwoordige nood den Stad, Raad en Meente daar toe genoegzaam wettigd.

Zullende zy Heeren Gecommitteerden overeenkomſtig het engament, waar mede zich Raad en Meente aan de goede Burgery met betrekking tot de voorgemelde verandering in Stads Regeeringsbeſtier gemaakt, zich verbonden hebben, wel me-

Digitized by Google

de hebben gepræadviseerd, om voor het neemen van zodaane finaale Resolutie, de Burgery deezer Stad te convoceeren, ten einde van dezelve ontslag van dit engagement te verzoeken, was het niet dat in de omstandigheden waar in de Stad zich bevind, eene generaale convocatie der Burgery, zo die al mooglyk zyn mogt, voor de rust der Stad zeer zorgelyk zyn zoude, en het daar en boven toch ook voor de Burgery niet doenlyk is, thands daar over met genoegzaame vryheid te kunnen stemmen.

Waar op de Vrienden van de Meente ter deliberatie afgetreden, en weder boven gekomen zynde, *in scriptis* hebben overgegeeven.

Resolutie van de Meente.

De Meente conformeerd zich met de Resolutie van Schepenen en Raaden over het Rapport door de Commissie deezen morgen gedecerneert, uitgebragt.

Verzoekende echter de thands fungeerende Leden van de Magistraat mogen blyven sessie houden tot dat daar over nadere dispositien gemaakt zullen zyn.

Insteerende verder, dat het door bovengemelde Commissie gepræadviseerde, zo spoedig mooglyk mag worden geëffectueerd.

Waar op haar Eerb. verzogt zynde af te treden, en daar na weder boven te komen, aan de Vrienden van de Meente door Schepenen en Raaden is gedeclareert, zo veel mooglyk aan de intentie van haar Eerb. te zullen voldoen.

Waar na de Vrienden van de Meente zyn bedankt, en is deeze Vergadering alzo gescheiden.

No.

Digitized by Google

No. 741. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Zwolle, behelzende middelen ter verligting van den eene zo zeer boven den anderen bezwaard worden Burger door inkwartiering van het Corps Troepes van zyne Pruisfische Majesteit &c.*

Woensdag den 26 September 1787.

Cofs. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

In consideratie genoomen zynde, dat door de inkwartiering van het Corps Troepes van zyn Pruisfische Majesteit binnen deeze Stad, den eenen Burger zo zeer boven den anderen bezwaard word, en daar in op de een of andere wyze niet anders kunnende worden voorzien, dan door het een of ander te doen furnisfement by de goede Burgeren en Ingezetenen, welke tot nog toe geen merkelyk bezwaar van dezelve hebben gehad, de zo zeer bezwaarden te soulageeren.

Zo is naar deliberatie goedgevonden, de Wykmeesters te gelasten, ieder in haar Wyk rond te gaan, en de goede Burgery deeze onze intentie te kennen te geeven, en dezelve te verzoeken zodaanig furnisfement aan haar ter hand te willen stellen, als dezelve ter bereiking van dit zo heilzaam oogmerk ieder naar haar staat wel zullen willen impendeeren.

Goedgevonden de Heer Burgemeester LINDENHOF te verzoeken en te qualificeeren, zich te vervoegen by den Commandeerende Heer Overste van de Pruisfische Troepes zich thands alhier bevindende, en zyn Wel Edele voor te houden: dat hoe zeer Schepenen en Raaden redenen hebben zich te loueeren over de goede orde, welke voornoemde Heer Commandant onder gemelde Troepes houd, en zyn Wel Ed. daar voor dank zeggen, echter onze goede Burgery door de inkwartiering dier Troepes zodaanig gedrukt wierd, dat het niet wel moog-

mooglyk was hun verder daar mede te belasten, en met aanvoering van verder daar toe geschikte redenen alle mooglyke instantien te doen, om gemelde Troepes, waar voor alleen doormarsch verzogt was, van hier te doen marcheeren, en dezelve daar van te ontlasten.

N°. 742. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Zwolle, behelzende eene Propositie ter Staatsvergadering te doen, en aan de Heeren Gecommitteerden ten Landdage* in mandatis *gegeeven &c.*

Donderdag den 27 *September* 1787.

Cos. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

Goedgevonden de Heeren Gecommitteerden ten Landdage *in mandatis* te geeven, de Propositie hier na geinsereerd.

De Heeren Gedeputeerden der Stad Zwolle, hebben op expresse last hunner Heeren Principaalen voorgedragen, dat zy met veel aandoening ter kennis van Ridderschap en Steden moesten brengen, dat voorleeden maandag een Corps Troepes van zyn Koninglyke Majesteit van Pruisen, bestaande uit drie Esquadrons Husaaren, onder commando van den Heer Overste VAN GORCKING, binnen hunne Stad was ingerukt, en aanstonds de Hoofdwagt en de Poorten had bezet, na de aldaar staande Wagten van het Burger Regiment deezer Stad te hebben doen afmarcheeren.

Dat gemelde Heer Commandant na het inrukken van die Troepes, by zich had gerequireerd twee Heeren van de Magistraat.

Dat hunne Heeren Principaalen daar op ook daadelyk twee Heeren uit hun midden na denzelven hadden gecommitteerd, en dat hun door dezelve was gerapporteerd, dat den Heer Commandant van hun

hun had gerequireerd, om boven en behalven de disſolutie en ontwapening der Brigade, van het Corps ligte Burger-Cavallery, en van het Genoodſchap op deszelvs inſtantie gedaan, ook nog alle de Geweeren van deezer Stads Burgeren en Ingezetenen te doen ophaalen, en voor dien avond te vyf uuren aan het Stadhuis te bezorgen; dat zy Gecommitteerdens daar tegens wel hadden gedaan de nadrukkelykſte inſtantien, en onder allegatie van meerder andere redenen en motiven, gemelde Heer Commandant hadden onder het oog gebragt, dat deezer Stads Burgery van ouds af altyd was gewapend geweest, en die requiſitie tegen de rechten en gerechtigheden en onbetwistbaare Hoogheid der Stad was ſtrydende, doch dat alle inſtantien vrugteloos geweest waren.

Dat hunne Heeren Principaalen daar op dan ook naar deliberatie, ten einde meerder onheilen voor te komen, hadden goedgevonden aan die requiſitie te voldoen, en alle die Geweeren te doen ophaalen.

Dat hunne Heeren Principaalen naar deeze deference aan gemelde requiſitie en uit conſideratie dat door zyn Pruisſiſche Majeſteit, gelyk alreeds gemeld is, alleen de doormarſch door deeze Provincie was gevraagt, en dat zy zich niet alleen daar en tegen niet hadden verzet, maar zelvs by Publicatie alle hunne Burgeren en Ingezetenen hadden gelast, de gemelde Militie niet alleen geen overlast, 't zy met woorden of daaden aan te doen, en geene gegronde reden tot klaagen te geeven, maar ook integendeel aan dezelve alle nodige goede dienſten te verleenen, zo als zy ook zelve, alle de hun mooglyke arrangementen hadden gemaakt, om aan die Troepes binnen hunne Stad al het nodige te bezorgen, en alle gemak te procureeren.

Dat hunne Heeren Principaalen, zeggen ze, om gemelde reden zich dan ook hadden geflatteerd, dat gemelde Troepes niet langer hunne Stad zouden hebben bezet gehouden, doch dat dezelve die alnog

nog blyven occupeeren, en dat de instantien by den Heer Commandant gedaan, om gemelde Troepes van hier te doen marcheeren, en de Stad daar van te ontlasten, tot nog toe te vergeefs waren geweest.

Dat hunne Heeren Principaalen met aandoening echter moeten verklaaren, dat, hoe zeer zy alle redenen hadden, om zeer te loueeren en volkomen vergenoegt te zyn, over de goede orde en stricte discipline door den Heer Commandant gesteld zynde en gehouden wordende, de inkwartiering dier Troepes echter voor haare Stad en Burgery by verder aanhouden een ondraagelyke last zou zyn.

Dat zy daarom met te meerden aandrang by deezen, Ridderschap en Steden op het nadrukkelykste moeten verzoeken, met hun te concurreeren, om hunne Stad van die last ten spoedigsten bevryd te krygen, daar zy zich moeten verzekeren, dat alle Leden van Staat daar toe gaarne, en met allen yver zullen mede werken; zo tot conservatie van de Rechten, Privilegien en Hoogheid hunner Stad; als uit aanmerking dat de ruine van hunne Burgery, zo aanmerkelyk in de gemeene Provinciaale lasten draagende, voor de Provincie in het algemeen van de allernadeeligste gevolgen moet zyn.

Dat zy Heeren Gedeputeerden daarom op expresse last hunner Heeren Principaalen, alle de Leden van Staat zo gezamentlyk, als ieder van dezelve in het byzonder, by deezen met alle nadruk verzoeken, alle zodaane middelen als hun tot gemelde einde geschikt of dienstig mogten voorkomen, zonder eenig uitstel aan de hand te geeven; met verklaaring, dat het hunne Heeren Principaalen, die nimmer iets anders beoogd hebben of nog beoogen, dan het waar belang en welzyn van het Vaderland in het gemeen, en van deeze Provincie en Stad in het byzonder te behartigen, het onder alle de onaangenaame indrukzelen die de tegenwoordige omstandigheden by elk Burger, en voorál by elk Regent die zyn Vaderland en mede Burgers

Digitized by Google

gers bemind, moet maaken, nog tot een waar genoegen verstrekt, van deeze hunne denkwyze by deezen een nieuw, en gelyk zy vertrouwen ontwyffelbaar blyk te kunnen geeven, door voor zo verre dezelve binnen de Stad aanwezig zyn, en dus die verklaaring hebben kunnen afgeeven, te declareeren, dat zo 'er ter bereiking van voorgemelde einde mogt worden vereischt, of nuttig zyn, dat zy voor hunne Persoonen opofferingen deeden, 'er geene, zelvs ook niet het resigneeren hunner posten, van hun kunnen begeerd worden, waar aan zy zich niet met bereidvaardigheid zullen onderwerpen, zo daar door maar het waare welzyn van deeze Provincie, Stad en Burgery kan bevorderd worden, en zo daar door de goede Burgery deezer Stad maar kan worden bevryd van de bovengemelde zwaare last, waar onder zy thands zugt, en verzekerheid kan bekomen voor alle verdere onheilen, en tegen alle overlast in haare Persoonen en Goederen kan worden geasecureerd.

No. 743. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Zwolle, waar by de Heeren Cameraars worden geauthoriseerd, om aan den Heer Burgemeester* BODDE *zyne opgeschootene Penningen aan de Wed.* VAN OMMEN, *te restitueeren.*

Vrydag den 28 *September* 1787.

Cons. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

Goedgevonden de Heeren Cameraars te qualificeeren, om aan den Heer Burgemeester BODDE, inval zyn Wel Edele de opgeschootene Penningen aan de Weduwe VAN OMMEN, waar by de Commandant der Pruisische Troepes logeert, en die daar toe geëmploijeert worden, niet mogt kunnen te

Digitized by Google

te rug bekomen, te rembourseeren, zo dra zyn Wel Edele zulks maar zal te kennen geeven.

No. 744. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Zwolle, waar by de Heer Burgemeester* BODDE *op nieuw word geauthoriseerd, om aan de Wed.* VAN OMMEN *nog eenige Penningen te verschieten.*

Dingsdag den 2 October 1787.

Coss. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

De Heer Burgemeester BODDE ter Vergadering hebbende gecommunieert; dat ingevolge authorisatie en Resolutie van den 28sten September jongstleeden, aan de Wed. VAN OMMEN had voorgeschooten de somma van twee honderd Guldens, dat gemelde Weduwe nu wederom zich by zyn Wel Ed. had vervoegt om nog honderd Guldens te mogen hebben, daar by voegende, dat het haar uit de omstandigheden voorkwam, dat van de Overste der Husaaren wel geene betaaling zoude erlangen; zo is naar deliberatie goedgevonden, de Heer Burgemeester BODDE wederom by deezen te verzoeken, aan gemelde Wed. VAN OMMEN nogmaals een somma van een honderd Guldens te willen verschieten, onder rembourssement dier Penningen als by de Resolutie van den 28sten September vermeld.

Den 9den October communiceerde de Heer Burgemeester BODDE, dat zyn Wel Ed. de drie honderd Guldens aan de Wed. VAN OMMEN opgeschoten, van dezelve had te rug bekomen.

No.

Digitized by Google

No. 745. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Zwolle, behelzende Rapport van den Heere Burgemeester* LINDENHOF, *over zyne ontmoeting by de Overste der Pruisischen, toen hy het verzoek aan den zelven deedt, om de opgehouden Beurtschepen naar Amsteldam te laaten vertrekken &c.*

Saturdag den 6 October 1787.

Cos. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THURSSINK en LINDENHOF.

De Heer Burgemeester LINDENHOF heeft ter Vergadering gerapporteerd; dat hy deezen morgen op dringend verzoek van de Beurtschippers by den Heer Pruisischen Oversten poogingen heeft gedaan, om daar thands de zaaken met Amsteldam genoegzaam geschikt waren, vryheid tot het vertrek van den Beurtman te erlangen.

Dat de Heer Overste hem had ten antwoord gegeeven, hoe wy, die toonden niets ten genoegen van den Heer Erf-Stadhouder en van hem Oversten te willen doen, faciliteit van hem konden vraagen of verwagten.

Dat hy ten antwoord had gegeeven, dat wy door het zenden van de *Magistraats* keur ter approbatie van den Erf-Stadhouder het tegendeel hadden getoond.

Dat de Heer Overste had gerepliceert, dat hy bedoelde het uitsteeken van een Vlag van de Toren, en het algemeen dragen van een Orange lint, het geen wy niet tegenstaande zyne herhaalde instantien, en den voorgang van de geheele Republiek alnog bleeven weigeren.

Dat hy daar toe geen order zoude geeven, doch dat, voor dat zulks geschiedde, geen Boot zoude vertrekken.

Dat hy getragt had door redenen den Heer Oversten te overtuigen, dat zulks niet uit hardnekkigheid, maar om dat de Regeering meende overtuig-

tuigd te zyn, dat het belang van de Stad zulks vorderde, was nagelaaten.

Dat de Heer Overſte des niet tegenſtaande had geperſiſteerd, met verdere byvoeging, dat hy ons zulks alnog ten onzen besten ried, en dat wy verzekerd konden zyn, dat het Pruisſiſch Guarniſoen niet van hier zoude vertrekken, voor dat aan deeze begeerte voldaan was.

Dat hy geantwoord had van dit alles rapport te zullen doen, zo als hy was doende by deezen.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden onze Publicatie van den 28ſten September jongſtleeden in zo ver te alteeren, om aan een ieder het uitſteeken van Vlaggen, Vaandels en Wimpels te permitteeren, en dat van Stads wegen eene van de groote Toren zal worden geſtoken, en by Publicatie hier van bekendmaaking gedaan.

No. 746. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Zwolle, waar by wordt bepaald, om een Verbaal te houden omtrent de Inmarſch der Pruisſiſche Troepes &c.*

Zondag den 7 October 1787.

Coſs. { Camr. RAVESTEYN *loco* Camr. THUESSINK en LINDENHOF.

Goedgevonden het Verbaal omtrent de Inmarſch der Pruisſiſche Troepes, en gepasſeerde omſtandigheden geduurende derzelver verblyf alhier, geformeerd, in het Boek van Reſolutien te doen regiſtreeren, en het zelve van tyd tot tyd aan te vullen, ten einde de poſteriteit daar van niet ignorant kan wezen.

No.

Digitized by Google

N°. 747. Verhaal van het gepasſeerde op den 21 September 1787 en volgende dagen, omtrent de Inmarſch der Pruisſiſche Troepes.

Wanneer men op den 21 September 1787 in het zekere geinformeerd was, dat 'er van de Koninglyke Pruisſiſche Husſaaren van 't Regiment van den Graaf VAN GOLTZ eenige Esquadrons binnen deeze Stad zouden komen, en dat daar van den volgenden morgen een Esquadron te Raalte, een te Olst, en een te Wyhe zouden arriveeren; wierd uit Raad en Meente een Commisſie benoemt, om hier omtrent behalven het ſtuk van inkwartiering, 't geen volgens gewoonte aan de Heeren Keurmeeſters gedemandeert bleef, het nodige te arrangeeren.

Gemelde Commisſie vergadert zynde, vond men best en gevoeglyk twee Heeren te verzoeken, om zich naar Wyhe of Olst, waar zich de Commandant dier Troepes mogt bevinden, te vervoegen, en van den zelven de tyd en het oogmerk van zyn komst te verneemen, en over de receptie der Troepes, zo veel doenlyk ſchikkingen te maaken, welke moeite de Heer Burgemeeſter LINDENHOF en de Gemeentsman QUEYSEN op zich namen.

Gemelde Heeren rapporteerden naar hunne te rug komst, dat zy te Wyhe gekomende zynde, onderrigt wierden, dat de commandeerende Officier zich aan het huis van den Verw. Scholtus BANNIER bevond, waar op zy aldaar met denzelven hadden geſproken, en ontwaar waren geworden, dat hy voorneemens was den volgenden dag met de bovengemelde drie Esquadrons te ſamen ſterk 544 Paarden naar Zwolle te marcheeren, verzekerende gemelde Commandant hun Heeren, dat aan niemand eenig molest aan zyn Perſoon of Goederen zoude geſchieden, die zich niet met geweld tegen hem verzettede.

Dat hy hun Heeren verder had gevraagt, of de Brigade en Genoodſchap noch niet gedisſolveerd en ontwapend waren, het geen hy anders wenschte

dat voor zyn komst mogt geſchieden, ten einde hy niet genoodzaakt mogt worden, daar toe ordre te ſtellen; zeggende verder, dat het de zaak niet was van Burgers, om den Wapenhandel te oeffenen, en dat de ontwapening tot herſtel der rust in de Republiek volſtrekt vereischt wierd.

Dat zy Heeren daar op hadden gerepliceert, dat, wat de Brigade betrof, de Regeering van Zwolle dezelve niet konde afſchaffen en ontwapenen, dewyl dezelve in ééd was van de Staaten deezer Provincie, en gevolgelyk door niemand anders uit dien ééd konde worden ontſlagen, en dat de Leden van het Genoodſchap, eenige weinige uitgezonderd, alle als Burgers en Ingezetenen van deeze Stad mogten en moeſten gewapend blyven, ſchoon het Genoodſchap al wierde gedisſolveert, dewyl de Burgers en Ingezetenen deezer Stad altyd volgens Stads Wetten waren verplicht geweest, om gewapend te zyn, en daar toe opgeroepen wordende, de Stad moeſten helpen verdeedigen.

Dat de Commandant hun daar op had geantwoord, dat al wat van ouds geweest was, hem niet aanging, dat hy maar requireerde, dat alle nieuwe gewapende Corpſen wierden afgeſchaft, dan dat het Burger Regiment konde blyven de Wagten en Posten bezetten naar goedvinden, en dat hy ten einde tyd te geeven, om deeze eisſchen te voldoen, zich den volgenden dag nog te Wyhe zoude blyven ophouden, en maandag te Zwolle komen.

Dat zy Heeren om alle dispuuten daar over in 't vervolg voor te komen, tot nadere opheldering gemeent hadden aan den Commandant te moeten zeggen, dat het Burger Regiment tegenwoordig hier anders gewapend was dan te vooren, alzo het thands van uniforme Geweeren met Bajonetten voorzien was; waar op zy tot antwoord ontvingen, dat de ſoort van Geweeren hem in geenen deele betrofen onverſchillig was.

Dat zy Heeren den volgenden dag zich weder te Wyhe by den Commandant vervoegt hebbende, aan

Digitized by Google

van denzelven hadden verſlag gedaan, dat de Regeering deezer Stad de nodige magt daar toe van de Staaten hebbende ontfangen, de Brigade en Corps ligte Cavallery hadden gedisſolveert, en de legaliſatie aan het Genoodſchap verleend, hadde ingetrokken, en de Wapenrustingen van alle die genen, welke geen Leden van het Burger Regiment waren, hadden doen ophaalen, laatende zy Heeren hem ten dien einde de geconcipieerde Publicatie zien.

Dat de Commandant in dit alles volkomen genoegen nam, zeggende, dat hy als Vriend en niet als Vyand kwam, en dat hy verzogt als in een Vrienden Land te mogen worden geinkwartierd voor een korte tyd, na welke hy weder vertrekken zoude, nogmaals alle de voorgemelde toezeggingen van goede discipline te zullen doen houden, en de rust op alle wyze te zullen bewaaren, herhaalende en 'er byvoegende, dat wyl hy te Zwolle nu eigentlyk niets te doen had, liever met al zyn Manſchap op de Voorſteden, dan in de Stad wilde gelogeert worden, wyl 'er dan geen Man in de Stad behoefde te komen, en het boven dien voor de Cavallery gemakkelyker was, om buiten dan in de Steden zelv te worden gelogeert.

Dat zy Heeren daar op hadden geantwoord, dat niet wisten of 'er mooglykheid was, om alle drie Esquadrons buiten de Stad te plaatſen, doch dat zy by hunne te rug komst zouden zoeken te bezorgen, dat zulks geſchiede, te meer daar zy verzekerd waren, dat deeze ſchikking de Regeering en Burgery zeer aangenaam zoude zyn.

Waar op de Commandant hun zeide, dat hy den volgenden morgen een Officier met eenige Kwartiermaakers des morgens ten zeven uur te Zwolle zoude zenden, waar mede gemelde Heeren waren vertrokken.

Des morgens kwart na zes uuren kwam een Luitenant met eenige Manſchap, ten getalle van 5 à 6 om Kwartieren te maaken.

Digitized by Google

Deeze Officier gerecipieerd zynde volgens afspraak door de Gemeentsman QUEYSEN by de Poort die gesloten was, wierd door denzelven by de Heer Præsident RAVESTEYN gebragt, die daar op *in senatu* rapporteerde, dat voorzeide Officier door de Commis AMELUNG verzeld, de Stallen en Kwartieren in de Stad bezichtigden, hebbende de Gemeentsman QUEYSEN zich geëxcuseert van verder mede te gaan, waar op hy Heer Præsident aan den Heer Burgemeester LEDEBOER had verzogt mede te willen gaan, die zulks niet had willen weigeren.

Wel dra ontving de Magistraat rapport, dat alle schikkingen tot geregelde inkwartiering te vooren gemaakt, vergeefs waren geweest, neemende de Officier en Husaaren de Stallen op en disponeerende daar over naar welgevallen.

De Heeren Keurmeesters wierden genoodzaakt in zeer groote haast biljetten te vervaardigen voor drie Esquadrons, en wel alle in de buurt, waar zy de Paarden wilden geplaatst hebben, wordende nog voor een vierde Esquadron kwartieren gevraagt buiten de Sasenpoort, het welk echter niet gekomen is.

Dit in groote haast verrigt zynde, wierd door de Officier geëischt, dat de Wagten aan de Poorten zouden worden ingetrokken, vervolgens wierd die zelvde eisch gedaan ten opzicht van de Hoofdwagt, tot aflossing van alle deeze dan ook ordre gegeeven wierd.

Waar na deeze Officier met de Kwartiermaakers vertrok, en ongeveer elf uuren met de drie Esquadrons weder binnen marcheerde.

Na dat de Troepen een half uur ongeveer waren binnen geweest, liet de Commandant verzoeken, dat twee Heeren uit de Magistraat eens by hem wilden komen.

Hoe vernederend dit ook was, begreep de Magistraat voor de overmagt te moeten bukken, en committeerde de Heeren Burgemeesteren VAN MARLE en LINDENHOF, nevens den Secretaris TOBIAS, om na denzelven te gaan.

Dee-

Digitized by Google

Deeze by hem gekomen, wierd hun Wel Ed. door denzelven gevraagt, hoe veel Geweeren 'er opgehaald waren, waar op zy hem repliceerden, dat zulks niet was opgeteekend, doch zulks wel konde geſchieden, en men hem dan wel zoude beſcheid doen geeven.

Hier op requireerde de Commandant, dat de Geweeren van alle Burgers zouden worden opgebragt en ten ſpoedigſten, immers voor vyf uuren op het Stadhuis gebragt; waar op men hem te kennen gaf, dat zulks niet wel te doen was en hard zoude vallen, vermids de Burgers van alle tyden hier gewapend waren geweest, en volgens hun Burger-ééd verplicht waren, voor de defenſie der Stad te waaken, en voor de rust in dezelve te zorgen, en dat, ſchoon de Heer Overſte aannam voor de rust te zorgen, het echter niet raadzaam was voor de veiligheid deezer Stad, dat de Burgery de Wapenen wierden ontnoomen, uit hoofde, dat na het vertrek der Pruisſiſche Troepes de Stad zonder opzicht zynde, veelligt dezelve droevige onheilen door kwaalyk gezinde Lieden van buiten konde overkomen.

Dat ook de ontwapening der Burgery niet over een te brengen was met des Overſtens eiſch den dag te vooren aan de Heeren Lindenhof en Queysen gedaan, om namentlyk niet dan het Genoodſchap en de Brigade ontwapent te willen hebben, veel min dat dezelve ſtrookte met den inhoud van 's Konings brief, waar by maar alleen doormarſch voor eenige Troepes verzogt wierd, verzoekende Heeren Gecommitteerden dat de Stad van deezen eiſch mogt verſchoont blyven.

Dan dit was vergeefs, wyl de Overſte avanceerde ten ontwapening der Burgery last te hebben; zeggende voorts voor de rust in de Stad geduurende zyn verblyf in te ſtaan, en by zyn vertrek, inval hier dan nog geen Guarniſoen was, de Wapenen te zullen te rug geeven.

Alle remonſtrantie ten deezen opzichte dan vrugteloos zynde, ſpraken Heeren Gecommitteerden

met hem over de Sleutels der Stads Poorten, zeggende de Overſte, dat hem het zelvde was, wie die behielden, doch dat hy de directie over de Poorten moest hebben die altyd los zouden blyven.

Ondertusſchen hadden de Wagten aan de Sasſen en Camper Poort zich reeds meeſters van de Sleutels gemaakt van de Portiers, die reeds twee dagen voor de komst der Troepes by de Poorten, die op het klinket ſtonden geweest waren, om die telkens open en toe te doen, doch de Portier van de Dieſer Poort had dezelve by de Præſident gebragt.

Dit bovenſtaande door de Heeren Gecommitteerden *in ſenatu* gerapporteerd zynde, wierd beſloten, dat elk Hopman in zyn Wyk dezelve zoude ophaalen, geasſiſteerd ieder door zes Turfdraagers, en wierd Secretaris TOBIAS gerequireerd, hier van aan den Overſte kennis te geeven.

De Geweeren des avonds om vyf uur alle nog niet opgehaald zynde, zo als men echter met den Overſte had afgeſproken, wierd Secretaris ROYER gerequireerd, zulks den Commandant te gaan zeggen, welke een half uur naderhand een Officier zond aan 't Stadhuis, wanneer alle Geweeren opgehaald waren, die na derzelver getal vroeg, (zynde 1412) dezelve als mede de Sabels en ſcherpe Patroonen nazag, en toen weder vertrok.

Voorts viel 'er deeze dag en de daar op volgende nagt niets voor, zynde dezelve in ſtilte doorgebragt en goede orde gehouden.

Dan den volgenden dag viel 'er weder iets extraordinaris voor, waar van de Magiſtraat geene præalabele kennis had.

De Commandant een diné hebbende aan zyn Logement by de Wed. VAN OMMEN, liet des middags onder tafel uit de beide ſtukken Kanon, die hy op de dag van zyn aankomst voor de Hoofdwagt had laaten plaatſen, eenige maalen vuuren, waar door verſcheidene glaſen in de Huizen aan de Markt ſtaande braken, en 't geen een onbegrypelyke ont-

ſtel-

Digitized by Google

ſteltenis te weeg bragt by die genen die van de oirzaak daar van onbewust waren; zynde de reden van dat vuuren geweest, de verjaardag van den Koning van Pruiſſen, zo men vernam.

Voor 't overige liep deeze dag en de volgende nagt weder in ſtilte af.

Den 26ſten September liet de Commandant door iemand aan het Stadhuis om de Sleutels van het Magazyn vraagen, begeerende het zelve te zien, waar op de Luitenant VAN ROYEN voor eenigen tyd by proviſie tot Commis aangeſteld, gelast wierd, het zelve den Commandant te laaten zien.

De Commandant het Magazyn bezichtigd hebbende, verzegelde de Sleutels en liet de Luitenant VAN ROYEN dezelve mede verzegelen, en behield vervolgens dezelve onder zich.

Een gedeelte van de Burgery, welke de inkwartiering der Pruiſſiſche Troepes uit hoofde van haare wooningen omſtreeks de plaatſen waar dezelve hunne Paarden hadden ſtaan, ſterk drukte, en zich dieswegens beklagende, wierd de Heer Burgemeester LINDENHOF by Reſolutie van deezen dag verzogt, de Overſte zulks te kennen te geeven, en met aanvoering van daar toe geſchikte redenen alle mooglyke inſtantien by zyn Wel Ed. te doen, om gemelde Troepes, waar voor alleen de doormarsch verzogt was, van hier te doen marcheeren, en de goede Burgery daar van te ontlasten.

Van welke Commisſie voornoemde Heer zich geacquiteerd hebbende, vervolgens daar van *in ſenatu* rapporteerde, dat de Overſte hem had geantwoord, dat hy zulks zonder order niet konde doen.

Dat zyn voorige order geweest was, om maar eenen dag hier te blyven, doch dat hy zich volgens nader berigt hier moest blyven ophouden, tot dat hy verdere order bekwam, maar gaarne wilde medewerken, dat de Burgery door de inkwartiering zo weinig gedrukt wierd als mooglyk was.

Dat zyn Volk, daar het nu gelogeerd was, by de Paarden moest blyven, om dat hy anders de nodi-

ge orde niet konde bewaaren, maar om die Burgers, die daar toe te zeer gedrukt wierden, te soulageeren, nodig oirdeelde, dat aan ieder twee Man een ander spyskwartier wierd geassigneert by zulke Burgers, welke tot hier toe bevryd waren gebleeven.

Dat echter hem het gedaane voorstel niet veel gendegen konde geeven, om dat hy daar uit meende te kunnen opmaaken, dat men nog oogmerken had, die tegen de algemeene belangens en de bevordering der rust aanliepen.

Dat hy hier op had gerepliceert, dat de Heer Overste het ongeluk had, om dit voorstel uit een verkeerd oogpunt te beschouwen, dat hy hem uit naam van de Regeering van het tegendeel konde verzekeren, en dat dezelve zich alleenlyk ten nutte van een ongelukkige Burgery, verplicht had geoirdeeld deeze instantie te doen.

Den 28sten September liet de Commandant des morgens aan het Stadshuis om een Koets met zes Paarden vraagen, om hem naar Campen te brengen.

Waar op de Heer Præsident Lindenhof zorgde, dat op requisitie van den Overste dezelve in gereedheid wierd gehouden.

Gelyk mede een Expres te Paard, die de Overste requireerde, vervaardigt wierd, in gelykheid van gisteren, toen dezelve een Expres naar Dalffen, Ommen en den Hardenberg requireerde.

De Heer Præsident Lindenhof communiceerde op heden in de Magistraat, dat zyn Wel Ed. getragt had de Sleutels van de Stads Poorten weder onder zich te krygen, en daar in zo ver gereussseert was, dat hy alle Sleutels van de Diefer Poort weder onder zich had, wordende, na van de Portier vernam, de Poort niet gesloten, doch alleen door de Wagt aldaar des avonds de Wip opgetrokken.

Dat zyn Wel Ed. die van de Camper Poort zelve mede onder zich had berusten, doch niet van de Ha-

Hameye en Wip aldaar; welke de Portier gezegd was, onder zich te moeten houden.

Dat de Portier van de Sasſen Poort zyn Wel Ed. gezegt had; dat hy op requiſitie der Pruisſiſchen verplicht was, des avonds naar het ſluiten der Poort de Sleutels in de Wagt aan de Poort te hangen, welke Poort hy vervolgens des morgens om 5 uur opende.

Voorts zyn de Wapenrustingen, die op order van de Commandant, van Dalſſen, Ommen en den Hattenberg hier moeſten gebragt worden, op het Reventer geborgen.

Den 30ſten September vervoegde zich de Groot-Major op het Stadhuis by de Heeren Præſidenten, zeggende, dat hy dingsdag reeds by den Heer Præſident LINDENHOF, die hy niet te huis gevonden had, geweest was, om zyn Wel Ed. te zeggen, dat de Commandant hem gezegt had, dat hy geen Parool van het Stadhuis zoude haalen, wyl hy het zelv wilde geeven.

Heden middag viel 'er een affaire voor tuſſchen eenen SAMUEL CANIS en een Bombardier die de Wagt had; hebbende de laatſte de eerſte met zyn degen willen ſteeken, waar over de Heeren Præſidenten informatien willende neemen, den Kapitein van de Kanonniers BEKKER op het Stadhuis lieten komen, welke aan den Roedendraget hem die boodſchap doende, antwoordde dat hy aanſtonds zoude komen, het geen hy ook deed, doch alleen maar op het plein zeggende aldaar aan den Roedendrager, dat hy by den Commandant geweest was, die hem gezegt had, dat hy Kapitein met de Regeering niets te doen had, en dat hy daarom ook niet by de Heeren Præſidenten konde komen, gaande dan ook weg.

Dit door de Heeren Præſidenten in de Vergadering van de Magiſtraat gebragt zynde, wierd een der Secretarisſen gerequireerd, daar over den Commandant, namens de Heeren van de Magiſtraat te gaan ſpreeken, doch dezelve te kennen geevende, dat

dat zy den Commandant niet konden verſtaan, nog ook dezelve hun, en dat dit geſprek dus zeer gebrekkig in zyn werk zoude gaan, wierd de Heer Burgemeeſter LINDENHOF als de Hoogduitſche taal magtig, en reeds een en andermaal met den Commandant geſproken hebbende, verzogt, dit op zich te willen neemen, die zulks deed, en vervolgens ter Vergadering rapporteerde, dat hy zich volgens opgedragene Commisſie by den Pruisſiſchen Commandant begeeven had, en zich by den zelven beklaagd over het verbod, aan den Kapitein van de Artillery BEKKER, om op requiſitie van de Heeren Præſidenten op het Stadhuis te komen, gegeeven.

Dat de Overſte daar op had geantwoord, dat hy zulks had gedaan om dat hy de tegenswoordige Regeering niet als wettig konde aanmerken, zo lang dezelve niet door den Heer Erf-Stadhouder was geconfirmeerd.

Dat hy had gerepliceert, daar over met hem Overſte in geen detail te kunnen treden, doch alleen in bedenken gaf, of niet hier door de oeffening der Juſtitie en bewaaring der goede orde zoude worden geſtremd, terwyl het oogmerk van het ontbod van den Kapitein BEKKER alleen was geweest, om van of door den zelven informatien te bekomen over ongeregeldheden gisteren omtrent de Wagt voorgevallen, en tot welke het de Heeren van de Magiſtraat voorkwam, door Militairen van zyn Compagnie aanleiding te zyn gegeeven.

Dat de Overſte weder had geantwoord, dat hy niets zogt dan de rust en de goede orde te herſtellen, en hy de ſtooring van dezelve, door wie het ook mogt zyn, even zeer afkeurde, dat hy geen informatien wilde beletten, en dat hier zekerlyk wel een Auditeur Militair zoude zyn, door welke die konden worden ingewonnen en geſuppediteert.

Dat wat het bedoelde geval betrof, hem ook reeds iets van ter zyden was voorgekomen, en dat hy den Kapitein BEKKER had gerecommandeert te zor-

Digitized by Google

zorgen, dat zyn Volk de ſtrikſte discipline moest onderhouden, en niemand provoceeren.

Dat hy wanneer de Magiſtraat hier in meende te kunnen berusten, aannam, zulks andermaal en op de ſterkſte wyze te doen, met verdere herhaalde verzekering, dat hem niet aangenaamer zoude zyn, dan dat van alle zyden wierd mede gewerkt, om met ter zyde ſtelling van alles wat voorheen gebeurd was, de zo zeer verbroken harmonie te herſtellen.

Dat hy aan den Overſte daar op betuigt had, dat even dit zelvde het groote doelwit van de Magiſtraat was, en dezelve niets liever zoude zien, dan dat het zelve mogt worden bereikt.

De Magiſtraat begrypende, dat men voor de overmagt moetende bukken, zag daarom geen kans om aan deeze zaak iets meer te kunnen doen, terwyl het hun belet wierd op de gewoone wyze de nodige informatien hier over te neemen, en het geheel inconſtitutioneel zoude zyn, den voet door den Overſte hier omtrent voorgeſlagen, te amplecteeren.

Deezen dag wierd de Paruikmaaker D'AULAN een Burger deezer Stad, om dat met een Bombardier van de Artillery over het al of niet te digt ſtaan by de Wagt woorden kreeg, in de Husſaaren Wagt gebragt, en na daar een weinig te zyn binnen geweest voor dezelve gebragt, en door twee Onder-Officiers van de Husſaaren 50 ſtokſlagen gegeeven.

Den 4den October rapporteerde de Heer Præſident LINDENHOF *in ſenatu*, dat gisteren avond de Roedendrager OVERWEG zich by hem vervoegt had, zeggende dat 'er wel 30 Husſaaren op het Stadhuis gekomen waren, die na de Geweeren wilden zien, en waar van ſommige het Stadhuis als mede het Wynhuis bezet hielden.

Dat zyn Wel Ed. zich daar op by de Overſte vervoegt had, die hem te kennen gaf, dat hy die order gegeeven had, wyl men hem geinformeerd had,

dat

dat 'er Geweeren van de zolder van de School gebragt wierden, dat hy gemeend had dat de School op een andere plaats was dan het Stadhuis, waar van hy zich geen meester wilde maaken.

Dat zyn Wel Ed. daar op had gerepliceert, dat zulks onmooglyk was, en dat hy den Overste verzogt, dat de Adjudant, die te vooren de plaats, waar de Geweeren lagen, gezien had, eens met hem mogt gaan, om zulks nu nader te hezichtigen.

Dat zulks door den Overste zynde goedgekeurd, de Adjudant met zyn Wel Ed. derwaards gegaan was, en op de plaats gekomen, alles in die orde gevonden had als te vooren, en dus moest avoueeren, dat 'er een misverstand had plaats gehad, en de Overste kwaalyk moest geinformeerd wezen, het welk dan ook ten gevolge had, dat de Husfaaren het Stadhuis verlieten, neemende echter den Adjudant de sleutels van het Stadhuis except die van de voordeur mede, en ordonneerende aan den Roedendrager Overweg om de keukendeur altyd gesloten te houden; dan van welke sleutels de Meid van de Roedendrager Overweg hem die van de keuken, deur weder afnam.

Voorts rapporteerde gemelde Heer, dat heden morgen een Officier ook by hem geweest was, hem communiceerende, dat de Overste niet wilde hebben, dat 'er een Veerman naar Amsteldam zoude vaaren, in het idée zynde, dat daar door toevoer van versch water aan die Stad konde bezorgt worden, en dat zulks behoorde belet te worden, wyl die Stad by continuatie zich tegen de Pruisische Troepes opponeerende, dus in allen opzicht als vyandelyk moest behandeld worden.

Dat zyn Wel Ed. daar op na den Overste gegaan was, en hem gezegt had te demonstreeren, dat die Stad nimmer van hier met versch water voorzien wierd, en dat het niet vaaren der Schepen een groot beletzel voor den Handel zoude zyn, en aan veel inconvenienten onderhevig was, en daarom verzogt, dat de Overste die ordre wilde intrekken, doch

doch dat zyn Wel Ed. daar in niet had kunnen resusseeren, zely niet voor het Schip dat deezen morgen zoude vaaren, verklaarende de Overste echter wel te mogen lyden dat de vaart herwaards open bleef, doch echter onder visitatie.

Voorts kwamen deezen morgen twee Esquadrons van de Husaaren, die te Deventer gelegen hadden, binnen.

Waar tegen wederom twee van de drie die tot hier toe hier geweest waren, naar Campen, Genemuiden, Swartesluis en Hasselt vertrokken, neemende die na laatstgenoemde drie plaatzen gingen, eenige Veldstukjes met Kanonniers mede, om te beletten, dat geene Schepen naar Amsteldam voeren.

Deeze inkwartiering veroirzaakt veel confusie, wyl de Overste niet had goedgevonden daar van eenige kennis te geeven.

Waar over de Secretaris Royer met de Overste spreekende, zo liet deeze laatste in zyn discours invloeijen, dat de geheele Republiek zich thands geschikt had, uitgesondert Zwolle en Campen, en dat de Regeering van Zwolle zulks ook moest doen, dat hy daar op geantwoord had, dat dit zyn zaak niet was, en hy als Secretaris daar in niets te zeggen had, waar op de Overste replicoerde, dat hy zulks dan aan de Regeering moest zeggen.

Den 5den October communiceerde Secretaris Royer *in senatu*, dat de Ritmeester die gisteren by de Wed. Engelman was geinkwartierd, zyn Wel Ed. had laaten weeten, dat het hem aldaar te woelig was, en daarom een ander kwartier vrieg.

Dat hy gemelde Ritmeester op de Markt spreekende gezegt had, dat de Major die gisteren vertrokken was, aldaar gedurende al den tyd dat hier geweest was, had gelogeerd, en dat het onbegrypelyk moeijelyk was de inkwartiering te veranderen, verzoekende overzulks, dat hy daar wilde blyven, 't welk dezelve ook wel zoude gedaan hebben, zo niet de Overste die daar omstreeks stond,

en

en dat discours hoorde; tegen hem gezegt had; Ritmeester bezorg u zelven maar een kwartier.

Dat hy daar op denzelven by de Kamerbewaarder WESTENBERG een biljet had gegeeven; waar mede die Officier ook derwaards gegaan was, doch aanstonds te rug gekomen, zeggende dat dat huis niet geschikt was voor een Onder-Officier, laat staan voor hem, dat hy daar op denzelven by de Weduwe van de Generaal DE FAMARS had gebilleteerd.

Deeze dag trok hier de Sasſenpoort binnen en de Dieſerpoort weder uit een Battailjon van 't Regiment VAN WELDEREN naar Hasſelt en Steenwyk geſchikt, waar van de Magiſtraat geene de minſte kennis droeg, hebbende alleen een Kapitein gisteren aan de Heer Præſident LINDENHOF het patent vertoond, en daar by gezegt, dat hy zulks deed, wyl het Battailjon Stads territoir zoude pasſeeren, en langs de Bercumerbrug marcheeren, zonder van den doortogt iets te ſpreeken.

De Overſte liet ook heden aan het Stadhuis weeten, dat hy geen Bourgogne wyn meer konde bekomen, met verzoek, dat ten eerſte order mogt geſteld worden, dat hy die bekwam, voegende daar by, dat een van de Officiers uit Deventer gekomen, hem gezegt had, dat dezelve aldaar goed te krygen was.

Den 7den October rapporteerde de Heer LINDENHOF *in ſenatu*, dat hy deezen morgen op dringend verzoek van de Beurtſchippers, by den Pruisſiſchen Overſte alle poogingen had gedaan, om, daar thands de zaaken met Amſteldam genoegzaam geſchikt waren, vryheid tot het vertrek van den Beurtman te erlangen.

Dat de Overſte hem ten antwoord had gegeeven; hoe wy, die toonden niets ten genoegen van den Heer Erf-Stadhouder en van hem Overſte te willen doen, faciliteit van hem konden vraagen of verwagten.

Dat hy ten antwoord had gegeeven, dat wy door het zenden van de Magiſtraats keur tot approbatie

van

van den Erf-Stadhouder, het tegendeel hadden getoond.

Dat de Overſte had gerepliceert, dat hy bedoelde het uitſteeken van een Vlag van den Toren, en het algemeen dragen van een Orange lint, het geen wy, niettegenſtaande zyne herhaalde inſtantien en den voorgang van de geheele Republiek alnog bleeven weigeren, dat hy daar toe geen ordre zoude geeven, doch dat, voor dat zulks geſchiede, geen Boot zoude laaten vertrekken.

Dat hy getragt had door redenen den Overſte te overtuigen, dat zulks niet uit hardnekkigheid, maar om dat de Regeering meende overtuigt te zyn, dat het belang van de Stad zulks vorderde, was nagelaaten.

Dat de Overſte des niet tegenſtaande had geperſiſteerd, met verdere byvoeging, dat hy ons zulks alnog ten onzen beste ried, en dat wy verzekerd konden zyn, dat het Pruisſiſch Guarniſoen niet van hier zoude vertrekken voor dat aan deeze begeerte voldaan was.

Dat hy geantwoord had van dit alles rapport te zullen doen.

Waar op dan beſlooten wierd by Publicatie het uitſteeken van Vlaggen, Vaandels en Wimpels te permitteeren, en dat van Stads wegen een Vlag van de Stads Toren zoude worden geſtoken.

Welke Publicatie de Roedendrager Overweg volgens gewoonte by trommelſlag willende doen, wierd daar op aanſtonds in de Hoofdwagt gebragt, 't geen de Heer Præſident Lindenhof ontwaar wordende, vervoegde zich zyn Wel Ed. deswegens by de Commandant, en verſtond van dezelve, dat in Guarniſoens plaatſen buiten voorweeten van de Commandant, geen Trom geroerd of Brandklok getrokken mogt worden.

Waar op zyn Wel Ed. hem had te kennen gegeeven, dat men zulks had geignoreerd, en het gewoone gebruik gevolgt, 't geen ten gevolge had, dat de Commandant hem na den inhoud der Publi-

catie had gevraagt, en daar van geinformeerd zynde, terſtond ordre tot ontſlag en vryheid tot het verder doen der Publicatie gaf.

Zyn Wel Ed. nam verder deeze gelegenheid waar, om de Overſte te perſuadeeren, om terwyl alles nu ten zynen genoegen geſchikt was, en de zaaken met Amſteldam vereffend waren, vryheid van Scheepvaart te obtineeren, maar kon daar in niet verder ſlagen, dan dat de Overſte beloofde zich daar omtrent den volgenden dag te zullen explicceeren.

Deezen dag wierd de Heer Burgemeeſter VAN MARLE door ordre van de Overſte op Militaire executie gelegd, komende een Onder-Officier en 20 Husſaaren waar onder een Trompetter, des nademiddags omſtreeks 5 uuren ten zynen Huize, zonder dat zyn Wel Edele daar van eenige kennis droeg.

Zy verzekerden dat zyn Wel Ed. noch aan zyn Perſoon, noch voor zyn Goederen iets te vreezen had, en dronken aldaar veel wyn, aten brood, boter en kaas, rookten vervolgens, en namen eenige ponden tabak mede, en vertrokken om half zeven uuren, doch retourneerden ten agt uuren, eetende, drinkende en rookende als te vooren, en vertrekkende dien na.

Dan voor hun weggaan zeide de Onder-Officier, dat den volgenden morgen om half zeven het morgen eeten wederom in gereedheid moest zyn, 't geen tegen dien tyd ook klaar ſtond, wanneer de Onder-Officier alleen kwam, zeggende dat zy om agt uuren eerst zouden komen.

Inmiddels wierd aan zyn Wel Ed. huis door ordre van de Overſte gezegd, dat zy niet weder zouden komen, en dat het gedaan was, doch de Onder-Officier kwam tegen agt uur weder, verzoekende om het eeten, dat toch gereed ſtond, mede na de Stal te mogen neemen, 't welk men hem toeſtond.

Deezen dag, te weeten den 7den, liet de Magi-

ſtraat

ſtraat de Vlag van de Toren waaijen, ingevolge gedaane Publicatie van gisteren, waar op de Overſte de ordre tot ſtremming van de Scheepvaart afgegeeven, weder introk, en bleef dezelve vervolgens vry.

Maandag den 8ſten kwamen de beide Esquadrons Husſaaren, die naar Campen, Sluis en Hasſelt geweest waren, weder hier, en wierd daar van een Esquadron voor de Sasſenpoort en een voor de Dieſerpoort gebilleteerd, van welk laatſte ook een gedeelte in Dieſe kwam.

No. 748. *Protest van den Gemeensman* P. H. QUEYSEN *tegens de reintroductie van het Regeerings-Reglement van* 1675, *en tegens de herſtelling van de wettig ontſlagene Gemeentslieden enz.*

De Ondergeteekende, ſedert de inmarſch der Koninglyke Pruisſiſche Husſaaren binnen deeze Stad, zich in geene deliberatien der Gezworene Gemeente hebbende ingelaaten, en by die inmarſch mondeling geprotesteerd hebbende tegen alle de Reſolutien die genoomen ſtonden te worden, perſiſteerd daar by. En protesteerd thands ook, tegen de reintroductie van het Regeerings-Reglement van den jaare 1675, onder reſerve van zyne nadere aanteekening; en met verzoek, dat dit zyn Protest in het Boek der Reſolutien van Raad en Meente worde geinſereerd.

De Ondergeteekende proteſteerd mede tegen de herſtelling van de wettig ontſlagene Gemeentslieden, zonder dat dezelve by eene nieuwe Keur worden ingekoren.

Zwolle, den 18 October 1787.

(*was get.*) P. H. QUEYSEN.

Digitized by Google

Stukken betrekkelyk de Stad Deventer, loopende van N°. 749 tot N°. 762 ingeflooten.

N°. 749. *Declaratoir van Burgery en Gildens der Stad Deventer, aan Schepenen en Raad hier toe expresselyk vergaderd op den* 20 *September* 1787, *en voorgeleezen door derzelver Gecommitteerdens, waar by alle de Leden uitmaakende de Vergadering van Schepenen en Raad gezamentlyk en hoofd voor hoofd verklaart worden van haare posten te zyn vervallen en verlaaten, en uit de ééd niet flegts als Schepen en Raad, maar mede als Gemeenslieden deezer Stad, en dus van alle Regeeringsbetrékking hoegenaamd te houden voor ontflagen.*

Alzo Schepenen en Raad tot zielgrievende fmerte der Burgery en Gildens, in weerwil der dringendfte Vertoogen, Adresfen en Supplicatien der meerderheid der ftemgerechtigde Burgery en Gildens, aan Haar Wel Ed. Hoog Achtb. herhaaldelyk gepreſenteerd, hebben kunnen goedvinden om op een willekeurige wyze de bezworene Provinciaale Conſtitutie en Regeerings-Reglement van 1675 te verbreeken, het Staatsgeſtel, ganſchelyk te veranderen, en haar gemanifesteerd voorneemen op de nadrukkelykſte wyze te kennen te geeven, om boven 't nieuwe Provinciaale zogenoemde Regeerings-Reglement, in deeze Stad te willen doordryven en invoeren, een zodaanig nieuwe Regeeringſtelzel, waar by de rechten en voorrechten der Burgery geſchonden, de aloude en wel ingeſtelde Regeeringsbeſchikkingen vernietigd, en de hoogstnoodzaakelyke Stadhouderlyke invloed, de eenige waarborge van de rechten en vryheden der Burgery, en het be-

Digitized by Google

behoedmiddel tegen alle overheerſching haarer Regenten, vernietigd worden; daar Hun Wel Edel Hoog Achtb. de allerſchrikbaarſte wegen hebben ingeſlagen, en de ongehoorſte middelen van vervolging gebruikt, om de weldenkende en van haare gedagten verſchillende Burgery, als door dwang en noodperſingen zich zodaanige willekeurige verandering der Conſtitutie te laaten welgevallen, en onder het juk van overheerſching te bukken; alles ſtrydig tegen de onvervreembaare rechten der Burgery, tegen alle gronden van Godlyke en menschlyke rechten, en die van het Christens Staatsrecht, waar door zy dus de goede Burgery en Gildens tot dat uiterſte hebben gebragt, om zich zelven hier tegen op een kragtdaadige wyze te handhaaven.

Zo is het, dat de Commisſie van Burgery en Gildens in naame van de meerderheid der Burgery en Gildens, by deezen moet verklaaren, dat zy alle de Leden uitmaakende de Vergadering van Schepenen en Raad, gezamentlyk en hoofd voor hoofd, verklaaren van haare posten te zyn vervallen en verlaaten, en uit den ééd niet ſlegts als Schepen en Raad, maar mede als Gemeentslieden deezer Stad, en dus van alle Regeeringsbetrekking hoegenaamd, te houden ontſlagen; alzo Gildens noch Burgery hun om voorgaangetoge redenen, in geene Regeerings lighaam kunnen noch mogen laaten verblyven; met bygevoegd Declaratoir nogthands, dat by zo ver de Leden deezer Vergadering zich op eene bedaarde wyze deeze hoogstnoodzaakelyke verlaatinge onderwerpen, de Vergadering aanſtonds verlaaten, en zich als ſtille en vreedzaame Burgeren, naar zodaanige beſchikkingen als wyders in deezen dringenden nood tot herſtel der Conſtitutie en Burger vryheid noodzaakelyk zullen bevonden worden, zich gedragen, zy, Gecommitteerdens, zo veel in hun is, zullen tragten uit te werken, dat de Leden zich aldus gedragende in haare Perſoonen en Goederen worden bevelligt; doch in contrarie

gevalle, en by zo verre nu of namaals eenige verzettingen of nieuwigheden, by alle of ſommige mogt plaats vinden, met wel ernſtig protest, dat zo min zy Gecommitteerdens als haare Committenten als dan onverantwoordelyk willen zyn en blyven, voor alle dangereuſe gevolgen, welke zodaanigen in haar Perſoon of Goederen mogten overkomen.

N°. 750. *Declaratoir van Gildens en Burgery van Deventer, waar by verklaaren te zullen verwagten, dat twee hunner Secretariſſen, met naame G.* DUMBAR *en A. H.* CRAMER, *aanſtonds zonder tydverwyl vrywillig van haare posten in handen van de thands aanwezende Leden der Vergadering zullen deſiſteeren en afſtand doen &c. In dato den 20 Sept.* 1787.

Alzo Burgery en Gildens met den uiterſten afkeer en weerzin ſints langen tyd, en byzonder in het laatst afgeloopen en deezen jaare hebben moeten zien en ondervinden, dat twee van Stads Secretariſſen, met naame G. DUMBAR en A. H. CRAMER, in ſtede van zich te bepaalen tot de bloote getrouwe waarneeming haarer Ambtsbedieningen, op veelerhande wyze tot groot bezwaar en nadeel der goede Burgery en Gildens, zich hebben ingegeeven en met raad en daad helpen doorzetten verſcheide plans van zogenaamde redreſſen en voorgewende verbeteringen in de Conſtitutie, het helpen oprichten en bevorderen van gewapende zogenaamde Vrycorpſen en bouleverſie van het gantſche ſtelzel van Regeeringe en Staatsbeſtier, en by meer dan eene zo opentlyke als byzondere gelegenheid getoond hebben genegen te zyn, om tegen alle die genen der goede Burgeren en Ingezetenen, welke van hunne ſentimenten omtrent de veranderingen in de Conſtitutie verſchilden, hunne ongunst en vervolg-

volgzugt te doen blyken, en zich in allerley opzichten zodaanig gedragen hebben, dat zy de liefde en het vertrouwen der meerderheid van Burgery en Ingezetenen hebben verloren.

Zo is 't, dat opgemelde meerderheid van Burgery en Gildens door haare Gecommitteerdens by deezen doen declareeren, te zullen verwagten, dat zy Heeren Secretarisſen aanſtonds zonder tydverwyl vrywillig van haare posten in handen van de thands aanwezende Leden der Vergadering zullen deſiſteeren en afſtand doen, en daar van een declaratoir in Stads Registers doen inleveren; en by zo verre hier toe niet daadelyk mogten kunnen noch willen reſolveeren, zo verklaaren Gildens en Burgery hun Heeren by deezen van haare posten vervallen en verlaaten, en uit den ééd der Stad ontſlagen; met interdictie, om zich van nu af aan van alle Miniſteriaale functien van haare Ambten te onthouden, alle de ſleutels, ſecreete en andere papieren onder haar berustende, aan de thands in functie geſtelde Commisſie tot directie van de rust en politie deezer Stad, zonder de minſte agterhouding of tydverwyl over te geeven; met requiſitie aan Heeren Leden der Commisſie van politie en rust, om dit ontſlag, zo verre nodig, met eene Reſolutie te corrobeeren, en deeze Acte van demisſie in het Boek van Reſolutien te doen inſeereen.

Digitized by Google

N°. 751. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer, in dato den 28 September 1787, waar by word bepaald, dat op zondag eerstkomende, de agtermiddags Predikatien niet zullen gehouden worden.*

Coſs. { DE LA CALMETTE en A. H. v. SUCHTELEN, DDren.

Schepenen en Raad hebben goedgevonden, dat zondag eerstkomende de agtermiddags Predikatien niet zullen gehouden worden, en zal hier van aan de oudſte Predikant P. J. SCHRIEVER worden kennis gegeeven.

N°. 752. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer in dato den 2 October 1787, waar by ingevolge begeerte van Gecommitteerdens uit de Burgerye en Gildens, de fungeerende Kerkenraad word geremoveerd, en de Nominatie tot eene nieuwe geapprobeerd.*

Coſs. { DE LA CAMETTE en A. H. van SUCHTELEN, DDren.

Ter Vergadering door Gecommitteerdens uit de Burgerye en Gildens zynde kennis gegeeven, dat veele Perſoonen in den Kerkenraad zitten, welke zy vermeenen, dat omtrent de Conſtitutie van Regeering en de omwenteling van zaaken geheel anders denken als behoord, en ſommigen derzelver zulks met daaden aan den dag gelegt hebben, om diens wille verzogten, dat eene nieuwe Kerkenraad mogte worden aangeſteld, daar toe overgeevende deeze Nominatie.

In de oude Kerkenraad tot Ouderlingen.

Arnold van Suchtelen, *Az.*

Alber-

Digitized by Google

Albertus Lammers in plaats van J. J. Bannier.
Andries van der Sink in plaats van J. C. Lamberts.
Derk Asſink in plaats van P. Queyſen.

Tot Diakenen.

Egbert Peterſen.
Andries Schornagel in plaats van Auk Hulſcher.

Tot Ouderlingen in de regeerende Kerkenraad van 't 2de Jaar.

Med. Dr. Westenberg.
S. G. Bastiaan.
Jan Jeronimus Horsman in plaats van A. Vrieſe.
D. Hindr. Snel in plaats van G. Slechtenbree.

Tot Diakenen.

J. Sikkeler.
N. Brilman.

Tot Ouderlingen in de regeerende Kerkenraad van 't 1ſte Jaar.

. . . . Kraals in plaats van G. Bannier.
Harm. ten Cate in plaats van J. D. Hagedoorn.
A. v. Steenbergen in plaats van Johannes Brinkhuis.
Hendr. Willem Binkhorst in plaats van Jan Hisſink.

Tot Diakenen.

Hendricus van der Sande in plaats van G. Brinkhuis.
Bern. Reuvekamp in plaats van Jan Willem van Dingen Brilman.

Hebben Schepenen en Raad naar deliberatie goedgevonden, J. J. Bannier, J. C. Lammers en Petrus Queyſen als Ouderlingen, en Ant. Hulſcher als Diaken van den ouden Kerkenraad; A. Vrieſe en G. Slichtenbree als Ouderlingen van het 2de jaar, en G. Bannier, J. D. Hagedoorn, Joh. Brinkhuis en Jan Hisſink, als Ouderlingen; en G. Brinkhuis Klopman,

Digitized by Google

man, en Jan Willem van Dingen Brilman, als Diakenen van het eerſte jaar, te ontſlaan en daar van te dimitteeren by deezen; en voorts de voorſchr. Nominatie van Ouderlingen en Diakenen geapprobeert, de daar by genoemde tot Ouderlingen en Diakenen reſpective naar order en rang als daar by geſteld zyn, zo verre Schepenen en Raad aangaat, aanſtellende by deezen, gelyk Haar Wel Ed. Hoog Achtb. tevens ook committeeren uit deszelvs midden in dezelve Kerkenraad tot Ouderlingen des Raades de Heeren J. L. Bosc de la Calmette, J. van Suchtelen, en A. H. van Suchtelen, in de plaats der Heeren B. J. Yſſel de Schepper, D. S. van Doornink en G. J. Dumbar; en is wyders goedgevonden, dat deeze alzo aangeſtelde Ouderlingen en Diakenen de Gemeente naar Kerkenorder zullen worden voorgeſteld, en dien na bevestigt; zullende aan den oudſten Leeraar deezer Gemeente van deeze onze Reſolutie per Extract worden kennis gegeeven, mede ten fine van Communicatie aan deszelvs Ambtgenooten, met requiſitie, om hier van, ten effecte voormeld emplooi te maaken, zo als behooren zal, met ook order, om ten eerſten de tot hier toe aanwezige Kerkenraad het Extract hier van te communiceeren, zo verre het zelve is houdende derzelver verlaating en weder aanſtelling der nieuwe Leden, tot derzelver naricht en informatie: en werden de voorſz. aangeſtelde Diakenen verzogt en gerequireerd, ſchoon ook noch niet bevestigt, des echter van nu af aan de adminiſtratie en uitoefening van 't Ambt van Diaken waar te neemen, wanneer de verlaaten Diakenen goedvinden mogten, zich voor te doene bevestiging der nieuws gekorenen, van derzelver bewind te excuſeeren.

No.

Digitized by Google

N°. 753. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer in dato den* 2 *October* 1787, *waar by word bepaald dat het verkiezen van Ouderlingen en Diakenen, het beroepen van Predikanten en het geheele Kerkelyke beſtier van de Gereformeerde Nederduitſche en Walſche Gemeentens, op den ouden voet zal worden ingericht en behandelt.*

Coſs. { DE LA CALMETTE en A. H. VAN SUCHTELEN, DDren.

Goedgevonden en verſtaan, dat na deezen het verkiezen van Ouderlingen en Diakenen, het beroepen van Predikanten, en 't geheele Kerkelyke beſtier van de Gereformeerde Nederduitſche en Walſche Gemeente binnen deeze Stad, op den ouden voet zal worden ingericht en behandeld: caſſeerende en buiten effect ſtellende door deezen zodaane Reſolutien als genoomen, en daar tegen ſtrydende bevonden mogten worden, en zal hier van per Extract aan den oudſten Leeraar der Nederduitſche, en aan die van de Walſche Gemeente worden kennis gegeeven, met uitdrukkelyke ordre de reſpective Leden des Kerkenraads daar van communicatie en opening te geeven, en deeze Reſolutie in derzelver actens te regiſtreeren.

N°.

Digitized by Google

N°. 754. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer in dato den 3 October* 1787, *waar by van de Predikanten* W. SUERMOND *en* A. VAN EYKEN, *gelyk ook den Predikant van de Walſche Gemeente* F. N. DE VILLEPOIX *word gerequireerd, zich proviſioneel van den Predikdienst te onthouden.*

Coſs. { DE LA CALMETTE en A. H. VAN SUCHTELEN, DDren.

Goedgevonden de Predikanten WINAND SUERMOND en ANTHONY VAN EYKEN, gelyk ook den Predikant van de Walſche Gemeente F. N. DE VILLEPOIX by deezen te requireeren, zich proviſioneel, en tot nadere voorziening van de waarneeming van den Predikdienst binnen deeze Stad te onthouden, en zal hier van aan een ieder van dezelve Extract worden uitgereikt, tot derzelver naricht en informatie.

No. 755. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer, waar by van bovenſtaande ſuſpenſie aan den Predikant* SCHRIEVER *wordt kennis gegeeven. In dato den* 3 *October* 1787.

Coſs. { DE LA CALMETTE en A. H. VAN SUCHTELEN, DDren.

Goedgevonden aan den Predikant P. S. SCHRIEVER Extract te doen geworden der Reſolutie, waar by de Predikanten SUERMOND en VAN EYKEN gelast zyn, hun proviſioneel van de waarneeming van den Predikdienst te onthouden, met requiſitie aan gemelde P. J. SCHRIEVER daar van communicatie te geeven aan de Predikanten HOOGEWAL en BOSVELD, op dat weeten mogen, waar na hun in 't waarneemen der Predikbeurten te gedragen.

N°.

Digitized by Google

N°. 756. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer in dato den 5 October 1787, waar by een Voorſchrift aan de Predikanten wordt gegeven, hoe voortaan op de Predikſtoel voor de Hooge Regeering en het Erfſtadhouderlyke Huis te bidden.*

Coſs. { DE LA CALMETTE en A. H. VAN SUCHTELEN, DDren.

In deliberatie zynde genoomen, dat niet tegenſtaande by onze Reſolutie in den jaare 1747 genoomen, den Bedienaaren des Goddelyken Woords hebben voorgeſchreeven een orde en voet, op welke zy in de publieke Kerken voor de Magiſtraat deezer Stad moeten bidden; verſcheiden van dezelve hebben kunnen goedvinden eigener authoriteit, en zonder dat voorſchreeven order door ons was ingetrokken geworden, zich te gedragen, even of die niet meer in wezen was, — en daar en boven eenige van dezelve zich hebben durven veroirloven, materien het Politiek beſtuur van deeze Stad raakende, op den Predikſtoel aan te roeren, en daar over reflexien te maaken, ſomwylen tot vilipendie en verſmaading van ons wettig gezag; waar door niet weinig hebben medegewerkt tot de verſtooring van de rust en eendragt in deeze Stad: is goedgevonden en verſtaan, eensdeels alle de Predikanten deezer Stad wel ernſtig te gelasten, om by alle bekwaame gelegendheden de Gemeenten in te ſcherpen, het reſpect en obedientie, welke de Onderdaanen aan ons als hunne wettige Overigheid ſchuldig zyn, hun tot rust en vreedzaame gedagten aan te maanen, voorts hun voor oogen te ſtellen de gruwel van de zonde door het lasteren van de Regeering en Regenten begaan wordende, en hun omtrent dit alles met hun voorbeeld voor te gaan; met verdere ſpeciaale last aan voorſchreeven Predikanten, om zich zorgvuldig

Digitized by Google

dig te onthouden van eenige materien van Staat, Politie of Regeeringe hoe ook genaamd, veel min eenige Reſolutien of Dispoſitien raakende het politiek beſtuur, op den Predikſtoel aan te roeren, of zich daaromtrent eenige reflexien aan te maatigen, by pœne dat van zodaanige Predikanten welke mogten onderneemen daar tegen aan te gaan, hun Tractementen daadelyk zal worden ingehouden. En ander deels, dat ingevolge gezegde Reſolutie, door de Bedienaaren des Goddelyken Woords in de publieke Kerken deezer Stad, in het bidden gehouden zal worden, de navolgende orde en rang; dat namentlyk eerst gebeden zal worden voor Haar Ed. Mogenden de Heeren Staaten van Overyſsel; voorts voor de Heeren Staaten van de andere vereenigde Provincien, haare Vrinden, Buuren en Bondgenooten; midsgaders voor derzelver gezamenlyke Gedeputeerden ter Vergadering van de Staaten Generaal en in den Raad van Staaten; daar na voor zyne Hoogheid den Heere Prince van Orange en Naſsauw, Erf-Stadhouder, Kapitein-Generaal en Admiraal deezer Provincie; voor Haare Koninglyke Hoogheid en derzelver Doorluchtig Huis; en voorts voor Haar Wel Ed. Hoog Achtb. de Heeren van de Magiſtraat van deeze Stad.

En zal hier van Extract worden gezonden aan den oudſten Leeraar P. J. Schriever tot deszelvs naricht, en om daar van kennisſe te geeven aan de overige dienstdoende Predikanten, om zich daar na te reguleeren.

No.

Digitized by Google

N°. 757. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer in dato den* 8 *October* 1787, *behelzende antwoorden op de Inbrengens der Gezwoorene Gemeente: als onder anderen dat geen Roomschgezinden of Mennoniten voortaan tot het Burgerrecht noch Gilden zullen mogen toegelaaten worden &c.*

Coſs. { DE LA CALMETTE en A. H. VAN SUCHTELEN, DDren.

Goedgevonden, de Gezwoorene Gemeente, tegens morgen te convoceeren, dezelve Concurrentie te vraagen, om te verſtaan en vast te ſtellen, dat alle gerechtelyke Acten gepasſeert voor Schepenen en Raad van den op den 22ſten Febr. deezes jaars verkooren en nu verlaaten Regeering, in het byzonder Hypothecatien, Acten van bekende Schulden, Testamenten, en zo ook Leen-Acten over deeze gerichtelyke handelingen voor de reſpective Leenkameren, en van de Ambtmanye van Colmſchate, Prosdie en het Hofgerichte van Colmſchate gepasſeerd, van waarde zullen gehouden worden, en van waarde erkend, of dezelve voor wettig gekoorene Leden waren gepasſeerd geworden.

En voorts gereſolveert op de Inbrengens der Gezwoorene Gemeente van den 5den deezer te antwoorden als volgt:

Op het 1ſte, dat mogen lyden, dat geen Roomschgezinden, noch ook geen Mennoniten buiten die genen, welke zulks nu bezitten, noch tot het Burgerrecht, noch tot de Gilden zullen mogen toegelaaten worden, dat echter niet kunnen verſtaan den Kinderen der Mennoniten uit te ſluiten; of te berooven van het recht, by hunne Ouderen tot de Gildens en de Burgerſchap bereids verkregen; dat ook Schepenen en Raad mogen lyden, dat de Lutheraanen, daar toe alle, mede tot alle Burger voorrechten worden toegelaaten, met uitzondering nogthands tot het recht der Regeering en het beklee-

den

den van Ambten, waar toe Lidmaatſchap van de Gereformeerde Gemeente vereischt word.

Op het 2de, dat Schepenen en Raad zich daar mede conformeeren.

Op het 3de fiat, mids in dezelve Vergadering van Gildens niet anders als over Gilde-zaaken gehandelt worde.

Op het 4de, dat aan Gildens, gelyk voorgeſteld toeſtaan, om na wettige oproeping met meerderheid van ſtemmen zodaanige Perſoonen uit het Gilde te verlaaten, en voor een tyd of altoos van de Gilde voorrechten te ontzetten, als naar hun oirdeel zich zulks onwaardig zullen gemaakt hebben, mids dezelve ontzetting geſchiede uit hoofde van zaaken, welke niet Juſtitieel zyn.

Op het 5de en 6de, met meerderheid disſentieerende.

De Heeren PUTMAN en MENNINK overgeevende derzelver ſchriftelyk Advys, met verzoek van inſertie en zo als dezelve is geinſereerd, dat Schepenen en Raad derzelver Inbrengens zo als leggen paſſeeren.

„ De Ondergeteekende Burgemeesteren EVERT „ HERMAN PUTMAN en GERRIT ANTONY MENNINK, „ zyn ten opzichte van het 5de en 6de Inbrengen, „ door de Gezwoorene Gemeente op verzoek van „ Burgerye en Gildens gedaan van oirdeel, dat de„ zelve onder dit mits, en onder deeze bepaalin„ ge behoorde te worden toegeſtaan: mits dat die „ Burger Gecommitteerdens zich in 't vervolg niet „ bemoeijen met het een of ander, welke met het „ door Schepenen en Raad en Gezwoorene Ge„ meente reeds bezwooren Regeerings-Reglement; „ zo mede door wagtdoende en nieuws aankomen„ de Burgeren volgens Concordaat zal bezwooren „ worden, is ſtrydende; of daar by, het zy aan zyn „ Doorluchtige Hoogheid als Erf-Stadhouder, en „ aan Hoogstdeszelvs Succesſeuren, of aan Sche„ penen en Raad en Gezwoorene Gemeente te ſa„ men

„ men of afzonderlyk is geconfereerd en aanbevoo-
„ len. Verzoekende Ondergeteekenden de inſer-
„ tie en communicatie van dit hun Advys aan de
„ Gezwoorene Gemeente".

Deventer, den 8 October 1787.

(was get). EVERT HERMAN PUTMAN.
GERHARD ANTONY MENNINK.

Zynde eindelyk gereſolveert ook van het geplaciteerde en vastgeſtelde omtrent gedagte Inbrengens, den Ingezetenen by Publicatie kennis te geeven, en aan Gildens daar van Extract ter hand te ſtellen.

No. 758. *Extract uit het Boek van Reſolutien der Stad Deventer, waar by den Predikant* HOGEWAL *wordt gelast, om aanſtaande zondag den Predikſtoel niet te beklimmen. In dato den* 15 *October* 1787.

Coſs. { E. H. PUTMAN *loco* DE LA CALMETTE.
ANDREAS LE CAVALIER *loco* A. H. VAN SUCHTELEN, DDren.

Goedgevonden den Predikant HOGEWAL te gelasten, van aanſtaande zondag den Predikſtoel niet te beklimmen, en zich dus van den Predikdienst voor dien dag te onthouden.

Digitized by Google

No. 759. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer, waar by de Predikanten van de Nederduitsche Gemeente* J. HOGEWAL, A. VAN EYKEN, W. SUERMOND *en* J. VAN BOSVELD, *en zo ook die van de Walsche Gemeente* F. N. DE VILLEPOIX *worden gedeporteerd. In dato den* 30 *October* 1787.

Cos. { PUTMAN Dr. *loco* J. VAN SUCHTELEN en BORGERINK.

Op herhaalde instantien en begeerte van Gecommitteerdens uit de Burgery en Gildens, hebben Schepenen en Raad, naar deliberatie goedgevonden en gerefolveerd, de Predikanten van de Nederduitsche Gemeente J. HOGEWAL, A. VAN EYKEN, W. SUERMOND en J. VAN BOSVELD, en zo ook die van de Walsche Gemeente F. N. DE VILLEPOIX, finaal van derzelvs dienst, als zodaanige te ontslaan, zulks doende by deezen, behoudens den goeden naam en eer van dezelve. En zal hier van aan een ieder derzelver per Extract worden kennis gegeeven, gelyk mede aan den Eerwaarden Kerkenraad van de Nederduitsche en Walsche Gemeente, tot derzelver naricht.

No. 760. *Extract uit het Boek van Resolutien der Stad Deventer, waar by aan bovenstaande Predikanten wordt verboden, om de Bediening des Doops in die Stad waar te neemen. In dato den* 22 *November* 1788.

Cos. { DE LA CALMETTE *loco* EEKHOUT en LE CAVALIER DDren.

Schepenen en Raad verstaan, dat JOHANNES HOGEWAL, ANTONIUS VAN EYKEN, WINANDUS SUERMOND, JACOBUS VAN BOSVELD en FRANÇOIS NOËL DE

Digitized by Google

DE VILLEPOIX, gewezen Predikanten in de Gereformeerde Nederduitsche en Walsche Gemeentens, zich binnen deeze Stad zullen hebben te onthouden van de Bedieninge des Doops, en is den Ouderling des Raades de Heer A. H. VAN SUCHTELEN verzogt, in den Kerkenraad te effectueeren een Resolutie, zaakelyk conform aan deeze.

N°. 761. *Adres van* J. HOGEWAL, A. VAN EYKEN, W. SUERMOND, J. VAN BOSVELD *en* F. N. DE VILLEPOIX, *Predikanten in de Gereformeerde Nederduitsche en Walsche Gemeentens binnen Deventer; aan de Ed. Mog. Heeren Commissarissen van den Heere Erf-Stadhouder, behelzende een verhaal hoedaanig met hun is gehandeld, en met verzoek om in hun Ambt als Predikanten te Deventer te worden hersteld, en aan hun gepermitteerd, om hunnen dienst in de Gemeente aldaar wederom waar te neemen &c.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

De Ondergeteekende Predikanten neemen de vryheid U Ed. Mog. met diep respect voor te dragen; dat door de Heeren van de Magistraat deezer Stad Deventer aan D:D. WINAND SUERMOND en ANTHONY VAN EYKEN; gelyk ook aan D. F. N. DE VILLEPOIX op den 3 October 1787 is toegezonden een Extract uit het Boek der Resolutien der Stad Deventer *sub littera A.* (*)

Dat door de Heeren van de Magistraat deezer Stad Deventer; op den 15 October daar aan volgende; aan D. J. HOGEWAL is toegezonden een Extract uit het Boek der Resolutien der Stad Deventer, *sub littera B* (†); gelyk ook de Predikant J. VAN Bos-

(*) Zie hier voor N°. 754. bl. 204.

(†) N°. 758. hier voor bl. 289.

Digitized by Google

Bosveld op dien zelven dag eene Resolutie van den zelven inhoud ontfangen heeft.

Dat zo wel de drie eerst als twee laatstgemelde Predikanten, door de Heeren van de Magistraat deezer Stad Deventer op den 30sten October daar aan volgende, is gezonden, een Extract uit het Boek der Resolutien der Stad Deventer, *sub litera C* (*).

Dat alle die zelve vyf Predikanten door de Heeren van de Magistraat deezer Stad Deventer, op den 22sten November daar aan volgende, is gezonden een Extract uit het Boek der Resolutien der Stad Deventer *sub litera D* (†).

Dat zy zich altoos als goede Burgeren en Ingezetenen deezer Stad hunnes weetens gedragen hebben.

Dat ook zo veel hun bewust is, noch door de Kerkenraaden deezer Stad van dien tyd, noch door Gecommitteerdens uit Gildens en Burgery, op welker laatstgemelde herhaalde instantien en begeerte, zy van hun Predikdienst finaal ontslagen zyn, geene bezwaaren ten hunnen laste zyn ingebragt, ten minsten dat dezelve aan hun niet zyn ter ooren gekomen, noch hun in handen gesteld, noch zy daar over gehoord: veel eer heeft D. de Villepoix van zyne nog zangebleevene Kerkenraad een voordeelig getuigenis van zyn gedrag, waar van de Copy *sub litera E.*

Dat hun ook nimmer voorgekomen is, dat Gecommitteerdens uit Gildens en Burgery eenigen last of qualificatie van hunne Committenten gehad hebben, om dergelyke herhaalde instantien en begeerte by de Heeren van de Magistraat deezer Stad te doen.

Dat uit den inhoud der Resolutie *sub litera C* zelvs komt te geblyken, dat dergelyke bezwaaren tegen hun niet moeten zyn ingebragt, door dien Schepenen en Raad hun by die Resolutie ontslagen hebben

(*) N°. 759 hier voor bl. 210.

(†) N°. 760 hier voor bl. 210.

Digitized by Google

den van hunne Predikdienst, behoudens hun goeden naam en eer; het welk met geene mooglykheid hadde kunnen geſchieden, indien op hun leer en leeven iets te zeggen geweest had, ofte zy iets gedaan hadden, waarom zy van hun Predikdienst hadden behooren ontſlagen te worden.

Dat zy hunnes weetens niets geleerd hebben, het geen tegen Gods Woord, of de Formulieren van Eenigheid ſtrydende is.

Dat zy zich ook niet weeten te herinneren, dat zy door hunnen wandel iets gedaan, of met woorden of daaden iets verricht hebben, tegen de intentie en bevelen der Regeering van dien tyd, waar door zy van hunnen Predikdienst zouden behooren finaal ontſlagen te worden, ofte waar door meergemelde Gecommitteerden oirzaak mogten genoomen hebben, om zulke herhaalde inſtantien by de Heeren van de Magiſtraat te doen.

Dat wel waar is, dat de Predikanten VAN EYKEN, SUERMOND en de VILLEPOIX voor en op den 30ſten October niet by de Gemeente geweest zyn, maar te gelyk waar is, dat zy in hunne overkomst tot de Gemeenten dies tydes verhinderd zyn, en dat de Predikbeurten van DD. VAN EYKEN en SUERMOND den eerſten Zondag, te weeten den 23ſten September vervuld zyn, en den tweeden Zondag te weeten den 30ſten Septemb. door hunne Ambtgenooten zouden zyn vervuld geworden, zo niet de Magiſtraat daar in anders gedisponeert had den 28ſten September; gelyk ook al verder waar is, dat D. DE VILLEPOIX van zyn verhindert zyn om tot de Gemeente over te komen, te vooren kennisſe gegeeven heeft per Misſive, houdende, dat zyn E. gereed was om tot de Gemeente terſtond weer te keeren, indien hem een Acte van Protectie door de Heeren van de Magiſtraat verleend wierd.

Dat de Predikanten J. HOGEWAL en J. VAN BOSVELD op den 23 October 1787 door de Heeren Præſidenten op het Raadhuis ontboden zynde, de Heer

Burgemeester PUTMAN als destydes Præsident zynde, aan hun heeft voorgesteld, dat de Heeren van de Magistraat aangediend was, dat zy Predikanten den Magistraat iets wenschten voor te stellen, dat de Magistraat daarom den Præsidenten verzogt had, om van de Predikanten te hooren, wat voorstel zy aan den Magistraat te doen hadden, en dat Præsidenten daarom de Predikanten by zich ontboden hadden, om zulks van hun te verneemen.

Dat zy, alzo dusdaanig voorstel hun zeer onverwagt voorkwam, en zy daar door zeer gefrappeerd waren, daar op in alle eerbied, hunne verwondering Heeren Præsidenten hebben te kennen gegeeven, en geantwoord, dat zy niet wisten, wie zulks naamens hun de Heeren van de Magistraat had aangediend, dat zy zich ook waarlyk tot zulk een einde aan Hun Wel Ed. Hoog Achtb. niet hadden laaten aandienen, nadien zy hunnes weetens niets hadden, om den Heeren van de Magistraat, voor te stellen.

Dat zy onder verbetering vermeend hebben, daar op geen ander antwoord te kunnen geeven, dewyl uit den inhoud van voorschreeven Resolutie van den 15den October *sub litera B* ten klaarsten komt te geblyken, dat de daar in vermelde suspensie van hunnen Predikdienst maar voor éénen dag, te weeten voor den 21sten October was, en zy dus in het volzekere vertrouwen waren, dat die suspensie met dien 21sten October een einde genoomen had, en zy gehouden waren, om den 28sten daar aan volgende, den Predikdienst als voorheenen waar te neemen.

Dat zy zich verplicht gevonden hebben, dit ter hunner decharge onder het oog van U Ed. Mogenden als Commisarisen van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder te brengen, en zeer onderdaanig en instantelyk te verzoeken, dat U Ed. Mogenden by de Heeren van de Magistraat deezer Stad, of ter plaatze, daar U Ed. Mogen-

genden zulks best dienſtig en nodig oirdeelen zullen, door eene gunſtige intercesſie het daar heenen gelieven te dirigeeren, dat alle de voorheen gemelde Reſolutien *ſub litt. A, B, C, D,* worden ingetrokken; ofte dat, zo 'er eenige bezwaaren tegen hun, het zy in den Kerkenraad, het zy by Gecommitteerden uit Gildens en Burgery mogten zyn ingebragt, dezelve aan hun mogten worden ter hand geſteld, ten einde zy, zich daar tegens behoorlyk zouden kunnen verantwoorden, en, dat zy, zo lang 'er dergelyke bezwaaren niet tegen hun mogten zyn, of worden ingebragt, zy in hun Ambt als Predikanten deezer Stad wederom mogten worden herſteld, en aan hun gepermitteerd, om hunnen dienst in de Gemeente alhier als Predikanten waar te neemen, immers tot tyd en wyle, zodaane bezwaaren bewyſelyk tegen hun mogten worden ingebragt, zynde zy vaardig en bereid, zich in alle opzichten te ſchikken en te gedragen, als ſtille en vreedzaame Burgers betaamende is.

(*was geteekent*)

JOHANNES HOOGEWAL.
WINANDUS SUERMOND naamens VAN EYKEN.
WINANDUS SUERMOND.
JACOBUS VAN BOSVELD.
FRANÇOIS NOËL DE VILLEPOIX.

Digitized by Google

N°. 752. *Memorie van Gecommitteerden uit Burgery en Gildens te Deventer, aan de Hoog Ed. Achtbaare Magiſtraat dier Stad, behelzende Keur en Beſchikkingen omtrent Bedieningen, Beneficien, Eer- en Gedenkteekens en Kostgeeving enz. benevens een Declaratoir van zyn Doorl. Hoogheid hier toe betrekking hebbende.*

AAN DE WEL EDELE HOOG ACHTBAARE HEEREN BURGEMEESTEREN, SCHEPENEN EN RAADEN DER STAD DEVENTER.

WEL EDELE HOOG ACHTBAARE HEEREN!

Eergisteren avond laat die van de Commiſſie uit 's Hage te huis gekomen zynde, en aan ons op gisteren verſlag gedaan hebbende van hun wedervaaren aldaar, zo hebben Gecommitteerden na in dit morgen uur deeze extraordinaire Vergadering tegens vyf uuren of half zes verzogt te hebben, wyl men niet eerder met de nodige over te geeven inſtrumenten klaar konde zyn, thands de eer en het zonderling genoegen, om U Ed. Groot Achtbaare by deezen te doen geworden *Keur en Beſchikkingen omtrent Bedieningen, Beneficien, Eer- en Gedenkteekens en Kostgeeving*, zo als door de Gecommitteerdens by de gelukkige omwenteling van zaaken ten algemeenen nutte deezer Stad, en als meest oirbaar zynde gedaan en geſchied is; met byvoeging van uur en zaakverhaal daar toe betrekkelyk, en een Declaratoir van zyn Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nasſauw, Erf-Stadhouder, Kapitein-Generaal en Admiraal der Vereenigde Nederlanden, omtrent Hoogstdeszelvs intentie en wyze van concurreering in de zo nodige redreſſen zo veel deeze Stad betreft.

Gecommitteerden hoopen, wenſchen en verwagten, dat alles wel bedaart en rypelyk overwoogen, met ter zydeſtelling van perſoneel belang en inzien voor 't algemeen welzyn, ook met volle overtreeding, dat alle ondermaanſche ſchikkingen gebrek-

brekkig zyn en blyven zullen, en geenſints ten algemeenen genoegen kunnen uitvallen, het een en ander ten meesten nutte en genoegen, zo van U Ed. Hoog Achtb. als der ganſche Burgery van Deventer, nu en vervolgens mag bevonden worden zo te behooren. Terwyl U Ed. Hoog Achtb. uit de Keur en Beſchikkingen hier by gaande, ligtelyk zult kunnen afneemen, wie der kwaade party uit hunne Ambten en Bedieningen, zo veel deeze Stad aangaat dienen door nadere Reſolutien van Schepenen en Raad uit hunne reſpective Bedieningen ontzet te worden, waar toe de byzondere Declaratoiren voor elk derzelver zo veel deeze Stad aangaat, reeds door Gecommitteerdens beſtelling in gereedheid gebragt zynde, en ter nadere byvoeging van het nodige, zo veel Schepenen en Raad betreft, aan U Ed. Hoog Achtb. zullen overgelevert worden: biedende gelyk voorheen zo als nog Gecommitteerdens aan, om door minnelyke conferentien tusſchen Leden van Schepenen en Raad en Gecommitteerdens deeze geheele zaak tot een gewenſchte en der algemeene zaak meest bevorderlyk einde te helpen brengen, daar de Gecommitteerdens alleen nog hebben by te voegen, dat zy in het geheel inhæreerende hunne beſchikkingen en verrichtens tot hier toe en in afwagting van de eerſtdaags verwagt wordende gedeceerneerde Commisſie van zyn Doorluchtige Hoogheid aan U Ed. Hoog Achtb. by deezen overlaaten, om ingevolge derzelver gemanifesteerde intentie uit nevensgaande blykbaar, al zulke proviſioneele aanſtellingen te doen omtrent Bedieningen, welkers uitgeſtelde beſchikking nadeelig zyn zullen oirdeelen, als het belang der publieke zaak die goede orde en politie der Stad ten meesten nutte van het algemeen zonder verwyling vereiſchen, zullende de finaale afdoening en ratificeering van een en ander na het afloopen van der verwagt wordende Gecommitteerdens van wegens zyne Doorluchtige Hoogheid met U Ed. Hoog Achtbaare ganſchelyk blyven afwagten.

(*) I. *Lyst van de Bedieningen, Beneficien, Eer- en Gedenkteekens en Kostgeevingen door Gecommitteerdens overgegeeven.*

Art. 1. Tot de volgende Ambten zyn verkooren als volgt.

1 Scholtambt van Colmſchaaten *van Suchtelen*, A. Hz.
2 De Rentambten van Lebuini verwisſelende als by voorige Bezitters gebruikelyk, Burgemeester *J. Jacobſon.*
3 Het tweede Rentambt van Lebuini, *Putman* tweede zoon van de Burgemeester.
4 Postmeester, Burgemeester *Mennink*, de voordeelen 'er van op den voet als de Heer *Sloet* het gehad heeft, te ontfangen van den Commis der Postery, zo als nader volgt, leevens lang.
5 Rentambt der Prabsdy, Burgemeester *J. van Suchtelen van de Haar.*
6 Rentambt van Diepenveen, *Antony de Schepper.*
7 De Ambtmanni van *Umbgrove*, *Arnoldus van Suchtelen.*
8 Ontfangst van Colmſchaten, Burgemeester en Ontfanger *A. H. van Suchtelen.*
9 Burgemeester *E. H. Putman* het Postmeesterſchap, waar van de Heer *Mennink* leevens lang de voordeelen trekt, doch deeze de benoeming 'er van, om na doode van den Heer *Mennink* 'er ook de voordeelen van te trekken, het zy op deszelvs naam te ſtellen of de ſurviveance 'er van te hebben, zo als het best beſtaanbaar zyn zal.
10 Profeſoren by proviſie in petto te houden.
11 Ds. *Schriever* den titel als Profeſor, en het Immeritusſchap, met behoudenis van zyn volle Tractement en alle emolumenten, waar in participeerde, in deszelvs handen te ſtellen, om daar van by afneemende kragten naar zyn welgevallen gebruik te maaken, met de oprechtſte en hartelykſte betuiging van de algemeene genoegens om zyn getrouwe Evangeliedienst, waar van men zich dan ook ongaarne zal verſtooken vinden, en bewerken op de best mooglyke wyze by Uw Ed. Hoog Achtb.

(*) De Diſpoſitie van Heeren Commisſariſſen van zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder, is reeds geplaatst in het *VI. Deel*, N°. 525. bl. 37——51.

Digitized by Google

Achtb. Magistraat van een Weduwe Tractement naar zyn aflyvigheid voor zyn Echtgenoot ten minsten van zes honderd Guldens.

12 Commis van de Postery . . . *van Holten*, met honderd Guldens meer voordeel als van de Heer *Sloet* gehad heeft.

13 *Gysbert Middelburg Hz.*, het Rentambt van Mr. Geerts en Buskes Klooster, mits een uitkeering van 125 Guldens aan zyn Oom *L. Bastiaan* jaarlyks, zo lang leeft.

14 *Gerrit Hisfink*, de Caten en Bisschops tol en 2de Collecteur aan de Brug in plaats van *Hidding*.

15 *Hendrikes van de Sande*, Collecteur van den Berg in plaats van *J. Brilleman*.

16 *Willem Tyink*, Weegers plaats.

17 *Bernardus Wentink*, Collecteur van de Wynen.

18 *Andries Schornagel*, Collecteur aan den Hoorenberg in plaats van *van 't Laar*.

19 *G. J. Bulk*, Collecteur van de Bieren.

20 . . . . *van Weterens* zoon, Boden plaats.

21 *J. Brinkgreve*, Adjunct-Koster van de Bergkerk met de survivance.

22 *J. H. Hisfink*, de halfscheid van het geen Præceptor *Meyerink* van brief en plaatsbestelling gehad heeft van de Utrechtsche, Arnhemsche en andere wagens, met het huisje van *Hiddink* voor hem afzonderlyk.

23 *Simon van Brakel*, de wederhelft van even gemelde brief en plaatsbestelling, en Voorzanger in de groote Kerk.

24 *J. J. Horsman*, Stads Apotheek en die der Kinderen en Godshuizen.

25 . . . *Ruvekamp*, Stads Timmermans Baas, zo als van ouds geweest is, en de Brug 'er by, doch by *Loman* leevens lang aan dezelve præferabel voor alle andere te laaten arbeiden.

26 . . . *Raland*, Stads Grofsmit.

27 *Hendrikus Leeneman*, Stads Yker.

28 *Gerrit Willem Leeneman*, Stads Hagelmaaker.

29 *Marten Muiderman*, Stads Slotenmaaker.

30 *Niklaas Brilleman*, Stads Glazemaaker en Verwer, met leverancie van Glas, Oly en Verf.

31 *Jochem* en *Albert de Vries*, Stads Klokken en Uurwinden van *Lemmers*.

32 *Jan Leurink*, Stads Leidekker en Lootgieter.

Digitized by Google

33 *Joost Sluiter*, Stads Blikſlager.
34 De Gemeentsman *H. Beekman*, Stads Metzelaars Baas.
35 *Jan Albers*, by de gekogte Werf van zyn Oom, Stads Scheepstimmerman.
36 Stads Doctoren twee nodig, de oudſte 100 Guldens, Doctor *Westenberg*, de jongſte 50 Guldens vacant, doch liever Doctor *Westenberg* bevorderen tot Profeſſor in de Medicynen ten nutte van het Gymnaſium en jonge Chirurgyns.
37 Meester *Hendrikſe* en *Kist*, Stads Chirurgyns, *als* van ouds geen Lector meer.
38 *Jan Hulſcher*, Krankbezoeker, en wegens donderdagſche Categiſatie de 50 Guldens daar toe ſtaande in plaats van *van Til*.
39 *Jurjen Hernink*, Schoolmeester in het Kinderhuis aan Proviſoren overgelaaten, doch niet dan uitkeerende 50 Guldens 's jaars.
40 *Stitzinger* en *A. Raa*, Leverancier en Drukker beide, de Leverancie aan *Stitzinger* en *Raa* de Drukkery.
41 *Rynt Osterhof*, Utrechtſche Wagen, mitsgaders 150 Guldens uitkeering aan de drie Voerlieden *A. Meier*, *J. Hagen* en *Lucas ten Campen*, voor 'er drie de Stads weiden by mag te bevorderen, als by voorige tyd wederom.
42 *Jan van Alphen*, Stads Mandemaaker.
43 *J. B. Beekman*, Straatemaaker.
44 *Gerhard Bosch*, Almanachmaaker en Sterrekyker en gezworen Landmeeter.
45 *Abraham Schornagel*, Scholtus plaats.
46 *Derk Kok*, mits ter genoeging Borg ſtellende, Verwalter Bode op Amſteldam in plaats van *Lummers*.
47 *Gerrit Ruvekamp*, Dienaar van de Rentm. in plaats van *Hiddink*.
48 *Gerrit Bosch*, Koorenmeeter.
49 *W. Myſet*, Commis op de Wel, met een uitkeering 'er uit ad 75 Guldens 's jaars.
50 *Jan Kreumer*, 1ſte Toornwagter.
51 *A. Hummen*, 2de Toornwagter.
52 *Derk Blaauwenoort*, Schutters plaats.
53 *Salomon Kortelink*, Aanhaaler.
54 *Andries Houw*, blyft Schutter.
55 *Hendrik van der Haar*, Helbardier.

56

Digitized by Google

56 *J. H. Roeſink*, Doodgraaver.
57 *Wolter Hisſink*, Portier.
58 *Jan Tenger*, Kruier.
59 *Jan van Hengelo*, Lantaarnopſteeker in plaats van *W. Kuit.*
60 *Marinus van Elſendorp*, Suppoost.
61 *Daniel van Bommel*, reeds Werkbaas op Stads weide.
62 *Willem Kragt* met *te Wechel*, het Schoenlappen in 't Wees- en Kinderhuis.
63 *G. Brinkgreve*, het Boomſnoeijen van *Busſink.*
64 *H. van Sligtenhorst*, Portiers plaats.
65 *Jacobus de Greef*, Hellebaardiers plaats.
66 *J. E Bask*, 't repareeren van Stads Karren.
67 *Fred. Rouwendaal*, Stads Touwſlager.
68 *W. van Daſen*, Stads Kuiper.
69 't Afvaaren van de Arnhemſche Wagen by *Oosterhof* in de Brabandſche Wagen.
70 't Afvaaren van de Harderwyker Wagen by *J. Walnar* in de Moriaan.
71 *Frederik Modder*, Aanhaaler.
72 *Roelof Hamer*, Aanhaaler.
73 *Evert Willemſe*, Lantaarn opſteeker in plaats van *Stroobant* zo die KEES bevonden wordt.
74 *Lammert Gerrits*, vrye wooning in Spinhuisſteeg van *Pentenaar.*
75 *Willem Arends*, vrye wooning op Spinhuis plaats daar *Willem Kuiper* in gewoond heeft, en uitkeering voor eens van 25 Guldens.

II. *Lyst der Uitkeeringen.*

		's jaars.	voor eens.
1	*J. L. Zweeping*	*f* 100	
2	*Lucas Gelkens*, kost in 't Gasthuis en eert uitkeering	*f* 75	
3	*Berend Wynoldy*	*f* 100	
4	*Martinus Emmelot*	*f* 100	
5	*Hannes Harmſe*	*f* 50	
6	*Hindr. Jan van Olst*, Yvoordraaijer	*f* 50	
7	*Nicolaas Leyderman*	*f* 75	
8	*Antoni Hartkop*	*f* 50	
9	*Hendrik Hoekman*	*f* 75	
10	*Jan Vos*	*f* 100	

Digitized by Google

		's jaars.	voor eens.
11	*Evert Willemse*	f 25	
12	*Lucas Nieuwenjank*	f 50	
13	*Hendrik Rinkelaar*	f 25	
14	*Hendrika Schornagel*	f 25	
15	*Jan ten Harmsen*	f 50	
16	*Jan*, in Banniers gang		f 50
17	*Coenraad Cramsdyk*		f 50
18	*Egbert Penske*	f 25	
19	*Hendrik Boskamp*		f 50
20	*Willem Voortman*		f 25
21	*Hermen van den Anker*		f 25
22	*Otto van der Heggen*	f 75	
23	*Fille Rupsenaar*		f 50
24	*Jan Rynst* en Moeder	f 25	
25	*Van der Frank* de Oude	f 25	
26	*Hendrik Plomp*, of Klepperman of	f 25	
27	*Peter Morren*	f 25	
28	*Jan Kuil*	f 25	
29	Vrouw *Scheers*	f 25	
30	*Berend Tillekamp*		f 100
31	*Casper Jansen*, voor Linnen hem te beschikken		f 25
32	*Urban Mattys*, Kamerbehanger tot elders beter	f 30	
33	De oude *Engels* en Zuster	f 75	
34	Wed. *Lenderink* tot hertrouwen, dan het Kind	f 100	
35	Wed. van *Jan Mouw* tot hertrouwen, dan de Jonge 80	f 100	
36	Wed. van *Jan Stegemans* tot hertrouwen	f 100	
37	——— twee Dochters voor eens tot kleding ieder 25 Guldens		f 50
38	Wed. *Franken* tot hertrouwen	f 100	
39	——— Dochter		f 25
40	Het Kind van *Veermans* 50 Guldens 's jaars, waar van de Moeder 25 Guldens voor 't opbrengen en de andere 25 Guldens op Intrest voor het Kind tot 25 jaar oud is, en dan tot uitzet tot nadere bepaaling daar van	f. 50	

Digitized by Google

		's jaars.	voor eens.
41	*Jacobus de Hart*	f 25	
42	*Hermen Coning* en Vrouw *Catharina Smits* op de langstleevende	f 50	
43	*Hendrik Nieuwenhuis*		f 25
44	*G. W. van de Wal*	f 25	
45	*H. Masselink*	f 25	
46	*Juda Wolferink*	f 25	
47	*E. J. van Battem*	f 50	
48	*Jurrien Hernink*	f 50	
49	*G. J. van Nede*	f 25	
50	*Jacobus Knabbe*	f 25	
51	*W. Arends*		f 25
52	*J. van Brummen*	f 25	
53	Oude Wed. *Meijers*	f 25	

III. *Lyst der genen die tot Kostgeeving in het Groote Gasthuis gerecommandeerd worden.*

1 *Lucas Gelkes*, Gecomm. en een jaarlykse uitkeering van 75 Guldens.
2 *Derk van Gelsteren*, heeft de kost gekreegen.
3 *Antonie Schreur.*
4 De oude *van Olst.*
5 *Gerrit ten Caten.*
6 *Jan Arends Wolters* en Vrouw.
7 *Gerrit Vasseveld.*
8 *Hermannus Schornagel.*
9 *Jan van Essen.*
10 *W. Engels* en Vrouw.
11 *Stenfers*, uit consideratie van ouderdom en blindheid.
12 *Wouter Schouten.*
13 *Jan Eysf.*
14 Wed. *Sprokkere.*
15 *Willem Beldman*, in 't Gasthuis van St. Elisabeth.

IV. *Lyst der genen welke men Eereteekens toekent wegens byzonder signaleering in en voor de goede zaak de oude Constitutie.*

1 Hoog Welgebooren Heer Baron *van Heeckeren tot Suideras.*
2 Jonge Heer *Troelja D. H. S.*
3 *Gerrit van Batthem.*

4 *W. Albers* Uitdrager.
5 *Martinus Bosch.*
6 Otto *Slagman* om zyns Moeders wille.
7 *Gerrit Brinkman.*
8 *Hendrik Jan Bax.*
9 *Jacobus Hoovink.*
10 *Gerrit Boekman*, Zoutmeeter.
11 *Hermen Bleumink*, Bruggeman.
12 De Heer *Lugardi.*
13 24 Gecommitteerdens en Raadsvriend *J. J. Houssart* te samen 26.
14 Ds. *Schriever.*
15 Burgemeester *Putman.*
16 *Rosyn.*
17 *S. Brakel.*
18 *Schutters.*
19 *Willem Raasveld.*
20 *Dikkeboom.*
21 Ds. *Zweyke*, Luthers Predikant.
22 *L. van Kempe.*
23 Wed. *van Keulen.*
24 *Harmen Horstius.*
25 *Emanuel Roland.*
26 *A. van Lensen.*
27 *A. Kuit, Az.*
28 *Jan Tyink.*
29 *Albert Vunderink.*
30 *Jacobus van Camphuis.*
31 *Tys*, Knegt. van *van Ceulen.*
32 *Derk Doeve.*
33 *Jan de Winde.*
34 *Jan Walnaer.*
35 *Gerrit Jan Helwich.*
36 *Lammert van Gelderen.*
37 *Roelof Schilder.*
38 *Berend Nagel.*
39 *Arnoldus Wolters.*
40 *Cramer de la Calmette.*
41 Luit. *Camerlink.*
42 Luit. *van Daalen.*

V. Op voordragt van de Commissie, welke oit deel.

Digitized by Google

deelde, dat de Heer Rosyn Koopman te Zutphen, wegens zonderlinge en groote dienſten, voor, by en na de gelukkige omwenteling van deeze Stad, tot het Vendumeesterſchap aller recommandabelst was, mids zulks met goede correspondentie van de Heeren Secretarisſen geſchieden konde, die zich ten dien aanziene zeer gunſtig verklaard hebben ten opzichte van den Heer Rosyn, zo uit hoofde der gemelde dienſten, als uit aanmerking van de recommandatie van den Heer van Suideras, die ook in het gene alleen in deezen aanzien in bedenking kwam, volkomen genoegen erlangen; deeze gezamentlyke Gecommitteerdens gemelde Heer Rosyn al mede tot de Vendumeesterſchap verkiezen, op dien voet als de Heer van Doorninck het zelve gehad heeft, met goede correspondentie van de Heeren Secretarisſen te reguleeren, terwyl zy zyn Ed. recommandeeren tot afſlager, Willem Hissink.

Declaratoir van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder.

Zyne Hoogheid geëxamineert hebbende, de ſtukken door de Commisſie uit het midden van Gecommitteerdens uit Gildens en Burgery der Stad Deventer afgezonden, aan Hoogstdenzelven overgegeeven, heeft de objecten en voorſtellingen daar by voorgedragen, van dien aart en dat gewigt en van zo veel omſlag gevonden, dat Hoogstdezelve niet heeft kunnen reſolveeren, om zonder eene rype overweeging en behoorlyk onderzoek *in loco*, zich dien aangaande te verklaaren en te reſolveeren.

Zyne Hoogheid houdt zich gaarn verzekerd van de welmeenendheid der poogingen, en van de zuiverheid der oogmerken van de Burgery en derzelver Gecommitteerdens, en wil niet worden verſtaan, dat Hoogstdezelve door de ſuspenſie van zyne verklaaring en reſolutie, eenige afkeuring zoude doen of atteinte toebrengen aan het gene door

Digitized by Google

Gecommitteerdens uit naam van Gildens en Burgerij is verricht en voorgedragen; maar Hoogstdeszelvs intentie bepaalt zich, om door Heeren Gecommitteerdens naar Deventer af te zenden, de nodige informatien te doen neemen, en zich van al het gebeurde behoorlyk te doen onderrichten, en voorts door zodaanige Conferentien als nodig zullen geoirdeeld worden, de gevoeglykste middelen te doen beraamen en te applaneeren, om op de beste en legaalste wyze ten genoegen van de Burgery, de gedespicieerde Ambtenaaren in ééd en functie te ſtellen, of in cas van difficulteit, onbevoegtheid of eenigerley opkomende inconvenienten daar aan te remedieeren, en in het generaal zo ten aanzien van de *Ambtsbeſtellinge* en verdere *ſchikkingen*, als in opzichten tot de zorgen voor het *maintien* der herſtelde Regeeringsform binnen Deventer, midsgaders de herſtelling van de rust, harmonie en vertrouwen tuſſchen Regeering en Burgery, en tuſſchen Burgeren en Ingezetenen onderling zodaanige ſchikkingen te doen helpen maaken, en onder zyn Hoogheids approbatie aan te gaan, als tot voorſchreevene ſalutaire eindens, de convenabelſte en nuttigſte zullen geoirdeeld worden.

's Gravenhage, den 15 December 1787.

(*was get.*) W. Pr. VAN ORANGE.

N°.

Digitized by Google

N°. 763. *Extract uit het Boek van Reſolutien van Raad en Gezwooren Gemeente der Stad Campen, behelzende Deliberatien en Reſolutien, omtrent het inrukken der Pruisſiſche Troepes in de Provincie van Overyſſel: over de herſtelling van zyne Doorluchtige Hoogheid in deszelvs rechten, en de Confirmatie van het Regeerings-Reglement van 1748; over de disapprobatie van de Keur door zyne Doorl. Hoogheid gedaan; over de Project Tractaaten van Alliantie met Pruiſſen en Engeland; over het Plan ter verbetering van de Armée enz., van den 22 September 1787 tot den 6 Maart 1788, ingeſlooten.*

Den 22 September 1788.

Poinct van Deliberatie de Gezwoorene Gemeente voor te dragen.

Daar het vry waarſchynlyk is, dat by de tegenswoordige inrukking van Pruisſiſche Troepes in de Provincie, ook deeze Stad den inmarsch dier Troepes niet zal kunnen ontgaan, zouden Hun Wel Edele Hoog Achtbaare wat hun aangaat van advise zyn, in deeze tydsomſtandigheden zich tegen dien inmarsch niet te opponeeren, verzoekende daar toe mede de Concurrentie van de Gezwoorene Gemeente.

Terwyl dan nog de Heeren van de Magiſtraat het arrangeeren van verſcheide poincten van orde binnen de Stad daar toe relatief, zouden demandeeren aan eene extraordinaire Commisſie van twee Heeren uit derzelver midden, neffens twee Leden der Gezwoorene Gemeente; waar toe in den haaren gedespicieerd hebben, de Heeren VAN HEMERT en STROCKEL.

De Gezwoorene Gemeente conformeert zich met de Heeren van de Magiſtraat; en hebben uit het midden van hun gecommitteerd, de Heeren DE GREEVE en BUNDES.

Digitized by Google

Den 25 September 1787.

Poinct van Deliberatie de Gezwoorene Gemeente voor te dragen.

De Heeren van de Magiſtraat vry zeker onder de hand geinformeerd zynde, dat den Officier, de Pruisſiſche Troepes op gisteren te Zwolle ingetrokken, Commandeerende, ook intentie of ordres zoude hebben naar hier te marcheeren, doch dat deeze marſch echter zoude kunnen worden gepræ-venieerd, door eene terugbrenging van het Burger Regiment in die Wapenrusting, als het zelve geweest is voor de tegenswoordige troebles: zouden Hun Wel Edele Hoog Achtbaare hoe zeer ook dezelve zyn aangedaan over de tegenwoordige tyds gelegenheid, toch echter van advyſe zyn, dat men, als door de omſtandigheden gedwongen in deezen, ten beste van de Stad en van de goede Burgery, zoude behooren te cedeeren aan het geen deswegens zal worden gevorderd, om grooter onheilen voor te komen: terwyl Schepenen en Raaden dan nog zouden committeeren de Heer Burgemeester VAN HEMERT en Secretaris DE MIST, om perſoonlyk met voorſchreeven Commandant en elders daar het nodig zyn zal, Stads wegen te confereeren; en ten deezen opzichte zodaanige ſchikkingen en overleggingen te maaken, als zy ten beste der Stad, en tot de geſchikſte middelen om den inmarſch dier Troepen voor te komen, zullen dienſtig en nodig oirdeelen: vooral het welk Schepenen en Raaden nu voor als dan verklaaren, die Heeren Gecommitteerden te zullen guarandeeren.

Verzoekende daar toe de Concurrentie der Gezwoorene Gemeente.

De Gezwoorene Gemeente conformeerd zich met de Heeren van de Magiſtraat, betuigende echter hier toe door de nood gedrongen te zyn.

Den

Digitized by Google

Den 1 October 1787.

Poincten van Deliberatie de Gezwoorene Gemeente voor te dragen.

Ter extraordinaris Landdag op den 28ſten September jongstleeden, door de Heeren de Droste van Zalland, en zeventien andere præſente Edelen zynde voorgedragen, en met gevolg der Stad Deventer tot concluſie gebragt, dat zyne Doorluchtigſte Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nasſauw, in qualiteit als Erf-Stadhouder, Kapitein-Generaal en Admiraal deezer Provincie zal worden herſteld in alle deszelvs Rechten, Privilegien en Præëminentien, zo als aan Hoogstdenzelven in den jaare 1766 overeenkomſtig het Reglement van Regeeringe van den jaare 1748 wel en wettig zyn opgedragen, en geconfereerd geweest, het gemelde Reglement van Regeeringe van den jaare 1748, ten dien einde by deezen confirmeerende, ende in alle zyne poincten en deelen herſtellende, met caſſatie en vernietiging tevens van al het gene daar tegen zo door Reſolutien, aanſtellingen als anderſints is ondernoomen.

En dat daar van by Miſſive en Extract van deeze Reſolutie aan zyne Doorluchtigſte Hoogheid kennis zoude gegeeven, en voorts by Publicatie aan de Opgezetenen deezer Provincie bekendmaaking gedaan worden.

En dit alles door deezer Stads Heeren Gecommitteerden, en door die van de Stad Zwolle zynde overgenoomen, en door zes Heeren Edelen daar tegen zynde geprotesteerd.

Zo hebben vervolgens de Heeren van de Magiſtraat daar over in den haaren met alle vereischte attentie en omzichtigheid gedelibereerd; en zouden thands van adviſe zyn, dat onverminderd de meermaalen gemanifesteerde principes van Raad en Gezwoorene Gemeente, nopens de defecten, waar aan het Regeerings-Reglement van 1748 is laboreerende, en welke defecten Raad en Gezwoo-

rene Gemeente gemeend hebben, dat behoorden te worden geremedieerd, en naar behooren veranderd, echter by deeze tyds omſtandigheid, en keering van zaaken, ter voorkominge van alle nadeelige gevolgen, ter eerſter Vergaderinge van Ridderſchap en Steden, met allegatie van alle gepaste redenen en motiven, zouden behooren te declareeren, dat Schepenen en Raaden zich tegens die by meerderheid Staatswyze genoomene Concluſie tot reintroductie van het Reglement van 1748, of het effect van dezelve, niet zullen opponeeren. Verzoekende daar toe mede de Concurrentie van de Gezwoorene Gemeente.

Eodem.

Zyne Doorluchtigſte Hoogheid by voorengemelde Miſive tevens zynde verzogt, om tot onderhouding van de rust en veiligheid een genoegzaam aantal Militie in dienst van den Staat in deeze Provincie te leggen en Guarniſoen doen houden, hoe eerder zo beter, waar in door alle de Leden, uitgenoomen de voornoemde zes Heeren Edelen zynde geconſenteerd, en de Stad Zwolle daar by in een niet al te zwaar Guarniſoen voor zich, beſtaande uit Troepes van deezen Staat, hebbende bewilligd: zouden Hun Wel Edele Hoog *Achtbaare*, dieswegens van gedagten zyn, dat door alle gepaste middelen en wegen het daar heen behoord te worden gedirigeerd, dat een goed en behoorlyk Guarniſoen uit Troepes van den Staat binnen deeze Stad bekoomen worde, ten einde nog by tyds het intrekken van Pruisſiſche Troepes worde voorgekomen. Verzoekende daar toe mede de Concurrentie van de Gezwoorene Gemeente.

Eodem.

Diend verder tot informatie van de Gezwoorene Gemeente, dat alle Vry-Corpſen en Exercitie-Genoodſchappen in deeze Provincie zyn geannulleerd, en buiten protectie geſteld, met laſt mede, om zich

Digitized by Google

zich van het draagen van Veld-tekenen te onthouden.

En dat mede nog is gereſolveerd, de Militie ter repartitie deezer Provincie ſtaande, zo ver de betaalinge daar van is geſurcheert geweest, in 't vervolg weder te doen betaalen, en dus die ſurcheance in te trekken.

Den 1 *October* 1787.

Antwoord van de Gezwoorene Gemeente op de Propoſitien van de Heeren van de Magiſtraat.

De Gezwoorene Gemeente beſchouwt met innerlyke aandoening en allerſmertelykst gevoel, de treurige omſtandigheden waar in ons lieve Vaderland in het gemeen, en deeze Provincie in het byzonder zich bevind, en zy kan niet ontveinzen, dat de ſchrikbaarende vooruitzichten van nog droeviger gevolgen, haar in de onvermydelyke noodzaaklykheid brengt, om zo veel hun aangaat liever alles te ſacrifieeren, om de ruſte, welke in onze Stad zo voorbeeldig plaats vind, te cultiveeren; en de ruine van hunne Stad, en goede Burgery te præveniéeren. ——— Dat hoe zeer de Gezwoorene Gemeente alnog overtreed is, dat het Reglement op de Regeering van den jaare 1675, herdrukt in den jaare 1748, niet overeenkomſtig de Conſtitutie is, hoe vuurig de Gezwoorene Gemeente wenscht, dat daar in de nodige veranderingen en verbeteringen gemaakt mogen worden, zy echter in de preſente conjuncture, tot voorkoming van grooter onheilen, zich (hoe ongaarn ook) omtrent dit delicaat poinct ten vollen conformeert, met het geproponeerde van de Heeren van de Magiſtraat.

En omtrent het inneemen van een *goed* Guarniſoen conformeert de Gezwoorene Gemeente, om geallegeerde redenen, zich insgelyks met de Heeren van de Magiſtraat.

Digitized by Google

Den 21 January 1788.

Poinct van Deliberatie de Heeren van de Magiſtraat voor te dragen.

De Gezwoorene Gemeente uit de mondelinge kennisgeevinge der Keurnooten vernomen hebbende, dat het den Heere Erf-Stadhouder behaagd heeft in de gedaane Keur verandering te maaken; hoe zeer de Gezwooren Gemeente overreed is, dat de gedaane Keure alſints wettig en Conſtitutioneel geſchied is; dat dus deeze Keure niet in die termen is, dat dezelve aan eenige disapprobatie onderhevig is, dat dus de gedaane disapprobatie of gemaakte verandering direct inloopt tegens de vrye Regeeringsbeſtelling, welke deeze Stad van ondenkelyke tyden gecompeteert heeft, en welke door voornoemde Reglement aan dezelve niet is ontnoomen: dan vermits de verlaaten Heer VAN KNUTH aan den Præſident Keurnoot betuigd heeft, dat het hem byzonder aangenaam zou zyn, wanneer de Gezwoorene Gemeente geene inſtantien geliefde te doen tot zyne continuatie; gelyk de verkoren Gemeensman N. STERKE heden morgen in onze Vergadering in Perſoon gedaan heeft; heeft de Gezwoorene Gemeente in de præſente conjuncture tot ruste en tranquiliteit van hunne Stad en *Burgery*, op het gedaan verzoek van de Heeren VAN KNUTH en N. STERKE, goedgevonden in de gedaane veranderingen te berusten, en de Keurnooten te verzoeken, de gedaane Keur met de gemaakte verandering te publiceeren.

Doch hebben tot maintien van de Rechten der Gezwoorene Gemeente, heden eene Commisſie benoemd, ten einde eene Concept-Misſive te concipieeren, en aan den Heere Erf-Stadhouder in convenable termen onder het oog te brengen, dat Hoogstdenzelven geenſints eene willekeurige disapprobatie competeerd, ten einde daar op nader te delibereeren, en als dan den Heere Erf-Stadhouder kennis te geeven. (*) *Den*

(*) Zie deeze Misſive in het *IV. St.* bl. 152.

Digitized by Google

Den 1 Maart 1788.

Poinct van Deliberatie de Gezwoorene Gemeente voor te dragen.

Ter tegenwoordige ordinaris Vergaderinge van Ridderſchap en Steden in deliberatie gelegd zynde, een van wegens de Generaliteit ingezonden project Tractaat van Alliantie met zyne Majeſteit den Koning van Pruiſſen, en deswegens by Schepenen ende Raaden ontvangen zynde het rapport door de Heeren de Droste van Zalland en andere Hunner Edele Mogenden Gecommitteerden tot de zaaken van Financie, den 28ſten February laatstleeden ter Vergaderinge van Ridderſchap en Steden uitgebragt, en ten dien dage door alle de Leden overgenomen, houdende advys:

„ Dat de Heeren Gecommitteerden van wegens „ deeze Provincie ter Generaliteit zouden behoo„ ren te worden aangeſchreeven en geauthoriſeerd, „ om in voorſchreeven project Tractaat (copieelyk „ hier by gevoegd) te conſenteeren, en met de „ overige Bondgenooten, byzonder de Heeren „ Staaten van Holland zodaanig daar mede overeen„ komſtig te concludeeren, als tot het terminee„ ren van het zelve zal worden geoordeeld te be„ hooren."

Zo zouden Hun Wel Edele Hoog Achtbaare, in aanmerking van de tegenwoordige ſituatie van de Republiek, wat hun aangaat, Stads wegen zich conformeeren met opgedagt Rapport. Verzoekende daar toe mede de concurrentie der Gezwoorene Gemeente.

Antwoord van de Gezwoorene Gemeente.

Of ſchoon de Gezwoorene Gemeente de noodzaaklykheid of nuttigheid van de voorgeſlagene Alliantie niet penetreert, wil zy in de præſente Conjuncture zich niet oppoſeeren, noch door dezelve in advys te houden oirzaak zyn, dat deezer Stads

conſent niet kan worden gedragen, en dezelve daar door mooglyk in onaangenaame omſtandigheden gebragt worde. ——— Waarom de Gezwoorene Gemeente zich in deezen conformeert met de Heeren van de Magiſtraat.

Den 6 Maart 1788.

Points van Deliberatie de Gezwoorene Gemeente voor te dragen.

Ter Vergaderinge van Ridderſchap en Steden gedelibereerd zynde op eene ingekoomene Miſſive van Hun Hoog Mogenden van den 14den January laatſtleeden, met een daar by gevoegd Plan van verbetering van den voet der Armée van den Staat, door zyne Hoogheid voorgeſlagen, en voornaamlyk ingerigt tot eene vermindering van het naar evenredigheid der Manſchappen thands te groot getal Officieren, en eene verſterking der Compagnien met gemeene dienſtdoende Manſchappen, en eene daar by gevoegde ordinaris verhooging van de ſints lange te geringe weeklykſe Soldyen der Dragonders en Soldaaten, die doch nu, geduurende de laatſte jaaren, telkens door buitengewoone toelagen hebben moeten worden gebeneficeerd: en omtrent welk Plan de Heeren de Droste van Zalland en andere Hun Edele Mogenden Gecommitteerden tot de zaaken van Financie, na voorgegaane Reſolutie commiſſoriaal op den 28ſten February laatſtleeden, in zo verre favorabel aan Ridderſchap en Steden hebben geadviſeerd, om van wegens deeze Provincie in het generaal zich met het voorſchreeven Plan te conformeeren, zo echter, dat wanneer by de een of ander der Bondgenooten deswegens eenige remarques mogten vallen, welke het by dit Plan bedoelde nut, van de Armée van den Staat, of de meeste menage van den Lande mogten bevorderlyk zyn, daaromtrent toe te geeven, en met dezelve de Concert te gaan, welk Rapport door de Heeren Ge-

Digitized by Google

Gecommitteerden der drie Steden was overgenomen.

Als mede nog op eenen voorslag van Hun Hoog Mogenden in de maand November des afgeweeken jaars 1787 aan Ridderschap en Steden gedaan, om, in aanmerkinge der tegenwoordige situatie der Armée van den Staat, en geduurende den tyd die zal nodig zyn, om de verslapte Krygstugt weder by dezelve in te voeren, voor eenen bepaalden tyd in dienst van den Lande over te neemen agt of tien duizend Man Duitsche Troepes, waar omtrent al mede op den 29sten November laatstleeden door de Heeren Gecommitteerden ter Financie favorabel geadviseerd, met welk rapport de Heeren van de Ridderschap en de Stad Zwolle zich terstond hebben geconformeerd; doch door de Heeren Gecommitteerden van Deventer en deeze Stad is aangenomen, zich daaromtrent ten eersten te zullen verklaaren, ten gevolge van welken voorslag van Hun Hoog Mogenden als nu speciaalyk is ingezonden eene Capitulatie, om voor den tyd van twee jaaren, van den regeerenden Hertog *van Brunswyk-Lunenburg* over te neemen een Corps van drie duizend Man, in manieren, en op zodaanige voorwaarden, als by de hier bygevoegde copieele Capitulatie met meerderen is te zien.

Zo zouden Hun Wel Edele Hoog Achtbaare in aanmerking van de tegenwoordige gesteldheid van zaaken in de Republiek, en van de algemeene geneigdheid der Bondgenooten, om zo wel het opgedagt Plan van verbetering der Armée, als de gementioneerde overneeminge van Duitsche Troepes voor eenen bepaalden tyd, ten beste van den Lande te accordeeren. —— En speciaalyk dat zo wel de Heeren van de Ridderschap, als de beide andere Steden Deventer en Zwolle zich met beide de voorzeide Rapporten der Financie reeds gaaf hebben geconformeerd, ten blyke van de geneigdheid van deezer Stads Regeering, om alles te con-

tribueeren, wat ſtrekken kan tot bevorderinge van het retour van harmonie en eensgezindheid, in de deliberatien en beſluiten der reſpective Staatsleden, van welke alleen het heil van den Lande, onder Gods zegen te verwagten is, zich met opgedagte beide Rapporten mede deezer Stads wegen conformeeren.

Verzoekende daar toe insgelyks de Concurrentie der Gezwoorene Gemeente.

Antwoord van de Gezwoorene Gemeente.

De Gezwoorene Gemeente vindt zich zeer bezwaard over de voorgeſlagen vermeerdering van Landmagt, verhooging der Soldyen van de Dragonders en Infantery, welke jaarlyks aan de Republiek *f* 1,522,695,-15——8/ meerder zullen komen te koſten; behalven dan nog het gene de Brunswykſche Troepes zullen komen te ſtaan. —— En dewyl genoegzaam alle Provincien zugten en zwoegen onder den drukkenden laſt der Nationaale en Provinciaale ſchulden, daar althands onze Provincie ſints het uitbarſten van den jongſten Oorlog met de Kroon van Groot-Brittannien door twee Negotiatien, elk groot één millioen Guldens, haar publiek Credit heeft moeten onderſchraagen (waar van de Intreſſen de jaarlykſche uitgave vermeerderd hebben) en onze Provincie thands zelve niet in ſtaat is, om haar aandeel in de Generaliteits petitien te dragen; dat de Gezwoorene Gemeente om deeze en meerdere redenen lievet eene vermindering dan eene augmentatie van Troepen zoude wenſchen.

Dan dewyl de Gezwoorene Gemeente in de preſente Conjuncture zich niet wil oppoſeeren, om hunne Stad en goede Burgery aan geene onaangenaame evenementen te risqueeren, zo conformeert zy zich in deezen met de Heeren van de Magiſtraat; in dat billyke vertrouwen, dat Ridderſchap en Steden in ſtaat zullen zyn, hunne te dragene conſenten met prompte fourniſſementen te bekragtigen.

Eodem.

Digitized by Google

Eodem.

Op gisteren ter Vergadering van Ridderſchap en Steden van wegens de Generaliteit ingezonden zynde een Project-Tractaat van defenſive Alliantie met de Kroon van Engeland, (*) waar by mede, tot dat een nader Commercie-Tractaat tusſchen dat Ryk en den Staat zal zyn ontworpen, proviſioneele, favorabele poincten voor wederzydſche mercantile belangen worden vastgeſteld, en wel voornaamlyk aan beide Contracteerende Parthyen toegezegt eene guarantie van alle, maar in ſpecie van derzelver Africaanſche en Aſiatiſche bezittingen, waar omtrent deezer Stads Conſent mede ten ſpoedigſten word verzogt.

Zo zouden Hun Wel Edele Hoóg Achtbaare om voorenſtaande en alle andere redenen by de Petitien van den 1ſten deezer, en die van heden breeder geallegeerd, van advyſe zyn, om deezer Stads wegen mede te conſenteeren: dat de Gecommitteerden van wegens deeze Provincie ter Generaliteit worden geauthoriſeerd, om de concert met de andere Bondgenooten, en ſpeciaalyk met de Heeren Staaten van Holland, als by de Commercieele belangen van den Staat het meeste geinteresſeert, op den voet van voorſchreeven Project, deezen copieelyk bygevoegd zodaanig Tractaat met het Ryk van Groot-Brittannien in te gaan en te ſluiten als ten meesten dienſte van het Vaderland, en verzekering van deszelvs Indiſche bezittingen zal worden geoirdeeld te behooren.

Verzoekende daar toe mede de Concurrentie der Gezwoorene Gemeente.

De Gezwoorene Gemeente wenſchte wel, dat de Republiek in die gelukkige omſtandigheden was, dat zy buiten alle Alliantien met vreemde Mogendheden zich tegen alle gewelddaadige aanvallen konde beſchermen, en haare onafhanglykheid bewaaren; nadien de ondervindinge van vroegere dagen ge-

(*) Zie dit Tractaat in het *VI Deel*, N°. 572. bl. 199 enz.

Digitized by Google

geleerd heeft, dat de aangegaane Alliantien dezelve ingewikkeld hebben in kostbaare en ruineuse oorlogen.

Dan dewyl men voorwend, dat het belang van de Geunieerde Provincien zulks vordert, en de Gezwoorene Gemeente in de kortheid des tyds niet in staat is de noodzaaklykheid, veel weiniger de nuttigheid van de voorgeslagene Alliantie te penetreeren, wil zy echter in de præsente conjuncturen zich tegen dezelve even min als tegen de Alliantie met zyne Pruisische Majesteit (*) verzetten, om redenen toen breeder geallegeerd.

(*) Zie dit Tractaat van Alliantie in het *VI. Deel* deezer Verzameling, N°. 577. bladz. 225 en verv.

Digitized by Google

N°. 764. *Eenige Brieven en Stukken, sedert den 25 September 1787 tot den 8 Maart 1788 geschreeven en ontfangen, by Mr.* CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, *Raad in de Vroedschap en Oud Schepen der Stad Gouda, wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Amsteldam.*

A A N

G O D!

Het ontzachlyk Opperwezen aan het hoofd van dit kleine bundeltje te stellen, dagt my het gevoegelykst:

HY is een kenner der harten;

Voor Zyn oog is niets verborgen;

HEM, die door my op het intreden der onderscheidene bedieningen, by het afleggen der plechtige ééden om hulpe is gebeden;

HEM, die my by die gelegenheden eenen diepen indruk heeft doen gevoelen van de zwaarwigtigheid des ééds;

HEM, die my heeft gelieven te begunstigen met my myne verplichtingen dikwerf in gedagten te brengen;

HEM, die myne gebeden tot ondersteuning in de door my bekleede posten wel heeft willen verhooren;

HEM, die my, vooral gedurende vyf jaaren, in het aldergewigtigst Ambt en Officie van Bailjuw en Schout der Stad Gouda, midsgaders van den Lande van Bloemendaal en Gouderak, met den gevolge en aankleeve van dien, zo zichtbaar heeft ondersteund;

HEM

HEM, die my eene goede gezondheid tot het waarneemen van mynen opgelegden taak heeft laaten genieten.

HEM, die myne menschelyke poogingen tot bewaaring der algemeene rust, tot beveiliging der bezittingen en eigendommen mynes Evenmenschen, tot beschermning der Goeden, tot schrik der Boozen, den gewenschten uitslag heeft doen hebben, zonder exemplaire strafoeffeningen;

HEM, die in denzelver uitvoering my tegen het briesschend geweld heeft bewaard;

HEM, die geduurende dien tyd onze Stad tegen het verschriklyk Monster van oproer heeft beschut;

HEM, wien kenbaar is, dat myne bedoelingen altoos gestrekt hebben tot bevordering van 's Lands en Stads welzyn;

HEM, die weet, hoe duur my deeze Stad aan 't harte gelegen heeft;

HEM, wien de vuurigheid myner begeerte om mynen mede-Burger tot nut te zyn, bekend is;

HEM, die Getuige is, hoe ik het my eenen plicht rekende, ja het voornaamste genoegen mynes leevens achtte, den Ingezetenen de nodige hulp en dienst toe te brengen;

HEM, die lankmoedig is — die de boosheden voor eenen tyd toelaat — maar die ook gedugt is in zyne oirdeelen — die het kwaade éénmaal paal en perk zet — den wraakzugtigen niet ongestraft laat;

Den ALWEETENDEN;

Den ALMACHTIGEN, zyn met eene waare en botmoedige dankerkentenisse voor al het goede van zyne milde hand zo rykelyk genooten, deeze bladeren toegewyd van dezelven.

CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

BI

BERICHT.

Na vyf jaaren het Bailjuw- en Schouts-Ambt bekleed te hebben, aanvaardde de Uitgeever met Mey 1787 wegens de Stad Gouda de zesjaarige Commisſie van Bewindhebber der Oost-Indiſche Compagnie ter Kamer Amſteldam, en bevond zich ook uit dien hoofde in dezelve Stad, toen de onlusten in Gouda aanvang namen, en de intrekking van vreemde Krygsbenden geſchiedde.

Bevreemd over het gene ten zynen huize gebeurd was, ſchreef hy deswegens uit Amſteldam den 25 September 1787 aan den Heer Preſident Burgemeester eene Misſive, geteekend letter *A*.

En ontfing den 16 October 1787 eene ter Vroedſchaps beſchryving tegens den 22ſten October daar op volgende, „ tot het formeeren van eene nomi„ natie van een dubbel getal, om te ſuppleeren „ den tyd, welke de Heer Mr. M. VAN TOULON, „ als Burgemeester nog zoude hebben moeten fun„ geeren, de dato 15 October 1787, als letter *B*.

Waar op hy eene aan Heeren Burgemeesteren afzond over de veiligheid zynes Perſoons, in dato den 18 October 1787, als letter *C*.

Op welke hy uit Burgemeesters Kamer zelve een antwoord bekwam, gedateerd 19 October 1787, waar by Hun Ed. Groot Achtb. zeiden, „ corraat te moeten communiceeren, „ dat de tranquiliteit bin„ nen die Stad in zo verre noch niet herſteld is, dat Hun Ed. Gr. Achtb. hem de overkomst naar Gouda voor het tegenswoordige nog zouden durven aanraaden, als letter *D*.

By Misſive van den 22 October 1787, letter *E*, gelyk ook by die van den 25ſten daar aanvolgende, letter *F*, wierd hy, ten einde als in dezelve vervat, beſchreeven ter Vroedſchap te willen preſent zyn den 29ſten dier maand;

Op welke 29ſten door hem ter Vroedſchap is doen inkomen, de Misſive van den 28 October 1787 (hier na om dezelve niet dubbel te plaatzen onder letter

Digitized by Google

O voorkomende) geadreſſeerd aan de Vroedſchap der Stad Gouda, inhoudende teffens verzoek, dat dezelve in de Vroedſchaps-Notulen van dien dag zoude worden geinſereerd.

Vervolgens ſchryft de Uitgeever den 1 November 1787 uit Amſteldam, om te hebben by Extract uit het Vroedſchapsboek 't gereſolveerde, of, zo 'er Poincten van Secretesſe waren voorgekomen, Copie zyner in die Notulen geinſereerde, en het gereſolveerde op dezelve, aan den Heer Præſident Burgemeester volgens gewoonte; hoedaanig verzoek door hem meermaalen, alleenlyk by monde, zo aan den Præſident, als aan een jonger Burgemeester gedaan en aan hem ook gevolgt was, als letter *G*.

Welke Miſive is bejegend door den Heer Præſident, zo als letter *H* van den 3 November 1787 aantoond, welke te gelyk ſcheen te dienen tot eene kennisgeeving van den ontvangst zyner op den 25ſten September bevoorens gezondene. 't Geen hem deed beſluiten aan Burgemeesters kamer den 4 November 1787 af te zenden, de onder letter *I* vermelde.

Van welke Heeren Burgemeesteren in de Vroedſchap een poinct van deliberatie hebben gelieven te maaken, blykens de reſcriptie van den 5 November 1787, letter *K*.

Deeze geleide teffens een Extract uit het Vroedſchaps-boek van het beſlotene op dezelve, geletterd *L*.

Mitsgaders Extract uit gemelde Vroedſchapsboek, contineerende het beſlotene omtrent de van hem ingekomene op den 29 October 1787 letter *M*.

En wanneer hy deeze in Texel, waar hy als Bewindhebber in Commisſie was, ontving, en hem bleek, dat zyne Miſive van den 28 October 1787 niet was geinſereerd geworden, ſchoon men blykens Extract, niets tegen den inhoud had weeten in te brengen, ſchreef hy op de rhede van Texel, de by letter *N* vermelde van den 11 November 1787

1787 aan Heeren Burgemeesteren, bevattende verzoek om Copie Authenticq, zyner eigene op den 29 October 1787 ter Vroedschap ingekomene, ten einde van de receptie en inhoud altoos en legaal blyken mogt. Welke weder ter Vroedschap door Heeren Burgemeesteren voorgedragen zynde, zo als consteerd by het Extract uit het Vroedschapsboek van den 19 November 1787 letter *O*.

Zo is by Missive van den 21 November 1787 letter *P*, hem toegezonden, de by voornoemde Vroedschaps Resolutie geaccordeerde, behoorlyk gezegelde en door den Secretaris geteekende Copie Authenticq, zyner op den 29 October 1787 ter Vroedschap ingekomene Missive letter *Q*.

Intusschen waren met veel stuursheid aan zyn huis in Gouda gekomen twee Persoonen, Gebeneficeerden van Heeren Burgemeesteren en be-ambten te samen, en des daags daar aan andermaal één hunner, welke volgens decreet van apprehensie ten tyde zyner Balliuage op der Gevangen Poort was geplaatst geweest; deeze had, zo als hy by zyne terugkomst in Gouda geinformeerd wierd, na 't gezegde in de Missive verhaald, by 't heen gaan nog gevoegd, en aan zyne Domesticquen toegeroepen, „ en dan zellen we hem zo lang daar doen zitten, „ als ik 'er gezeten heb". De Uitgeever brengt dit ter kennis aan Heeren Burgemeesteren by Missive van den 25 November 1787, letter *R*: dan wat, en of hier omtrent wel iets gedaan zy, is hem nooit ter weet gekomen.

Den 9 December 1787 geword hem de Brief ter Vroedschaps beschryving van den 8 December 1787 letter *S*, „ tot het maaken van eene nominatie van „ een dubbel getal tot Burgemeesteren enz. tegens „ den 15den daar aan volgende.

Op welken 15den December hy zorgde, dat ter Vroedschap was de Brief door hem uit Amsteldam gezonden den 14 December 1787, welke, om dezelvde niet tweemaal te doen voorkomen, hier na onder letter *W* te vinden is.

Den 22sten December ontfangt hy die van den 21sten December 1787, en word beroepen ten einde als in dezelve is vervat, letter *T*.

Wyl Heeren Burgemeesteren op zyn verzoek van Extract uit het Vroedschapsboek, als mede van Copie zyner Missive niet hadden gelieven te disponeeren; maar van het al of niet verleenen derzelve aan hem, een poinct van Deliberatie ter Vroedschap gemaakt; vondt hy best, zulks directé aan de Vroedschap zelve te doen, waar toe, onder anderen, diende die van den 26 December 1787 letter *U*.

Hier op is hem onder een geënvelopeerd adres toegekomen, Extract uit het Vroedschapsboek, inhoudende: „ de geaccordeerde insertie zyner Mis„ sive aan de Vroedschap van den 14 December „ 1787 in het Stads Missiveboek, als letter *V*.

Midsgaders een behoorlyk gezegeld, en door den Secretaris van Burgemeesters Kamer als vooren geteekend, Extract uit het Vroedschaps Missiveboek, waar in dezelve is geinsereerd geworden, continueerende zyne van den 14den Decemb. voorhoemd, als letter *W*.

Den 28sten December gewierd hem die, welke daags te vooren uit Gouda den 27 December 1787 was afgezonden, als letter *X*.

Ten einde te voldoen aan het „ verzoek om zo „ spoedig doenlyk de intentie van hem te verstaan, beantwoorde hy deeze aan de Vroedschap zelve, uit Amsteldam den 30 December 1787, om des daags daar aan, wanneer hy wist dat het Vroedschapsvergadering zyn zoude, te kunnen dienen ter Raadkamer voor zyn advys, letter *Y*.

Vervolgens word ten huize, waar hy diestyds in Amsteldam logeerde, gebragt een verzegeld Biljet; over welks inhoud hy by Missive, in dato den 3 Maart 1788, letter *Z*, zich aan de Vroedschap zyner Stad adresseerde, om derzelver intentie te verstaan.

Den 6 Maart 1788, ontfangt hy eene door Mr. VAN EYCK, ter orde van Heeren Burgemeesteren der

der Stad Gouda geteekende Misfive, letter *AA*, van den 5 Maart 1788, waar in gesloten was zeker gedrukt papier.

Welke Misfive door hem is gerescontreerd, uit Amsteldam den 8 Maart 1788, aan Heeren Burgemeesteren, zo als letter *BB* inhoud.

Schoon de Uitgeever door geen Regeerings Collegie of eenig Lid derzelve, op de zo iteratif verzogte protectie, of secundeering by onverhoopt nodig emplooi van middelen ter defensie, was toegezegd of beloofd de gewoone zorge, welke alle Burgers moeten genieten; ja zelv! noch door Ministers noch door iemant Regeeringswege hier omtrent eenig antwoord had bekomen, resolveerde hy, (een ander Bewindhebber benoemd zynde, en hy dus in Amsteldam zyne Stad of zyne Medeburgers niet langer tot nut kunnende wezen) naar zyne wooning in Gouda weder te keeren, alwaar hy in de eerste dagen door een aanzienlyk getal Burgeren en Ingezetenen ten zynen huize is verwelkomt, en met veel hartelykheid begroet geworden, welke blyken van toegenegenheid en achting altoos door hem met dankbaarheid zullen worden erkend.

Digitized by Google

A.

WEL EDEL GEBOOREN HEER!

Om dat myn post my riep tot het waarneemen der Commissie, als Bewindhebber in Amsteldam, van onze Stads wege, vertrok ik, zonder eenige andere redenen, derwaards; terwyl ik hier ten dienste van de Stad ben, occupeert men myn *Huis*, zend daar Militie in, exponeert twee weerlooze Dienstmeiden, myne Goederen, doet weghaalen Hooi, Stroo, &c., alleenlyk maar tot voeder voor myne drie eigene Paarden opgedaan: hoe U Wel Ed. Geb. dit als Præsident Burgemeester, omtrent een Lid, *Reipublicæ & Urbis Causa* afwezig, ooit kunt verantwoorden, en die behandeling goedmaaken, zal afwagten.

Wel Edel Geboore Heer!

Amsteldam, den 25 September 1787.

U Wel Ed. Gebs. D. W. Dienaar en mede-Broeder in Raade.

(get.) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) Wel Edel Gebooren Heer den Heere Mr. FRANÇOIS DE MEY, *Heer van Limmen*, Raad in de Vroedschap, Præsident Burgemeester der Stad Gouda, &c. &c.

B.

EDEL WEL ACHTBAARE HEER!

Vermids by myne Heeren van de Vroedschap zal moeten werden geprocedeert tot het formeeren van een Nominatie van een dubbel getal, om te suppleeren den tyd, welke den Heer Mr. M. VAN TOULON, als Burgemeester nog zoude hebben moeten fungeeren, om verder ten fine van Electie aan zyn Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder te werden gepresenteert, hebben wy ten dien

dien einde, als mede om te delibereeren over eene Negotiatie van Penningen, ten behoeve van de Stad, goedgevonden, de Vroedſchap deezer Stad te convoceeren, tegens heden en agt dagen, zullende zyn Maandag den 22ſten October eerstkomende, des morgens ten tien uuren, waar van wy U Ed. Wel Achtbaare kennisſe geeven, ten einde daar by te willen preſent zyn. Waar mede wy blyven

Edel Wel Achtb. Heer!

U Wel Ed. Achtb. goede Vrienden en mede-Broederen in Raade,

Gouda, den 15 Octob. 1787.

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*) Edele Wel Achtbaare Heer, de Heer Mr. C. N. PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber der Oost-Indiſche Compagnie ter Kamere Amſterdam.

C.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Ik heb my vereerd gevonden, met U Wel Ed. Gr. Achtb. Misſive, inhoudende: „ dat U Wel Ed. „ Gr. Achtb. goedgevonden hadden, de Vroed„ ſchap der Stad Gouda te convoceeren, tegens „ Maandag den 22ſten October eerstkomende, des „ morgens ten 10 uuren, tot, als in dezelve is ver„ vat, waar van U Wel Ed. Groot Achtbaare my „ kennis gaven, ten einde ik daar by wilde preſent „ zyn".

Digitized by Google

Ik ſolliciteer U Wel Ed. Groot Achtbaare my gelieven te adverteeren, of U Wel Ed. Groot Achtbaare my met derzelver protectie zullen honoreeren, en of ik my, door U Wel Ed. Groot Achtbaare gerequireerd zynde, daar op zo gerustelyk kan verlaaten, dat ik van de volkomene veiligheid voor myn Perſoon verzekerd zy, als wanneer ik ſchikkingen zal maaken tot myne overkomst, of nader ſchryvens.

U Wel Ed. Groot Achtbaare in GODES beſcherming beveelende, en wederſchryvens inwagtende. Blyve,

Edel Groot Achtbaare Heeren!

Amſteldam, den 18 Octob. 1787.

U Wel Ed. Groot Achtbaare D. W. *Dienaar en mede-Broeder* in Raade.

(get.) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) Edel Groot Achtbaare Heeren, de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

D.

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

Ter beantwoording van Uw Ed. Geſtrenge Miſsive, heden by ons ontfangen, dient, dat wy, goedgevonden hebbende de Vroedſchap te convoceeren, tegens den 22ſten deezer, op pointen, waar toe eene beſchryving der Leden, welke in Stads Commiſsien zyn, nodig zyn, ook uit dien hoofde aan Uw Wel Ed. Geſtrenge eene Miſsive hebben afgezonden, ten einde U Wel Ed. Geſtrenge by de deliberatien preſent zoude kunnen zyn.

Gaarne wenschte wy U Wel Ed. Geſtrenge te kunnen verzekeren van de veiligheid voor deszelvs Perſoon alhier; doch daar de tranquiliteit binnen deeze Stad in zo verre noch niet herſteld is, dat wy met volkomen fiducie hier omtrent verzekering kun-

Digitized by Google

kunnen geeven, willen wy niet afzyn, U Wel Ed. Geſtrenge cordaat te communiceeren, dat wy U Wel Ed. Geſtrenge de overkomst herwaards voor het tegenswoordige noch niet zouden durven aantaaden. Waar mede wy verblyven,

Wel Ed. Geſtrenge Heer!

Gouda, 19 Oct. 1787.

U Wel Ed. Geſtrenge goede Vrienden en mede-Broederen in Raade,

Burgemeesters en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*) Wel Edele Geſtrenge Heer, den Heer Mr. CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Stad Gecommitteerd als Bewindhebber van de Oost-Indiſche Compagnie ter Kamere Amſteldam.

E.

EDELE WEL ACHTBAARE HEER!

Heden morgen door ons, ter Vergadering van de Vroedſchap voorgedragen zynde, om, vermids Stads Caſſa, door de tegenswoordige omſtandigheden, op nieuws wederom zeer is geëpuiſeert, om, ten laſten van dezelve, tegens de minſte te bekomen intrest te doen eene Negotiatie, ten montante van *f* 30000:-:- en by Myn Heeren van de Vroedſchap, vermids nopens het getal der preſente Leden ſpeculatie gemaakt wierd, goedgevonden zynde heden en agt dagen, zullende zyn Maandag den 29ſten deezer, nader te bepaalen, om als dan hier omtrent finaal te concludeeren, kunnen wy niet afzyn, U Edele Wel Achtbaare hier van communicatie te doen, ten einde op voorſz. dag des morgens

ten tien uuren present te zyn. Waar mede verblyven.

Edele Wel Achtbaare Heer!

Gouda, den 22 Oct. 1787.

U Ed. Wel Achtb. goede Vrienden en mede-Broederen in Raade,

Burgemeesters en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*) Edele Wel Achtbaare Heer, de Heer Mr. CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber van de Oost-Ind. Comp. ter Kamere Amsteldam.

F.

EDELE WEL ACHTBAARE HEER!

Vermids den Heer Mr. ALEXANDER HENDRIK MEYERKAMP, Raad en Praesident Schepen deezer Stad, tot Burgemeester is gesurrogeerd, in plaatse van den Heer Mr. MARTINUS VAN TOULON; en daar door een Schepensplaatse is komen te vaceeren.

Zo hebben wy tot het maaken van een Nominatie van een dubbel getal, om te suppleeren den tyd die gemelde Heer als Schepen, nog zoude hebben moeten fungeeren, en aan zyn Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder te werden gepresenteerd, goedgevonden de Vroedschap deezer Stad te convoceeren, tegens toekomende Maandag, zullende zyn den negen- en- twintigsten October aanstaande, des voormiddags ten tien uuren; en niet willen afzyn U Edele Wel Achtbaare daar van kennis-

nisse te geeven, ten einde om daar by te willen present zyn. Wy verblyven,

Edele Wel Achtbaare Heer!

Gouda, den 25 Oct. 1787.

U Edele Wel Achtbaare goede Vrienden en mede-Broederen in Raade,

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*) Edele Wel Achtbaare Heer, den Heer Mr. CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Stad, gecommitteerd als Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie ter Kamere Amsteldam.

G.

WEL EDEL GESTRENGE HEER!

Ik solliciteer U Wel Ed. Geb. ordre gelieve te geeven, dat my, zo spoedig doenlyk, van de Stads Secretarie geworde een Extract uit het loopende Vroedschapsboek, contineerende het verhandelde op Maandag passato, of zo daar eenige poincten van secretesse waren voorgekomen, eene Copie authenticq van myne in die notulen geinsereerde Missive, en het geresolveerde op dezelve; dan zo de respective Vroedschappen myn verzoek van insertie mogten hebben gedeclineerd, ('t geen my niet kan herinneren aan eenig medelid ooit te hebben bygewoond, dat geweigerd is,) en liefst verkozen hadden, zonder dezelve ook te registreeren in de Vroedschaps Notulen, die te doen plaatzen in het Missiveboek, verzoek ik U Wel Ed. gelieve te gelasten dat my toekoome 't geresolveerde op myne gezondene,

dene, en 't geen daar van in *actis* zy; als mede, zo het laatste plaats heeft, een Extract uit het Missiveboek, vervattende eene Copie authenticq van myne in Stads Missiveboek geinsereerde Brief-letteren. Ik vertrouw dat op deeze myne vordering direct ordre zal worden gesteld, en my per eersten, ten mynen koste geschreeven, zullen toegezonden worden. Terwyl U Wel Ed. Gr. Achtb. in GODES bescherming beveel en blyve

Wel Edele Gestrenge Heer!

Amsteldam, den 1 Nov. 1787.

U Wel Eds: D. W. Dienaar en Medebroeder in Raade.

(*get.*) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) Wel Edele Gestrenge Heer, den Heere Mr. F. DE MEY, *Heere van Limmen*, Raad in de Vroedschap, Præsident Burgemeester der Stad Gouda, &c. &c.

H.

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

U Wel Ed *Gestr. Missive*, in dato den 1sten deezer, is my op zyn tyd zeer wel geworden, wat aangaat het verzoek, by dezelve daar in vermeld, en om als Præsident Burgemeester zulks te ordonneeren, komt my voor, door my alleen in myn qualiteit niet te kunnen geschieden, vooral in deeze tyds omstandigheid, terwyl U Wel Ed. Gestr. Missive, in dato den 25sten September deezes jaars, my nog scrupuleuser maakt.

Zo U Wel Ed. Gestr. insteerd het zelve te requireeren, verzoek dan aan Heeren Burgemeesteren in het generaal zulks te doen, wanneer niet manqueeren zal, om het verzoek als dan in Burgemeesters kamer ter deliberatie te brengen.

Ter-

Digitized by Google

Terwyl U Wel Ed. Geſtr. in Gods beſcherming beveele, en blyve

Wel Edele Geſtrenge Heer!

U Wel Ed. Geſtrenge D. W.
Dienaar en Medebroeder in
Raaden.

François de Mey.

Gouda, den
3 Nov. 1787.

(*Adres*) Wel Edele Geſtrenge Heer, de Heer Mr. C. N. Plemper van Bree, Raad in de Vroedſchap der Stad Gouda, en wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber der Oost-Indiſche Compagnie ter Kamer Amſteldam.

I.

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Om den Heer Præſident niet lastig te vallen met eene voordragt, ſolliciteer ik liefst de Kamer zelve, dat U Ed. Groot Achtbaare ordre gelieven te geeven, om my te doen geworden, ten mynen kosten, Extract uit het Register der Notulen van de Vroedſchap, continueerende het verhandelde van den 29ſten der gepaſſeerde maand; of zo U Wel Ed. Groot Achtbaare daar in mogten difficulteeren, uit hoofde van voorgedragene poincten, waaromtrent ter Staatsvergadering of anderſints, ſecretesſe was gerecommandeert, als dan Extract, bevattende eene Copie authenticq myner gelaſereerde Miſſive met het deswegens gereſolveerde; en ingevalle de reſpective Vroedſchappen mogten goedgevonden hebben, dezelve niet te inſereeren, of in de Notulen te registreeren, maar alleenlyk myne Miſſive te inſereeren in het Miſſiveboek, verzoek my een Extract uit gemelde Miſſiveboek toekome, zynde Copie authenticq dier Miſſive, gelyk mede een Extract uit de Vroedſchaps Notulen van den 29ſten laatstleeden, inhoudende 't gereſolveerde op myne gezondene, en 't geen daar omtrent in *actis* zy:

het

het zal my byzonder aangenaam zyn 't verzogte spoedig te ontvangen.

Terwyl U Wel Ed. Groot Achtbaare in Gods bescherming beveel, en met achting blyve

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Amsteldam, den 4 November 1787.

U Wel Ed. Groot Achtb. D. W. Dienaar en Medebroeder in Raade.

(get.) Cornelis Nicolaas Plemper van Bree.

(*Adres*) Edele Groot Achtbaare Heeren de Heeren Burgemeesters en Regeerders der Stad Gouda.

K.

Wel Edele Gestrenge Heer!

Heden morgen door ons ter Deliberatie van de Vroedschap gebragt zynde U Wel Ed. Gestr. Missive van den 4den November laatstleeden, en wy daar op door Welgemelde Vroedschap, blykens derzelver hier nevensgaande Resolutie, verzogt zynde U Wel Ed. Gestr. het daar by gerequireerde Extract toe te zenden, kunnen wy niet afzyn, U Wel Ed. Gestrenge het zelve hier nevens te doen toekomen, waar toe ons verder refereerende, wy verblyven

Wel Edele Gestrenge Heer!

Gouda, den 5 Novemb. 1787.

U Wel Ed. Gestr. goede Vrienden en Medebroederen in Raade, Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,
J. D. van der Burch.

(*Adres*) Wel Edele Gestrenge Heer den Heere Mr. C. N. Plemper van Bree, Raad en Oud Scheepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie ter Kamer Amsteldam.

Digitized by Google

L.

Voor de Stad.

Extract uit het Vroedschaps-boek der Stad Gouda.

In Deliberatie gebragt zynde een Missive van den Heer Mr. CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, Raad in de Vroedschap deezer Stad, aan Heeren Burgemeesteren en Regeerders alhier, geschreeven te Amsteldam in dato den 4 November 1787, is goedgevonden en verstaan Heeren Burgemeesteren te verzoeken, zo als verzogt werden by deezen, omme het gerequireerde Extract aan voornoemden Heer PLEMPER VAN BREE te doen toekomen.

Actum, den 5 November 1787.

Accordeert met de voorsz. Resolutie,

J. D. VAN DER BURCH.

M.

Extract uit het Vroedschaps-boek der Stad Gouda.

Zyn geleezen de Missives der Heeren TWENT, GRIFFIOEN en PLEMPER VAN BREE, Raaden, houdende redenen van haar absentie.

Waar over gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan dezelve Missives aan te neemen voor Notificatie.

Door den Heer PLEMPER VAN BREE, Raad, by zyne bovengemelde Missive verzogt zynde, dezelve te insereeren in de Notulen deezer Vroedschap, is naar Deliberatie goedgevonden en verstaan, te persisteeren dezelve Missive eenvoudig aan te neemen voor Notificatie.

Actum ter Vroedschap den 29 October 1787.

Accordeert met voorsz. Resolutien,

J. D. VAN DER BURCH.

Digitized by Google

N.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Ik heb U Wel Ed. Groot Achtb. Misfive en Bylagen ontvangen; bedank voor de bezorging, agtervolgens die Vroedfchaps refolutie.

Ik folliciteer U Wel Ed. Groot Achtb. my gelieven te doen geworden Copie authenticq myner, op den 29 October 1787 ter Vroedfchap der Stad Gouda ingekomene Misfive, ten mynen kosten; terwyl ik U Wel Ed. in GODES befcherming beveel en blyf

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Texel, den 11 November 1787.

U Wel Ed. Gr. Achtb. D. W. Dienaar en Medebroeder in Raade.

(*get.*) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) volgens Commisfie.

(*Adres*) Edele Groot Achtbaare Heeren, de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

O.

Voor de Stad.

Extract uit het Vroedfchaps-boek der Stad Gouda.

Heeren Burgemeesteren hebben ter Vroedfchap voorgedragen, eene Misfive van den Heer Mr. C. N. PLEMPER VAN BREE, Raad in de Vroedfchap deezer Stad, tendeerende tot obtien van Copie Authenticq, ten zynen koste, van deszelvs, op den 29 October 1787 ter deezer Vroedfchap ingekomene Misfive, en verzoekende Welgemelde Heeren Burgemeesteren, op deeze zaak, als connexie hebbende tot voorgaande deliberatien deezer Vroedfchap, hun Edele Groot Achtbaare opinie te verftaan.

Waar over gedelibereerd zynde, is by meerderheid

heid goedgevonden en verſtaan, het bovengemelde verzoek van den Heere Vroedſchap PLEMPER VAN BREE, in dit ſingulier geval, en zonder daar uit eenige conſequentie voor 't vervolg te trekken, te accordeeren, gelyk geaccordeert wordt mits deezen.

Actum ter Vroedſchap der Stad Gouda den 19 November 1787.

Accordeert met de voorſz. Reſolutie,

J. D. VAN DER BURCH.

P.

EDEL WEL ACHTBAARE HEER!

Ingevolge de hier nevensgaande Reſolutie van de Vroedſchap van gisteren, zenden wy U Wel Ed. Achtb. de verzogte Copie Authenticq, van U Wel Ed. Achtb. op den 29ſten October laatstleeden ontvangene, en ten zelven dage ter Vroedſchap overgebragte Misſive. Waar mede blyve

Edel Wel Achtbaare Heer!

U Wel Ed. Achtb. goede Vrienden en Medebroederen in Raade, Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Gouda, den 31 November 1787.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*) Edel Wel Achtbaare Heer den Heer Mr. C. N. PLEMPER VAN BREE, Raad in de Vroedſchap, en Oud Scheepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber der Oost-Indiſche Compagnie ter Kamer Amſteldam, &c. &c.

Te Amſteldam.

Digitized by Google

Q.

Copie Authenticq.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Daar ik sedert ruim dertig jaaren de Stad in meer dan ééne betrekking gedient heb, wedervaaren myne eigendommen binnen U Wel Edel Gr. Achtb. Stad een openbaar geweld: men valt met een yselyke force en brutaliteit aan, verbryzelt de toe- en affluitingen, ruineert, plundert, dringt en vliegt woedend huis en stal in, maakt zich van 't zelve meester, doorzoekt, rooft, en zulks by herhaaling. Het blyft zelvs hier niet by; maar, daar de noodzaaklykheid myner uitreize, op Zondag ogtent den 16 September 1787 naar Amsteldam, ter waarneeming myner bepaalde tourbeurt, die week beginnende in de Rekenkamer der Oost-Indische Compagnie, daar is; word van deeze myne absentie gebruik gemaakt, om een' woesten hoop tegen myn Persoon aan te hitsen, 't welk ik vaststel, zo in de Stad geweest was, nooit dien invloed zoude hebben gehad, als my overtuigd houdende, dat de herinnering van erkentenisse voor de door my betoonde yver en zorge tot bewaaring der rust en bevordering van het welzyn der Stad, die my altoos zo duur aan 't hart geleegen heeft, zelvs by de minste vermogende, 't niet zoude hebben toegelaaten.

Ik word beschreeven ter Vroedschap, en Heeren Burgemeesteren melden my, dat Hun Edel Groot Achtb. niet willen afzyn, my cordaat te communiceeren, dat myn overkomst naar Gouda, voor het tegenwoordige noch niet zouden durven aanraaden.

Ik ben over deeze tyding zeer verzet geweest, en heb ook een of ander Mederaad, die ik wist, zo om affaires, of familie te bezoeken, of andere my onbekende en ook onverplicht te geevene reden of oirzaaken, uit Gouda waren, hier van by Missive of anderstints geadverteert, ten einde zich voor Hun

Ede-

Edelens Persoonen, by voorgenomene reize derwaarts, na te gedragen: myne verwondering is des te grooter geweest, zulks te verneemen van 't eerste Collegie. —— Een Collegie, welkers respect ik geduurende myne laatst afgetredene post altoos heb bewaard, het gezag doen eerbiedigen, en by de Conversatien, met Heeren Burgemeesteren over de toen plaats hebbende omstandigheden, waar toe dikwerf en ook in onderscheidene jaaren verzogt was, toegezegd, nooit te zullen dulden, dat de Kamer eenige insultes ontmoetede, dat de heiligheid des Kamers en veiligheid Hunner Persoonen en goederen niet, dan met het uitblaazen myner adems, een einde konde neemen.

Ik kan my deswegens beroepen op het geheugen der nog dienende en in voorige jaaren gedient hebbende Heeren, gelyk ook van andere en Regeerings aanhoorende Leden, welke dezelve toezegging by mondgesprekken door my is gedaan: En noch deezes eigendommen en goederen, die niet alleen in de byzondere protectie, maar ook verantwoording zyn, geduurende zyn uitweezen *Reip. & Urbis Causa*, noch zyn Persoon mag genieten die verzekering!

U Wel Ed. Groot Achtb. houden my dit ten goede, maar een gerust geweeten durft den toets doorstaan! Ik sommeer U Wel Ed. Gr. Achtb. alle de Collegien, welke uit U Wel Ed. Gr. Achtb voortvloeijen ofte geformeert worden, en ieder Lid in 't byzonder, den Raadpensionaris en Secretarisen, of iet wezenlyks ten mynen laste, in alle de posten, die ik bekleed heb, van Kapitein der Schutterye, Secretaris van de Weeskamer, 't Subalterne, Vroedschap, Schepen, Schout en Bailjuwschap kunnen produceeren? In tegendeel durf ik my flatteeren, met het streelend genoegen: dat zich op dit oogenblik herinneren, hoe ik alle myne vermogens inspande en verspilde ten nutte der Stad, vooral in de laatste, (byzonder in die tyden,) alderzwaarwigtigste post, tot conservatie van het gezag der Overheid en der Justitie, de tranquilliteit en der Ste-

de bloei; hoe ongeinteresseert en zonder aanzien van het welzyn der Stad en Burgerye in 't oog gehouden heb.

Ik durf ook vry hier omtrent provoceeren de aanzienlykste, geschikste, gegoedste en kundigste Burgeren en Ingezetenen der Stad Gouda; ja zelvs de schamelsten, en houde my verzekerd, dat de aangehitsten, tot bedaaren gekomen, de dagen der mishandelingen zullen vervloeken, en zich over de verleidingen beklaagen.

Het zoude eene roekelooze daad zyn, om tegen de vriendelyke waarschouwing van Heeren Burgemeesteren, my in een imminent gevaar te begeeven: ik solliciteer, wanneer de veiligheid daar zy, spoedig te mogen worden geadverteerd.

Buiten voorsz. aldergewigtigste reeden, waarom het my niet te raaden zy over te komen, en ik dus by de deliberatien der te verhandelene zaaken, waar toe ik tegen Maandag den 29 October 1787 was beschreeven, niet kan aanwezig zyn, zoude myn reis bezwaarlyk vallen, wyl op heden myn tourbeurt in de O. Ind. Comps. Rekenkamer weder begint, en het bestellen derzelve jegenswoordig moeilyk is.

Ik verzoek deeze in de notulen der Vroedschap van den 29 October 1787 werde geinsereerd.

God doe U Wel Ed. Groot Achtb. deliberatien ten goede uitvallen, en de resolutien strekken tot welzyn van onze deerniswaardige Stad! Terwyl ik U Wel Ed. Gr. Achtb. in zyn heilige bescherming beveel, en blyf

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Amsteldam, den 28 Octob. 1787.

U Wel Ed. Gr. Achtb. D. W. D. en Medebroeder in Raade.

(*get.*) Cornelis Nicolaas Plemper van Bree.

Accordeerende bevonden met deszelvs Origineel, berustende ter Secretarye der Stad Gouda, by my Ondergeteekende Secretaris derzelve Stad, den 20 November 1787.

J. D. van der Burch.

R.

Digitized by Google

R.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Gepasseerde Vrydag ochtend zyn ten mynen huize in Gouda gekomen, WILLEM DE LANGE met WILLEM VERWEY, Voerlieden in het Wagenveer op Rotterdam: zeggende gehoord te hebben, dat ik in de Stad was, en my derhalven wilden spreeken; myne Dienstmeiden antwoordeden, dat ik noch niet gearriveerd was; doch hier mede niet te vreden, repliceerden dat zy binnen een uur weder kwamen, en my dan zouden opzoeken, en ook wel betaaling van hunne gegeevene Penningen (zekerlyk bedoelende de afmaaking wegens hun wangedrag met voorkennis des Magistraats gedaan) zoude krygen; dan, zyn niet verscheenen dien dag; op gister is W. DE LANGE nader ten mynent geweest, onder anderen zich uitlaatende, dat hy moest en zoude 't geld hebben, of anders 'er raad toe zoude weeten, en dat het aan my moest geschreeven worden. De inquietude van myne Domesticquen voor nieuwe brutaliteiten en de insultes, myn Huis en bekleede post hier door bejegend, noodzaaken my U Wel Ed. Groot Achtb. te adieeren, met ferieus verzoek, dat U Wel Ed. Groot Achtb. dezelven, als Officianten en Gebeneficeerdens van U Wel Ed. Gr. Achtb., zodaanig zullen corrigeeren, of aan het Officie deswegens kennis geeven, als U Wel Ed. Gr. Achtb., zo de veiligheid hunner mede-Raaden begeeren te bevorderen, en de brutaliteiten in derzelver Gebeneficeerdens niet willen voet geeven, het meest dienstig zullen oirdeelen.

Terwyl ik U Wel Ed. Gr. Achtb. schryvens inwagt, dat zo verre de Politie en Justitie werkzaam en van klem zy, dat hunne mede-Raaden met alle verzekering van veiligheid voor hunne Persoonen en Goederen in Gouda weder hunne Wooningen zullen kunnen betrekken; U Wel Ed. Groot Acht-

Digitized by Google

baare in GODES beſcherming beveel, en met achting blyf.

Wel Edele Groot Achtbaare Heeren!

Amſteldam, den 25 Novemb. 1787. U Wel Eds. Gr. Achtb. D.W. Dienaar en mede-Broeder in Raade.

(*get.*) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) Edele Groot Achtbaare Heeren, de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

S.

EDEL WEL ACHTBAARE HEER!

Dewyl wy tot het maaken van een Nominatie van een dubbel getal tot Burgemeesteren, omme aan zyn Hoogheid den Heere Prince Erf-Stadhouder te werden gepreſenteerd, hebben vaſtgeſteld, Saturdag den 15den deezer loopende maand December de Vroedſchap daar toe te convoceeren des morgens ten tien uuren, en wy als dan ook ter deliberatie zullen brengen, om het eerſte *Articul* van de Ordonnantie op het *Stads Dienſtbodengeld met opzicht tot de Tuinlieden* te altereeren, zo hebben wy niet willen afzyn, U Ed. Wel Achtb. hier van kennisſe te geeven, ten einde om daar by te willen preſent zyn. Wy verblyven.

Edele Wel Achtbaare Heer!

Gouda, den 8 December 1787. U Ed. Wel Achtb. goede Vrienden en mede-Broeders in Raade, Burgemeesters en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*)

Digitized by Google

(*Adres*) Edele Wel Achtbaare Heer, de Heer Mr. C. N. PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamere Amsteldam.

T.

EDEL WEL ACHTBAARE HEER!

Onbewust of myne Heeren van de Vroedschap in deeze tydsomstandigheid voor als nog zullen goedvinden de vaceerende Collegien tot deeze Stad specteerende, te vervullen; hebben wy echter volgens gebruik goedgevonden, de Vroedschap tegens Vrydag eerstkomende, zullende zyn den 28sten deezer, des morgens ten 10 uuren te convoceeren, ten einde hier omtrent derzelver opinie te verstaan, en zo ja, alsdan te delibereeren welke Persoonen tot vervulling van de Collegien van de Generaliteits Rekenkamer, als mede van dat ter Admiraliteit te Amsteldam, by de Leden in den naam van de Regeering deezer Stad zullen werden gecommitteerd, als mede om, ingevolge de Resolutie van de Vroedschap van dato den 15 December laatstleeden, te delibereeren over een verzoek, door den Heer F. VAN HARENCARSPEL DECKER, *ad interim* waarneemende de Bailluagie deezer Stad, op laatstgemelde dag ter Vroedschap gedaan, en tendeerende: „ of myne Heeren van de Vroedschap, „ in cas hy zich in voorsz. qualiteit verplicht vond, „ eenige Proceduures te moeten entameeren, in „ dat geval hem voor de kosten, indien dezelve „ by 't Land niet worden te goed gedaan, van Stads „ wege zouden gelieven te indemneeren, het zy „ hy in voorsz. Proceduures triumpheerde, dan „ wel het ongeluk had te succumbeeren".

Wy hebben niet willen afzyn, U Ed. Wel Achtb.

hier van kennis te geeven, met verzoek dat U Ed. Wel Achtb. ten dien einde op voorſz. dag præſent gelieft te zyn. Wy verblyven.

Edel Wel Achtb. Heer!

Gouda, den 21 December 1787.

U Wel Ed. Achtb. goede Vrienden en mede-Broederen in Raade,

Burgemeesteren en Regeerderen der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*) Edele Wel Achtbaare Heer, de Heer *Mr.* CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Gecommitteerd als Bewindhebber van de Oost-Indiſche Compagnie ter Kamere Amſteldam.

U.

WEL EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Ik ſolliciteer dat U Ed. Gr. Achtb. my als Vroedſchaps Lid gelieven te doen toekomen, ten mynen koste, Extract uit het Vroedſchapsboek, continueerende het op den 15den December laatstleeden gereſolveerde, omtrent myne ter dier tyd ingekomene Misſive, als mede ten mynen koste *Extract* uit het Misſiveboek, continueerende myne ten voorſz. dage ter Vroedſchap ingekomene Misſive zelve, terwyl ik omtrent de beſchryving ter Vroedſchap tegens den 28ſten deezes, my, als geen tyding der herſtelde tranquiliteit bekomen hebbende, moet in allen opzichte refereeren tot myne voorige, en volgen de vriendelyke raadgeeving van Heeren Burgemees-

meesteren in derzelver gereſpecteerde van den 19 October 1787, aan my gezonden.

U Wel Edel Groot Achtb. in GODES beſcherming beveelende, blyve ik met achting.

Wel Edele Groot Achtb. Heeren!

Amſteldam, den 26 December 1787.

U Ed. Gr. Achtb. D. W. Dienaar en mede-Broeder in Raade.

(*get.*) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) Wel Edele Groot Achtbaare Heeren, de Heeren Vroedſchappen der Stad Gouda.

V.

Extract uit het Vroedſchaps-boek der Stad Gouda.

Is geleezen een Misſive van den Heer Mr. CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen, houdende redenen van deszelvs abſentie, en verzoekende, dat dezelve in de Notulen van deeze Vroedſchap mogt werden geinſereerd.

Waar over gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verſtaan, dat de voorſz. Misſive in Stads Misſiveboek zal werden geinſereerd.

Actum ter Vroedſchap den 15 December 1787.

Accordeert dus verre met voorſz. Vroedſchapsboek, Gouda den 28 December 1788.

J. D. VAN DER BURCH.

Digitized by Google

W.

Extract uit het Boek ten titul voerende, ingekome Misfives aan de Vroedschap der Stad Gouda, berustende ter Secretarie aldaar.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Tegens den 29sten October laatstleeden ter Vroedschap beschreeven zynde, is ten zelven dage ter Vergadering van U Ed. Gr. Achtb. door my ingediend eene Misfive, van inhoud:

Zie deeze Misfive hier voor bladz. 258.

Vervolgens, *heb ik wegens zeker voorval ten mynen huize my moeten addresseeren aan Heeren Burgemeesteren by Misfive; te meer, daar de in dezelve eerst voorkomende persoon zich publiek ten mynen opzichte diverse maalen in myn uitweezen in zeer beleedigende woorden heeft uitgelaaten, aldus:*

Zie deeze Misfive hier voor bladz. 261.

En op den 8 deezer, weder beschreeven worden de ter Vroedschap, *tegens morgen den 15den deezer maand, moet ik, terwyl geene reskriptie omtrent de veiligheid my geworden is, vast besluiten,* dat ik my dien te gedragen naar den raad, vervat in de waarschouwende briefletteren van Heeren Burgemeesteren, in dato den 19 October 1787, (*) en persisteeren weder in dit geval by den geheelen inhoud, 't zelve by deezen als gerepeteerd houdende, myner van den 29sten October laatstleeden, aan U Wel Ed. Gr. Achtb. toegekomen, en ook byzonder het verzoek, zo by dezelve, als in voorgemelde Misfive aan Heeren Burgemeesteren, om te worden geinformeerd, zo de tranquiliteit binnen de Stad in zo verre hersteld is, dat met volkomen fiducie

(*) Zie hier voor bladz. 240.

Digitized by Google

ducie verzekering kan gegeeven worden, dat myne overkomst veilig durven aanraaden.

Niet! Edele Groot Achtb. Heeren! dat my eenige angst bekruipt.

Justum & tenacem propositi virum
Non ——— ardor prava jubentium,
Mente quatit solida.

maar, dat ik verzekerd zyn moge, dat de middelen, welke God, de Natuur, en zelvsverdiging my aan de hand geeven, by my gebruikt wordende, en de bewaaring en beschermïng myner goederen uitoeffenende, zodaanig kragtdaadig zullen worden gesecondeert, dat 'er geen scrupule overblyve.

Heb ik, Edele Groot Achtbaare Heeren! zo menigwerf my alleenlyk ten dienste van de Stad, tot bewaaring der rust en van het gezag van U Wel Ed. Groot Achtb. en derzelver Collegien geëxponeerd, heb ik myne gezondheid, ja leeven zelvs, bereid geweest op te offeren, zonder dat my eenige andere bedoelingen ooit bekroopen, dan alleen het nut der Ingezetenen; en hæsiteert men aan dien zelven, eenen mede inwoonder, eenen geboren (vryen) Hollander, eenen medeburger, eenen in de Stad gegoed en gezeten Burger, U Wel Ed. Gr. Achtb. Medebroeder in Raaden, de veiligheid, zelvs, wanneer ter Vroedschap beschreeven is, te asureeren; Is dit het loon? Ik scheide hier van af, Ed. Groot Achtbaare Heeren! onder betuiging, dat die zelve zugt, welke my altoos bezield heeft ter bevordering van het welwezen der Stad, en het naauwere verband, dat ik als Vroëdschap verkreegen heb, my nog, schoon in eene andere betrekking, als sedert eenige jaaren, en alleenlyk als Raad, doen aanbieden, met voorbyziening van alle gevaaren, zelvs myn leeven, zo het heil der Stad, de bewaaring des betaamlyken gezags van U Wel Ed. Groot Achtb. en derzelver Collegien, de veiligheid der Ingezetenen, en de voorspoed myner waarde Medeburgeren, daar door kan worden bevorderd.

Ik

Ik verzoek deeze in de Vroedſchaps Notulen van den 15 December 1787 werde geinſereerd, en geconſidereerd niet als een reſcriptie aan Heeren Burgemeesteren, maar als eene direct ter Vroedſchap ingekomene en aldaar gehoorende, geſchreeven, en waar van inſertie verzogt word door een Lid van het Vroedſchaps Collegie.

Recht ende Gerechtigheid, Wysheid en Voorzigtigheid, bewaaring der Voorrechten, Privilegien en Burgerlyke Vryheid, bevordering der Trafieken, Fabrieken en Koophandel, zorge voor der Ingezetenen voorſpoed en welvaaren, ſtraalen in U Wel Ed. Gr. Achtb. deliberatien en reſolutien door, en de Hemel ſchikke dezelven ten besten!

U Wel Ed. Groot Achtb. in Gods *allerheiligſte protectie bevcelende, blyf ik*

Wel Edele Groot Achtbaare Heeren!

Amſteldam, den 14 December 1787.

U Wel Ed. Groot Achtbaare Dienaar en Medebroeder in Raade.

(*get.*) Cornelis Nicolaas Plemper van Bree.

Gecollationeerd, en (voor zo verre het geëxtraheerde aangaat) met het voorſz. ingekomen Miſſivesboek bevonden te accordeeren by my Ondergeſz. Secretaris der Stad Gouda, deezen 4 January 1788.

J. D. van der Burch.

X.

Edel Wel Achtbaare Heer!

Heden ter deliberatie van de Vroedſchap gebragt zynde, of de Leden van dezelve, op gelyke wyze als door hunne prædeceſſeuren in den jaare 1672 en 1748 is gedaan, zouden vermeenen hunne reſpective Vroedſchapsplaatſen al of niet neder te leggen, en te reſigneeren ter diſpoſitie van zyne Doorluchtige

tige Hoogheid; en daar op door alle de preſente Leden, (except de Heer BLAAUW, welke verklaart heeft zich op Maandag eerstkomende te zullen expliceeren, en de Heer de KEDTS HOUTMAN, welke hier omtrent, alvoorens zich te uitten, de gedagten van de Leden, die in de Commisſien zyn, wil afwagten) gedeclareerd zynde, dat zy hunne posten tegen den tyd der Remotie en nu voor als dan, ter diſpoſitie van zyn Doorluchtige Hoogheid ſtellen: —— En wyders gereſolveert zynde, dat hier van de Heeren buiten-Leden per Misſive zal worden kennis gegeeven, kunnen wy niet afzyn, U Ed. Wel Achtbaare zulks by deezen te communiceeren, met verzoek, om, zo ſpoedig doenlyk, de intentie van U Ed. Wel Achtbaare te verſtaan. Waar mede verblyven,

Edele Wel Achtbaare Heer!

Gouda, den 27 December 1787.

U Edele Wel Achtbaare goede Vrienden en mede-Broederen in Raade,

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

J. D. VAN DER BURCH.

(*Adres*) Edele Wel Achtbaare Heer, den Heer Mr. CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE, Raad en Oud Schepen der Stad Gouda, en wegens dezelve Stad, gecommitteerd als Bewindhebber van de Oost-Indiſche Compagnie ter Kamere Amſteldam.

Te Amſteldam.

Y.

WEL EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Ik heb my vereerd gevonden met eene Misſive van

van Heeren Burgemeesteren, de dato den 27 December 1787, houdende: „ dat ter deliberatie van „ de Vroedschap gebragt was, of de Leden van „ dezelve, op gelyke wyze, als door hunne Praa„ decesseuren in de jaaren 1672 en 1748 is gedaan, „ zouden vermeenen hunne respective Vroedschaps„ plaatsen al, of niet neder te leggen en te resigneeren; en gerefolveerd hier van aan de buiten-Le„ den kennis te geeven, met verzoek om, zo spoe„ dig doenlyk, derzelver intentie te verstaan.

Kan ik niet afzyn, ter voldoening aan U Wel Ed: Groot Achtbaare begeerte, te advyseeren, dat ik noch uit hoofde des ééds, by myne aanstelling in de Vroedschap, noch des ééds, ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mogenden gedaan, my hier toe niet alleen *niet verplicht, maar onbevoegd reeken*; dat niet *weet ooit dezelve te buiten gegaan* te hebben.

Dat ik de alleguatien van de jaaren 1672 en 1748 daar laat! En de voorslag om op gelyke wyze *te* doen, my (*Salvo meliori*) niet paralel voorkomt: ter dier tyd waren alle de Regenten in eene Stadhouderlooze Regeering aangesteld, 't gene nu contrarie: voor den jaare 1672 hadden alle de Regeerings-Leden moeten bezweeren, het eeuwig Edict van den jaare 1667, by welk de Stadhouderlyke Regeering *voor altoos afzweeren*, dus was by de aanstelling van een' Stadhouder zulks nodig, hoe raakten zy lieden anders ontheft van den inhoud des Edicts?

En de Regenten voor het jaar 1748 waren ook Vroedschappen geworden voor de herstelling der Stadhouderlyke Regeering; deeze hadden wel niet het eeuwig Edict van 1667 bezwooren; want dit was lang vernietigd; maar echter waren in verscheidene Steden zekere poincten deswegens, welke men by handtasting op de toezegging, of aanstelling moest belooven; van welke al weder onthefnis diende te geschieden, 't geen alles in de tegenwoordige tyden geene plaats heeft.

Daar nu de voorsz. gevallen van het tegenwoor-

dig

dig my geheel *alleen* voorkomen, daar 'er by my geene redenen zyn, welke met die gevallen ſtrooken, daar niets is, waar van eenige ontheffing nodig is, daar my in myne Vroedſchaps en andere posten in Stads dienst niets kwaads bewust is; kan ik dus geene redenen vinden, waarom myne Vroedſchapsplaats zoude moeten nederleggen.

God zy met U lieden!

Ik blyf met achting,

Wel Edele Groot Achtbaare Heeren!

Amſteldam, den 30 Decemb. 1787.

U Wel Ed. Groot Achtbaare D. W. Dienaar en mede-Broeder in Raade,

(*get.*) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) Wel Edele Groot Achtbaare Heeren de Heeren van de Vroedſchap der Stad Gouda.

Z.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Dat my is gezonden eene advertentie van inhoud: „ Om in de Vergaderzaal op het Oost-Indisch „ Huis alhier te verſchynen den 4den Maart, voor„ middag ten 10 uuren, en in handen van een der „ Heeren Burgemeesteren deezer Stad af te leggen „ den ééd op de oude Conſtitutie, ingevolge aan„ ſchryving daar toe gedaan by Hun Ed. Groot „ Mogenden de Heeren Staaten deezer Provincie".

Heb ik niet willen afzyn ter kennisſe van U Wel Ed. Groot Achtbaare te brengen, ten einde te mogen weeten, wat 'er van dat aanſchryven zy? en te verſtaan de begrippen van U Ed. Groot Achtbaare.

Indien zodaanig eene Reſolutie by Hun Ed. Groot Mogenden waarlyk genomen zy, en U Wel Ed. Groot Achtbaare, of wel onzer Stads Gedeputeerden daar gaaf zouden hebben ingeſtemd, en dit inſtem-

Digitized by Google

ſtemmen by de Vroedſchap geapprobeerd (waar aan zeer twyfel, daar my by gerugten geworden is, dat U Wel Ed. Groot Achtbaare by het eerſte arreſteeren des ééds ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mogenden reeds gedifficulteerd hebben) begryp ik, dat U Wel Ed. Groot Achtbaare ook directe daar van aan den Ondergeteekenden, die de eer heeft van onze Stadswege den post van Bewindhebber te bekleeden, zouden kennis hebben gegeeven; dan, zulks niet geſchied zynde, heb ik ook hier aan te obtempereeren niet van my kunnen verkrygen; te minder nog om dit te doen in handen van een mede-Regent eenes andere Stad, en dus onze Stad door myne laffe onderwerping ſubmis maaken aan eene gelyke Stad.

Ik hoop dat myn gedrag U Wel Ed. Groot Achtbaare goedkeuring zal wegdraagen, met U Wel Ed. Groot Achtbaare ſpoedige approbatoire reſcriptie en welbehaagen, hoe my verder te gedraagen, worden gehonoreerd, terwyl ik inhæreer myne voorige verzoeken, relatief myne overkomst, U Wel Ed. Groot Achtbaare in Godes beſcherming beveel, en met alle achting blyf,

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Amſteldam, den 3 Maart 1788.

U Wel Ed. Groot Achtbaare Dw. Dienaar en mede-Broeder in Raade,

Cornelis Nicolaas Plemper van Bree.

(*Adres*) Wel Edele Groot Achtbaare Heeren, de Heeren Vroedſchappen der Stad Gouda.

AA.

Wel Edele Geſtrenge Heer!

Ingevolge de verandering der Regeering en Magiſtratuure deezer Stad, op gisteren door de Ed. Mogende Heeren Commisſarisſen van zyn Doorluch-

Digitized by Google

luchtige Hoogheid, den Heere Prince Erf-Stadhouder deezer Provincie verricht en geëffectueerd zynde, als mede de reſpective aangeſtelde Leden beëedigd en in functie geſteld, hebben wy nodig geoirdeeld U Wel Ed. Geſtrenge daar van by deezen kennisſe te geeven, en hier nevens een exemplaar van de Publicatie door Hun Ed. Mogenden deswegens gedaan (*) aan U Wel Ed. Geſtrenge toe te zenden, ten einde dezelve zal kunnen ſtrekken tot U Wel Ed. Geſtrenge naricht en informatie. Waar mede blyven,

Wel Edele Geſtrenge Heer!

Gouda, den 5 Maart 1788. U Wel Ed. Geſtrenge goede Vrienden, Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Ter Ordonnantie van dezelve,

V. VAN EYCK.

(*Adres*) Wel Edele Geſtrenge Heer, de Heer Mr. C. N. PLEMPER VAN BREE, een huize van den Wel Edele Heer de Heer W. A. TAALMAN KIP; op de Keizersgragt by de Reguliersgragt. Te Amſteldam.

BB.

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

U Wel Ed. Groot Achtb. Misſive van den 5den Maart laatstleeden is my geworden.

Ik kan niet ontveinzen, dat ik gewagt had, een Extract uit het Register der Notulen van de Vroedſchap, 't Collegie, by welk myne deſpectie tot Bewindhebber is geſchied; contineerende de reſolutie tot kennisgeeving. mitsgaders toezending van een meerder geauthentiſeerd papier, vooral, „daar „ het

(*) Zie deeze Publicatie hier voor bladz. 153.

Digitized by Google

„ het zelve zoude moeten ſtrekken tot myn narigt „ en informatie," als alleenlyk een gedrukt blad, 't geen denkelyk een ieder voor een à twee ſtuivers by een Boekverkooper kan haalen en verzenden.

Niet minder had ik gewenscht te vernemen, dat de meerdere kundigheid der Nieuwe Heeren, welke zekerlyk de mindere kunde van anderen hebben moeten remplaceeren, U Wel Ed. Groot Achtb. en de reſpective Vroedſchappen had weeten te bekwaamen, „ en nu de rust en tranquiliteit in zo „ verre herſteld zoude zyn, dat men cordaat ge„ noeg geweest ware, om my de lang geïteratief „ verzogte protectie, (of wel de verzekering van, „ by onverhoopt nodig emplooi der middelen, wel„ ke God en de Natuur tot zelvverdeediging, tot „ beſcherming en bewaaring myner goederen my „ aan de hand geeven, by my uitgeoeffend worden„ de, zodaanig kragtdaadig te zullen worden geſe„ cundeert, dat 'er geene ſcrupule over zy,) te „ communiceeren." Waar mede blyf.

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Amſteldam, den 8 Maart 1788. U Wel Ed. Groot Achtbaare goede Vriend,

(*get.*) CORNELIS NICOLAAS PLEMPER VAN BREE.

(*Adres*) Edele *Groot Achtbaare* Heeren, de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Gouda.

Stukken

Stukken betrekkelyk den Wel Eerw. Heer J. KANTELAAR gewezen Predikant te Almelo, loopende van No. 765 tot No. 776 ingeslooten.

No. 765. *Brief van den Eerw. Heer* KANTELAAR *aan den Eerw. Kerkenraad van de herformde Gemeente te Almelo, verzoekende ontslag van het Predikambt in die Gemeente.*

WEL EERWAARDIGE HEEREN EN BROEDEREN!

Deeze dient, om van U als Leden van den Wel Eerwaardigen Kerkenraad van de herformde Gemeente te Almelo, en dezelve uitmaakende; myn ontslag van het Predikambt in die Gemeente te verzoeken. — Ik wensch GODS besten zegen over uwe Persoonen, bedieningen in de Gemeente, welke gy vertegenwoordigt, en aan welke ik de warmste liefde blyf toedragen: en blyf voorts

Wel Eerwaardige Heeren en Broederen!

Amsteldam, den 1 Octob. 1787.

Uw Dw. Dienaar;
J. KANTELAAR.

No. 766. *Brief van den Eerw. Heer* J. KANTELAAR *aan de Hooggeboorene Vrouwe, Vrouwe* S. C. F. *Gravinne Douariere van Rechteren, geb. Gravinne van Rechteren Almelo, Vrouwe van Almelo en Friesenveen.*

HOOGGEBOOREN VROUW GRAVIN!

Deeze dient, deels, om kennis te geeven, dat ik heden van den Wel Eerwaardigen Kerkenraad

myn ontslag van het Predikambt in de hervormde Gemeente te Almelo per Misive gevraagt heb, deels ook om van U, als Collatrice der Kerk en Pastorye aldaar, myne demisie te verzoeken. — Ik wensch Gods besten zegen over Uw Persoon, aanzienlyk Geslacht, hooge Regeering, en over uwe Burgerye, aan welke ik altyd de warmste liefde toe zal dragen: en blyf voorts

Hooggebooren Vrouw Gravin!

Amsteldam, den 1 Octob. 1787.

Uw Dw. Dienaar,
J. KANTELAAR.

No. 767. *Brief van* D. J. LAMBERTS, *Rentmr. van de Hoog Welgeb. Vrouwe van Almelo, aan Ds.* J. KANTELAAR.

WEL EERWAARDE HEER!

Haar Excellentie de Hooggeb. Gravin van Rechteren, Vryvrouwe der Heerlykheid Almelo en Friesenveen, heeft my gelast, aan Uw Wel Eerw. te doen weeten, dat Hoogstdezelve als Collatrice der Kerk van Almelo, de door U Wel Eerw. verzogte demisie van het Predikambt in de Gereformeerde Gemeente alhier, dies te gereeder toestaat, om dat Haar Excellentie door dit verzoek van demisie ontheft is, van de voorgenoomene moeite om Uw Wel Eerw. door middelen van het Recht te ontzetten.

Blyvende ondertusschen de homologatie en confirmatie deezer demisie, zo veel het Kerkelyke aangaat, aan de Eerw. Classis voorbehouden.

Waar mede blyve.

Wel Eerw. Heer!

Almelo, den 5 Octob. 1787.

U Wel Eerw. Dw. Dienaar,
D. J. LAMBERTS, *Rentmr. van wegem. Haar Excell.*

No.

Digitized by Google

No. 768. *Tweede Brief van Ds.* KANTELAAR *aan den Wel Eerw. Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo.*

WEL EERWAARDIGE MANNEN BROEDERS!

Daar ik reeds op den eersten October deezes jaars eene Misive aan Ulieden heb afgevaardigt, om myn ontslag van het Leeraarambt in de hervormde Gemeente te Almelo te verzoeken, bevreemd het my ten hoogsten, dat ik daar op tot heden toe noch geen antwoord bekomen heb. Dit noopt my, om andermaal aan Ulieden te schryven, en het gedaan verzoek om de gezegde demisie *salvo honore* te ontfangen, te herhaalen. Ik kan my over deeze zaak by de Clasis niet vervoegen, voor dat ik van den Kerkenraad ontslagen ben. Het kan Ulieden niet onbekend zyn, dat, en de natuurlyke orde en de standvastige gewoonte vorderen, dat een Predikant eerst van zynen Kerkenraad, en dan van de Classis zyn ontslag bekome. Ik verzoek daarom nogmaals ten allerspoedigsten antwoord, en blyf met zegenbede,

Wel Eerwaardige Mannen Broeders!

Amsteldam, den 19 Nov. 1787. Uw Dw. Dienaar, J. KANTELAAR.

No. 769. *Antwoord van de E. Kerkenraad van Almelo, op de beide Brieven van Ds.* J. KANTELAAR.

WEL EERWAARDIGE HEER!

De Kerkenraad van Almelo heeft Uwe Misive van den 1sten October en van den 19den November ontfangen, en daar uit Uwe begeerte om van de Kerkenraad ontslagen te worden van het Leeraarambt, verstaan: en wel heeft zy in den laatsten Brief van U deeze woorden geleezen: „ Ik kan my „ over deeze zaak by de Clasis niet vervoegen,

„ voor dat ik van de Kerkenraad ontslagen ben.
„ Het kan Ulieden niet onbekent zyn, dat, en de
„ natuurlyke orde en de standvastige gewoonte vor-
„ deren, dat een Predikant eerst van zyn Kerken-
„ raad en dan van de Clasis zyn ontslag bekome".
De Kerkenraad weet zeer wel dat dit gepractiseert word op andere plaatsen; maar weet ook teffens dat zy fungeert in de Heerlykheid Amelo, daar dit zo geen plaats heeft.

De beroepingen der Predikanten worden door het Hooggr. Huis van Almelo aan het Clasis gepresenteerd ter approbatie, blykbaar uit Uwe beroeping, daar van in de Clasis Acte gevonden word: dat Haar Hoog Graafl. Excellentie Vryvrouw van Almelo zyn Eerw. heeft doen presenteeren aan het Clasis, *welke beroeping ook van het Clasis is geapprobeert.*

Zende hier nevens een Extract my toegezonden uit het Clasisboek, van de extraordinaire Clasis gehouden binnen Deventer in 1759, waar uit blykt dat Ds. Eibergen Gevolmachtigde van den Kerkenraad van Groningen, verzogt heeft van 't Clasis van Deventer de dimisie van Ds. Budde volgens Kerkenorde, „ leverende tot dien einde over een
„ Acte van beroeping, *als ook de dimisie van den*
„ *Heer Graav van Almelo* met andere stukken *daar*
„ *toe behoorende*, welke alle door *de Præses* zyn
„ voorgeleezen, en naar gedaane omvraag volleedig bevonden".

„ De Clasis dit alles in rype deliberatie genoomen hebbende, heeft daar op beslooten de verzogte dimisie te accordeeren, ontslaande zyn
„ Eerw. *van de Gemeente van Almelo*, en van deeze
„ Vergadering, en zyn Eerw. toewyzende aan de
„ Gemeente van Groningen".

Hier uit blykt dat Ds. Budde alleen verzogt heeft gedimitteerd te worden van de Clasis, zonder van zyn Kerkenraad of Gemeente 'er iets by te voegen, vertoonende daar by de dimisie van den Heer Graav.

En daar Haar Hoog Graavl. Excellentie de verzog-

Digitized by Google

se dimisie U gegeeven heeft, oirdeelt de Kerkenraad niets in deeze zaak te zeggen te hebben.

Almelo, den 3 December 1787.

Uit naam en last des E. Kerkenraads,
G. L. KELLER.

N°. 770. *Derde Brief van Ds.* J. KANTELAAR *aan den Wel Eerw. Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo.*

EERWAARDIGE MANNEN BROEDERS!

Ik heb uit uwe Misive van den 3 Decemb. 1787 gezien, dat de Eerw. Kerkenraad van oirdeel is, in het geeven myner dimisie niets te zeggen te hebben. Ik zal thands in de gegrondheid of ongegrondheid deezer sustenue niet entreeren; maar liever aan U verzoeken, zo als ik by deezen doe, om een Kerkelyk getuigschrift van myn leer en leeven, en van de wys waar op ik myn ambt in de Gemeente van Almelo bedient heb, uit uwe handen te mogen ontfangen. — Indien ook de bovengemelde sustenue van den Kerkenraad gegrond ware, dan nog was zy geensints bevoegt, om my zulk een getuigenis te weigeren. Dit zal een ieder uwer gercedelyk toestemmen. — In verwagting dierhalven van het zelve eerstdaags te zullen ontfangen, teeken ik my

Eerwaardige Mannen Broeders!

Amsteldam, den 12 Decemb. 1787. Uw Dw. Dienaar,
J. KANTELAAR.

P.S. Ik verzoek ook tevens eene Kerkelyke attestatie voor myne Huisvrouw.

Digitized by Google

No. 771. *Vierde Brief van Ds.* J. KANTELAAR *aan den Wel Eerwaardigen Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo.*

EERWAARDIGE BROEDERS!

De Kerkenraad van Almelo ſchynt ſedert eenigen tyd den zeer welleevenden maatregel te hebben aangenoomen, om geene Brieven te beantwoorden, ten zy de Schryver voor de tweedemaal om antwoord aankloppe. Althands deeze handelwys ſchynt zy omtrent my te houden. —— Den 1ſten October des voorigen jaars ſchreef ik aan den Kerkenraad om myne demisſie, en ontfing eerst daar op den 3den December antwoord, en dit noch niet eer, dan voor dat ik op den 19den November andermaal om antwoord aangehouden had. Den 12den December ſchreef ik „ om een Kerkelyk getuig„ ſchrift van myn leer en leeven, en van de wys„ „ waar op ik myn Ambt in de Gemeente van Alme„ lo bedient heb". En deeze Brief ligt tot heden toe wederom onbeantwoord. Ik ben dus in de noodzaaklykheid, om andermaal om het gezegde getuigſchrift by Ulieden aan te houden, gelyk ik doe by deezen, my voorts tot den inhoud van myne gemelde Misſive refereerende. Ik vorder niets, dan het geen de billykheid aan my toewyst. Ik hoop dus, dat uw hart haare gewysdens goed zal keuren, en uwe hand dezelve uitvoeren. In die verwagting wensch ik Ulieden alle heil, en teeken my,

Eerwaardige Broeders!

Amſteldam, den 21 Febr. 1788.

Uw Dw. Dienaar,
J. KANTELAAR.

No.

No. 772. *Brief van Ds.* KANTELAAR, *aan de Wel-Eerwaardige Classis van Deventer.*

WEL EERWAARDIGE HEEREN, VEEL GEACHTE MEDE-BROEDERS!

De verre afstand van myn tegenwoordig verblyf van de plaats, waar uwe vergadering gehouden wordt, laat my niet toe deeze reis dezelve by te woonen: Ik verzoek dierhalven verschooning voor myne afwezigheid, en tevens de vryheid, om myne belangens schriftelyk voor te draagen. Toen ik den 1 October 1787 myne demissie van het Predikambt te Almelo per Missive verzogt, schreef ik tevens aan den Wel Eerwaardigen Heer VAN BOSVELT, als Deputatus Classis; gaf kennis van deeze myne demarche; verzogt Communicatie van dit bericht aan den anderen Heer Deputatus, den Eerwaardigen MEILING, en tevens ook aan de Classis by haare eerste zitting; en declareerde voorts, dat het my niet onaangenaam wezen zoude, indien ik in het vervolg, niet tegenstaande mynen afstand van den dienst te Almelo, echter als Lid van de Classis van Deventer kon aangemerkt blyven worden. Ik twyfel niet, of deeze brief is reeds in uwe vergadering ingeleverd; ik kan my dus tot dezelve refereeren; en ik neem de vryheid, om het verlangen, dat ik aan het slot van denzelven gemanifesteerd heb, om Lid van uwe vergadering te blyven, andermaal aan den dag te leggen; niet twyfelende, of de Leden thands deeze Kerkzamening compooeerende, zullen aan dit verlangen gaarne voldoen, daar niet alleen in andere Classen, maar ook speciaal in die van Deventer, zeer dikwils aan Predikanten, die afstand van hunnen dienst gedaan hadden, het voortduurend Lidmaatschap van uwe vergadering is vergund geworden. ——

Ik heb ondertusschen hier by nog een ander verzoek te voegen, dat ik echter niet wel voordraagen kan, zonder dat ik een kort narré gegee-

Digitized by Google

ven heb van de wyze, waar op ik in het vraagen myner gezegde demisfie, en te werk gegaan en geflaagd ben. —— Na dat ik op den 1 October 1787 de brieven, welke hier nevens gaan, *fub* A en B, aan de Vrouwe van Almelo, en aan den Kerkenraad dier Plaats afgezonden had, ontving ik kort daar op van de eerstgemelde een antwoord, waar van ik insgelyks Copie hier nevens gevoegd heb *fub* C. Doch de Kerkenraad antwoordde my in het geheel niet, voor dat ik den 19den November andermaal om antwoord had aangehouden by eene Misfive, waar van de Copie hier by gaat *fub* D. Op deezen brief kreeg ik eindelyk een antwoord, gedateerd den 3 December, waar van mede een affchrift onder de bylagen deezer Misfive voorkomt, *fub* E. De Kerkenraad fchreef my, van oirdeel te zyn, dat zy omtrent het geeven van demisfie niets te zeggen had. Ik entreerde niet in de gegrondheid of ongegrondheid deezer fuftenue, maar fchreef toen blootlyk „ om een „ Kerkelyk Getuigfchrift van myn leer en leeven, „ en van de wys, waar op ik myn ambt in de Ge„ meente van Almelo bediend heb." (*vid. fub* F). Ik begryp, dat zulk een Getuigfchrift door den Kerkenraad onmooglyk aan my geweigerd kan worden; en ondertusfchen, fchoon deeze brief reeds den 12den December afging, fchoon ik den 21ften February deezes jaars andermaal om antwoord op denzelven heb aangehouden, (*vid. fub* G) zo heb ik tot dus verre geen letter antwoord bekomen.

Ik verzoek dus inftantelyk, dat de Eerwaarde Classis van Deventer den Kerkenraad van Almelo gelieve te conftringeeren tot het geeven van het bovengemelde Getuigfchrift, of anders, dat de Classis zelve my zodaanig een Getuigfchrift geeve, of op zodaanige andere wyze voor het behoud van mynen goeden naam en eer zorge, als met de wysheid en rechtvaardigheid deezer Vergadering overeenkomt; op dat uit het gemis van een behoorlyk Kerkelyk attest, de laster geene aanleiding neeme, om

ee-

Digitized by Google

eenen Leeraar, die God en alle braaven tot getuigen in durft roepen van de wyze, waar op hy zyne bediening volbragt heeft, te begrimmen en te bekladden. — Ik schroom geen onderzoek. Indien de Kerkenraad of de Vrouw van Almelo of eenig Lid myner Gemeente eenig bezwaar tegen my mogt hebben, zal het my het grootst vermaak zyn het zelve ingebragt te zien. Ik was zelve wel zeer begeerig de prætenſe gronden te weeten, waar op de Vrouw van Almelo, volgens het ſchryven van haaren Rentmeester, *ſub* C, my van mynen post zou hebben ontzet, indien ik myne demisſie niet gevraagd had. Het is nooit het belang der onſchuld, en dus ook niet het myne, haare beſchuldigers den mond te ſluiten; zy kan en moet zich verblyden, wanneer deezen tot hervoortbrenging en betoog hunner beſchuldigingen geprovoceerd worden.

God zegene alle uwe daaden, in en buiten deeze Vergadering, myne Broeders! Ik blyf, met ſchuldige achting,

Uw D. W. Dienaar en mede-Broeder

J. Kantelaar.

Amſt., den 27 Maart 1788.

No. 773. *Antwoord van de Kerkenraad van Almelo aan Ds.* J. Kantelaar.

Wel Eerwaarde Heer!

De Kerkenraad van Almelo heeft beide Misſiven ontfangen, zal thands geen aanmerkingen maaken op het gene geleezen wordt in de laatſte Misſive aan het hoofd: maar ſlegts melden, dat dezelve nog haare voorgaande gedagten koestert, naamelyk niet bevoegd te zyn tot het geeven van Kerkelyk ontſlag, waar aan zy denkt dat ook het tweede verbonden is; terwyl noch het eerſte, noch het laatſte, van Predikanten van Almelo vertrokken, zo verre haar

haar bekend is, van haar is gevorderd, of gegeeven, en ons Kerkenboek daar van ook geen melding maakt.

Hier mede, na toewenſching van alle heil, tekene my

Wel Eerwaarde Heer!

Almelo, den 26 Maart 1788.

U Wel Eerw. D. W. Dienaar
G. L. KELLER.
Nom. Synodr.

No. 774. *Vyfde Brief van Ds.* KANTELAAR, *aan den Eerwaarden Kerkenraad van de hervormde Gemeente te Almelo.*

EERWAARDIGE BROEDERS!

Uw vreemd antwoord op myne laatſte Misſive, heb ik eindelyk den 7den April ontvangen. Of het waar is, dat de Predikanten, die van Almelo vertrokken zyn, geen attest van den Kerkenraad bekomen hebben; weet gy lieden zo min als ik. 'Er geſchieden ſomtyds wel dingen in eene Vergadering, en in het byzonder in de uwe, die niet genoſuleerd worden. En, indien ook te vooren aan geenen van Almelo's Predikanten een zodaanig attest door den Kerkenraad gegeeven was, dan nog zegt de natuurlyke billykheid (welks uitſpraaken toch door geene drogredenen kunnen weggeredeneerd worden, noch door eene tegenſtrydige gewoonte kragtelbos gemaakt) dat aan een Predikant, wanneer hy 'er een vraagt, geen attest van zyn gedrag geweigerd kan worden, dat men zelvs aan ieder byzonder Lidmaat geeven moet. —— Ik ben geen ſchuldige, die laag bedelt of kruipt, om een Getuigſchrift te verkrygen, dat zyn hart hem zegt niet te verdienen. —— Ik behoef eigenlyk geen' getuigenis van Menſchen. God en myn geweeten geeven my 'er een, dat voor my zelven, en dat in den hemel

Digitized by Google

hemel voldoende is. Maar Menschen, waar op ik die betrekking heb, als op u, zyn verplicht my ze een te geeven, dat *casu quo* by Menschen dienen kan. Ik schryf u de wyze niet voor, waar op gy het geeven moet. Geeft het zo, als uw geweeten dicteert, zo als gy het op dien dag, waar op alleen de naakte waarheid, van alle bedekzelen ontheven, spreeken zal, wenschen zou gegeeven te hebben. —— Overpeinst deezen brief wel, eer gy langer in uwe onbillyke weigering voortgaat, en toond, dat gy waardig zyt, om Broeders genaamd te worden van een Man, die u nimmer beledigde, die altyd zyn' post getrouw poogde te vervullen, en die nog, niet tegenstaande uwe vreemde behandeling, aan hem in meer dan één opzicht aangedaan, echter, om dat hy gevoelt Mensch en Christen te zyn, blyven wil.

Amst. den 8 April 1788. Uw Dienaar J. KANTELAAR.

No. 775. *Antwoord van de Eerw. Clasis van Deventer aan Ds.* J. KANTELAAR.

WEL EERWAARDIG ZEER GELEERDE HEER, GEACHT MEDEBROEDER!

De E. Vergadering heeft U W. Eerws. Missive op zyn' tyd wel ontvangen. —— Ik ben verzogt U W. Eerw. te antwoorden, dat de Vergadering van oirdeel zy in uw geval niets meer te kunnen doen, dan U W. Eerw. dit inleggende getuigschrift toe te zenden. —— Lid van de Clasis zal U W. Eerw. niet kunnen blyven: dus zal U W. Eerw., wil U W. Eerw. verder in de Weduwen-beurs deel blyven behouden, de Contributie van een Buiten-lid a 6 gl. 's jaarlyks dienen te geeven. ——

Na

Na toebede van alle heil over uw Perſoon &c. heb ik de eer my te tekenen.

Wel Eerwaardig Zeer Geleerde Heer, Geacht Medebroeder!

W. KNOOP. *Cl. h. t. Scriba.*

In onze Clasſ. Vergadering
gehouden te Deventer
den 2 April 1788.

N°. 776. *Clasſicaal Getuigſchrift van de Eerw. Clasſis van Deventer voor Ds.* KANTELAAR.

L. S.

Op verzoek van den *Wel Eerw. Heer* JACOBUS KANTELAAR vindt de E. Clasſis van Deventer zich verpligt te verklaaren, dat zyn Wel Eerw., een tyd van zyn verkeer in onze Clasſic. Vergaderingen, zich in dezelve altyd gedragen heeft als een kundig en waardig Medelid, onbeſprooken in leer en wandel.

Q. T.

nomine Clasſis
W. KNOOP. Cl. h. t. Scriba.

Gegeeven in onze Clasſ. Vergadering.
Deventer den 2 April 1788.

Nel

No. 777. *Het gedrag van Mr.* CASPARUS BYLEVELD, *Oud-Penſionaris der Stad Gorinchem; voor zo verre hy uit hoofde van het zelve door de Regeering van gemelde Stad van zyne bedieninge is ontſlagen geworden verdedigd, in eene Memorie door denzelven aan welgemelde Regeering by Requeste gepreſenteerd.*

AAN MYNE MEDEBURGEREN!

Indien na de omwending van zaaken, welke nu onlangs, byzonder in deeze Provincie, is voorgevallen, en de daar door veroirzaakte, of immers te dier geleegendheid gemanifesteerde, verandering in het politicq ſyſtéma der Regeering van deeze Stad, die zelve Regeering, begrypende dat myne bedieninge aan een meer bekwaam en gefchikt voorwerp behoorde te worden toevertrouwd, my van dezelve, *ſalvo honore*, ontſlagen hadt, zoude ik, wel verre van my in de onaangenaame noodzaaklykheid gebragt te zien, om my voor het Publiek te verantwoorden, my deeze behandeling, om meer dan éene rede, zeer gemakkelyk hebben kunnen getroosten.

Dan, daar ik my in een geheel ander geval bevinde, —— daar ik van myne bedieninge ben verlaaten geworden, om dat ik my aan de waarneeminge van dezelve onttrokken, en daar en boven ook aan eenige articulen myner inſtructie niet zoude voldaan hebben, — om zodaanige redenen dus, die myn gedrag by een iegelyk, hoedaanig ook zyne manier van denken moge zyn, in een zeer ongunſtig licht moeten doen voorkomen, — word ik, — die altyd uit zuivere beginzelen, op eene cordaate wyze, werkzaam geweest zynde, of ſchoon ik ook in ſommige gevallen gedwaald mogt hebben, my zelven niets te verwyten heb, en in het byzonder ten aanzien der faiten, welke de pretenſe gronden voor myne demisſie hebben opgeleeverd, my myner onſchuld volkomen bewuſt ben, — word ik, hoe ongaarne ook, tot het doen eener openly-

ke

ke verantwoording van myn gedrag, voor zo verre het zelve op myne demisfie invloed gehad heeft, genooddrongen.

Ik zonde dan ook aan deeze myne verplichting reeds lange voldaan hebben, indien ik niet gemeend had vooraf aan de Regeering zelve, die my deeze behandeling heeft doen ondergaan, eene gedetailleerde opening van myne conduites, in dat opzicht te moeten geeven; *eensdeels*, om dat het my uit de gesprekken, welke ik van tyd tot tyd met verscheiden notabele Leden der Regeering, die tot myne demisfie hebben geconcurreerd, gehouden heb, niet onmooglyk voorkwam, dat Hun Ed. Gr. Achtb. zelven het ongelyk, dat my is aangedaan in de wyze, waar op ik ben gedimitteerd geworden, zodaanig zouden repareeren, dat ik daar van tot vindicatie van myne eer eenig gebruik by het Publiek zoude hebben kunnen maaken; en *ten anderen* en wel voornaamentlyk, om voor te komen, dat men my niet zoude kunnen verdenken, als of ik my met allegatien tragtte te behelpen, welke ik niet onder het oog van die genen zoude durven brengen, die dezelve zouden kunnen logenstraffen.

Daar ik nu ondertusschen te vergeefsch een zeer geruimen tyd de dispositie van Hun Ed. Gr. Achtb. op het verzoek, het welk ik by het præsenteeren myner verantwoording gedaan heb, heb afgewagt, en zeer veele redenen heb, om te vooronderstellen, dat Hun Ed. Gr. Achtb., althands voor eerst, op het zelve niet zullen disponeeren; heb ik gemeend niet langer te mogen afzyn, om myn gehouden gedrag aan het onzydig Publiek, en byzonder aan myne Stadgenooten open te leggen, het zelve met alle gerustheid aan het oirdeel van alle eerlyke lieden, hoedaanig zy ook omtrent 's Lands belangen mogen denken, onderwerpende.

Ten dien einde geeve ik in druk de memorie zelve, welke ik, ter myner verdediging, aan de Regeering deezer Stad by Requeste gepræsenteerd heb; hebbende ik alleenlyk deeze en geene passages,

Digitized by Google

ges, in dezelve voorkomende, voor zo verre ik daar toe door de informatien, welke my, na het inleveren van dezelve, zyn geſuppediteerd, gelegendheid heb bekomen, in daar onder geplaatſte nooten eenigermaate opgehelderd.

Voor het overige heb ik hier niets by te voegen, dan dat ik vertrouw, dat men my die justitie zal doen, van te erkennen, dat ik in het voorſtellen myner bezwaaren alle beſcheidenheid, welke naar den aart der zaake immer van my verwagt konde worden, in het oog gehouden heb; ——— terwyl ik den Leezer een beſtendig welvaaren toewenſche.

Gorinchem, den &c. BYLEVELD.

REQUESTE.

Aan de Edele Groot Achtbaare Heeren Drosſaard, Burgemeesteren en Vroedſchappen der Stad Gorinchem.

Geeft met ſchuldige eerbied te kennen Mr. CASPARUS BYLEVELD, woonende binnen deeze Stad.

Dat de Suppliant op den 3 October 1786 door U Ed. Groot Achtb. tot Penſionaris deezer Stad zynde aangeſteld, en zich zelven bewust zynde deeze zyne bedieninge, overeenkomſtig zyn ééd en plicht, te hebben waargenoomen, niet dan ten uiterſten heeft kunnen getroffen zyn op den ontvangst van het extract uit Uwer Ed. Groot Achtb. Reſolutien van den 20ſten September laatstleeden, als waar uit aan den zelven kwam te blyken, niet alleen, dat de als toen voor den Raadhuize deezer Stad vergaderd geweest zynde Burgery, uit hoofde van de wel bekende demarches en conduites, die dezelve geinformeerd was, dat door den Suppliant zouden gehouden zyn, toen de Provincie en deeze Stad zich in de criticqſte omſtandigheden bevonden, van U Ed. Groot Achtb. verzogt hadden, dat zyne commisſie als Penſionaris deezer Stad ingetrokken, en een ander daar toe bekwaam en geſchikt

onderwerp in deszelvs plaatze mogt worden aangeſteld; maar ook, dat U Ed. Groot Achtb. van het plichtverzuim, dat in deezen door den Suppl. zoude begaan zyn, zo eene ſterke conviction hadden gehad, dat dezelve, zonder eenig verder onderzoek, zonder vooraf den Suppl. op de beſchuldigingen, tegen hem ingebragt, te hooren, ofte hem eenige gelegenheid, om zich te verantwoorden, te geeven; hadden goedgevonden: *den Suppl., vermits hy zou hebben kunnen goedvinden, zich eigener auctoriteit, zonder daar toe eenige permiſſie of qualificatie bekomen te hebben, te retireeren uit 's Hage, en zich alzo van de Vergadering te abſenteeren in een tydgewricht, waar in de ſteen van deeze Stad vooral te pas kwam; —— en voorts, in meer dan een opzicht, niet zou hebben voldaan aan den inhoud der inſtructie aan hem als Penſionaris gegeeven, ſpeciaal niet aan het 4, 6, 7, 13, 14 en 16 art. van dien, waar door hy dan ook het ongenoegen en mistrouwen, zo wel van de Regeering, als van de Burgery zou hebben verwekt, van zyne voornoemde bedieninge en gedaane ééd te ontſlaan.*

Dat trouwens de Suppl. zodaanig geconvinceerd was, zich, byzonder in de by de Burgerye bedoelde omſtandigheden, niet alleen eerlyk en getrouw, maar ook alſints voorzichtig gedragen te hebben; dat hy vertrouwde, dat, gelyk de Burgery, indien dezelve van de waare toedracht van zaaken ware geinformeerd geweest, hem wegens plichtverzuim niet zoude aangeklaagd hebben; zo ook U Ed. Gr. Achtb., indien dezelve ſlegts, alvoorens den Suppl. in zyn eer en goeden naam, door eene zo ſtetrisfante Reſolutie alomme te krenken en te benadeelen, denzelven de geleegenheid, om zich te verantwoorden, hadden gelieven te laaten, geene redenen, hoe genaamd, zouden gevonden hebben, om het door hem in de bedoelde omſtandigheden gehouden gedrag, in 't geringſte zelvs, te laaken.

Dat de overtuiging hier van, den Suppl. dan ook wel eenige oogenblikken heeft doen aarzelen, om U Ed. Gr. Achtb. te adieeren met een verzoek, dat

het

het dezelven behaagen mogt, de bovengemelde Reſolutie voor een korten tyd te ſurcheeren, en hem inmiddels geleegenheid te geeven, om zich, wegens zyne gehoudene conduites, voor U Ed. Gr. Achtb. te verdedigen; edoch, dat hy die gedagten by nadere overweeging heeft laaten vaaren; in conſideratie niet alleen, dat het, vooral in de toenmaalige tydsomſtandigheden, naauwlyks te verwagten was, dat U Ed. Gr. Achtb., by dewelken hy, wegens zyn gehouden gedrag, in zo een misdaadig licht ſcheen beſchouwd te worden, in dat opzicht eenige deference voor denzelven zouden betoonen; maar ook, om dat het hem, na deeze behandeling ondergaan te hebben, niet te doen was, om in zyne bedieninge te continueeren, maar alleen, om zyne eer en goeden naam te vindiceeren van de verdenkingen, waar onder dezelve door de bovengemelde Reſolutie van U Ed. Groot Achtb. gebragt was, waar toe hy zich vleide, dat kalmer tyden, dan de toenmaalige, den Suppl. eerlang eene gunſtiger geleegenheid zoude aanbieden.

Dat deeze tyden, dank zy der goede Voorzienigheid! thands meer en meer aanlichtende, de Suppl. vermeend heeft niet langer te mogen afzyn, om zyn gehouden gedrag voor U Ed. Gr. Achtb. te verdeedigen, gelyk hy dan ook zyne verantwoordinge, in de hier aan geannexeerde Memorie vervat, de eer heeft U Ed. Gr. Achtb. aan te bieden.

Dat de Suppl., zich altyd te verheven gedagten van de rechtvaardigheid en edelmoedigheid van U Gr. Achtb. gevormd heeft, dan dat hy een oogenblik zoude kunnen twyffelen, of U Ed. Gr. Achtb. deeze zyne demarche wel met een gunſtig oogzoiden beſchouwen; — dat, in tegendeel, de Suppl. vertrouwd, dat U Ed. Gr. Achtb. zullen conſidereeren, dat hy alle gevoel van eer zoude moeten verlooren hebben, indien hy, die zich by Uwer Ed. Groot Achtb. voorgemelde Reſolutie ziet afgeteekend als de zodaanige, die in een tydgewricht, waar in een getrouwe waarneeming van zynen post meer

dan ooit te pas kwam, ter kwaader trouwe, of, op zyn best genomen, uit loutere caprice, dezelve verlaaten, en daar door het ongenoegen, zo van zyne Regeering, als van zyne mede-Burgeren, op zich gelaaden heeft, — die daar en boven, indien hy ten minſten wel geinformeerd is, ter Vergadering van Hun Ed. Gr. Mog. door de Heeren Uwer Ed. Gr. Achtb. Gedeputeerden is gedenuntieert, als, wegens zyne eigendunkelyke retraite uit de Vergadering, de oirzaak dat U Ed. Gr. Achtb. niet daadelyk tot de gewigtige Reſolutien, die des tyds reeds genomen waren, hadden geconcurreerd; — indien hy op dit alles ſtilzweeg, en door dat ſtilzwygen zich zelven als ſchuldig en wettig veroirdeeld ſcheen te erkennen, — indien hy dit deed, of ſchoon leevende in een Land, *van welks vryheid* eene der echtſte kenmerken is, dat de weg tot zelvsverdeediging aan een iegelyk op 't ruimſte open geſteld, de geleegenheid daar toe gemakkelyk gemaakt, en de middelen op allerleye wyzen begunſtigd worden, — in eene dier Staaten, waar in, volgens het getuigenis van den beroemden MONTESQIEU, *de minſte Burger conſiderabel is, en niemand van zyne eer of goederen, dan na een lang onderzoek, en na hem alle mooglyke middelen ter zyner verdeediging gelaaten te hebben, behoord beroofd te worden.*

Het is dan ook in dat vertrouwen, dat de Suppl. deeze zyne verantwoordinge in den ſchoot van U Ed. Gr. Achtb. nederleggende, eerbiedig verzoekt, dat U Ed. Gr. Achtb. op dezelve zodaanig reguard gelieven te ſlaan, als U Ed. Gr. Achtb., tot zuivering van des Suppl. eer en goeden naam, van den blaam, waar onder dezelve, door bovengemelde Uwer Ed. Gr. Achtb. Reſolutie van den 20ſten September laatstleeden, of wel door de abuſive en onvolleedige informatien, welke tot dezelve aanleiding gegeeven hebben, gebragt is, naar derzelver bekende æquiteit zullen vermeenen te behooren.

't Welk doende &c.

C. BYLEVELD.

Meme-

Digitized by Google

Memorie aan de Edele Groot Achtbaare Heeren, Drosſaard, Burgemeesteren en Vroedſchappen der Stad Gorinchem gepræſenteerd, door Mr. CASPARUS BYLEVELD, *Oud Penſionaris derzelve Stad, ſtrekkende tot verantwoording van de conduites, by denzelven gehouden, met opzicht tot de Reſolutie van Hun Ed. Groot Achtb. van den 20ſten September laatſtleeden, waar by dezelve als Penſionaris van voornoemde Stad is gedimitteert geworden.*

EDELE GROOT ACHTBAARE HEEREN!

Gelyk de voornaame of hoofdgrond, waar op de Reſolutie van U Ed. Groot Achtb., tot demisſie van den Ondergeteekenden van zyne bedieninge, gebouwd is; daar in beſtaat: *dat hy zich eigener auctoriteit, zonder daar toe eenige permisſie of qualificatie bekomen te hebben, zoude hebben geretireerd uit 's Hage, en zich alzo van de Vergadering geabſenteerd in een tydgewricht, waar in de ſtem van deeze Stad vooral te pas kwam;* — zal de Ondergeteekende zyn gehouden, gedrag op dit reſpect, *in de eerſte plaats en voornamentlyk* moeten justificeeren; — zullende hy vervolgens *in de tweede plaats* moeten ſpreeken van het gene U Ed. Groot Achtb., als eene accesſoire rede voor zyne demisſie, hebben gelieven te allegeeren, *dat hy naamelyk aan eenige articulen zyner inſtructie niet zoude hebben voldaan.*

Wat *het eerſte* betreft, moet de Ondergeteekende beginnen met het gepasſeerde ter Vergadering op Zondag den 16 September 1787.

Te dier dage wierd de Vergadering van Hun Ed. Gr. Mog. extraordinair geconvoceerd op eene ingekomene Misſive van de Regeering der Stad Amſteldam, waar by, op fundament, dat de deliberatien in een onbeſloten plaats, als den Hage, ver-

mits de zekerheid van den aanmarsch der Pruisſiſche Troepes, met geen veiligheid, zouden kunnen worden gecontinueerd, de Leden van Hun Ed. Groot Mog. wierden geinviteerd de Vergadering naar die Stad te verleggen. —— Deeze Misſive ter Vergadering geleezen zynde, communiceerde de Heer Raadpenſionaris eene andere Misſive, by hem ontvangen van de Regeering der Stad Dordrecht, insgelyks op dezelve gronden inſteerende, dat de Vergadering naar Amſteldam mogt worden verplaatst.

Deeze Misſives in deliberatie gebragt zynde, conformeerden zich de Gedeputeerden der Steden *Leiden*, *Schiedam*, *Alkmaar*, *Hoorn*, *Monnikkendam* en *Purmerende* met het voorſtel der Steden *Amſteldam* en *Dordrecht*, de meesten (zo niet allen) onder declaratoir van zich proviſioneel van de Vergadering te zullen onthouden, terwyl de Gedeputeerden der Steden *Haarlem* en *Delft* declareerden, de concluſie te zullen aanzien, en die van *Rotterdam* en *Schoonhoven* abſent waren.

Wanneer U. Ed. Groot Achtb. zich nu gelieven te herinneren, dat Hunne Gedeputeerden gelast waren, om in zaaken, waar in ſpoed vereischt wierd, te volgen het ſentiment der Steden *Dordrecht* of *Haarlem*, geloofd de Ondergeteekende niet, dat het hem, die te dier tyd de eenige aanwezende Gedeputeerde van deeze Stad was, kwaalyk zoude hebben kunnen genomen worden, wanneer hy zich met het ſentiment der Stad *Dordrecht* geconformeert, of met de Gedeputeerden der Stad *Haarlem* eenvoudig gedeclareerd had, *de concluſie te zullen aanzien;* —— dan de Ondergeteekende begreep, dat de voorzigtigheid van hem vorderde, om, by de generaale last, waar mede hy gemunieerd was, ook teffens de ſituatie, waar in zich naar alle waarſchynelykheid deeze Stad binnen korten tyd bevinden zoude, in het oog te moeten houden: ——— En het was dan ook op die grond, dat hy adviſeerde, en vervolgens in de notulen van Hun Ed. Groot Mog. deed inſereeren:

„ *Dat*

Digitized by Google

„ *Dat de Gedeputeerden der Stad Gorinchem, om*
„ *meer dan éene rede, zwaarigheid vindende, om, zon-*
„ *der expresſe last van de Heeren hunne Principaalen,*
„ VOOR *of* TEGEN *het verleggen der Vergadering van*
„ *Hun Ed. Groot Mogenden te adviſeeren, zich wel*
„ *niet zouden oppoſeeren tegen de concluſie, die in dee-*
„ *zen zoude mogen genomen worden, hoedaanig die ook*
„ *zoude mogen zyn; edoch per Expresſen daar van ken-*
„ *nis geeven aan welgemelde Heeren hunne Principaa-*
„ *len, ten einde met derzelver ordres, hoe zy zich in*
„ *deezen verder zouden behooren te gedraagen, te wor-*
„ *den gemunieerd.*

Offchoon nu wel op dit poinct geen concluſie viel, vaardigde niet te min de Ondergeteekende een uur na het ſcheiden der Vergadering, per expreſſen, eene Misſive af aan U Ed. Groot Achtbaaren, om dezelven van het voorgevallene te informeeren, en poſitive ordres te vraagen, hoe hy zich zoude moeten gedraagen, wanneer den volgenden dag nader op het verleggen der Vergadering mogt worden geïnſteerd. —— De Ondergeteekende verbeeldde zich, dat die expreſſe vóór de ordinaire tyd der Vergadering den volgenden dag geretourneerd, en hy dus in ſtaat zoude geweest zyn, om als dan zich bepaaldelyk op het meergemelde poinct te expliceeren; dan, in deeze verwachting te leur geſteld, gaf hy, wanneer dit poinct wederom in deliberatie gebragt, en op de concluſie ten ſterkſten geïnſteerd wierd, kennis, dat hy, niet tegenſtaande hy per expreſſen, eene Misſive deswegens aan U Ed. Groot Achtbaaren had afgezonden, tot noch toe geen ordres bekomen hebbende, niets anders doen kon, dan het Declaratoir, daags te vooren gedaan, en in de Notulen geïnſereerd, te inhæreeren. —— 'Er viel toen wel al wederom geen concluſie; edoch de Gedeputeerden der Steden *Dordrecht*, *Rotterdam*, (de Regeering van welke Stad by Misſive had gedeclareerd tot de verplaatzing der Vergadering te concurreeren) *Schiedam*, *Schoonhoven*, *Alkmaar*, *Hoorn*, *Monnikkendam* en *Purmerende*, waren

Digitized by Google

dien dag reeds afwezig; terwyl de Gedeputeerden der Stad *Haarlem*, van hun voorig advys reflieerende, en gaaf tot de verplaatzing der Vergadering concurreerende, ſtaande dezelve, opſtonden en zich mede retireerden.

Eindelyk retourneerde de Expreſe ten half vyf uuren, medebrengende eene Misſive van U Ed. Groot Achtbaare aan derzelver Gedeputeerden, houdende de facheuſe tyding: „ *dat de Stad door* DEN „ VYAND *met zo veel geweld was geattacqueerd, dat* „ *reeds door den val van houwitzers of bomben op ver-* „ *ſcheide plaatzen brand was ontſtaan*" —— en voorts —— „ *dat U Ed. Groot Achtbaare genoodzaakt wa-* „ *ren de Stad aan* DEN VYAND *over te geeven*" —— met verdere byvoeging van deeze ten aanzien van 't cas ſubject zo remarquabele perióde: „ *En hier* „ *uit begrypen U Ed. Groot Achtbaare van zelvs, dat* „ *wy niet anders doen kunnen, dan om het poinct, over* „ *het verleggen der Vergadering, over te laaten aan de* „ *Heeren Gedeputeerden, om daar omtrent te helpen* „ *reſolveeren, als in aanmerking van den nood zal be-* „ *vonden worden te behooren*".

Op het ontvangen van deeze alarmante tyding, reekende zich de Ondergeteekende in de eerſte plaats verplicht, dezelve aan den Heere Raad-Penſionaris te moeten communiceeren, en denzelven in conſideratie te geeven, of niet op deeze tyding de Vergadering van Hun Ed. Groot Mogenden nog dien zelven avond zoude behooren te worden geconvoceerd, gelyk hy dan ook oogenblikkelyk deed, met dat gevolg, dat de Heer Raad-Penſionaris de Vergadering tegen agt uuren deed beleggen; —— dan het viel hem niet even gemakkelyk, om by zich zelven te bepaalen, hoe zich in die Vergadering te gedraagen; —— De nood der Provincie moest de richtſnoer zyn, volgens welke, naar het begrip van U Ed. Gr. Achtbaaren moest afgemeeten worden, of de Vergadering *al* dan *niet* behoorde verplaatst te worden. —— *Dordrecht, Haarlem, Leiden, Amſtelldam, Rotterdam, Schiedam, Schoonhoven, Alk-*

maar,

Digitized by Google

maar, *Munnikkendam* en *Purmerende*, en dus *twaalf*, waar onder de notabelſte Staats-Leden, en juist ook die *twee*, welker ſentimenten de Gedeputeerden van U Ed. Groot Achtbaare gelast waren te volgen, begreepen, dat die nood der Provincie daar was, en dus de Vergadering behoorde verplaatst te worden; — om van *Delft*, die mede op dat fundament de concluſie tot het verleggen der Vergadering zoude aanzien, niet te gewagen. — De negen Staats-Leden (hier boven gemeld) hadden reeds, in aanmerking van dien nood, de Vergadering verlaaten; terwyl de eenige Gedeputeerde der Stad Amſteldam, welke de middag-Vergadering van dien dag had bygewoond, alle oogenblikken de ordres zyner Heeren Principaalen, om zich mede van de Vergadering te onthouden, te gemoed zat; — en het gene alles ſcheen af te doen, *Gorinchem* was reeds *aan den Vyand*, zo als U Ed. Groot Achtbaare zich uitdrukten, overgegeeven: — alle deeze omſtandigheden in aanmerking genomen zynde, zoude de Ondergeteekende niet alleen niet te beſchuldigen zyn geweest, wanneer hy daadlyk vóór het verleggen der Vergadering geadviſeert, en in geval hier omtrent geene concluſie ware gevallen, in navolging van de Gedeputeerden van de bovengemelde Steden, zich proviſioneel van de Vergadering onthouden had; maar hy zoude, dit niet doende, zich in alle andere gevallen aan notoir plichtverzuim ſchuldig gemaakt hebben; — dan, de Ondergeteekende, vermeende, dat ten deezen opzichte meer andere omſtandigheden by hem in conſideratie moesten komen: — Hy kon naamentlyk, zonder een Oedipus te zyn, gemakkelyk nagaan, dat de occupatie der Stad door de Troepes van zyne Pruisſiſche Majeſteit, zo al niet daadlyk, eene verandering in de Regeering, althands eene merkelyke verandering in het politiek ſysthéma van de Regeering zoude veroirzaaken; — dat het verleggen der Vergadering naar Amſteldam met dat ſysthéma geenſints overeen komen zoude; — en dat het dus niet misſen kon, of de

Gedeputeerden zouden *ten allerſpoedigſten*, ten einde voor te komen, dat zy, ten aanzien van het verleggen der Vergadering, geen gebruik maakten van de qualificatie, op hun verleend, met nadere ordres, zo met opzicht tot dat poinct, als verder in het generaal, worden gemunieerd.

Het waren dan ook deeze bedenkingen, welke den Ondergeteekenden, na een ryp beraad, deeden beſluiten, om geen gebruik te maaken van de vryheid, door U Ed. Groot Achtbaare aan hunne Gedeputeerden, nopens het verleggen der Vergadering, gelaaten; maar derzelver nadere poſitive ordres op dat reſpect af te wagten.

Den Raad-Penſionaris opening gedaan hebbende van de rede, waarom hy de Vergadering had doen convoceeren, bragten de Heeren van de *Ridder*ſchap een ampel advys uit, tendeerende, om de noodzaaklykheid te toonen, dat zyne Doorluchtige Hoogheid ten ſpoedigſten herſteld wierd in de exercitie zyner hooge waardigheden, en de rechten daar aan verbonden, het gene aan de Heeren Gedeputeerden der Stad *Gouda* gelegenheid gaf, om in bedenking te geeven, of niet vooraf de abſente Leden by Misſive behoorden te worden geinviteert hunne Gedeputeerden wederom ter Vergadering te doen compareeren, en zulks wel den volgenden avond ten agt uuren, ten einde als dan zodaanige beſluiten te neemen, als de nood der Provincie zoude bevonden worden te vereisſchen, en teffens het aanbod van de Regeering der Stad *Amſteldam*, om binnen hunne Stad de Staats-Vergadering te houden, moest worden gedeclineert; gelyk dan ook deeze conſideratie, na gedaane omvraage, by de preſente Leden goedgekeurd, en dien conform gereſolveert wierd, terwyl de Ondergeteekende, als Gedeputeerde van U Ed. Groot Achtbaare, ingevolge zyn genomen beſluit, zo niet woordelyk, althands in zin en ſubſtantie, declareerde: „ *dat de eenige aanwezende Gedeputeerde der Stad Gorinchem, zich bezwaard vond, om gebruik te maaken van de vryheid,*

door

„ *door de Heeren zyne Principaalen aan Gedeputeer-*
„ *den, nopens het verleggen der Vergadering, gelaa-*
„ *ten, maar hunne nadere orders deswegens zoude af-*
„ *wagten, terwyl hy zich niet oppoſeeren zoude, indien,*
„ *conform de conſideratien van de Heeren Gedeputeer-*
„ *den der Stad Gouda mogt worden gereſolveert".*

Zo ooit intusſchen (men vergunne den Ondergeteekenden dit in het voorbygaan aan te merken), zo ooit de bewustheid van zyn plicht betracht te hebben eenig naberouw konde veroirzaaken, zoude den Ondergeteekende alle reden hebben, om zich over het uiten van dit voorzichtig advys te beklaagen, daar, zo wanneer hy als toen vóór het verleggen der Vergadering geadviſeerd, en zich vervolgens uit dezelve geretireerd had, hem zekerlyk die onaangenaamheden, dat ongelyk, het welk hy nu heeft moeten ondervinden, niet zoude hebben kunnen wedervaaren.

De reſpective Misſives aan de abſente Staatsleden vervolgens geconcipieerd en gearresteerd zynde, liep daar mede deeze Vergadering, omtrent half twaalf uuren des nachts af, terwyl de Ondergeteekende, by het ſcheiden van dezelve, vernam, dat de Heer Raadpenſionaris door den Heer Gedeputeerde der Stad *Amſteldam* was onderhouden over de apparitie ter Vergadering van Gedeputeerden eener Stad, welke, volgens het ſchryven der Regeering zelve, *in de magt des Vyands* was; eene zaak, welke zekerlyk, geconſidereert het ſysthéma, het welk de meerderheid der Staatsleden nog voerde, *dat de Provincie vyandelyk wierd aangevallen*, ten uiterſten bedenkelyk was.

De Ondergeteekende t'huis gekomen zynde, nam wel in overweeging, om U Ed. Gr. Achtb. wederom, per Expreſſen te informeeren van het gene dien avond ter Vergadering was voorgevallen, en ordres te vraagen, hoe zy zich in de volgende avond-Vergadering zoude hebben te gedragen, dan nagaande, dat de Expreſſe, welken hy daags te vooren had afgezonden, eerst naar verloop van 24

uu-

Digitized by Google

uuren was geretourneerd, en daarenboven begrypende, dat, het omtrent middernagt zynde, 'er nog een' geruimen tyd zoude verloopen, eer hy iemand tot Expresſen gevonden en denzelven gedepecheerd zoude kunnen hebben, moest hy dit plan, als waar van hy zich voor den volgenden avond ten 8 uuren geen effect kon belooven, laaten vaaren, waar in hy ook te minder zwaarigheid vondt, om dat hy in het vaste vertrouwen verkeerde, dat hy den volgenden morgen zodaanige ordres van U Ed. Gr. Achtb. zoude ontfangen, waar uit het hem gemakkelyk zoude vallen om op te maaken, hoe hy zich ter Vergadering had te gedraagen.

Groot was dan ook des Ondergeteekendens ſurpriſe, wanneer hy den volgenden morgen, zynde den 18den September, geene ordres hoegenaamd van U Ed. Gr. Achtb. ontfing; maar nog grooter de verlegenheid, waar in hy zich daar door gebragt vond.

Het kwam wel niet by den Ondergeteekenden op, om te gelooven, dat, niet tegenſtaande de occupatie deezer Stad door de Troepes van zyne Pruisſiſche Majeſteit, U Ed. Gr. Achtb. by hun voorig ſysthéma zouden perſiſteeren (indien hy zich dit verbeeld had, zoude hy minder verlegen geweest zyn, hoe zich te gedraagen;) maar dit ten minſten ſcheen hem toe te conſteeren, dat die occupatie dat ſpoedig effect op het ſysthéma van U Ed Gr. Achtb. niet gehad hebbende, het gene hy zich daar van had voorgeſteld, U Ed. Groot Achtb., immers voor als nog, hun anterieur ſysthéma niet hadden geabandonneerd.

De eerſte bedenking nu, die by den Ondergeteekenden daar uit gebooren wierd, was deeze, of hy, als nu te leur geſteld in zyne verwagting, van eenige nadere bevelen van U Ed. Gr. Achtb. nopens zyne te houdene conduites te zullen ontfangen (in welke verwagting hy in de voorige avond-Vergadering geen gebruik gemaakt had, van de qualificatie op de Gedeputeerden nopens het verleggen

der

Digitized by Google

der Vergadering verleend,) of hy nu, behoudens het ſysthéma van U Ed. Groot Achtb., de Vergadering in den Hage langer mogt blyven waarneemen, byzonder daar U Ed. Groot Achtb., die niet wisten, dat Hun Ed. Groot Mogenden den voorigen avond vergaderd waren geweest, en wat Hoogstdezelven als toen nopens de geproponeerde verplaatſing der Vergadering hadden gereſolveerd, moeſten vooronderſtellen, dat de Ondergeteekende, ingevolge de qualificatie, daags te vooren op Gedeputeerden verleend, op dien dag vóór het verleggen der Vergadering adviſeeren en dezelve verlaaten zoude; — edoch deeze bedenking, offchoon van geen gering gewigt, was niet genoegzaam, om den Ondergeteekenden te doen beſluiten, om zich van de Vergadering te onthouden, na dat hy nopens het verleggen der Vergadering ſpeciaale last gevraagt hebbende, en het zelve poinct eenigermaate aan Gedeputeerden overgelaaten zynde, zich vervolgens daaromtrent in de voorige Vergadering zodaanig had geëxpliceerd, als hier boven gemeld is.

Van meerder gewigt kwam het den Ondergeteekenden voor, dat hy niet wist, hoe hy, ter Vergadering compareerende, zich in naam van U Ed. Groot Achtb. zoude behooren te gedragen.

Gewigtige zaaken, byzonder in aanmerking van het ſysthéma, het geen U Ed. Groot Achtb. tot dien tyd toe hadden geadopteerd, en nog ſcheenen te adopteeren, ſtonden vooral in de Vergadering, welke des avonds moest gehouden worden, de objecten van deliberatie uit te maaken.

Immers was het, naar het geadviſeerde van de Heeren van de Ridderſchap in de voorige avond-Vergadering, buiten twyffel, dat dezelven zouden proponeeren, om zyne Hoogheid te herſtellen in de exercitie zyner hooge Waardigheden, met alle de Rechten en Præëminentien daar aan verbonden, —— het was ook niet minder klaar te voorzien, geconſidereerd de preſſante nood, waar in de Provincie

cie door de Wapenen van zyne Pruisſiſche Majeſteit gebragt was, dat de præſente Staatsleden op eene onverwylde concluſie van zodaanige propoſitie, als eene dier middelen, welke geſchikt konden zyn, om de Provincie voor verdere onheilen te bewaaren, ten ſterkſten zouden aandringen.

Hoe moest nu de Ondergeteekende, in het geval, waar in hy zich bevond, zich by deeze deliberatien gedragen?

Moest hy tot zodaanige Reſolutie concurreeren?

Wanneer hy dit gedaan had, zoude hy zekerlyk niets anders gedaan hebben, dan het gene de omſtandigheden in allen opzichten ſcheenen te vorderen, en vooral verwagt moest worden van eene Stad, welke reeds door Pruisſiſche Troepes was geoccupeerd; maar zo doende, zoude hy, eigener auctoriteit, daar hy geen het allerminſte blyk had, dat U Edele Groot Achtb. hun voorig ſysthéma hadden geabandonneerd, maar veel eer moest opmaaken, dat dezelve als nog daar in perſevereerden, gecoöpereerd hebben tot het buiten effect ſtellen van Reſolutien, die met volkomen concurrentie van U Edele Groot Achtb. genoomen waren, ja waar onder 'er was, die naamelyk, welke ſpecteerde de ſuſpenſie van zyne Hoogheid als Kapitein-Generaal, waar toe U Edele Groot Achtb. met eenpaarigheid van ſtemmen geconcurreerd hadden. — Zo doende dus, zoude hy een daad gedaan hebben, welke, op zich zelve beſchouwd, ten aanzien van U Ed. Groot Achtb. altoos onverantwoordelyk was, en hem zekerlyk tot eene misdaad van de *eerſte ſoort* tegen het 6de *art.* zyner inſtructie zoude zyn geimputeerd geworden, indien U Ed. Groot Achtb. hun anterieur ſysthéma nog hadden kunnen of willen blyven inhæreeren.

Of moest ook de Ondergeteekende wel niet concurreeren tot die Reſolutien, maar de concluſie van dezelve aanzien? — Maar dit kon ten deezen opzichte geen ander onderſcheid maaken, dan dat hy op die wyze indirect zoude doen, het geen hy, tot

Digitized by Google

tot de te neemene Reſolutien daadelyk concurreerende, direct zoude gedaan hebben.

Moest dan de Ondergeteekende zodaanige propoſitie declineeren? — moest hy reclameeren de Reſolutien op die reſpecten by Hun Ed. Gróot Mogenden genoomen, en ſustineeren, dat aan dezelve geen atteinte behoorde te worden toegebragt? — Of moest hy ten minſten dezelve overneemen? — moest hy al verder, wanneer de Heer Raadpenſionaris, zonder zich aan die reclame of overneeming te bekreunen, met de concluſie mogt voortgaan, tegen die Reſolutien protesteeren; declareeren, dezelve te houden voor nul en van onwaarde, en aan U Ed. Groot Achtb. daar tegen zodaanige demarches reſerveeren, als dezelve zouden nodig oirdeelen?

Wanneer de Ondergeteekende deezen weg had ingeſlagen, zoude hy niets anders gedaan hebben, dan het geen hy in alle andere gevallen zoude hebben moeten doen; — men zoude hem zelvs in dat geval, even zo min als men een wel gedisciplineerd Militair, die de orders van zyne Superieuren, ook dan, wanneer dezelve oogenſchynelyk een kwaad effect moeten produceeren, blindelings opvolgt, wegens zyne ſubordinatie pryzen moet, het getuigenis niet hebben kunnen weigeren, van zyn plicht, volgens het reeds gemelde 6de *art.* zyner inſtructie, betracht te hebben; — dan of hy zo handelende in de omſtandigheden, waar in zich deeze Stad bevond, alleen op fundament van het ſyſthéma, het geen U Ed. Groot Achtb. tot dien tyd toe gevoerd hadden, zonder met een expreſſe last daar toe voorzien te zyn, van verregaande onvoorzichtigheid niet zoude zyn te beſchuldigen geweest, — of hy zelvs in de ſituatie van zaaken, welke toen in den Hage plaats had, zyne perſoneele veiligheid niet uit het oog zoude verloren hebben, vermeend de Ondergeteekende met grond te mogen in twyfel trekken.

Noch de eene, noch de andere parthy begreep dus

Digitized by Google

dus de Ondergeteekende te kunnen kiezen: — maar wat dan? — Hem kwam wel in den zin, om te volgen de advyſen van die Staats-Leden, met welker concurrentie de Reſolutien ten nadeele van zyne Hoogheid genoomen waren, en met welken U Ed. Groot Achtb. in het generaal gewoon waren in te ſtemmen; — dan, behalven dat ook hier door de zwaarigheden, die by den Ondergeteekenden, welke parthy hy dan ook volgen mogt, plaats vonden, niet weggenoomen zouden worden, zo was het meer dan waarſchynelyk, dat, daar deezen met woorden of daaden gedeclareerd hadden, te begrypen, dat, in het geval, waar in men toen verſeerde, de deliberatien met geene veiligheid in den Hage konden worden voortgezet, zy ook niet zouden defereeren aan de invitatie van Hun Ed. Groot Mogenden, om hunne Gedeputeerden ter Vergadering in den Hage dien avond præſent te doen zyn.

Om kort te zyn, Ed. Groot Achtb. Heeren! na een en andermaal deeze zaak overdagt te hebben, beſloot de Ondergeteekende, dat de beste, de voorzichtigſte parthy, welke hy in dit zonderling geval kiezen kon, om, en U Ed. Groot Achtb. in hun geheel, en zich zelven buiten reproches te houden, deeze was, van zich proviſioneel, en tot tyd en wylen hy nadere ordres van U. Ed. Gr. Achtb. zoude hebben bekomen, van de Vergadering te onthouden, gelyk hy dan ook de komst eener Expreſſen met nadere ordres nog een geruimen tyd te vergeefsch hebbende afgewagt, en dus by zyn beſluit perſiſteerende, den Heer Raadpenſionaris van het zelve per Misſive verwittigd, en zich daar op van de Vergadering onthouden heeft.

De Ondergeteekende aarſelde wel, of hy dien middag de Vergadering nog zoude waarneemen; maar gelyk hy ook in die Vergadering waarſchynelyk in het geval komen zoude, van zich te moeten expliceeren omtrent poincten, waar omtrent hy huiverig was zich volgens het anterieur ſyſthéma

van

van U Ed. Groot Achtb. te gedragen, zo hy niet expresſelyk daar toe gelast mogt worden, en van den anderen kant echter niet kon adviſeeren volgens het gene de tydsomſtandigheden hem toeſcheenen te vorderen, begreep hy het beste te zullen zyn, wanneer hy in het generaal de ſtem van de Stad, ten aanzien van het effect der revolutie, in haar geheel liet blyven.

Ja maar, de Ondergeteekende heeft zich vervolgens uit den Hage geretireerd! — Het is waar, Ed. Groot Achtb. Heeren! na dat hy op de hier voor gedetailleerde gronden vermeend had proviſioneel ter Vergadering niet te kunnen compareeren, is hy naar Leiden, alwaar zich zyne Huisvrouw en Kinderen bevonden, vertrokken, (gelyk hy daar van dien zelven avond aan U Edele Groot Achtb. kennis heeft gegeeven,) met geene andere intentie echter, dan om, zo niet eerder, ſalthands zo dra hy orders van U Ed. Groot Achtb. zoude bekomen hebben, die hem in ſtaat ſtelden, om met effect ter Vergadering te verſchynen, te retourneeren, ten welken einde hy dan ook zyn adres aan den Kastelein van het Logement gelaaten had, met verzoek, om hem ten ſpoedigſten te doen toekomen de Brieven, die aan het adres van Heeren Gedeputeerden, of aan zyn adres den volgenden morgen mogten inkomen: — en deeze daad is by U Ed. Groot Achtb. met de, vooral in die tyd, veel beteekenende naam van *retraite* beſtempeld geworden. — Ondertuſſchen, Ed. Groot Achtb. Heeren! is ook hier in niets te vinden, dat by eene bedaarde overweeging zoude kunnen afgekeurd worden.

De publieke rust en veiligheid toch was op dien dag in den Hage geheel verlooren, en de gisting in de gemoederen van eene dolle menigte, nam, volgens de eenſtemmige berichten, welke de Ondergeteekende bekwam, zodaanig de overhand, dat daar van de akeligſte gevolgen te duchten waren: — wat zoude nu den Ondergeteekenden, die naar zyn genoomen beſluit, alſthands dien dag, niets in

den Hage te verrichten had, bewoogen hebben, om zich in eene plaats, alwaar het zodaanig gesteld was, buiten noodzaake op te houden?

Maar daar en boven, zoude het in de situatie, waar in hy zich bevond, — daar hy begreep ter Vergadering niet te kunnen compareeren, om mede tot de te neemene en met zo veel ongeduld by het publiek verwagt wordende Resolutien, ten aanzien zyner Doorluchtige Hoogheid, te concurreeren, — een zeer roekeloos bestaan geweest zyn, wanneer hy geduurende die eerste gisting in den Hage was gebleeven.

Natuurlyk toch moest des Ondergeteekendens absentie uit de Vergadering, vooral, wanneer dezelve zich in den Hage bevond, (gelyk dit een en ander voor het Publiek niet verborgen kon blyven,) verwondering veroirzaaken by die genen, welke van de redenen, die hem daar toe bewoogen hadden, onkundig waren, en zulks te meer, naar maate men billyk verwagten moest, dat althands deeze Stad zich niet onttrekken zoude, om tot herstel van zyne Doorluchtige Hoogheid daadelyk te concurreeren. — Maar hoe ligt konde het dan ook niet geheurd zyn, dat 'er gevonden waren, die des Ondergeteekendens absentie uit de Vergadering in dat tydstip aan verkeerde principes hadden toegeschreeven? — En meerder was 'er, zo als de zaaken zich dien middag reeds lieten aanzien, niet nodig, om hem in ongelegenheid te doen komen.

De Ondergeteekende althands, die door zyn gedrag ter gelegendheid der deliberatien over het verleggen der Vergadering, als waar toe hy zekerlyk, ingevolge de qualificatie op Gedeputeerden verleend, ja reeds te vooren uit krachte zyner generaale Instructie, had kunnen concurreeren, genoeg getoond had, dat geen personeele vrees hem weerhouden had, om een haair breed af te wyken van het geen hy meende zyn plicht te zyn, zo lang hy in de mooglykheid was die te betrachten, begreep, dat zyne handen nu buiten zyn toedoen gebon-

den

den zynde, en even dit de oirzaak kunnende worden, dat hy in ongelegendheid geraakte, hy geen vriend van zich zelven zoude geweest zyn, indien hy zich daar aan had geëxponeerd.

Men voere den Ondergeteekenden niet te gemoet, waarom hy ten minsten niet tot den tyd der avond-Vergadering, als waar in byzonder de te meermaalen vermelde Resoluttien stonden genoomen te worden, de nadere ordres van U Ed. Gr. Achtb. in den Hage heeft afgewacht? — Want toch wisten U Ed. Gr. Achtb. niet, dat Hun Ed. Groot Mog. dien avond vergaderen zouden, en dus was 'er geen rede, wanneer de Gedeputeerden voor de ordinaire middag-Vergadering geen ordres van U Ed. Gr. Achtb. ontfangen hadden, om te denken, dat dezelve anders dan per ordinaire Post zouden afgezonden worden, en dus voor den volgenden morgen in den Hage konden zyn.

Deeze zyn, Ed. Groot Achtb. Heeren! de gronden, waar op de Ondergeteekende gemeend heeft zich provisioneel uit de Vergadering te moeten onthouden, midsgaders de redenen, die hem vervolgens gepermoveerd hebben, om buiten den Hage de orders van U Ed. Groot Achtb. af te wagten. — Hy heeft dezelve met des te meer naauwkeurigheid moeten detailleeren, zo, om te doen zien, dat de situatie, waar in hy zich bevond op het tydstip, dat hy beslooten heeft, zich uit de Vergadering te absenteeren, van dien aart was, dat de stem van de Stad, wel verre van, gelyk by Uwer Ed. Groot Achtb. Resolutie gezegt word; *zo zeer te pas te komen*, in tegendeel, by gebrek van de nodige instructien voor de Gedeputeerden, buiten activiteit gesteld was; — als om te demonstreeren, dat des Ondergeteekendens absentie uit de Vergadering niet moet aangemerkt worden, zo als U Ed. Gr. Achtb. zulks by derzelver Resolutie schynen te doen, als een *bloot gevolg* van zyn vertrek uit den Hage, maar in tegendeel, dat hy zich niet dan naar ryp overleg van de Vergadering onthouden hebbende, zyn

niet kunnen compareeren ter Vergadering tot zyn vertrek uit den Hage vervolgens aanleiding gegeeven heeft.

Zo zeer nu de Ondergeteekende overtuigt was, dat de conduites by hem gehouden, *a priori* beschouwt, op goede gronden steunden; even zo meende hy by de uitkomst zich te mogen verblyden, van niet anders in deezen gehandeld te hebben, wanneer hy naamelyk 's woensdag den 19den September ontfong Uwer. Ed. Groot Achtb. Resolutie van den 17den te vooren: — Immers, gelyk uit die Resolutie bleek, dat de Ondergeteekende zich over het algemeen ten aanzien van het effect der occupatie van deeze Stad niet bedroogen had; — dat niet alleen de te vooren van hunne Raadsplaatzen *geremoveerde Regenten* wederom herstelt waren, *maar dat ook reeds eene gehéele* verandering in het politiek systhéma van de Regeering plaats had; — midsgaders dat de eerste zorge, zo wel der Burgery, als van U Ed. Groot Achtb. daar in had bestaan, om de Gedeputeerden ter Vergadering van andere Instructien, naar een geheel ander systhéma ingericht, te doen voorzien worden; — zo consteerde daar ook, naar des Ondergeteekendens gedagten, teffens uit, dat hy zeer voorzichtig gehandeld had, niet alleen ten aanzien van zyn geadvifeerde *nopens het verleggen der Vergadering*, *maar* byzonder daar in, dat hy niet geadsisteerd, maar de stem van de Stad in haar geheel gehouden had, by de deliberatien, die in de voorige avond-Vergadering gehouden waren nopens het herstel van zyne Doorluchtige Hoogheid; gemerkt toch U Ed. Groot Achtb. by die Resolutie moeten erkennen, dat de Ondergeteekende zich naar de anterieure Resolutien van U Ed. Groot Achtb. op die respecten, zo lang dezelve niet ingetrokken waren, zoude hebben moeten gedragen, en dus na Resolutien, welke op dien tyd by U Ed. Groot Achtb. reeds ingetrokken en buiten effect gesteld waren.

Het

Het deed ondertusſchen den Ondergeteekenden leed, dat deeze Reſolutie niet met die promptitude, welke anderſints by de expeditie plaats heeft, aan Gedeputeerden was verzonden geweest; te meer, daar hy uit eene Misſive van Heeren Burgemeesteren, ter geleide van dezelve, vernam, dat de allarmeerende omſtandigheden en de confuſie, welke in de Stad plaats hadden, daar van de oirzaak waren; vermits toch, wanneer dezelve des maandags per Post, of zulks niet kunnende geſchieden, dien maandag avond, of in den vroegen morgen van den volgenden dingsdag per Expreſſen ware gedepecheerd geworden, hy de Vergadering met vrugt zoude hebben kunnen blyven waarneemen; terwyl hy niet kan ontveinzen, zich te meermaalen verwondert te hebben, vooral, ſedert dat hy vernoomen heeft, dat die Reſolutie genoomen is in eene Vroedſchaps Vergadering, welke ten *tien uuren des morgens* reeds gehouden is, dat dezelve niet per Expreſſen is afgezonden geworden, als waar toe (het zy met allen eerbied gezegt, en zonder dat de Ondergeteekende hier door wil geacht worden het gedrag van Heeren Burgemeesteren, of van iemand anders, van wien zulks zoude hebben kunnen dependeeren, als welker occupatien ter dier tyd zekerlyk zo menigvuldig als gewigtig moeten geweest zyn, eenigermaate te tauxeeren) naar des Ondergeteekendens gedagten, zo wel de aart en het gewigt der Reſolutie zelve, als de ſituatie, waar in zich de Gedeputeerden, vooral naar het bekomen der Reſolutie, dien zelven maandag nopens het verleggen der Vergadering genoomen, bevonden, de dringendſte redenen aan den hand gaven.

Na dit alles zullen U Ed. Groot Achtb. ligtelyk kunnen opmaaken, hoe zeer de Ondergeteekende, die het, vooral by de uitkomst, naar het bekomen der bovengemelde Reſolutie van U Ed. Gr. Achtb. boven de zedelyke mooglykheid ſtelde, dat zyne gehouden conduites by U Edele Groot Achtb. kon-

den worden geimprobeerd, heeft moeten getroffen zyn over het geen hem wegens die conduites is wedervaaren; — Niet Ed. Groot Achtb. Heeren! dat het den Ondergeteekenden zo zeer verwondert heeft, dat de Burgery op de informatien die dezelve nopens zyne conduites fchynt gehad te hebben, zyne demisfie van U Ed. Gr. Achtb. begeerd heeft; — de Ondergeteekende toch ten aanzien zyner denkwyze over de publieke zaaken niet genoegzaam bekend by de Burgery, als hebbende nooit eenige correspondentie met iemand uit dezelve dienaangaande gehouden, wierd, gelyk hem zulks naderhand te meermaalen is voorgekomen, verdagt gehouden van fentimenten, die hy of nimmer gevoed had, of zelvs verfoeide: — hy wierd ook onder die genen geteld, (welke *preuves van zyne contrarie denkwyze op dat reſpect*, zelvs onder U Ed. Groot Achtb. mogen exſteeren) welke de ophouding van Haare Koninglyke Hoogheid, op haare reize naar de Oranje-zaal, goedgekeurd en begreepen hebben, dat Hoogstdezelve in de toenmaalige tydsomſtandigheden in den Hage niet konde geadmitteerd worden, en dat op geen' anderen grond, dan om dat U Ed. Gr. Achtb. die opinie omhelsd hebben; — dit moest natuurlyk by eene omkeering van zaaken, vooral daar dezelve *geoccaſioneerd wierd door dat zelve geval*, aan Mevrouwe de Princeſſe overgekomen, een wantrouwen op zyn Perſoon te weeg brengen. — Hier kwam by, dat de meergemelde Reſolutie van den 17den September op het verzoek van een Commisſie uit het midden der Burgery genoomen, aan dezelve niet alleen ten vollen bekend was, maar ook ten naauwſten aan het harte lag; — dat zy, van het tegendeel niets weetende, gelyk zulks niet waarſchynlyk is, moesten ſupponeeren, dat die Reſolutie aan de Gedeputeerden in den Hage, tot hun naricht, daadelyk was toegezonden: —— Daar op nu verneemd men, dat de Ondergeteekende, in plaats van zich conform die Reſolutie te gedragen

of

of reeds gedragen te hebben, zich uit den Hage begeeven heeft. — Zodaanig een gedrag moest de Burgery bevestigen in hun opgevat mistrouwen, en eene billyke indignatie tegen den Ondergeteekenden by hun verwekken. — Ja, Edele Gr. Achtb. Heeren! de Ondergeteekende maakt geene zwaarigheid, om te erkennen, dat eene meer dan gemeene omzichtigheid by de Burgery zoude moeten hebben plaats gehad, om dezelve eene mooglykheid, dat de Ondergeteekende zich niet aan plichtverzuim zoude hebben schuldig gemaakt, te doen voorondersstellen (*a*); maar het gene den Ondergeteekenden onbegrypelyk voorkwam, en het gene hy met geen mooglykheid kon compasseeren met die

(*a*) Het is er echter zo verre af, dat alle voor den Raadhuize vergaderd geweest zynde Burgers, uit welker naam des Ondergeteekendens demissie van de Vroedschap is begeerd, in dat verzoek *expresse* of *tacite* zouden hebben geconsenteerd, dat in tegendeel de meesten onkundig zyn geweest, *dat dit verzoek gedaan zoude worden.* —— Dit is ook niet vreemd, wanneer men weet, gelyk de Ondergeteekende daar van *in het zekere* is onderricht geworden, dat in de byeenkomst, welke *den voorigen avond* onder eenige voornaame Burgers gehouden was, ten einde te bepaalen, welke verzoeken, *den volgenden morgen*, wanneêer de Vroedschap vergaderen zoude, van wegen de Burgery, aan de Regeering zouden behooren gedaan te worden, hier omtrent niets besloten zynde, het besluit, om ook des Ondergeteekendens demissie te verzoeken, slegts een zeer korten tyd voor het aangaan der Vroedschaps Vergadering, onder eenige weinigen genomen is. —— Om de redenen echter, in den text geallegeerd, wil de Ondergeteekende zeer gaarne gelooven, dat veelen uit de voor den Raadhuize by den anderen geweest zynde Burgers, het gedrag van hunne *negotiorum gestores*, waar onder zich mede de Heer LA FAILLE, weleer des Ondergeteekendens competiteur nu zyn opvolger, bevonden heeft, met betrekking tot het in hunnen naam gedaan verzoek, om des Ondergeteekendens demissie, naderhand hebben geratihabeerd.

Digitized by Google

die principes van rechtvaardigheid en æquiteit, welke hy in U Ed. Groot Achtb. gaarne wilde vooronderstellen, was, dat U Ed. Groot Achtb. (welke moesten gecenseert worden, by derzelver deliberatien over der Burgeren verzoek, door Heeren Burgemeesteren geinformeerd te zyn, dat bovengemelde Uwer Ed. Groot Achtb. Resolutie niet voor dingsdag den 18den September met de ordinaire Post verzonden had kunnen worden) aan dat verzoek, zonder het zelve bevoorens commissoriaal gemaakt, en alzo den weg zo tot nader onderzoek, als byzonder, om den Ondergeteekenden, op het gene tegen hem was ingebragt, te hooren, opengesteld te hebben, hadden gedefereerd.

De Ondergeteekende is dan ook, Edele Groot Achtb. Heeren! in het vermoeden gevallen, (in het welk hy van achteren is bevestigd geworden,) dat U Ed. Gr. Achtb. by derzelver deliberatien over des Ondergeteekendens demissie niet zyn geinformeerd geweest, dat derzelver Resolutie van den 17den September niet voor den volgenden dag per ordinaire post was verzonden; maar in tegendeel, dat dezelve hebben gesupponeerd, dat, volgens het constant gebruik, de genomene Resolutie ten zelven dage was gedepecheerd. —— Ondertusschen is dit eene omstandigheid, welke alleen des Ondergeteekenden justificatie, zo by U Ed. Groot Achtb., als by allen onpartydigen, moet geacht worden daar te stellen.

De Ondergeteekende moet, alvoorens van dit poinct af te stappen, nog eene bedenking oplossen, welke by U Ed. Groot Achtb. zoude kunnen vallen; —— U Ed. Groot Achtb. zouden naamelyk kunnen vraagen, waarom de Ondergeteekende, op het ontvangen der Resolutie van den 17den September, gelyk zyne intentie by zyn vertrek was, niet daadelyk naar den Hage is geretourneerd, daar hy zich toen in het geval bevond, om de Vergadering te kunnen waarneemen? —— dan de rede, waarom hy dit niet gedaan heeft, is, zo hy vertrouwd,

zeer

zeer voldoende; —— dezelve beſtond hier in: dat de tydingen, welke, ten aanzien van de publieke veiligheid in den Hage, van tyd tot tyd inkwamen, allerfataalst niet alleen, maar van dien aart waren, dat men billyk daar aan twyffelen mogt, of zodaanige Gedeputeerden ter Vergadering, welker denkwyze gepræſumeerd wierd niet te vallen in den ſmaak der woedende menigte, wel veilig in hunne Logementen zouden zyn. —— Zo had, onder anderen, de Ondergeteekende bericht ontvangen, gelyk hy dit ook aan U Ed. Gr. Achtb. heeft gecommuniceerd, dat niet lange, na dat hy den voorigen middag uit het Logement vertrokken was, het zelve door eenige perſoonen was doorzogt, die wilden zien, of zich ook Gedeputeerden van eene der drie Steden in het zelve bevonden; het gene ook naderhand is gebleeken, der waarheid in zo verre conform te zyn, dat eenige Lieden, zonder echter het Logement doorzogt te hebben, zich aan het zelve hadden geinformeerd, of zich ook aldaar Gedeputeerden bevonden, teffens zwaare bedreigingen doende, indien zy 'er mogten aantreffen; doch dat dezelve, verneemende, dat geene Gedeputeerden aldaar waren, vervolgens waren heengegaan.

Hier kwam by, (want de Ondergeteekende behoeft niets te deguiſeeren,) dat hy geinformeerd wierd, dat de haat en woede van het gemeen byzonder tegen die genen was ingerigt, welke honoraire of exerceerende Leden van het Genoodſchap van Wapenhandel, dat in den Hage geſubſiſteerd heeft, geweest waren; —— Daar het nu den Ondergeteekenden, eenigen tyd geleeden, uit eene gedrukte lyst der naamen van veelen der Leden van dat Genoodſchap, waar op hy ook zyn naam gevonden had, toevallig gebleeken was, dat hy, die wel eer, geduurende een korten tyd, honorair Lid van dat Genoodſchap geweest was, doch zyn Lidmaatſchap byna een jaar geleeden reeds had opgezegt, als nog gehouden wierd Lid van het zelve te zyn, was het zeer bedenkelyk, of niet deeze

verdenking den Ondergeteekenden de onaangenaamſte ontmoetingen zoude berokkenen.

Gelyk nu deeze tydingen den Ondergeteekenden reeds voor het ontvangen van Uwer Ed. Gr. Achtb. meergemelde Reſolutie hadden doen beſluiten, om ter geleegendheid, dat hy U Ed. Gr. Achtb. informeerde van de Reſolutien, ten aanzien van zyne Doorluchtige Hoogheid den voorigen avond genomen, en aan dezelven in conſideratie gaf, om by Misſive aan Hun Ed. Groot Mog. te declareeren, dat U Ed. Groot Achtb. zich dezelve gaarne zouden laaten welgevallen, tevens aan U Ed. Gr. Achtb. te proponeeren, om te gelyker tyd aan Hun Edele Groot Mog. te kennen te geeven, dat U Ed. Groot Achtb. bereid waren wederom hunne Gedeputeerden in den Hage te zenden, zo dra zy van het herſtel der rust aldaar zouden geinformeerd zyn, (welke Misſive op het ontvangen van Uwer Ed. Groot Achtb. Reſolutie reeds ten Post-Comptoire bezorgd was) zo vermeende hy, ook na het ontvangen derzelve Reſolutie, dat, zyne Hoogheid toen reeds in zyne hooge waardigheden herſteld zynde, en het mitsdien weinig ter zaake doende, of U Ed. Groot Achtb. den volgenden dag, dan wel Vrydag of Saturdag tot die genomene Reſolutien accedeerden, hy veilig mogt beproeven, of zyne zo evengemelde conſideratien eenige ingresſie by U Ed. Groot Achtb. zouden vinden; waar mede hy zich te meer vleidde, om dat het ten aanzien van de concurrentie van deeze Stad tot de bovengemelde Reſolutien even het zelvde zynde, of U Ed. Gr. Achtb. daar toe by Misſive, dan wel by monde van derzelver Gedeputeerden concurreerden, U Ed. Gr. Achtb. dus langs den voorgeſlagen weg hun oogmerk hadden kunnen bereiken, zonder derzelver Gedeputeerden te exponeeren. — Het was dan ook om die rede, dat de Ondergeteekende, ter geleegenheid, dat hy, by eene nadere Misſive van den zelven datum, de receptie der Reſolutie accuſeerde, nogmaals de bovengemelde conſideratie heeft aange-

Digitized by Google

gedrongen, terwyl hy echter, het geen hy verzoekt, dat U Ed. Gr. Achtb. in het oog gelieven te houden, teffens gedeclareerd heeft, in allen gevallen, volgens zyn plicht, bereid te zyn, om op de eerſte ordre van U Ed. Groot Achtb., zich naar den Hage te begeeven.

Hier mede nu ſtapt de Ondergeteekende van de hoofdgrond, by Uwer Ed. Groot Achtb. Reſolutie vermeld, af, om nog met een woord te ſpreeken van de accesſoire rede, welke tot des Ondergeteekendens demisſie heeft gecontribueerd.

Dezelve beſtaat hier in:

„ *Dat hy in meer dan een opzicht niet zoude hebben* „ *voldaan aan den inhoud der inſtructie, aan hem als* „ *Penſionaris gegeeven, en ſpeciaal niet aan het 4, 6,* „ 7, 13, 14, *en* 16 *art. van dien.*

De Ondergeteekende moet de vryheid neemen, hier omtrent in het generaal aan te merken, dat, gelyk hy zich niet kan herinneren, dat hem ooit eene beſchuldiging van dien aart is te laste gelegt, en ook oprechtelyk kan betuigen, dat hy niet weet, daar toe geleegentheid gegeeven te hebben, het hem zeer leed doet, dat die beſchuldigingen ſlegts in *vago* ter nedergeſteld zynde, hy daar door buiten de mooglykheid is geſteld geworden, zich hier omtrent anders, dan in het algemeen, te verdeedigen.

En hier toe overgaande, kan de Ondergeteekende niet voorby, aanſtonds te obſerveeren, dat het gene ten deezen by hem zoude mogen misdreeven zyn, by U Ed. Gr. Achtb. zelven niet ſchynt geconſidereert te zyn, van dien aart te wezen, dat hy daarom *abſolutelyk* zoude verdiend hebben, gedimitteerd te worden, gemerkt hy ſlegts *drie dagen* voor zyne demisſie, (geduurende welke drie dagen hy zekerlyk tegen alle de bovengemelde articulen zyner inſtructie niet kan gepecceerd hebben) en dat wel, na dat reeds de oude Regeering herſteld was, en dezelve hun voorig ſysthéma had geabandonneerd, by U Ed. Gr. Achtb. op nieuws, ter Vergade-

Digitized by Google

gadering van Hun Ed. Groot Mog., is gedeputeerd geworden.

Wat nu de Articulen zelve, aan welker inhoud hy niet zoude voldaan hebben, en wel in de *eerſte plaatſe* het vierde betreft, houdende: „ *dat hy zich „ in alle gelegenheden, met behoorlyk reſpect zal moe- „ ten gedraagen, omtrent de Heeren Drosſaard, Bur- „ gemeesteren en Vroedſchappen;*" remarqueert de Ondergeteekende, dat, indien men de woorden, *behoorlyk reſpect* in een gezonden zin zal verſtaan, hy niet anders weet, of hy heeft het zelve aan U Ed. Groot Achtbaare, en aan elk van dezelven in het byzonder, voor zo verre hy met Hun in hunne reſpective qualiteiten te doen had, altyd betoond; — hy kan toch ook niet denken, dat hem als een overtreeding van dit Articul zal worden toegerekend, wanneer hy ter *Vergadering gedeputeerd* zynde, zyn ſtem-recht in de deputatie, het gene hem, zonder eenigen grond, door den Heer Burgemeester VAN HOEY, des tyds zyn mede-Gedeputeerden, betwist wierd, heeft gemaintineerd, gelyk aan U Ed. Groot Achtbaare ten vollen bekend is. (*b*) ——

Is

(*b*) Dit kan te minder waar zyn, wanneer men conſideereerd de wyze, waar op de Ondergeteekende hier omtrent, is te werk *gegaan, als waar in hy zekerlyk de paalen* van beſcheidentheid niet is te buiten gegaan; dit is het geval. —— De Ondergeteekende, aan de Vroedſchap ſchryvende, dat hy, offſchoon gedisſentieerd hebbende, in zekere zaak, van den Heer Burgemeester VAN HOEY, zich echter niet geoppoſeerd, maar de ſtem van de Stad, ingevolge het advys van dien Heer, had uitgebragt; gaf zulks gelegenheid, dat tusſchen gemelden Burgemeester en den Ondergeteekenden, eenige woordenwisſelingen, over het recht van ſtem in de deputatie, voorvielen; begrypende de Heer VAN HOEY, dat aan den Ondergeteekenden, een mede-Gedeputeerden hebbende, geen ſtem in de deputatie competeerde.

De Ondergeteekende in een contrarie denkbeeld ſtaande, en begrypende van zyn recht in deezen niet te kunnen af-

Digitized by Google

Is 'er echter deeze of geene gelegenheid geweest, waar in U Ed. Groot Achtbaare zouden mogen begry-

mogen afgaan; zonder expres goedvinden zyner Committenten, bragt dit different ter kennisſe van de Vroedſchap, by de navolgende Misſive, welke hy vooraf den gemelden Heer VAN HOEY communiceerde.

„ *Ik moet verder de vryheid neemen, U Ed. Groot Achtb. te* „ *informeeren, dat de Heer Burgemeester* VAN HOEY, *uit ze-* „ *kere periode, in een Stadsbrief voorkomende, te regt elicieren-* „ *de, dat ik in het begrip was, dat ook aan my een ſtem in de* „ *deputatie zoude competeeren, deswegens eenige bedenkingen* „ *maakte, en van gedagten ſcheen te zyn, dat de Penſionaris,* „ *een mede gedeputeerden by zich hebbende, geen ſtem in de de-* „ *putatie had. Gelyk ik nu aan de eene zyde niet ligtelyk iets* „ *zoude overgeeven, het geen ik begreep my wettig toe te komen,* „ *maar ook van de andere kant 'er verre af ben, my, byzonder* „ *ook op dit reſpect, iets te arrogeeren, dat tegen de intentie* „ *van U Ed. Groot Achtb. zoude ſtryden, vinde ik my verpligt,* „ *U Ed. Gr. Achtb. te communiceeren, dat ik eerbiedig ſustineer,* „ *dat my het recht van ſtemming in de deputatie, niet kan ge-* „ *weigerd worden, zo, om dat ik, of ſchoon Minister van U* „ *Ed. Gr. Achtb. zynde, geen Minister van de Heeren Gedepu-* „ *teerden, maar even als die mede gedeputeerd ben; als om dat* „ *zo veele Steden, als ter Vergadering van Hun Ed. Gr. Mog.* „ *compareerende in dat geval zyn, even zo veele voorbeelden op-* „ *leeveren, dat aan de Penſionariſen en Secretariſen, die ter* „ *Vergadering gedeputeerd zyn, een ſtem in de deputatie compe-* „ *teerd, terwyl de inſtructie, waar op U Ed. Groot Achtb. my* „ *hebben gelieven aan te ſtellen, hieromtrent niets byzonders be-* „ *helsd, het geen my op dit reſpect van een andere natuur zoude* „ *doen zyn, als de Ministers der andere Steden, wanneer de-* „ *zelven, benevens de Leden der Regeering, ter Vergadering* „ *zyn gecommitteerd.*

„ *Ik had niet kunnen denken, dat deeze myne ſuſtenue zelvs* „ *als dubieus zoude hebben kunnen beſchouwd worden; dan het* „ *tegendeel daar van nu ontwaar wordende, en gewoon zynde,* „ *op eene cordaate wyze te werk te gaan; heb ik gemeend, U* „ *Ed. Groot Achtb. van deeze myne begrippen te moeten kennis* „ *geeven; op dat, zo wanneer U Ed. Groot Achtb. myn ſuſtenu* „ *op dit reſpect ongegrond mogten vinden, dezelve deswegens zo-*

„ *dan-*

Digitized by Google

grypen, dat hy aan die eguards, welke hy U Ed. Groot Achtbaare ſchuldig was, gemanqueerd heeft, zo doet hem zulks des te meer leed, om dat hy daar toe nimmer eenige intentie gehad heeft.

Wat aangaat het 6 en 7 Articul zyner Inſtructie, beiden daar op neêr komende, *dat hy verplicht is punctueelyk na te komen de last en reſolutien, hem gegeeven, en niet buiten dezelve te gaan*, zo kan de Ondergeteekende naauwlyks gelooven, dat hem één voorbeeld zoude kunnen worden opgegeeven, waar in hy tegen zyn last zoude hebben gehandeld, of dezelve zyn te buiten gegaan. —— Het kan zyn, Ed. Groot Achtbaare Heeren! dat de Ondergeteekende nu of dan eens, in zaaken of gevallen, waar in hy van geen last voorzien was, tegen de intentie van *U Ed. Groot Achtbaare* geadviſeerd heeft (*c*); maar

„ *daanige reſolutie zouden kunnen neemen, en my, tot myn in-*
„ *formatie en narigt, toezenden, als U Ed. Gr. Achtb. in dat*
„ *geval zouden vermeenen te behooren.*"

Ondertuſſchen ſchynen Hun Ed. Gr. Achtb. des Ondergeteekenden's opinie niet ongegrond gevonden te hebben; althands hebben dezelve, niet tegenſtaande de Heer Burgemeester VAN HOEY mede op deeze materie een Misſive aan de Regeering geſchreeven heeft, deswegens nimmer eene Reſolutie genomen, en dus den Ondergeteekenden in de poſſeſſie van dat recht gelaaten, waar van hy echter, ten aanzien zyner mede-Gedeputeerden, nimmer eenig gebruik heeft gemaakt.

(*c*) De Ondergeteekende kan zich één geval herinneren, waar in het hem van achteren gebleeken is, dat hy tegen de intentie van Hun Ed. Groot Achtbaare geadviſeerd had; —— mooglyk is dit andermaal gebeurd; — dan of men ligt een derde voorbeeld hier van zal aantreffen, gelooft hy niet; hoe weinig althands de Ondergeteekende gecharmeerd was, om zyne eige idées in zaaken van aanbelang te volgen, kan blyken uit eene Misſive, welke hy, op dit reſpect, aan de Vroedſchap geſchreeven heeft, en waar van hem de copie onlangs eerst is in handen gekomen. Voorziende naamentlyk, hoe in zaaken van dezelvde aart,

het

maar nimmer zal men hem, zyns weetens, toonen, zyn last overtreeden te hebben, ten ware U Ed. Groot

het advis van de Stad merkelyk zoude varieeren, naar maate deeze of geene Gedeputeerden, de Vergadering mogten waarneemen, ſchreef de Ondergeteekende, in dato den 5 Juny 1787, aan Hun Edele Groot Achtbaare het volgende:

„ *In de akelige en kommervolle, zo niet hoogstgevaarlyke toeſtand, waar in zich ons dierbaar Vaderland in het gemeen, en deeze Provincie in het byzonder bevind; eene ſituatie, welke telkens tot de gewichtigſte en belangrykſte deliberatien, van Hun Edele Groot Mogenden ſtoffe oplevert, vinde ik my in gemoede verplicht, U Edele Groot Achtbaare te adieeren, over de conduites, die derzelver Gedeputeerden, in de deliberatien ter Staatsvergadering behooren te houden. Het is toch aan U Ed. Groot Achtbaare bekend, dat derzelver Gedeputeerden daar omtrent, (voor zo verre naamentlyk die punten voor geene overneeming ſusceptibel zyn,) tot hier toe geen voorſchrift of last van U Ed. Groot Achtbaare bekomen hebben; — hun gedrag heeft dus op derzelver eige begrippen moeten berusten, terwyl ondertusſchen U Ed. Groot Achtbaare die begrippen, en de conduites, daar uit gereſulteerd, waar van zy aan U Ed. Groot Achtbaare, by hunne ſucceſsive Misſives een accuraat en gedetailleerd verſlag hebben gedaan, door eene approbatoire Reſolutie, tot nog niet hebben geadvoueerd, en voor de hunnen aangenomen.*

„ *Daar ik nu voor my niet anders verlange, dan in ſtaat geſteld te worden, om my præciſelyk naar de intentie van U Ed. Groot Achtbaare te kunnen gedraagen, en alle reproches van eigendunkelyke gedragingen te eviteeren, welk verlangen ik vertrouw, dat U Ed. Groot Achtbaare byzonder in deeze zorgelyke tyden, ten vollen zullen billyken, is myn ootmoedig verzoek, dat U Ed. Groot Achtbaare, ingevalle de conduites door derzelver Gedeputeerden, ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mogenden, betrekkelyk de tegenwoordige onluſten met de Provincien Gelderland en Utrecht, en het gene daar uit gereſulteerd is, gehouden, derzelver goedkeuring hebben weggedraagen, U Ed. Groot Achtbaare het zelve gelieven te manifeſteeren, immers en voornaamentlyk, dat het zy U Ed. Groot Achtbaare vernaamen, dat derzelver Gedeputeerden, nopens de*

„ *heven-*

Groot Achtbaare mogten buteeren het door den Ondergeteekenden geadviseerde, ter gelegenheid van de deliberatien, in het begin deezes jaars voorgevallen, over het verleenen van zekere gevraagde surcheance van betaaling; dan hier omtrent vertrouwd de Ondergeteekende, die tot op dit oogenblik nog niet zien kan, hoe hy daar omtrent anders had kunnen handelen, zich te dier tyd ten vollen gejustificeerd te hebben. (*d*)

Waar in des Ondergeteekendens overtreeding van het 13 Articul zyner Instructie zoude bestaan, betuigd hy mede niet te kunnen penetreeren. —— Het zelve dicteerd, „ *dat hy van de dagvaart t'huis* „ *komende, zich aan den Heer Drossaard, of by des-* „ *zelvs absentie aan den Heer præsideerenden Burge-* „ *meester zal adresseeren, om by denzelven als dan te* „ *worden gedisponeerd, a's bevonden zal worden te be-* „ *hooren*". — Maar dat heeft hy altoos gedaan. —

Het

„ *bovengemelde objecten, ook nu nog op denzelven voet behooren* „ *voort te gaan, het zy dezelve in het begrip zyn, dat hier om-* „ *trent eenige verandering behoorde plaats te hebben, wy daar* „ *omtrent met derzelver ordres mogen gemuniceerd worden.*"

Dan Hun Ed. Groot Achtbaare hebben aan dat verzoek van den Ondergeteekenden niet gedefereerd, maar denzelven, naderhand mondeling rapport doende, een voudig, volgens het gewoon gebruik, voor het gedaan rapport bedankt. —— De Ondergeteekende, die, sedert dien tyd, meestal alleen de Vergadering heeft waargenomen, hier uit eene stilzwygende approbatie van de conduites van Gedeputeerden moetende elicieeren, heeft vervolgens het zelve spoor gevolgd, tot tyd en wylen de Gedeputeerden zyn gelast geworden, om zich, in het generaal, met de sentimenten der Gedeputeerden van *Dordt* of *Haarlem* te conformeeren; terwyl ook op zyn gedrag daar omtrent, zo veel hem bewust is, nimmer eenige remarques by Hun Ed. Gr. Achtbaare gevallen zyn.

(*d*) Althands is zyn gedrag, na dat hy zich deswegens verantwoord had, zo veel hy weet, nimmer gedisapprobeerd; zynde zyne verantwoording commissorialiter gemaakt en gebleeven.

Het houd verder in „ *dat hy aan den Heer of de Heeren, met hem de Vergadering waarneemende, en voorts by zyn retour aan Heeren Burgemeesteren zal communiceeren, 't gene aan hem in zyn particulier is voorgekomen, en Drosſaard, Burgemeesteren of de Stad eenigſints concerneerd;*" — het is waar, de Ondergeteekende heeft zulks, zo veel hy zich herinneren kan, nooit gedaan; maar het is teffens eene waarheid, die hy, wanneer het daar op aan kwam, in ſtaat zoude zyn met ſolemneelen ééde te bevestigen, dat hem nooit iets in zyn particulier, geduurende den tyd zyner bedieninge, is voorgekomen, het gene Drosſaard, Burgemeesteren of de Stad meer byzonder, dan eenige andere Regeering of Stad concerneerde, of aan de Regeering niet even zo, of veel beter, dan aan den Ondergeteekenden bekend was.

Al verder is de Ondergeteekende ten uiterſten gefrappeerd geweest onder de Articulen, tegen welke hy zoude gepecceert hebben, te tellen het 14 Articul zyner Inſtructie; het zelve brengt woordelyk mede:

„ *En indien eenige differenten onder de Regeering der gemelde Stad zouden mogen voorvallen, dat hy in zulk een geval zich nooit zal hebben te bemoeijen, noch adſiſteeren, veel min raad of daad te geeven aan de eene of andere party, en vervolgens als Minister neutraal zynde, ook zal houden een exacte neutraliteit.*

Is 'er toch één Articul zyner Inſtructie, het gene hy exactelyk geobſerveerd heeft, het is zeker dit: — hy weet zelvs niet, dat 'er eenige differenten onder U Ed. Groot Achtbaare, geduurende zyne bedieninge, zyn geweest, dan ter gelegentheid van het binnen komen van eenige Burger-Auxiliairen; ten aanzien nu van dit different, heeft zich de Ondergeteekende met geene der Partyen ingelaaten of kunnen inlaaten.

Wat nu eindelyk het 16 Articul zyner Inſtructie concerneert: „ *dat hy ten minſten alle drie dagen zal overſchryven het principaalſte, dat ter Vergadering*

„ *komt voor te vallen.*" ten deezen opzichte kan zich de Ondergeteekende mede compleetelyk disculpeeren. — Hy heeft hier toe niets anders nodig, dan zich te beroepen op de dagteekeningen zyner brieven aan U Ed. Groot Achtbaare, en op de Registers van Hun Ed. Groot Mogenden. — Zullende uit het eerſte blyken, dat hy niet alleen alle drie dagen, maar byna altyd, om den anderen dag, en menigwerf daaglyks, U Ed. Groot Achtbaare, van het voorgevallene ter Vergadering heeft geinformeerd; — en uit het tweede, dat hy het principaalſte niet alleen, maar dikwerf ook zaaken van minder aanbelang, aan U Ed. Groot Achtbaare heeft gecommuniceerd; — zo 'er ondertusſchen al eene enkele zaak van eenig aanbelang mogte geweest zyn, welke hy niet daadlyk heeft overgeſchreeven, is zulks daar aan toe te ſchryven geweest, dat hy den Heer Raad-Penſionaris niet hebbende kunnen verſtaan, geen gelegentheid gehad heeft, zich hier omtrent by anderen te informeeren (*e*).

Hier mede dan ook dit poinct afgehandeld zynde, zal de Ondergeteekende zyn taak, ten aanzien van de meergemelde Reſolutie, voor afgehandeld kunnen houden. — Hy is 'er toch verre af, om eenig ge-

(*e*) *Hoe is het mooglyk, zal ligtelyk iemand, dit leezende, vraagen, dat de Ondergeteekende onſchuldig zoude zyn aan het geene hem wegens de overtreeding zyner Inſtructie wordt te laste gelegd, daar toch de Regeering deeze beſchuldiging niet onbedagtzaam zal ter nedergeſteld hebben; maar in tegendeel geacht moet worden bepaalde gevallen onder het oog gehad te hebben, waar in hy elk der Articulen zyner Inſtructie, by de Reſolutie vermeld, gehouden wordt overtreeden te hebben — te meer, daar hy, ook in dit opzicht, onverhoord veroirdeeld is?* — Ik vleije my, Leezer, dat ik deeze bedenking, hoe ſpecieus ook in den eerſten opſlag, *op eene voldoende wyze*, zoude kunnen oplosſen; dan, om dit te doen, zoude ik in een detail van omſtandigheden moeten komen, het welk de voorzichtigheid my gebied achterwegen te laaten.

Digitized by Google

geloof te geeven aan het gene hem een en andermaal is voorgekomen, als of de waare rede van zyne demisſie in Uwer Ed. Groot Achtbaare Reſolutie niet zoude vermeld zyn; maar daar in beſtaan, dat hy eenig deel zoude hebben gehad, in het depoſſideeren van eenige Regenten van hunne wettige Raadsplaatſen? — Want, behalven dat de Ondergeteekende oprechtelyk kan betuigen, geen het allerminſte deel in die zaak gehad te hebben, en zich ook verzekerd houd, dat, zo hy al ten tyde der remotie, by ſommigen van U Ed. Groot Achtbaare, onder eenige verdenking in dat opzicht mogt geweest zyn, dezelve naderhand van de ongegrondheid dier ſuſpicie ten vollen zyn overtuigd geworden, begrypt hy, dat het beneden de digniteit van U Ed. Groot Achtbaare zyn zoude, dat dezelve in een zaak van zo veel gewicht, als is, het geeven van eene ignominieuſe demisſie aan een Minister, hun beſluit op loutere voorwendzels zouden fundeeren, om alzo de waare rede van het zelve verborgen te houden.

Veel echter, zeer veel, zoude de Ondergeteekende hier kunnen byvoegen, ten aanzien *van de wyze van behandeling*, welke U Ed. Gr. Achtb. gemeend hebben, ten zynen opzichte te kunnen oeffenen, als zynde hy niet alleen *onverhoord, zonder eenige gelegenheid gehad te hebben, om zich te verdeedigen*, maar zelvs *zonder behoorlyk onderzoek van zaaken* veroirdeeld. — Hy zoude kunnen aantoonen, hoe, en de aart en het gewigt der zaake, en het conſtante gebruik vorderden, dat deeze zaak *commisſoriaal* gemaakt, en onderzogt wierd, voor dat de Ondergeteekende, op zo eene geſignaleerde wyze, openlyk wierd geproſtitueerd. — Hy zoude U Ed. Gr. Achtb. kunnen doen obſerveeren, de geheel tegenſtrydige handelwyze, welke dezelve gehouden hebben, wanneer, niet lange geleeden, de Heer Burgemeester VAN HOEY, insgelyks zonder eenig fundament, door de Burgery van plichtverzuim by U Ed. Gr. Achtb. aangeklaagd zynde, door dezelve verzogt wierd, dat die Heer niet wederom ter Ver-

gadering mogt worden gedeputeerd (*f*). — Dan, gelyk hem dit tot reflectien zoude leiden, welke, hoe beſcheiden voorgeſteld, mooglyk onaangenaam zouden zyn aan U Ed. Groot Achtb., en hy ook de wyze van behandeling, omtrent hem gehouden, gaarne daar aan wil toeſchryven, dat de piëteit en religie van U Ed. Gr. Achtb. door *verkeerde* of *onvolleedige* informatien zodaanig was gecircumvenieerd en verrascht, dat U Ed. Gr. Achtb. hebben begreepen, dat de Ondergeteekende niet onſchuldig kon zyn, is het hem genoeg, dit ſlegts met een woord te hebben aangeſtipt.

Ziet daar dan, Ed. Gr. Achtb. Heeren! des Ondergeteekendens gedrag, voor zo verre het zelve het eerſte en voornaame motief tot zyne demisſie geweest is, op eene niet min beſcheide, dan cordaate wyze, verdeedigd. —— *Ziet daar ook teffens de reflectien*, welke hy, nopens het geen U Ed. Gr. Achtb. als eene accesſoire grond tot zyne demisſie, by derzelver meergemelde Reſolutie, hebben gelieven te allegeeren, vermeend heeft te moeten maaken. ——— Eene verdeediging, welke hy, na zo eene ignominieuſe behandeling ondergaan te hebben, aan zich en de zynen, aan zyne vrienden en begunſtigers, aan U Ed. Gr. Achtb., en aan zyne Medeburgeren verſchuldigd was.

Hy had, *by het vervaardigen van dezelve, geen* ander oogmerk, dan om te doen zien, dat wel verre,

(*f*) De Ondergeteekende is hier van door den Heer van Hoey zelven geinformeerd geworden, by geleegendheid, dat dezelve den Ondergeteekenden copie toezendende van de ongegronde beſchuldiging, door de Burgery tegen hem ingebragt, teffens den zelven, by eene zeer vriendelyke Misſive, verzogt, dat hy by eene reſcriptie, naar waarheid, wilde detailleeren, het geen door hem Burgemeester, in de by de Burgerye gebuteerde gevallen, gedaan of geadviſeert was, ten einde hy daar van in het beſogne, het geen deswegens ſtond gehouden te worden, gebruik zoude kunnen maaken; aan welk verzoek de Ondergeteekende ook zeer gaarne voldaan heeft.

Digitized by Google

re, dat hy door zyne conduites zoude gemeriteert hebben, op zo eene præcipitante wyze, van zyne bedieninge verlaaten te worden, dezelve in tegendeel irreprochabel niet alleen, maar, in de ſituatie, waar in hy zich, byzonder ten aanzien van U Ed. Gr. Achtb., bevond, alſints voorzichtig zyn geweest.

En gelyk hy zich durft vleijen, dat geen Mensch, die voor eene redelyke overtuiging vatbaar is, zyne toeſtemming aan zyne voorſtellingen weigeren zal, vertrouwd hy ook, dat U Ed. Gr. Achtb., in dit geval wederom een bewys vindende, hoe, door den oppervlakkigen ſchyn van zaaken geſurpreneerd, Lieden zelvs van de beste candeur en integriteit van het rechte ſpoor kunnen worden afgeleid, zich even bereid als onbezwaard zullen vinden, om die verdenkingen, onder welke zyne eer en reputatie, door U Ed. Gr. Achtb. meergemelde Reſolutie, zo ongelukkig, als onverdiend, gebragt is, op eene voor den Ondergeteekenden voldoende wyze weg te neemen.

In deeze verwagting beſluit hy dan ook deeze Memorie, terwyl hy 's Hemels beste zegeningen over de Perſoonen en het beſtier van U Ed. Groot Achtb. afbiddende, zich met ſchuldige eerbied noemt.

Edele Groot Achtbaare Heeren!

Gorinchem, den 22 Decemb. 1787.

Uwer Ed. Gr. Achtb. zeer ootmoedige Dienaar,

C. Bylevelt.

A.

Extract uit het Register der Resolutien van de Edele Groot Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad Gorinchem, genomen op Donderdag den 20 September 1787.

Is gehoord het mondeling declaratoir en voorstel, in naam van de thands voor den Raadhuize deezer Stad vergaderde Burgeren; behelzende:

Eerstelyk, dat &c.

Ten vierden, dat Hun Ed. Groot Achtb. uit hoofde van de welbekende demarches en conduite, die de Burgery geinformeerd is, dat door den Heere Pensionaris Bylevelt, nog onlangs, en toen de Provincie en deeze Stad in het byzonder, in de critiekste omstandigheden zich bevonden, heeft gehouden, zyne Commissie, als Pensionaris deezer Stad, door Hun Ed. Groot Achtb. moge worden ingetrokken, en een ander daar toe bekwaam en geschikt onderwerp in deszelvs plaatze moge worden aangesteld.

En eindelyk *ten vyfden*, dat Hun Ed. Gr. Achtb. de Burgery geliefden te verblyden met eene favorabele dispositie op de voor geproponeerde poincten.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan,

Ten opzichte van het *eerste poinct* &c.

En met relatie tot het *vierde poinct*, dat, vermids de Heer Mr. C. Bylevelt heeft kunnen goedvinden, zich, eigener auctoriteit, zonder daar toe eenige permissie of qualificatie bekomen te hebben, te retireeren uit 's Hage, en zich alzo van de Vergadering te absenteeren in een tydgewricht, waar in de stem van deeze Stad vooral te pas kwam, en voorts in meer dan een opzicht, niet te voldoen aan den inhoud der Instructie, aan hem als Pensionaris gegeeven, speciaal niet aan het 4, 6, 7, 13, 14 en 16 *art.* van dien, waar door hy dan ook het on-

Digitized by Google

ongenoegen en mistrouwen, zo wel van de Regeering als van de Burgerye heeft verwekt, dezelve midsdien van zyne voorſz. Bedieninge en gedaanen ééd zal worden ontſlagen, gelyk hy daar van ontſlagen word by deezen, werdende de aanſtelling daar toe aan hem verleend by Reſolutie van den 9 October 1786, benevens de daar uit geproflueerde deputatie ter Vergadering van Holland geſteld buiten effect en de vervulling van het Penſionaris ambt gehouden in nadere deliberatie.

En is wyders &c.

En zal hier van Extract werden uitgegeeven aan de Burgerye; aan de Heeren Gedeputeerden; aan den Heer Mr. J. A. VAN THYE HANNES VAN MEERWYK; aan den Heer Mr. C. BYLEVELD; aan &c., voorts zo ver elk nodig tot naricht.

(*Onder ſtond*)

Accordeerd met voorſz. Reſolutie, voor zo veel het geëxtraheerde aangaat.

(*geteekend*) N. DE GYSELAAR.

By den Drukker deezes is mede gedrukt en nog Exemplaaren voor handen van de

OVERYSSELSCHE

GEDENKSTUKKEN,

Vervattende de voornaamſte Landbrieven en Landrechten van Overyſſel. Over de dienſtbaarheid der vrye en hoorige Ingeſeetenen van Overyſſel. Over de opkomſt en ſamenſtelling van de Provincie Overyſſel, nevens verſcheidene merkwaardigheden tot nabuurige Gewesten betrekkelyk. Over de Reehten der kleine Steden van Overyſſel &c.

Alles beſchreeven, by een verzameld, en met Bylaagen en Aanteekeningen verrykt

DOOR

MR. J. W. RACER.

ZES DEELEN IN GROOT OCTAVO.

De prys is 11 *Guld.* 6 *ſt.*

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

HW 29UN 8

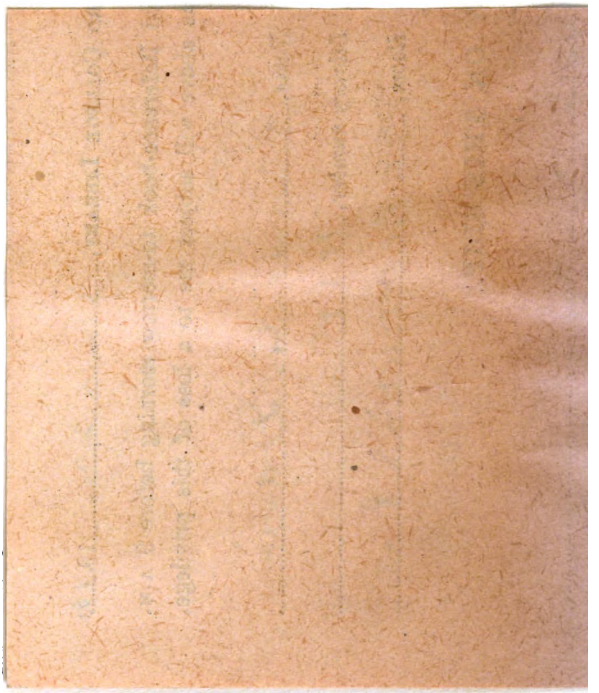
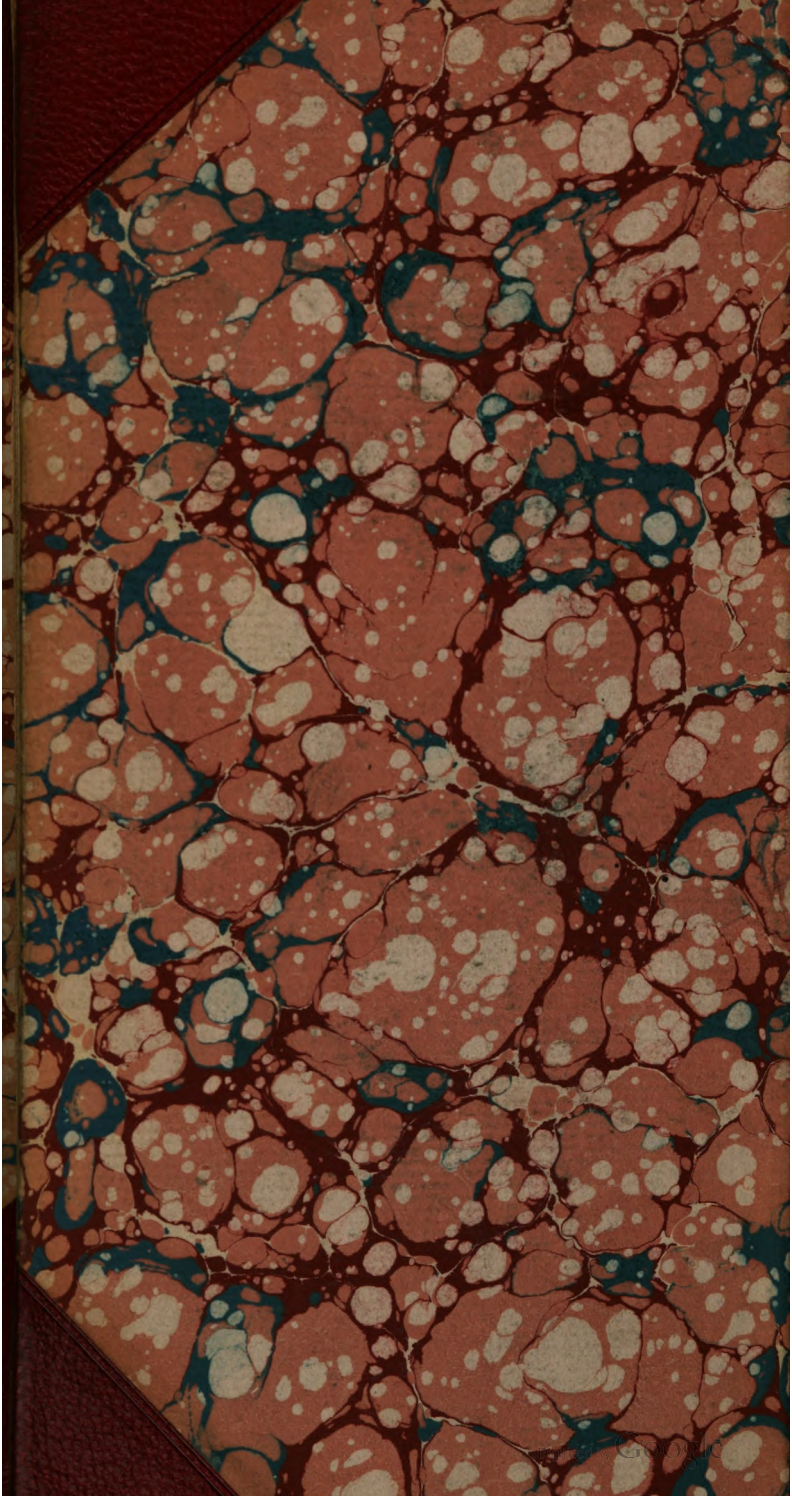
Digitized by Google